

מער כות

דחון האגו ואיש"ה האבא העבד

שבט - תשס"ז

ינואר - 1957

ק"ד

ל'צה"ל

שא את ברכתנו הנאמנה
לגלוי עוזך בקרב – ובנצחון

כבעבר כן בעתיד

אנו לשירותכם תמיד

„קדגל“ בע"מ

תוכן הענינים

8		במערכה
9	"רגלי"	יפודי אימון הרגלי
<u>מהדי מערכת סיני</u>		
15	ג.ש.	דפים מפנקס סיני
22	סא"ל י. הררי	גיוס פתע
23	מסקד פלוגה	מכתב מקצין מלואים
27	"עתודאי"	מפקדי מלואים בערפל המלחמה
29	"שריונאי"	בעקבות "ארחות שריון"
32	רס"ו דוד קירן	בטחון — וחינוך נוער
39		אמרות השגות מושגים
40		"קבוצת מקודות" (מתווך)
47		הדים
<u>עלי ספר</u>		
48	אל"מ מ. פלד	קרכות שריון 1939-1945
57	בדינ"גני ס.א.ל. מרשל	הקרב על גבעת "האף הארוך"
62		נשק ומכניקה
<u>בעולם התמוש</u>		
64		מבנה מחודש לדיכוייה-מוטסת בארה"ב
69		תוצאות תחרות רשימות מס. 11
<u>דף היכר מטוסים</u>		
74		מטוס-הקרב "האנטר"
75		מבצע פורט-סעיד (לקט כתבות והערות)
95		"חיל החידוש לאו"ם"

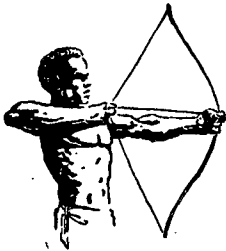
ציור העטיפה — י. הררי

"מערכות"
 בית ההוצאה של צבא הגנה לישראל
 המערכת והמנהלה: הקריה-ת"א, רח' ג' מס' 1

מי ומה בחוברת

ציונים לקורא

שנים הם יסודות פעולתו — ועל כן גם יסודות אימונו — של הרגלי: התנועה — והאש.

האש — כוחה עצם ללא הפסק בעשרות השנים האחרונות, וטוחה גדל ורחק; ואילו התנועה — מן הרגע בו ירד הרגלי מן המכונית, המשוור, המטוס או הנחתת — קצבה לא עלה, לא יכול היה לעלות, לעומת העבר, אלא במחיר מאמץ גופני עליון, הקלת הציד, — ורצון דרוך, וכאן, ברצון — הדרוך כאותו מיתר קשת המשלח חצו המרטס למרחק — סוד ה"סניתיה" המפעילה והממריצה שבין ה"רגלים" לבין ה"קליע", אלה שני "סוגינשק" של הרגלי. על אלה, ועל כגון אלה, מרכז את תשומת לבו בעל המלאמר "יסודי אימון הרגלים" — החותם עצמו "רגלי", אם כי אין להבין מחתימה זו כי דואק רגלי בלבד הנו, אכן, סוד תכונתו של הרגלי בימינו הרי מותנה בזה כי מעורב הוא בכל סוגיות המלחמה ובכל צירופי הגייסות. על כן "יסודי אימון הרגלים" מכילים אף מפתחות להבנת הדינמיקה והתכלית של טקטיקה הגייסות הלוחמים בכללותם. אשר לגופי הענינים המוצגים במאמר — ראה בעמ' 9 של חוב' זו.

איש צה"ל, מה מסיני? כשם ששאלה זו ריטטה משך שבוע הלחימה, כן טבעי הוא

כי היא תלוה אותנו גם בשבועות וחדשים של מיצוי הלקח והסקת המסקנות — וראשית כל של לימוד המציאות כפי שהיא היתה במסע מלחמה קצר אך מאלף זה. עוד יסופר ויתאר — ועוד ינותח ויוסח — מעל דפי "מערכות" בסוגיה זו: ובראש וראשונה — בחוברת המיוחדת, "חוברת סיני", העומדת להופיע בעקבותיה של החוברת ה"רגילה" הנוכחית. אך לעת עתה, "עד לחשבון" — ניתנות כאן מספר הצעות אל אחדות מפתותיה של היריעה הגדולה. רשמי התנסותו של קצין רגלים במלחמת ששת הימים, הכלולים ב"דפים מילוטסיני" לגש. (עמ' 15) אינם מהווים, כאמור, אלא "תשלום ראשון" בחשבון פתוח זה; אם כי גם בהם יש כבר כדי לכוון את המבט אל מספר סוגיות חיוניות במציאותה של יחידת רגלים עתודאית הנוכסת למסע ולקרב, ישר מן המפגש.

מסתכל אמריקאי ששהה בארץ בימי מלחמת הקוממיות שלנו — עתונאי בעל עבר

צבאי כקצין במלחמת הע"ש השניה — כתב: "החייל הישראלי הנו בדרך כלל קטן במקצת מבין זוג האמריקאי, ובשביל מידת גובהו יש והוא רחב יותר במקצת..." לכאורה, היה בכך משום הבעת ספק לגבי יכולתו הפיזית של החייל הישראלי, אך בסמיכות מקום מציין אותו מסתכל כי "אין הסתגלות החיילים הישראליים לתנאי האקלים בארץ פחותה מזו של הערבי הממוצע; וכושם הגופני מספיק כדי לעמוד בפעמי הטבע ובמאמץ המלחמה — אחת הסיבות לכך היא ללא ספק העובדה כי רבים מהם באים מישובים חקלאיים, בהם הורגלו בתנאים אשר היה בהם כדי לחסנם". הבלטת גורמים אלה ע"י אותו מסתכל מבטאת את אחת האמיתות הצבאיות העתיקות ביותר אך גם האמתיות ביותר: — כושרו של החייל כלוחם מותנה לא מעט בחוסנו הגופני. אין תימה כי "מכתב מקצין מילואים" (עמ' 23), שהוא אחד ההדים הראשונים מהתגייסות סיני של צה"ל המופיעים בחוברת זו, מבליט גורם זה באומדן כושרה הכללי של יחידות מילואים הנקראת אל הדגל, ומציגו במרכז הלקחים אשר בעליה מכתב רוצה להגישם לחבריו, מפקדים בחיל המילואים.

מה קורה כשעשרה סגני אלופים, סרן אחד, סגן אחד ורס"ר מתאספים, מתלבשים

(במדי צה"ל אך לא רדוקא בהתאם לדלגותיהם ותפקידיהם) לפי הוראותיו של במאי ומתחילים ללמוד בע"פ את תפקידיהם — ואף לשחק לתאבון תפקידים אלה? התשובה היא, שהתוצאה עלולה להיות עוד "מתחון" אחד (עמ' 40) בסדרת ההדגמות המבוזמות לעיקרית ורצה צבאית אשר ביה"ס לפיקוד ומטה של צה"ל מעלה אותן לפני קהל חניכיו מדי עונת לימודים. דוגמה ראשונה למחוננים אלה כבר ניתנה בירחון לפני מספר גליונות (שיטות תחזוקה והשפעתן על הלחימה; אסטרטגות באסטרטגית הדורות — מערכות חוב' ק' עמ' 36).

מ' ומה בחוברת

מאמרו של רב-סרן דוד קורן (בעבר חלא-רחוק — דוד קורנול), מי שהיה לפני שנים

אחדות קצין-החינוך של הנח"ל (בעמ' 32) שתי פנים לו: מצד אחד, זוהי אחת מן התרומות אשר ניסו לתרום ידידים אבילים לזכרו של אליק שומרוני בהביאם איש-איש את נדבכו לקובץ אשר עמד להתפרסם לציון השנתים למוותו; ויחד עם זאת, הרי זה מאמר המעלה בעיות נכבדות אשר עורר נתונות במחלוקת. אין לראות את שתי תכונותיו אלו של המאמר כסותרות זו את זו. אולם המערכת רואה לעצמה חובה לציון עובדה זו, על מנת שלא יתמה איש בין קוראיו באם מאמר לזכרו של נערך חביב ואהוב על רבים יהפוך גם למקור דיונים וויכוח. אכן, אם אמנם יתעורר בירור אשר ממנו תצמח הבהרת שאלות חיוניות ומקצת התקרבות אל פתרונו החיובי — הרי גם בכך יהיה משום תרומה לא-מבוטלת למעשה בו התחיל מייסד הנח"ל ומטפחו.

מלחמה במדבר — ופעולות-שריון — שנים אלה מתוים כיום — מוקד-התענינות

במחשבתו הצבאית של ציבורנו, ובמיוחד במחשבתם של אלה הנחמנים בקביעות במסגרת הצבאית.

ספרו של הגנרל-לשעבר הגרמני פון מאַלנתיין, איש עבודת-המטה בעוצבות-שריון, עומד להופיע גם בעברית (בהוצ' את "מערכות"). אולם הצורך בכך כי נעמוד על מספר עובדות וניתוחים הכלליים בו הנו צורך דוחק-למדי. ועל כן ניתנת בחוברת זו, במסגרת המדור "עלי

ספר, מעין תמצית של אחדים מן הפרקים או פריקיה-משנה שבו. סקירתו של אלוף-משנה מ. T29 (עמ' 48) המציגה נושא זה, היתה (ובדין שתהיה) כה נרחבת עד שלא היתה למערכת ברירה אלא לחלקה בין שתי חוברות שונות. אם כי ידועים התסרוגות הכרוכים בהגשה כזו של חומר-קריאה, וביחוד שכמדובר הוא בסקירה על ספר, אשר ודאי שרצוי שתוגש לקורא כאחדות אחת. מעט "מתוק מעין" צומח כאן מן העובדה שחלק הסקירה הניתן הפעם כולל את מבחר-הציונים לפרשת המלחמה במדבר שבספרו של מאַלנתיין. לאחר שקוראנו עמדו כבר על מספר תאורים ברישים על

פרשת המלחמה במדבר-המערבי (ויצוין מאמרו של גנ' ב. הורווק ב"מערכות" פ"א — על מערכת על-חלפה), ניתנת להם עתה ההזדמנות להסתכל גם באשר התרחש באותה זירה מן הצד הגרמני; ולא דווקא מן ה"חלונות הגבוהים-ביחור", והיינו מרמת הפיקוד-הזירתי (רמתו של רומל עצמו), כי אם דרך עיניה של ה"שכבה הבינונית", הקיימת בכל צבא וצבא אלא שלא תמיד היא באה לידי ביטוי ראוי, על אף כל הנסיון הרב והחיוני המצטבר בתוכה. ובהזדמנות זו — ישר כוח למדור "עלי ספר" ולכל אלה התורמים לו מפרסומים וממקורות מחשבתם.

ברשימה "הקרב על גבעת האף הארוך" (עמ' 57) מופיע המונח "תבצור" — תרגומה

של המלה הלועזית "רדוט" (בצורתה האנגלית — Redoubt) — צורת ביצור-שדה שנהגו להשתמש בה, הן להתבצורות בנפרד (למשל, על חלקי-קרקע חולשה, בפתח מיצר וכיוצא בזה), והן בחלק של מערך-צבא, כבר מהמאות הי"ז והי"ח. דוגמאות נודעות של שימוש במערכי-תבצורים כמשען ו"שלד" להערכותיו של צבא בקרב — מערכות פולטבה (1709), פונטנוא (1745), בורז'וין (1812). הדבר האופייני בתבצור הוא היותו ביצור-שדה טגור: כרגיל מהות אותו 3-5 "צלעות" בזויות לא חזות-מדי הפונות חזיתית, ואלכסונית, חזיתית-אגפית ואגפית-עורפית; בעורפו היה נהוג פתח-מה בין קצות קריהיקף זה — (ה"צואר" — "גורג" בשפת-התבצורות הצרפתית) המחופה ע"י מעין "צלע" נפרדת. עד להמכנת-החמש"ש שבמחצית השנייה של המאה הי"ט היוו את קויו של תבצור כרגיל סוללה (ותכופות — גם גדר-קלונסאות) וחפיר לפניו; מאז סוף המאה הי"ט — המעבר הכללי ל"תבצורות מתחת-לפני-הקרקע" — היתה אותו בראש וראשונה חפיר-קלעים, על צורותיה השונות, בצירוף תחפורים או מצדים לכלי-יגשש כבדים, ומכשולים שונים. ראה הערה בעמ' 57.

מי ומה בחוברת

האף הארוך" — (Snook, באנגלית) — שני מוכנים לו: — אופיו הפיסי של עצם

מאורך הדומה במידתמה לאףאנוש ארוך-במידהבלתי-רגילה; ותנועת-היד הקנטרנית-המרגינה, ה"מאריכה" את אפו של מבצעה במלוא-אורכן של חמשת אצבעות ידו (ואצל המהדרין — אף של כל העשר, שבשתי הידים). אותה גבעה (או בעצם — לפי צורתה — מעין "רכס" צר ומצולע) אשר כינויה זה הפך גם לשמה של פרשת-הקרב הקצרה הניתנת בחובי זו (עמ' 57) — הלמה להפליא את שני המוכנים גסיתו. במבנה דמתה היא מאוד לאפו של מין מיקיון סקרני, כאשר ניתן לתארו רק בפרסה בדחנית-ביותר; ואילו עצם

היותה "תקועה" שם — באותו מקום המזדקק-קדימה מקר-החזית האמריקאי, בו חיל-המצב הקטן שישב על הגבשושית-המסיימת של שלוחת-ההר ההיא שימש מקור הקנטה והתגרות תמידי — היה כקריאת-תגר מתמדת כלפי היריב. אלא שלקורא "שלנו" לא בכך מונח עיקר-הענין שבפרשה זו. הוא יחפש בה את הלחץ המאלף ומורה-הדרך. אין לדעת האם כל פרט שבפרשת-קרב זו חייב דוקא לשמש כמורה-דרך לרבים, ולהתקבל כמופת לכל מצב ומצב ולכל צבא וצבא; אך אין ספק כי יש כאן ענין לבדיקה וחומר למחשבה. עליכן סדרת השאלות המוגשת בשולי פרשת-קרב זו, ושכונתה ותכליתה מוסברות בשורות-ההקדמה אשר באותו עמוד (עמ' 61) עשויה לספק לקוראים את ההודמנות לתהות על קנקן של שאלות-מעשה צבאיות נכבדות אחדות. שאלות אלו הוצגו כאן במסגרת סלגה קטנה-למדי. אך אינן מפסידות בשל כך מחיוניותן ומערכן היסודי. שמו של מעבד הפרשה ג'י-בריי ס.ל.א. מרשל, הסופר הצבאי ואיש מחקר-הקרב הנודע, מעיד ברודא גם על טיב העבודה שהושקעה בהכנתה.

בצד מגלי החלל-הבין-כוכבי (Spacemen בלע"ז) שדמויותיהם הדמיוניות מקשמות

את חומרי-הקריאה הסופולרי לבני-הנעורים (צעירים, מתבגרים, ומבוגרים) באמריקה — מופיעה בשנים האחרונות, ועל דפי העתונות הצבאית-מקצועית דוקא, גם דמות דומה-במקצת — אך אולי יותר רבת משמעות — בתחום דברים-שבמציאות: הלצ"ה דמותו של "חיל-החמור". ביחוד בתחומים האחרונים (יתכן — במקצת בשל ה"התחרות הפסיכולוגית" עם חיל-האוויר האמריקאי, על משיכת התעניינותו והת-רשמותו של הציבור הרחב...) ממש פרץ בעתוני הצבא זרם של מאמרים ו"דמיונות" על הנושא "דמות החיל בעתיד". התמונה של "קסדה-לכל-הכליות" (הכוללת אבטחת-ראש, מצ-חית-מגן הניתנת להיסט, מגן אלחוט, אביזר לראית-לילה, משקפת-מרחק, מבחר משקפים לצרכי-ראות שונים, מגן-עיינים למצבי הדרך-גרעיני) הנתנת משמאל לקוחה מ"ארמיי", דצמבר 1956, והנה המשך ישיר ל"קסדה-האלחוט" של רגלים אמריקאית המוצגת במדור "טכניקה ונשק" (עמ' 63) שגם תמונתה היא מצויה באותו גליון של הירחון הצבאי הנודע והרציני הלן. ויצויין כי "חלומות" מעין-אלה — וממקור בריטי דוקא — כבר נתפרסמו מעל דפי "מערכות" לפני כ"ו שנים (חוברת ס"ה, עמ' 35, "חיל-רגלים גוסס 1965" למיור ס. בראון). ועד כמה שיש דמיון (בשני המובנים) בין הדברים — ניתן להנכח מתמונת הקסדה ש"נובאה" באותו מאמר...

מהפכה-חמש נגרמת לעתיד ע"י הופעתו של כלי-נשק חדש. אך עצם הופעתו — הנה,

כמעט תמיד תוצאה של התפתחות לא-קצרה. לפני כ"ו שנים (בחובי "ידי-נ"ה, שבס חש"ט) נתפרסמה ב"מערכות" הסקירה על "מגמות בהתפתחות נשק-הרגלים", אשר כולה היתה בנויה סביב ציר אחד: — ההחמרה לקראת כלי-נשק אחידים בכ"א מתחומי-החימוש השונים (נשק אבטומטי, תלול-מסלול, אישי וכיו"ב) ובראש-וראשונה הובלטה בה המגמה לקראת המקלע-האחיד. הידיעה על ה"מקלע רב-התכליות" החדש של צבא ארה"ב ("חידוש נשק וטכניקה" שבחובי זו) — אינה אלא סימנה של התפתחות אשר על שלביה הראשונים ניתן היה להצביע כבר אז.

לא-פעם באו מאורעות-העולם-הגדול והיפנו את תשומת-לבנו אל כיוונים חדשים ובלתי-צפויים. אולם זו הפעם הראשונה שינמה ישראלית צבאית היא ששינתה בחרפו את כיוון ההתעניינות הצבאית שלנו. עם כל חשיבותו (האופיינית, וההסטורית) של הויכוח הגדול בצבא ארה"ב על "למי תהא

מ' ומה בחוברת

קראוּם מלך-לדיה שמע מכעלת-האוב שברלמי כי באם יחצה את הנהר גאלים "ישמיד צבא גדול" ולא ידע, כי בהשמעו לקול-המסתורין ישמיד אמנם צבא גדול, אך יהיה זה צבא-רוח. צבאות בריטניה וצרפת עלו בחופי פורט-סעיד על מנת להציל מעמד-קיסרותי (ולו גם בלבוש שמלבישים אותו בימים-אלה); יתכן כי ע"י אורח-התפעלתם הכולל, ברמה ה"אופרטיבית"-המדינית, אמנם הצילו מעמד כזה — אך של עבד-אניצ'ר. אכן, יכול מאוד להיות כי התוצאה המדינית לגבי חלומותיו של עבד-אניצ'ר תהיה בסופו-של-דבר אחרת; אך גם אז לא יהיה בודאי בכך כדי לגרוע מתומרת הלכת המדינה-הצבאית שבדוגמת התעלת הכוחות — וקצבה — אשר ניתנה במחציתו הראשונה של נובמבר ש.ז. ע"י כוחות מערב-אירופה באזור פורט-סעיד (צירוף תיאורים והערכות — ראה בעמ' 75).

לפתע נמצא ענין אקטואלי חדש באמריקה-נאה מימיו 1948. אז, בסוף אפריל, ימים מספר

לאחר שכוחותיה של חטיבת "ברמלי" סיימו בנצחון את הקרב על חיפה, והשתלטו על העיר כולה פרט ל"מובלעת" הקטנה בה עדיין החזיקו, עד מועד פינוים, הגייסות הבריטיים — קיבלה מהלכים, בין שאר סיפורים הקשורים באותה מעשה, ציטטה המיוחסת למי שהיה אז מפקד הכוחות הבריטיים בחיפה והסביבה: — "ההגנה" הגה צבא הומני ער-מאוד; הם השתלטו על חיפה לאחר שנגרמו בסה"כ 150—200 אבידות בנפש. אילו היה עלינו לכבוש את חיפה — ודאי שיכולנו לעשות זאת, אך היו נגרמות אנכי-כך אולי כ-2000 אבידות-בנפש". אותה שעה ידעו לא-מעטים בתוכנו להעריך את המחמאה הגרמנית בדברים אלה. אולם עתה — כאמור — יש בהם כדי לעורר ענין מחורש. כידוע, לאחר כמעט-שבוע של "מלחמה-ללא-פגיעות-בנפש" שניהלו במצרים כוחות-האוויר הבריטיים צרפתיים, נתגלה פתאום כי משבא תורה של השתלטות על העיר — עלה הדבר בפורט-סעיד במחיר מאות לא-מעטות (והיו גורמים — אף למעלה מאלף) של קרבנות מקרב האוכלוסייה. נראה, שגני-מור סטוקול, המפקד הבריטי בחיפה ב-1948 — כיום גנרל-לויט סטוקול, שבידו היה הפיקוד הטקטי על כוחות-ההגנה באזור פורט סעיד — ידע על מה הוא דיבר; אכן, לפחות-מכך אף אי-אפשר היה לצפות מאיש אשר במשך שנות-הבינים עמד, בין-השאר, גם בראש קולג'י-המטה הקיסרותי הבריטי.

..בוטחים בידענו..

זוהי הכותרת של המאמר-הראשי הפותח שבשבועון-התעופה הבריטי הנודע, "פלאיט" ("Flight") מאמצע נובמבר 1956 המוקיע "מקרה מענין", שגילה בבת-אחת טפח גם מנוהג מתן-האיגורר מציה לעתונות המקצועית בבריטניה — וגם מנוהג אספקת הנשק-החדשים ביותר למדינות-ערב (ובמקרה המדובר — למצרים העוינת). הענין נתגלה בהזדמנות "שגרית": — הודעת מניסטריון-האוויר הבריטי (המזוטת, דרך-אגב, גם בחוברת זו של "מערכות", בפרשת "מבצע פורט-סעיד") אשר, בתארה פשיטת-אוויר של חיל-האוויר-המלכותי על מצרים, גילתה שלא-במכתון כי אחד ממפציצי ה"גלואנט" יורט או — אם כי לא נפגע — ע"י מטוס-קרב-לילי "מטאור" N.F.-13.

אולם ניתן את רשות-הדיבור למערכת "פלאיט": — נתון אולי להבהיר לקוראנו כי לכל הדגמים של מטוס-הקרב-הלילי מסוג "מטאור" המשמשים-בפועל ביחידות חיל-האוויר-המלכותי — והדגם N.F.-13 ביניהם — הוקנה אותו מעמד בדיוק לגבי זהירות-בטחון אשר למטוסי-הקרב החרישים ביותר "גאבלין" או D.H.-110. פירושו של דבר, של "פלאיט" לא הותר מעולם לתאר מטוס זה בפירוט כלשהו, לפרסם פרטים בענין ציודו הסודי, או לגלות את בצעונותיו המדויקים. אולם, עס-נא, מזה חודשים רבים, היתה מצרים — "מכשיר זה שבידי רוסיה", כלשון חברי הממשלה הבריטית — מפעילה מטוס-קרב ליליים רבי-יכולת אלה בצד מטוסי-הידישה היוםיים מסוג "מיג" אשר סופקו לה ע"י ברית-המועצות.

אכן, סוגיה האומרת דרשני...

יצור מופלא זה הינו תיאור נאמן לרמות-דיוקנו של "שדון טעויות הדפוס" אשר הופיע לעיני העורך שעה שדפדף בחוברת המודפסת ולחרדתו גילה כי בשולי עמוד 77 הודפס: מתוך "פלאיט" מ' 9.11.48 במקום: מתוך "פלאיט" מ' 9.11.56

(המשך בעמ' 97)

ירחון המגן ואיש הצבא העברי

שבט תשי"ז

כרך ב"ה

/

ג' (קג)

כל אחד מחייבנו

שנפל בקרב לא יסולא בפז. נעמוד דום לזכרם הנערץ
של גבורינו - ביגון רב ובנאון עמוק. בפירי ישראל אלה,
דמותם תעמוד לעד בלוחמים העשויים ללא-חת, שאין
גבול למסירותם, אין סייג לנאמנותם ואין מבסול וקושי
המרתיע אותם. אהבתנו ויקרנו שלוחים להורי הלוחמים
שנפלו. אסרי האמהות שילדו בנים כאלה.

דוד בן גוריון
ראש הממשלה ושר הבטחון

במערכה

כמה מבעבר. עלינו הרבה — אך לא תמיד נקל הוא לנשום אויר פסגות. עמקות הידיעה, שכלול הארגון, טיב הכלים, שנינות המחשבה הצבאית אשר יידרשו מאתנו מעתה ולעתיד — הנם כאלה אשר רק במחיר מאמץ כולל, הן של המדינה, הן של שכבות תושביה, משקה, ישוביה, והן של כוחותיה המזוינים, ניתן יהיה לאפשרם ולהשיגם. הישגי הימים והשבועות ההסטוריים של שלהי סתיו תשי"ז עשויים להיות לנו לךרפן ולמעורר — או לסם-מרדים ולרועץ. לדרבן — באם ימ-ריצונו למאמץ מוגבר זה, ולרועץ — באם יר-דימונו עלי זרי-דפנה של השלב הראשון במאבק בו אנו עומדים. על כן — עם כל הסיפוק שבלב על שבעת ימי הבזק במדבר סיני — לא יוהרת-שאננים היא סיסמתו של צה"ל כיום — כי אם בדיקת-כלים מחודשת, עיכול הלקח, תכונה ל-באות.

„ארץ ישראל לאחר מבצע סיני לא תהיה עוד כארץ ישראל שלפני מבצע סיני“ — דברים אלה הושמעו ימים ספורים לאחר גמר המבצע ע"י ראשי ממשלתה של מדינת ישראל ומתווי דרכה המדינית. היה בהם כדי ציון ממצה לתקופה החדשה ולמציאות החדשה לתוכן נכנסנו ובהן יהיה מצווה עלינו לחיות. ביטוי ממצה — ונוקב. כי האמירה — „לא כמו לפני...“ חלה מעתה על כל שטחי חיינו וצרכי קיומנו. היא חלה על המדינה, על האוכלוסיה — וכמובן שהיא חלה על צבאת. היא מבטאת את האפשרויות האחרות — והגדלות — והיא מצביעה גם על הסכנות, שגם הן משתנות עתה, וגם הן גדלות. אתמול הספיק לנו אשר היה אתנו בשביל שנוכל לגבור על סכנות אותו יום ואותו רגע. מחר ומחרתיים נצטרך גם להיקף וגם לרמת יכולת מוגברים, כי המבחנים הצפויים לנו עלולים להיות חמורים פי

„אני יודע כי אני מביע רחשי כל העם בישראל וכל עם ישראל בעולם, אם אומר כי אהבתנו והערצתנו נתונות לצה"ל, ללוחמי ישראל ביבשה, באויר ובים. הגדלתם עשות, במיוחד אנשי המטכ"ל, חיל האויר, הצנחנים, חילות השריון והרגלים. גאוות כל העם עליכם. בחממתכם ובגבורתכם הרימותם קרן עמנו בעולם והוספתם נדבך מבטחים ותפארת לכצרון ישראל.“

מתוך נאום ראש הממשלה ושר הבטחון
מר דוד בן-גוריון בכנסת, ביום 7.11.56

יסודי אימון הרגלי

הנושא החשוב ביותר באימון רגלים — החל באימון הפרט וכלה בעוצבה — הוא השימוש באש להשגת הזכיה בקרב-האש. התנועה נועדה לאפשר לנו מיטב השימוש באש, והחשכון באש בשלבי הקרב המוקדמים.

כתשלובת של קבוצת גורמים. רשימת הגורמים השונים המביאים לידי נצחון בקרב היא רשימה ארוכה, וטרם הצליח אדם לתת רשימה "נוסחתית" היפה לכל מצב. וגם כאן אין הכוונה ל"נוסחה" אלא לשיטת-דגש ולהשמעת אתרא, כי שונים ומגוונים מדי ממדי-הכוחות והמצבים. מה שהנו ראשון-במעלה ברמה של, נאמר, כיתה ומחלקה — הופך שני, או אף רביעי, ביחס לדרג של גדוד או חטיבה, אף כשהמדובר הוא במצב-טקטי דומה-ביסודו. ואילו במצב אחר ושונה — שוב משתנית מידת-החינויותם של הגורמים השונים, וצירופיהם של גורמים אלה —

רשימת הגורמים המביאים לידי נצחון בקרב

מורכבים. למשל, לא התבנית שלפיה נערכו הפלוגה או הגדוד, כשהיא-לעצמה, קובעת — אלא קובעים התיאום של הדרג-המסותר, העתודה ועצמת-האש כלפי היעד אשר אותו יש לתקוף. מכאן — מצירוף הגורמים המורכב הזה, ומן הצורך להתאמן בשילובם — שורש תרגולת-הקרב, אשר מגלמת בתוכה הן ריכוז-אש והן תנועה בחיפוייה של אש זאת. בצורה זאת יוצר כל דרג ודרג, חזית-אש; והדאגה לכך מוטלת על כל דרג, כי יצירת האש שתשתק את האויב היא דבר מכריע. לתבניות הכיתה והמחלקה, בצורה-תן הסכימתית, יש ערך תרגולי בלבד; ערך זה חשוב

צדק מי שאמר כי "ללא תנועה — אין נצחון". התנועה הנה הכרחית בשביל, ראשית, ליצור מגע עם האויב, אח"כ בשביל להכריעו ולבסוף — בכדי לרדפו-עד-חרמה. רק אש יעילה — יש בה כדי לשחק את תנועת הרגלים. על-כן כדי למנוע מהאויב אפשרות לשחק את תנועותינו — ויחד עם זאת, כדי למנוע מחנו כל תנועה, ואף למנוע ממנו תצפית וכל אפשרות להפעיל כלי נשק, וכן בכדי לגרום לו אבידות רבות ככל האפשר — חיוני הוא שהאש הנגדית תהיה עדיפה באינטנסיביות שלה, בדיוקה, ובריכוזה, בזמן ובמקום הנחוצים. האש שלנו מזה והאש-הנגדית של האויב מזה — הן המהוות בפעור לתה-הגומלין שלהן, את קרב-האש. הנצחון הוא תוצאה של השגת יתרון מכריע בקרב-האש; מכאן שבזכיה בקרב זוכים, בחשבון-אחרון, ע"י אש.

המסקנה היא, שהנושא החשוב ביותר באימון רגלים — החל באימון-הפרט וכלה בעוצבה — הוא השימוש באש להשגת המטרה הנ"ל, הזכיה בקרב-האש. טיפוח של תנועה-בהסתר במסגרת טקטיקה-שליחת-מקלות, כגון בטכסיסי הסתננות והתגנבות, אינו עומד כלל בסתירה לחינויותו זו של קרב-האש; כי התנועה-בהסתר היא המאפשרת לנו את מיטב השימוש בקרב-האש — באשר היא חוסכת מאתנו שימוש-באש בשלבים המוקדמים, לצורך יצירת מחפה לתנועה, אך אין תנועה-בהסתר מספקת בתור אמצעי-קרב-בפני-עצמו. אפילו אם הופתע האויב לחלוטין, ולא נורה אפילו כדור אחד עד לרגע בו נתאפשר כבר, עקב תנועה-בהסתר, המגע אתו — הרי אך לעתים רחוקות תושג הכרעתו מבלי שתופעל גם מכת-אש מרוכזה.

תכופות שומעים אנו שהנצחון בקרב תלוי בדבר מסוים זה או אחר. אך במידה שציונים אלה נכונים — הרי בעצם מצביע כ"א מהם רק על אחד התנאים לזכיה בקרב-האש. ננסה להסביר זאת; כבר נאמר לעיל-שהנצחון בקרב הוא תוצאה של קרב-האש. והנה את המקור הזה לנצחון בקרב יש, כמוכן, להבין

דית כדי לנצח בקרב-האש, צורך חיוני הוא שיהיה למפקד כושר השליטה. רק שליטה — הן בריכוז ידיעות והן במתן פקודות ופיקוח על ביצוען — היא העשויה להפוך את הכוח העצור בכיתה ובמחלקה למלהומת-אש-והלם הנחתת על האויב. השליטה מהוה במציאות פעולה אחת ואחידה, אולם אפשר לראותה משתי נקודות-ראות, אף שאין היא מתחלקת ככה מבחינת חלוקה „נוסחתית“. האחת — כושרו של מפקד להבחין בעובדות קיימות ומתרחשות כמות-שהן, יכולת שאפשר לכנותה „לקרוא קריאה-שוטפת את הקרב“; ואילו נקודת-הראות השנייה — הריהי כושרו של מפקד, על יסוד קריאה-שוטפת של הקרב,

שליטתו הדינמית של המפקד

„לנהל את הקרב“; הוה-אומר ליצור, ע”י פעולות מידיות של כוחותינו, מצב שבו תגובת האויב תהיה בהתאם לרצוי לנו.

בקרב-אש מתבטא ניהול-הקרב בניצול האש לצורך תנועה, ניצול משולב של אש ופני-קרקע לצור-ך תנועה, בשימוש באש ע”י העתקת ריכוזיה בהת-אם למצב — או ע”י עיבוי האש, כדי לודא ניטרול מוחלט של אויב בזמן ובמקום נתונים. שליטה כזו באש — היא הדרך שבאמצעותה נותנת תכונות הדי-נמית של המפקד ביטוי ואפקט כלפי האויב לעצמתם הרוחנית של חייליו, לעצמת-האש שלהם ולכושרם הפיסי.

תכונותיו של נשק-הרגלים החדיש פותחות בפני שליטתו הדינמית של מפקד שורה של אפשרויות רבות-ערך. לאש אבטומטית נודע כוח-עצירה עצום, אשר — אם יופעל נכונה — עשוי הוא לספק כליל את סיכויי-פעולתם של גייסות-אויב שאינם נמצאים

אמנם, אך את מלוא משמעותה מקבלת התבנית כאשר הנשק האישי והצותי מחולקים בתוך התבנית באופן כזה שבשליטתו הדינמית של המפקד תיצור הפעל-תם — מבחינת העצמה, הדיוק, העיתוי והמיקום — אפקט כה רב על האויב עד שהלז ישותק לחלוטין.

מהירות השגת תכליתה זו של האש תלויה בתכו-נות כללי-הנשק, בתנאי ראות, בטוה, בכך באיזו מידה מסכנת האש מטרה זו, ברמת האימון, בתפעול-הנשק, ובטיב ניצול הקרקע לתנועה, לתצפית ואם אפשר — למחסה ולמסתור. וכאן חיוני עוד נושא אחד, שהנו חלק בלתי-נפרד מחכמת קרב-האש — הרי הוא איכון מקומו של האויב. קרב-האש מתחיל כבר עם הירי הראשון, אך לרוב רק בשלב שלאחריו בא איכון מדויק של האויב, ואחריו — ניטרול האויב או שי-בושו — או השמדתו — ע”י פעולה משולבת של אש ושל הלם ההסתערות.

בהתקפה נוהגים לרכו את האש במקום ובזמן שבהם חיונית ההכרעה. את האש מנצלים גם בשביל לבודד אותו מקום ע”י „מיסוך“ * מתחמים ומוצבים אחרים של האויב. זמן המתאים במיוחד לפתיחה-באש הוא כאשר האויב חושף עצמו, או נע, או משנה עמדתו.

בהגנה חשוב לנצור את האש, ולקיים בקרת-אש קפדנית — ביחוד לגבי השאלה היכן ומתי לא לפתוח באש. השפעה מכרעת נודעת לשימוש באש מעמדות בעלות-מחפה (וביחוד — מחפה-דפילדי) ומעמדות מוסוות-היטב; ובמיוחד — לאש אנפילדית.

הנקודות המשותפות, לשימוש-באש בהתקפה והג-נה כאחת, נובעות מעצם כללי-היסוד של טקטיקת-האש, האומר: „זה יהיה המגנצ אשר ידע לירות באויב את המספר הרב ביותר של קליעים-מכוונים, בזמן הקצר ביותר, באופן שיקרב את השמדת ה-אויב“.

בקרב, הרי הכיתה או המחלקה מתמרנת — או יורה — או יורה ומתמרנת יחד. פני הקרקע אינם ניתנים לשינוי אלא רק לניצול. הדבר שישתנה תמידית הוא תנועת האויב או אש האויב — או שניהם, במשולב — וכן, לעומתן, פעולתנו אנו.

* * *

כדי לזכות בהתמודדות זו של פעולה ופעולה-נג-

* „מיסוך“ — במובן הנקום כאן, להכדיל מהמובן הקשור בענייני הסוואה — פירושו: להציב כוחות למול נקודה ה-תפוסה בידי כוח יריב (מבצר מערך-עמדות) וע”י עצם הצבתם, או ע”י פעולתם, למנוע מכוות-יריב זה לפעול או להתערב במקומות אחרים. — המערך.

מקלעים, חיפוי מקלעים — וכן ירי-מן-המותן וירי-אינסטינקטיבי כדי לקיים „מסך-אש נע“ לפני החזית ליות המסתערות, עד השמדת האויב על היעד. פעולה זאת נגמרת בהתארגנות-מחדש — אם לא ניתנה פקודה לנוע קדימה.

במשך כל שלבי-פעולה אלה, טקטיקה נכונה של ישימת-אש תיצור לפני הגייסות „חזית-אש“ שתש-בור תנועה ואש-נגדית של האויב.

איכון האויב — הכרח להצלחת קרב-האש. אם בנשק תלול-מסלול פועלים לרוב נגד מטרת-שטח ולא נגד מטרות-נקודה, הרי בנשק שטוח-מסלול פעולה נגד שטחים מצריכה הוצאת הרבה-מדית-תח-מושת. מכאן (ובשל הצורך להקדים למנוע מן האויב תפעול תכליתי של כלי-נשק) החשיבות של איכון האויב מיד, כבר עם הירי הראשון. וזאת לזכור: בהגנה, פרט למקרה שהאויב תוקף ע"י הסתננות, תראינה ודאי למתגונן מטרות; אולם כאשר אתה הנך התוקף — על-פי-רוב לא תראינה לך מטרות. בתנאים כאלה הכרחי לחפש דרכים כדי לאכן את האויב. הדרכים הם: איכון ע"י שמיעה ואיכון ע"י תצפית. אם טרם ירה האויב, הרי איכון ע"י שמיעה לא יגלה. אמנם, תנועה מצדנו עלולה להביאו לכך שיפתח באש-ויגלה את מקומו; אולם גם ע"י שימוש באש אפשר להביא את האויב לידי תנועה המגלה את מקום-המצאו — וזאת ע"י כך שאשנו תכריח אותו לשנות את עמדתו. וכן מצוי עוד שימוש אחד באש, הלא הוא השימוש בה לצרכי איתות — להת-חלה או לסיום של ירי, לסימן הצלחה, כסימן-זיהוי בפעולה בשטח סגור, או בתנאי-ראות רעים.

המסקנות מניתוח זה של קרב-האש — אין הן מורכבות ומכבידות ביותר, באם רק תוחדרנה באימון הרגלי מראשיתו. בקצרה, המסקנה הראשית היא: — „אפקט האש חשוב ממחסה; תנועה חשובה ממחסה“. אילו צריך הייתי לחבר הנחיות לאימון כיתת-רגלים ומחלקת-רגלים בקרב-האש, הייתי מנסח אותן בצורה הבאה בערך: —

א. בקרב-האש הרגלי יחשוף עצמו האויב רק כאשר הוא יורה, משנה עמדה או נע קדימה. להיחש-פות זו — משך קצר ביותר. תוך-כדי משך-זמן זה עליך לאמוד את הטוח, לכון ולפגוע בו. שני טיפוסים אש לרשותך כדי לעשות זאת: — אש-מהירה ואש-צרוות.

ב. בהיותך בשטח, תמיד נמצא אתה במצב של „מארב-אש“ ביחס לאויב, דרוך ומוכן לירות כדי

אותה שעה מאחורי מחסה. מכאן — גם חיוניותו של הכלל האומר כי יש להשתדל תמיד להחזיק את המקלע קדימה ככל האפשר למען יוכל, לשם מתן סיוע קרוב ומידי, להפעיל אש-עוצרת בטוחים תכלית-תים. בין בהתקפה ובין בהגנה חייב הנשק-האבטור-מטי להיות מופעל התקפית; ועם זאת יש להמנע בשעת אימון רובאים מלהכליט את תלותם בנשק-מסייע — כי אם יקרה ונשק זה לא יהיה מצוי לידיהם — כי אז יוכל הרגלי לפתח סיוע-עצמי שיכול להיות אפקטיבי ביותר. בסוגית שימוש באש רבה חשיבו-תם של הפתעה, של ריכוז האש ושל פתאומיות ב-הפעלתה. תכונות אלו — הן ביחוד שמנצלות את תדהמתו של האויב לערעורם של שיווי-משקלו ושל שליטת-הפיקוח שלו. באמצעים אלה יוצרים לגבי האויב, לעתים תוך שניות, אותו דבר אשר בשדה-הקרב מכנים אותו בכינוי של „הבלתי צפוי“, ויש לזכור שרק מפקדים-זוטרים בעל-ידימה ודינמיים יכולים לקיים שליטה כזו אשר תאפשר להם לנצל שניות חולפות אלו, „שניות-ההודמנות“.

אימון הרגלי חייב להתבסס על אש-מכוונת מהי-רה הניתנת בצורת צרורות, כשלצורך זה — ורק לצורך זה — לאחר שאוכן האויב, חושף האיש את עצמו לזמן קצר, המספיק כדי לנצל הזדמנות לפני-עה במטרה ולהשמדתה. כמובן, שאש אבטומטית תזכה בהישג המכסימלי אם תונחת על המטרה ב-מפתיע וכאשר הפגיעה ודאית.

התחמשת מהוה בקרב-האש גורם חשוב; אולם קרב-האש הרגלי גם אם נמשך הוא זמן רב יחסית, אינו ממושך — וברוב המקרים אין קשכו עולה על 45 דקות או שעה; ויתר הזמן של שהיה בחזית מהוה מעין רגיעה, המלווה בכדורים אקראיים, — זמן, שבו — פרט לצרכי תצפית — אין מה לעשות מחוץ לעניני מחסה, מסתור או תנועה.

אש תלולת-מסלול מזה, ושטוחת-מסלול מזה — ברור שהנן משלימות זו את זו, ומתוות בצירופן את ה„קונצרט של-אש“. תחילה באה ההתקדבות בחיפוי אש תלולת-מסלול — שבה מהולים פגזים ופצצות-עשן באלה הנושאים חנ"ס — ואש שטוחת-מסלול, על המטרה וסמוך אליה. תחת חיפוייה של אש זאת מתבצעת גם ההיערכות הסופית בקו-הזינוק. מכאן מתחילה ההסתערות. בסמוך לפניה — ניתן ריכוז-אש פתאומי וקטלני; ועם סופו של ריכוז-האש — בא הזינוק, בחיפוי מקלעים, אל היעד, ומתחיל הקרב-על-היעד, שאף הוא ענין של אש: — רימונים, תת-

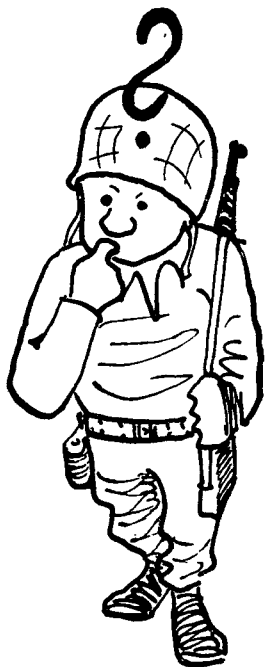
י"א. בתנועה, עליך להודיע בכל עת — ע"י מתן פקודה-מקדימה לאנשיך, וכן ע"י שתפקד במישרין אם פתחו עליך באש תכליתית — היכן העמדה הבאה שכיתתך תתפוש? הכלל הוא: — "כדי להתקדם, אם אין לי מחסה וחסרה אש-מסייעת — אספק מחסה ע"י אש כיתתי".

י"ב. בהתקפה, עליך להביא את כיתתך ומחלקתך קרוב ככל האפשר אל האויב מבלי לפתוח באש. ככל שתאחר לפתוח באש — כן תרויח זמן ותחמושת שמור תחמושת ל-200-300 המטרים האחרונים.

י"ג. בהתקפה, אין להפעיל אש, אלא לצורך תנועה קדימה וכדי לרתק אויב למקומו. בהגנה, יש להפעיל אש במרוכז על מטרות חשופות, לפי מידת האיום שלהן, עליך.

י"ד. כאשר אינך נמצא תחת אש תכליתית, הוסף להתקרב — גם כאשר חבריך באגפים נתונים תחת אש כזו. תנועה זאת, ככל שתהיה מהירה — כן תרבה לסייע לאחרים. להעצר ללא פקודה — דומה הדבר למי שנחבא בעמדתו.

ט"ו. משאוכן האויב, עליך להחליט מהר מהיכן תוכל להנחית את האש התכליתית-ביותר — ולזנק אח"כ; בחר את דרך-הגישה — וזו! דרך-מחשבה

לענות בכל-עת על השאלות

לפגוע בו כאשר יגלה עצמו. והדבר הדדי — בינך לבינו. לא גילה אותך האויב — תפקידך לצפות, או לירות; וכדי לעשות זאת טוב, באם אין מחסה ומס-

בשטח אתה נמצא ב"מארב-אש" תמיד

תור מתאימים — ובאם יש הכרח בדבר — מותר לך להמציא, עם אצבע על ההדק, בנגלה.

ג. לעמדת-אש טובה יש מחסה. אם אין מחסה — לפחות מסתור.

ד. מותר לך להתגלות כדי לזנק קדימה, לעמדה אחרת. נפול במרחק מן העמדה, וחל אליה. אל תזנק במישרין מעמדתך הנוכחית. ערוף ממנה תחילה — ואח"כ זנוק, כשאתה מנצל לצורך חיפוי — אם אין לך דרך-גישה נוחה ומחופה — את קרב-האש של חבריך.

ה. מותר לך להתגלות כדי לירות היטב — היינו כדי לודא ש"כל קליע הורג", פעלת מעמדתך — שנה עמדה. צריך שתמיד תהיינה מוכנות לך עמדות-משנה ועמדות-חליפין אחדות בסביבתך.

ו. מותר לך להתגלות קמעה על מנת לצפות.

ז. מותר לך להתגלות כדי להמציא ב"מארב-אש" כשהנך מוכן לירי.

ח. לשכב בנגלה, ללא כל מטרה נחוצה — דרך בטוחה היא למשוך אש אליך ואל חבריך.

ט. להמציא בעמדה כדי להחבא, או לשהות בה סתם, ללא כל מעשה — כלומר, מבלי לקיים תצפית או אש — אסור.

י. בעמדה, עליך לדעת בכל-עת לענות — כש-מופיע צורך במעשה פתאומי — על כל אחת מהשאלות הבאות, או על כולן ביחד: —

(1) היכן האויב?

(2) היכן חברי משמאל ומימין, היכן מפקדי?

(3) האם אין עלי לירות?

(4) האם אין עלי להתקדם?

אחרת פסולה; כי אינה דבקה בתעודה האומרת: —
„להשמיד את האויב שבעמדה“.

ט"ז. התגנבות והסתננות — זוהי טקטיקה המגל-
מת בתוכה התחמקות מתצפית האויב ומאשו על-מנת
להשמידו ע"י אש-פתע, ברגע ובמצב כשהוא חשוף
לה.

י"ז. בשעת הנסיון לאיכון האויב, למד כיתתך
שהדרך הטובה ביותר והמהירה ביותר לציין את
המטרה תהיה כלהלן: מי שגילה את העמדה, יצעק
„גליתי את האויב, צפה לאש שלי, טוח...“ כל הכיתה
צופה את אשו — ויורה אח"כ לפי פקודות-אש של
המפקד במקום.

לסיכום

מבחינה עיונית, אין קושי בכל הדברים האלה.
הקושי מתחיל בשלב ישימתם במעשה בכלל, ובמצי-

את דרך-הביצוע הפשוטה והמתאימה לכל דרג, בהת-
אם לאמצעים העומדים לרשותו. לא תהיה דרך-
הביצוע פשוטה — כי אז תכשל בגלל סיבוכה; וכש-
לון בקרב-האש מביא להרבה קרבנות-חנם. באם לא
תתורגל הכיתה והמחלקה בתרגולת קרב-האש כבר
מהשעור הראשון שהטירון לומד, בתנאים של מגע-
פתע ותחת אש יעילה של האויב — לא יעזרו לו
לאותו טירון ידיעות עיוניות, כי תגובותיו תחת
אש צריכות להיות תגובות-מוחננות הבאות כמאליהן.
תרגולת זו, ללא מפקד-זוטר שידע לישמה לכל מקרה
ומצב, אפשרויותיה מוגבלות אמנם מאוד; אולם
היא משמשת ככ"ז בסיס בריא הרבה יותר מאשר
העדר תרגולת. כי זאת לזכור, שבמצבי מגע עם
אויב — אין זמן; ולמפקד בינוני עשויה התרגולת
לשמש „כלי-עבודה“ יעיל ביותר.

הקלעות — יסוד אימונו של החייל

הקלעות — תמיד הדגש תודגש על ידי. טיפוחו של רובאי בן-סמך — הוא
יסוד אימונו של החייל הפרט. כדי שנוכה להצלחה בקרב — צריך שיהיו לנו אנשים
אשר ביכולתם לקלוע בדבר אליו הם מכוונים. כל חייל מחיילינו יכול — באם רק
יהיו לו מעט גורמים שיגיעוהו לכך — ללמוד לירות היטב.

אחריותך היא לדאוג לכך שיהיו לו גורמים אלה. טפח בתוך יחידתך ויחידות-
המשנה שלך את יסוד התחרות, על מנת לדרבן את ההתענינות בתכנית ההשתלמות
בקלעות ואת ההתעוררות לכך. צא בעצמך אל המטוח וירה עםם שם!

ממכתבו של מפקד-דיביזיה ב„צבא-הצי“ (מרינס) האמריקאי אל
כל קציני הדיביזיה שלו, עם כניסתו לתפקיד. המועד — 1956.

מהדי מערכת סיני

לקורא!

החבורת הבאה של "מערכות" תהיה מוקדשת כולה למערכת סיני. ינתנו בה מספר פרשות שלמות ומפורטות מקרבותיהן של יחידות אחדות, מחילות שונים, וכן תיאורים וניתוחים תמציתיים יותר, של פעולות-קרב ושל מהלכי מסע-המלחמה. בסקירות מיוחדות יועלו בה דמותם ותפקידיהם של הזרועות והחילות השונים, אשר השתתפו במערכה.

הכנת תיאורים מתוך מלחמת סיני, אשר יהיו מהימנים ומעוררי ענין ומחשבה אצל הקורא, הצריכה — ומצריכה — מלאכה לא-מועטה. היקפה של המערכה ריבויים של החילות והזרועות שהשתתפו בה, והמגמה לאסוף את החומר העובדתי בעודו רענן בזכרון האנשים — חייבו את המערכת להתרכז קודם כל בגבית עדויות ובפגישות עם מפקדים, קציני-מטה ומפקדי יחידות-משנה ברמות השונות, ורק אח"כ לעבור אל שלב הסיכום והעריכה של כל פרשה ופרשה בנפרד.

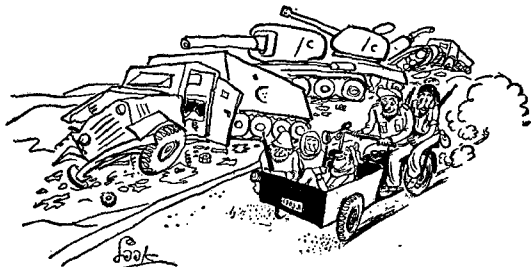
מקצת מפירותיה של מלאכה זו — מקוה המערכת — ימצאו הקוראים ב"חוברת-סיני" הצפויה.

לפי שעה ניתנת בחוברת זו מעין "מקדמה": — רשמים, הגבות והרהורים של מפקדים שהשתתפו השתתפות ישירה בהניתן ופעלן של יחידות צה"ל בימי מערכת-סיני. בדרך הטבע נקלטו רשמים אלה, ונתעצבו ההערכות, על רקע של נסיון "מקומי", במסגרת יחידה זו או אחרת — ואין הם מתימרים כלל לפרוס את היריעה הרחבה, או לתת תמונה כוללת; אולם יש ברשימות אלו כדי להצביע על מספר חזיונות מאלפים — וכדי להציג שאלות אשר מן הראוי לתהות עליהן.

דפים מפנקס סיני

לחיילים ושעורה לסוסים... ועתה בצאת גדוד-המילואים של אים שלנו לקרב, מבינים אנו בהחלט לרוחם של השרים... למלחמה אנו יוצאים, ומנשאים בשביל הפלוגה המסייעת אין, ולכל הגדוד כולו חסר "פרט קטן" כגון כובעים... — שלא להזכיר קרסוליות, סוללות לפנסים ועוד פריטים-של-מה-בכך, שאפשר אמנם להלחם בלעדיהם, אך ברגעים מסוימים הם חסרים עד-מאוד; כגון נעצים בשביל מפות-מצב, אשר לנעצים — כידוע, אין חנויות למיני סידקית בין ניצנה לאיסמעיליה, גם לא בין אל-עריש לשרם-אש-שי; מה שלא הבאת אתך מארץ-ישראל — לא יכולת להשיגו, וסוף פסוק. ביחידתי חייבים אנו תודה לאיזה לוח-שולחן שהבאנו עמנו, שעליו מצאנו נעצים ספורים, חלודים למדי, כאשר נאלצנו, בתנאי שדה — וליתר דיוק בתנאי מדבר — לשרטט על שקף גרתיקי-מפותינו קווי-הפצצה חודשים לבקרים וגתיבי-פטרולים או יעדי-התקפה. וכאן מגיעים אנו לנושא נכבד, "מחסני חירום" שמו.

מה גאים היינו ב"מחסן-החירום" שלנו הכל בו היה מבריק ומצוחצח, מקופל למשעי, ארוו כהלכה, סדור להפליא על מדפים מסומנים — עד כי פשוט לא ערבת לכך לחטט ולנבור בו, ולראות במדוקדק מה מכילה כל תיבה. ובעיקר — מה אין היא מכילה! בקנקן המהודר הסתכלנו, ולא בתוכנו. לא רצינו לסתור את האריוות הנחמדות, והתוצאה — פנסים

"מערכה שערכו אזרחים רבים ברכב שרובו אזרחי, כנגד חיילים שכולם סדירים"

ביום ו' אתה מרים את שפופרת הטלפון המצלצל ושומע מפי קציני-הקישור של יחידת-המילואים שלך, כי הנך מגויס. ולא סתם מגויס אלא "עם כל הציוד שברשותך עליך להתייצב מיד ב..."

הלוח שמולך מעיד כי תאריך היום הוא 26 באוקטובר 1956. והנה, שוב אתה מול אותו לוח עצמו — והתאריך שבו הוא 5 בנובמבר 1956, והנך שוב אורח; ורק וקנקן שצץ בלחייך מעיד עליך, כי בפרק-הזמן הקצר שנקף בינתיים הספקת — יחד עם שאר חבריך לנשק — לכבוש את חצי-האי סיני ולמגר תוך כדי כך את מחצית עצמתו הלוחמת של הצבא המצרי.

סדר-התרחשויות זה עבר על חלק ניכר מאנשי צבא-המילואים שלנו. אכן — מערכת-סיני היתה בעיקרה מערכה שערכו אזרחים רבים, ברכב שרובו אזרחי, כנגד חיילים שכולם סדירים. לצבא-האזרחים שלנו במסגרתו הארגונית הזאת, של גדודים וחטיבות המתגייסים במישרין מחיי שלום להתארגנות ולמסע וקרב מידיים, היתה מערכה זו מבחן-ראש ראשון. העמד בו? מכלי-מקום לא נכשל. נחשפו בו איי-כאן אי-שם פגמים התובעים תיקונים. מאידך גיסא, נתגלו בו סגולות ומעלות שלא נצפו מראש, לפחות לא באותה מידה מרובה בה באו אלה לידי ביטוי במערכה.

בשורות הבאות יועלו "בטיטה ראשונה" עובי דות, אירועים ותחילת-לקחים ממבחן זה. הדברים אינם אלא פרי התרשמות אישית. כותב השורות הללו לא ראה אלא חלק קטן של המערכה. עובדות אירועים ולקחים מחלקיה האחרים יועלו בודאי על ידי אלה שהשתתפו בהם.

מגפיים לחיילים ושעורה לסוסים

בילדותנו השתתפנו בצערו של המלך מתיא הרא-שון, כאשר חשב כי מלחמה פירושה רכיבה על סוס לבן. מפואר, בראש מחנה המתקדם — והנה נוכח כי שריו רואים את המלחמה כענין של מגפיים

בלי סוללות... ולעתים סתם התעצלנו לעשות זאת, וסמכנו על מנגנון יחידת-החירום כי ידאג את דא-גותינו. כל הכבוד לסגל, המטפל בציודנו ושומר עליו שיהא במצב תקין וכשיר לפעולה מיידית; אך "אם אין אני לי — מי לי?". במאוחר למדנו זאת ובדרך קשה למרנו.

בהמשך הדברים ידובר על מסעות מהירים, קרבנות יסופרו, והבא-יובאו לדיון ענינים שבלחימת פנים-אל-פנים; אך קודם כל נרחיב עתה את הדיבור על "מגפיים לחיילים ושעורה לסוסים". מדוע חסרו מגפאים לפלוגה המסייעת? ואפילו יכונני "נמר" (קרי — "גודניק ממדרגה ראשונה"), אוסיף ואשאל: לרכישת שמיכות ויריעות-אהלים היו לנו אמצעים, — ולרכישת מגפאים לא היו? ואם לא היו, כלום לא מוטב היה להפחית בשמיכות ולרכוש מגפאים? כל מי שלחם בסיני וחש בחוסר המגפאים, היה מנתר ברצון לשם כך על אחת משמיכותיו.

בין הלקחים האסטרטגיים והלוגיסטיים שיופקו מ"מבצע קדש" ימצא-נא מקום ללקח שלימדוננו מח-סני-החירום הלוקים בחסר במספר פריטים וזעירים אך חיוניים — על אף הופעתם ההדורה ורוב הברכה שהיה צפון לנו בתוכה.

ביצד מנחלים מלחמת בזק:

על מספר מעצמות, נאמר בשעתו, כי בתכונתן לקראת מלחמת-העולם הבאה, התכוננו למעשה לקראת מלחמת-העולם הקודמת. הן הרהרו במלחמה הצפויה להן במושגים של לחמת-תפירות, ואילו הגר-מנים הפתיעונו ב"קליפריג". אין לומר על צה"ל כי הלך בעקבותיהן, עם זאת, מבחינות ידועות לא היינו מוכנים כראוי למה שהתרחש בסיני. הקצב של נוהלי-הקרב המקובל שלנו נמצא עד מהרה אטי-מדי לעומת קצב ההתרחשויות. בפרק-הזמן שבין "קבוצת-הפקודות" החטיבתית ובין "קבוצת הפקודות" הגדודית השתנו דברים במהירות עצומה, וכ-לכת מפקד הפלוגה מ"קבוצת הפקודות" הגדודית לערוך "קבוצת פקודות" פלוגתית — היה מברק רודף אחרינו ובן הוראות חדשות...

מג"דים מצאו עצמם מתגוררים בקביעות על גיפים ומתרוצצים בין מפקדת-החטיבה ומפקדת-הגדוד המחליפות אף הן את מקומן לעתים תכופות. מפקדי פלוגות ראו את מפקד הגדוד ומן-מצער לפני ההתקפה על איזה יעד שהוקצה להם, ממש לפני התחלתה, ורק אז שמעו לראשונה מהי משימתם;

זמן ללמוד אותה, לפרטיה — בודאי שלא היה להם. סידורים אחרונים נעשו תוך כדי מסע-ההתקרבות. מה שלא ניתן היה להניעו מיד קדימה — הושאר מאחור: — נשק מסייע, יחידות-משנה, תחנות-חבישה.

כדי לעמוד בלחץ המשימות והזמן המועט-שב-מועט, נעשו אילתורים וריזים. כר נרחב נמצא כאן לתושיה. אולם גם לאחר אילתור והיעזרות בתושיה גוותרו פרצות רבות בנוהלי-הקרב, ולעתים נבעו הפרצות בחלקים חיוניים של נוהל זה. מחמת היעדר-הסדירות בדיווח סדיר למעלה, למטה ולאגפים — ומאידך גיסא, מחמת זרימות המבצעים, תנועות האגיוף העמוקות, הלפיתות והכיתורים, לא ידעת ל-עתים, ודוקא ברגעים ובמקומות "חמים", אם יחידות חיל-הרגלים שהנך רואה במרחק, או אותם הטנקים, המצויים מעבר לגבעה הסמוכה, או הנעים ממש לעומתך משלנו הם, או משל האויב; וכאשר ביכרו במצבים כאלה האנשים "לירות קודם — ולברר אחר-כך" — יש ואירעו פה או שם אסונות.

בנוסף לאסונות בחיי אדם יש ובתוך שטף-המבצעים המהיר והדינמי בוצעו תנועות-נגדיות ש-נמצאו לבסוף מיותרות; או, להיפך, נראה היה לעתים כאילו חל קפאון — אשר נמשך עד אשר התבהרו הדברים. אכן, מעל לשדה המערכה של סיני שרר ערפול-מלחמה סמיך. באחד מצירי ההת-קדמות שלנו, בו גילה האויב התנגדות לא-מעטה, הגיע גדוד חרמ"ן אל אגפה של שרשרת מוצבי אויב, ותפס שם עמדת-חסימה. כלפי חזיתתה של שר-שרת מוצבים זאת נערכו התקפות מצח של כוחותינו. ההתקפות הראשונות לא נשאו פרי והכוחות הופנו לאגפים, כדי להבקיע משם, את מערך האויב. באגף בו נמצא אותו גדוד החרמ"ן הופיע גדוד חי"ר שלנו. שני הכוחות לא ידעו זה את זהותו של זה. טנקים, שגתלו אל גדוד החרמ"ן, יצאו "לגשש ולמשש" את הבאים. גדודי-הרגלים הועיק לעזרתו סוללת תותחים נגד-טנקים, כדי לקדם את התקפת הטנקים המת-גשת ובאה עליו. למולם הרב של שני הצדדים ה-"יריבים", ירדה בינתיים החשכה — ושמה קץ לתכו-נה המלחמתית; אלא שעל שניהם עבר אחרי-כך לילה של מתיחות גדולה. בסופו-שלידבר נתברר, למחרת, המצב — והכל עבר בשלום; אך לקחם של מצבים מעין-אלה — אתם.

ומעשה במשחית-טנקים שלנו שעברו בתנופת הסתערוותם את קו-ההפצצה, המשתנה לבקרים, והו-

„איש לא נרתע מפני אש האויב“

ומרתק מאין-כמוהו מצבים הדומים לא במעט למצבים שעמדנו בפניהם בסיני, או שעלולים היינו לעמוד בפניהם, אילו היה האויב מתקרב במידת-מה לרמת לחימתם של אנשי „הקורפוס האפריקני“ שבפיקודו של רומל. לחמי סיני ימצאו בודאי ענין רב „להחליף רשמים“ עם ספר זה, ולעמוד תוך כדי כך על נוהל הקרב החפז שכפתה לחמת המדבר על משתתפיה.

מקור נוסף ל„חילופי רשמים“ הוא הפרשה על מערכת „עלם-אליחלה“, כפי שגוראתה משני צדי-החזית, בעריכת הקפ' לידל-הארט שאחד הפרקים העיקריים שבה עומד עתה להתפרסם ב„צקלון“. המיוחד שבפרשה זו הוא שניתנים בה — כפי שכבר נרמז — זה בצד זה, הסיפור הבריטי והסיפור הגרמני על אותה מערכה שהתחוללה במדבר המערבי כהקדמה ומבוא למערכת אל-עלמין ההיסטורית.

„החברה בסדר נמור“

ומה באשר לסוגיא-המילואים? האמת ניתנה להיאמר, כי בסיכומו של דבר נמצא הוא עולה על כל מה שצופה ממנו. אמנם, הוא לא היה נקי מפגמים. בתנאי המלחמה ששררו בסיני הוטבה התחפרותו, אך עדיין רחוקה היא משלמות. הוא השתפר כללית בשדאות אך דרוש לו אימון נוסף בבחירת עמדה, בתצפית עין ותצפית-אש, ובאבטחה היקפית. כושר-המסע שלו שופר אף הוא, מה שאין כן התמצאותו בשטח. אולם עובדה חיובית גדולה מזדקרת מתוך מערכת סיני — טבילת-האש הראשונה של חייל-המילואים שלנו מוכיחה כי רוחו רמה, הדור הוא משמעת-מתוך-הבנה ונכונות נפשית להלחם. זהו, בלשון המדע הצבאי, „חומר אנושי“ בעל נתונים טובים, שניתן להפכו באמצעות אימון יסודי לאיש-צבא מצוין.

לא היו „ארטיסטים“. בעיות הסעד נעלמו. בשום

סיפו להתקדם בחושך. חיל-האוויר שלנו שש עליהם כמוצא שלל רב, ומספר מטוסי-סילון כבר עמדו לעזרת עליהם, עת הודיעו לפתע שמשחית-הטנקים האמורים נמנים על כוחותינו אנו.

אכן, דיווח למעלה, למטה, ולאגפים הוא חלק חיוני ביותר של נוהל-הקרב, ורק באמצעותו ניתן למנוע תקלות מעין אלו שהוזכרו, וחמורות מהן.

דיווח זה נעלם תכופות מתוך נוהל-הקרב-שבפועל, אם מקוצר הזמן, ואם מקוצר הרוח, שמקורו בקצב המואץ של המבצעים. נוהל הקרב כולו, כפי שהורגלנו בו, נמצא לעתים מפגר אחרי קצב זה, וכתוצאה מכך לא רק נגרמו מקרים של קשיי הודעות, של קרבנות-שוא, ותנועות מיותרות של גייסותינו, אלא יש ואירעו תקלות נוספות. וכאשר השתנו פניו של נוהל-הקרב המוכר והרגיל, נטשטשה במשהו בקרב היחידות גם ראיית דרך-הביצוע המוכרת, המורליכה אל הצלחת המבצע, לא סיוור, לא קבוצת-פקודות הגונה, לא תרגול וחזרה על המבצע, לא... המפקדים משכו בכתפיהם והלכו לבצע, בידיעה ברורה שיהיו זקוקים להרבה מזל. אלא שהמזל, כידוע, הוא בחשבון-הארוך גורם המתחלק שווה-שוה בינך לבין האויב...

כאמור, טוב שהקצב היה מזורז. הרי הסיני נכבש גם כך, ובאבידות לא מרובות. נאחל לעצמנו כי המבצעים הבאים שלנו, במידה שתגור עלינו מלחמה נוספת, יתנהלו בקצב זה. אבל בעית נוהל-הקרב המתאים למבצעים זרימים ומואצים עומדת-בעינה, והיא מנקרת במוחו של כל מי שהיתה לו יד בפיקוד ב„מבצע קדש“. הפתרון הנראה לי בהרהור ראשון הוא: — 1. מיוזג בדרג החטיבה והגדוד, של קבוצת-הסיוור וקבוצת-הפקודות, כדי לחסוך את שלב-הביניים, שאינו הכרחי; 2. הגברת אמצעי-הקשר, לשם תחשת הדיווח; 3. מספר רב של קציני-קישור — לשם מניעת תקלות הודעות, והקלת התיאום בין היחידות. אלה, כאמור, אינם אלא פרי הרהור ראשון.

„מענין לענין — לאותו ענין“. בהוצאת „מער-כות“ הופיע עתה ספר יקר-ערך ללחמת-מדבר — „בריגדיר הרגלים“ מאת גנרל-מיוור קיפאנבארגאן. קוראי „צקלון“ כבר נהנו מאחדים מפרקיו (קרב לילה על רכס מיטרייה“ בחוב' 28 וקרב לילה על רכס רונאיסאט“, בחוב' 21). המחבר היה מפקדה של הבריגדה החמישית של הדיביזיה השנייה הניו-זילנדית, בארמיה-השמינית הבריטית שפעלה במדבר-המערבי במלחמה השנייה. ספרו מתאר באורח חי

הפליאו לעשות. זכור לי במיוחד מסע לילה ברכב אורחי-מגויס בנתיב ניצנה-קוסימה. למראה שדרות-הרכב הארוכות שהודחלו על פניו דומה היה שיכול אתה לעבור את כולו על גבי גגות המכוניות וה-
"ארגונים" שלהן. על פני השדרות שנעו אל קוסימה חלפו שדרות אחרות בדרכן חזרה אל ניצנה, ופה ושם נוצרו פקעות שלא היתה להן, לכאורה, תקנה. והרי לפי טיב השטחים בהם עברה הדרך בנקודות מסוימות, די היה במכונית מקולקלת אחת כדי לחס-
מה כליל; והדרך עצמה — דרך יסורים במלוא מובן המלה; בורות ומהמורות, "מקני-חול", עקיפות מזוויות ו"ביצות" של אבקה שחוקה, דקה-שבדקה, המתנשאת לפני הגלגלים הקדמיים ומציפה את מגן הרוח כגל מים מתנשא.

מה עשו הנהגים, ומה לא עשו, כדי לקיים את השדרות בתנועה? מעודי לא הייתי עד לאקרוב-טיקה" כזו, לאילתורים כאלה; לרצון להגיע ויהי-
מה אל הנקודה שנקבעה. החיילים העייפים שנרדמו במכוניות, נקראו מדי-פעם לדחוף את המכוניות ש-
כבן מנועיהן. היו רגעים בהם דומה היה כי הנתיב "פקוק", ואין לפתחו עוד — אך איך שהוא נתגלגלה השדרה העצומה קדימה. נפתחו מעקפים חדשים, מכוניות שאין להן תקנה הוסטו הצדה והמתינו בסב-
לנות לכתק"ל שבסוף השדרה. הכתק"ל הגיע גם אותן; ובסופו של דבר הגענו — כולנו — אל קו-
סימה. זה היה "מבצע נהיגה" שיסרת בזכרון.

מעשה בגדודי אחר

בשעה 0930 נקרא המג"ד מגדודו לקבוצת-פקו-
דות במפקדת החטיבה. הגדוד, שלן בלילה ליד

אופן לא יכולת למצוא "מתנדבים" שישארו לשמור על התד"ל — הכל רצו להשתתף בלחימה. בלב הסיני הופיעו ביחידותיהם אנשים, שמשום מה לא הגיעם צו-הקריאה, ומשקצה נפשם בצפייה לו יצאו לרדוף אחר חבריהם המחקדמים אל התעלה.

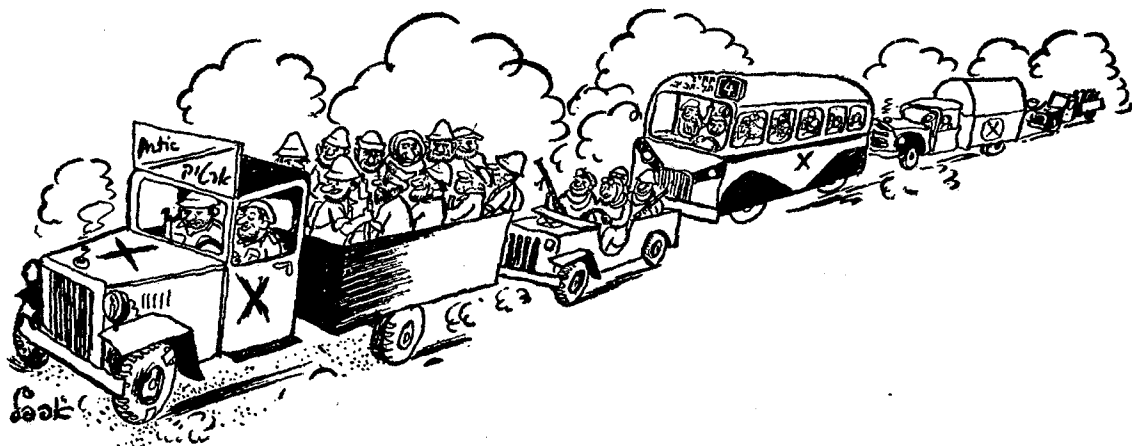
לא ראיתי איש הנתע ללא-פקודה מפני אש האויב. לא ראיתי איש "נופל" מן השורה במסע-התקרבות קשה אל יעד. בהסתערות נעו החיילים כאיש אחד קדימה, תמיד צייתו לפקודות, שמרו על נשקם, וירו כחשק; הם לא התלוננו בקולי קולות כאשר חסרו מים וסיגריות, והתחלקו במעט שנותר להם.

אותם מפקדים שעשו להם הרגל למתוח ביקורת על פיקודיהם, לצורך ושלא לצורך, רטנו הפעם כשביעות רצון. "החבריא בסדר גמור".

...וגם הנהגים

לשבח מיוחד ראויים הנהגים האורחיים, שהסיעו במכוניותיהם — אבטובוסים, משאיות, טנדרים, ג"י פים — את יחידות-המילואים מן המפגשים אל שטחי ההתארגנות, משם לשטחי הכינוס, ומשם לשט-
חי ההיערכות. רכב ה-4x4 האורחי שותף במבצעים עצמם, הוביל נשק מסייע, חילץ פצועים, קישר, הביא תחמושת, מזון ומים לקו הראשון — וזאת בדרכי המדבר החוליות ובלא-דרך, כפי שהבחיבה המשימה.

הנהגים — חברי קואופרטיבים לתחבורה ולהור-
בלת-משאות, בעלי משאיות פרטיות, סתם אנשים בגיל העמידה, שמכונית דרושה להם לעסקיהם —

הנהגים — חברי קואופרטיבים, בעלי משאיות, וסתם אנשים בגיל העמידה שהמכונית דרושה להם לעסקיהם — הפליאו לעשות

מכוניותיו, מוכן לתזונה, נצטוו עתה לפזר את המכור-ניות, מחשש התקפת אויר. הדבר נעשה בעצלתיים, שכן אוירת האויב היתה כלא היתה, מאז החל המבצע.

מפקדי הפלוגות וקציני מטה הגדוד התרכזו ב-קרבת אוהל-המטה — שלא היה אלא רשת-הסוואה הפרושה מעל לשני שולחנות ואי-אלה ספסלים, מפת מצב גדולה, טלפון וארגון-בטחון. הם המתינו לשובו של המג"ד, וביתנים גלגלו שיחה. המערכה בסיני נכנסה ליומה השלישי ועדיין לא שותף בה הגדוד שיתוף של ממש. היעד שהוקצה לו נכבש אמש, ללא התנגדות, על ידי השריון, שהתקדם בשטף לאחר שכבש את מוצבי-הגבול של האויב — אף אותם כמעט ללא התנגדות.

התקדמות שריון וגדודי-רגלים אחר שנע אחרי נבלמה הבוקר, עת נתגלה להם מערך-חטיבתי אויב, מאורגן היטב להגנה, על ציר-ההתקדמות עצמו.

האויב קידם אותם באש תותחים. או-או התחפר גדודי-הרגלים בריחוק קילומטרים מעטים ממערך האויב, והיה בסיס-מוצק להתקפה חטיבתית על הלוחם הארטילריה שלנו קודמה והחלה מטוחת משי-מות-אש.

המפקדים שוחחו עתה על אירועים אלה כשהם מתאמצים לנחש מה המשימה שתוטל על גדודם. הם לא האמינו גם עתה, כי צפוי להם קרב. ההתקדמות המהירה מן הגבול נטעה בהם מחשבה, כי גם בהמשך מסעי-המלחמה ירתע האויב מן הקרב, וינסו על נפשו או יכנעו. בטרם יתנגשו עמו כוחותינו. כאשר הגיעה אל המג"ד פקודה ממפקדת-החטיבה האומרת כי על הגדוד לעלות על מכוניותיו ולנסוע בכביש אל המוצב הקדמי ביותר שלנו, הלכו מפקדי הפלוגות ליחידותיהם, והם סבורים כי המדובר בהע-תקת מקום-החגיה של הגדוד, ותו לא.

הגדוד הפליג ללחימה באבטובוסים גדולים של חברת-תחבורה עירונית. עד הנה לא עשה הגדוד דבר, פרט לנסיעה במכוניות אלו בעקבות השריון המתקדם. "בכל מקום שאנחנו באים אליו, אומרים לנו: השריון כבר היה כאן, ולא צריכים אתכם", התלוצץ אחד החיילים. גם הפעם עברה הנסיעה על הגדוד ללא אירועים מיוחדים, וכשעה לפני חשכה הגיע אל המוצב הקדמי. מאחורי המוצב, במישור רחבי-ידים, התקדמה הארטילריה, מדי דקות אחדות ירתה פגזים אחדים. בצד הכביש חנה רכב רב —

משאיות עמוסות לעיפה בדלק, תחמושת, מזון ומים. מישוהו העיר לבאים, כי ציר-ההתקדמות לא נפתח עדיין, וכל הכבודה הזאת ממתינה לפתיחתו, כדי לתספק חטיבת-שריון שעקפה את מערך האויב והמשיכה בהתקדמות לעבר התעלה, עד כי לא נותרו לה לא דלק ולא שאר הפריטים החיוניים בשבילה.

רץ מטעם המג"ד פגש את המג"ד בצד הכביש, ועמו הוראה להוריד את הגדוד מן המכוניות ולהצי-עידו מרחק שני קילומטרים דרומה מהכביש. עד מהרה נמצא הגדוד צועד, בשורה-עורפית ארוכה, ל-מקום שנקבע לו. הדמדומים גברו, והם הפכו לחשכה, כאשר הגיעו ראשוני ההולכים אל קבוצת ג'יפים ונושאות-נשק, שם המתין המג"ד. הוא פקד על ה-קמפיץ לכנס את קבוצת-הפקודות הגדודית.

לא עברה שעה קלה, וכל מפקדי הפלוגות וקציני-המטה גהרו מעל למפה הפרוסה על האדמה. המג"ד האיר בפנסו על המפה והצביע על היעד שהוטל עליהם לכבשו — על גבי מפת 1:100,000 לא ראו הם אלא רכס צר, שני קילומטרים אורכו, מוקף אליפסה אדומה. תצלומי-האוויר לא החכימו אותם יותר. הע-תקת-שמש של תצלום-האוויר המפוענח חשפה לעי-ניהם מערך-עמדות גדול ועמוק, מבוצר כהלכה בגד-רות-תיל ושדות-מוקשים.

המג"ד היה אחה"צ בסיוור חטוף — בו ראה את מחצית הדרך אל היעד, משם והלאה לא ניתן לו לנוע — המצרים הציבו באותו מקום אי-אלה זחלים, כחסימה. שתי כיתות מוסעות בנושאות-נשק משל הגדוד שנתלו אל המג"ד בסיוורו נשארו בקרבת המקום, לצפות עליהם.

הפקודה אמרה:

פלוגה א' תנוע מיד קדימה, תיצור מגע עם שתי הכיתות, ותתקוף את הזחלים, כדי לחסל אותם ולפ-תוח את הנתיב לפני הגדוד — אשר יצא כעבור כשעה בעקבותיה.

כל זה נעשה תוך דקות ספורות. לא היתה שהות. פלוגה א' — למעשה, שתי מחלקות — החלה נעה. כשסייר אשר נתלו אל המג"ד בסיוורו מנוט אותה. המ"פ קידם את ה"בווקות" לראש השורה; עליהן יוטל לחסל את הזחלים. המשימה לא נראתה לו. הוא צעד בענרון אחרי הסייר, כשהידיעות בהן הוא מצויד על השטח, על האויב ועל המצב הכללי בגזרה, היו דלות ביותר.

כחלק הקשה ביותר במשימה נראה לו ויהי מקום

מטרים אחדות ולהודיעו את מקומו למען יוכל. בעזרת הקת"ק שנע עמו, לטוח אש תותחים על עמדת האויב. בחיפוי מחלקתה הימנית ניתקה פלוגה א' את המגע ועלתה על שלוחת-הר שהתנשא בצד נתיב-התנועה שלה. בריחוק כחצי-קילומטר מעמדת האויב. שם הדליק המ"פ פנס, וניסה לזהות במפת 1:100.000 את מקומו המדויק. מחשש שהזיהוי מוטעה או אינו מדויק דייצורכו לא הונחתה אש התותחים. המג"ד הצליח בינתיים ליצור מגע עם שתי הכיתות אשר היו מתאמצות מצדן לגלות את הגדוד. הוא קירב בהדרגתן את גדודו אל הגבעה התפוסה בידי פלוגה א', והחנה אותו על המדרון האחורי של גבעה זו.

השחר העולה גילה לעיני מ"פ א' מוצב-אויב מחופר כהלכה. במרחק 700 מטרים מגבעתו. המוצב רחש אנשים. מיד ביקש להנחית על המוצב אש-

„ניתן לחלוש באש על מרבית עמדות המוצב“.

ארטילריה — עתה, משנמצא בקרבתו הקת"ק, יכול הלז בעצמו לטוח אותה. הקת"ק טינה, והומין אש לתכלית. אלא שהסוללה שלו הודיעה לו, לפתע, כי היא נצטתה לירות את כל פגזיה על מטרה אחרת.

המוצב היה, לפי האמדן, דו-מחלקתי. אש מק"ב נורתה ממנו לעתים לעבר גבעתה של פלוגה א' שהיתה גבוהה ממנו, וגיתן לחלוש מעליה באש על מרבית עמדותיו. בהמשכו של הבוקר הוצבו לעומתו שני מק"בים, אך ניתנה להם הוראה לחסוך בתח-מושם כיון שהיה קשה לספקת. לפני הצהריים הוב-או מהתד"ל בנ"ג שתי מרגמות 81 מ"מ. הן הוצבו, והחלו מטוחות את המוצב. אותו זמן הגיעה לגדוד הוראה ממפקדת-החטיבה, שעל המג"ד להשתתף בק-בוצת-פקודות חטיבתית. המג"ד, שהיה עסוק בתכנון התקפת-יום על המוצב, נסע — והשאיר את הפיקוד על גדודו בידי הסמג"ד.

לאחר זאת החלה התקפת-אוויר שלנו על יעדי

החסימה. הטייר אשר אתו לא צעד בטוחות — הוא היסס באשר לקביעת הכיוון.

כעבור שלוש שעות בערך של צעידה, תחילה במשטח רחב-ידיים ואחר-כך בין גבעות בעלות צו-רות משונות, פגשה הפלוגה את שתי הכיתות. לדברי מפקדן נמצאו המצרים בהמשכה של דרך-אבנים ישנה ורעועה. בריחוק קילומטר מהן.

המ"פ פרס את שתי מחלקותיו הרובאיות ואת מחלקת-הנשק לרוחבו של המיצר בו עברה הדרך. הפלוגה נעה קדימה בזהירות — ב"בזוקות" חמושות ובאצבעות על ההדק.

כעבור מאות מטרים אחדות חלף לאורכה של הפלוגה צרור ארוך של ירי-אבטומטי. אש חזקה ניתכה עליה מן האגף הימני — אש מק"ב, מקלעים ורובים. האנשים נצמדו ארצת. המ"פ פקד על המח-לקה הימנית להשיב אש; רשפי האש של האויב נראו מרוחקים כ-200 מטרים. היתה זו אש לוחכנית שחלפה-ועברה בגובה מחצית המטר מעל לקרקע ומעל לשוכבים.

בחיפוי המחלקה הימנית שינה המ"פ את חזית פלוגתו בהציגו אותה אל מול האויב. ה"בזוקות" ירו, והוא עצמו, ירה במוידי כעשרים פצצות במרגמה בח 2 אינץ'. מענה-האש של האויב גבר עקב זאת. אחד האנשים נפצע בורועו. כך חלפה כחצי-שעה.

המ"פ התקשר באלחוט עם המג"ד, והודיעו מה מוצבו.

אותה שעה נמצא שאר הגדוד מתמשך אחרי המג"ד, כשהוא תועה בדרך-לא-דרך. המג"ד לא הצ-ליח עד כה ליצור מגע עם שתי הכיתות, שגותרו לצפות על זחלי האויב, ושהיו ממחינות לו לאחר שכיונו את פלוגה א', ועתה לא ידע היכן הוא, היכן הן, והיכן פלוגה א' שלו. שנודע לו עתה כי היא נתונה בקרב-אש. למרבית המזל, הוסיף האלחוט לקשר בין הכוחות הללו.

המג"ד פקד על מפקד פלוגה א' לסגת מאות

„אש חזקה ניתכה מן האגף הימני“

מטילה רימונים לעמדות ולבונקרים הראשונים. כעבור דקות, היה המוצב בידיה. פה ושם התגוללו הרוגי האויב. לפלוגה היה בהסתערות זאת פצוץ אחד בלבד.

אלה חלק מקורותיו של גדוד-מילואים, אחד מרבים, במבצע קדש.

★

רוב יחידות-הרגלים מחטיבות-המילואים שלנו, ברוב הגזרות, השתתפו ממש בקרב רק פעם אחת כל אחת. המלחמה בכללותה הייתה קצרה עד-מאוד. האויב שעמד למולנו לא היה לעתים יריב ראוי-לשמו. הוא לא התגונן ממושכות, בקשי-עורף, אף לא תקף החקפות-נגד. אורית האויב נוטרלה כעבור יום כמעט לחלוטין. המבחן הראשון של חיל-המי-לואים שלנו היה קל למדי, איפוא; והערכתנו הצודקת לעוצם-הישגו של צבא-המילואים הישראלי נובעת הפעם לא-במעט מקוצר הזמן שניתן לו להתארגן ולכניסה-לקרב ומצניעות (לעתים — דלות) של התנאים והסידורים החומריים והטכניים בהם הוטל עליו לפעול — ומהנפש-החפצה, ורצון-הקרב אשר גילה במסיבות אלו. עלינו לזכור זאת, ולהזכיר זאת, כאשר ניתן דעתנו לבאות.

אכן, היה זה "תמרון-התנסות" לא-רע... חזאת, מוטב לו, לאויב, כי יזכור אף הוא.

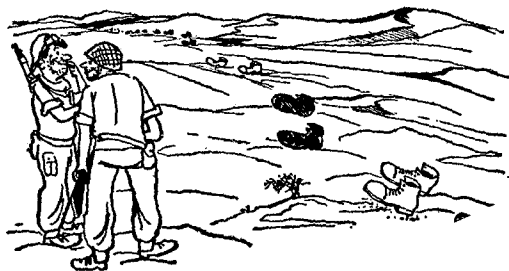
★

אויב בסביבה. המוצב עצמו לא הותקף אך אנשיו נראו מתרוצצים בבהלה. הקמב"ץ ביטל את ההוראה שניתנה למק"בים לחסוך בתחמושתם, והאש שלהם הגבירה את הבהלה במוצב. ברור היה שאפשר לכבוש בהתקפת אש בלבד. אפס, כעבור שעה קלה הגיעה לגדוד הוראה ממפקדת-החטיבה: — על הגדוד לחזור כולו כלעומת-שבא, ולנסוע למקום הנמצא בגזרה אחרת רחוקה. פלוגה מגדוד אחר נועדה להחליף את פלוגה א' בעמדתה.

מ"פ א' קיבל את הידיעה במרירות. הוזה סופה של התקפת הגדוד שהוא היסה את חוד המחץ שלה?... בהחלטת-פתע זינק אל פסגת הגבעה והחל מטוח בעצמו את אש המרגמות על המוצב. המק"בים שלו הגבירו בו בזמן את אשם, המקל"פים הצטרפו אליהם, אש האויב החלה דועכת, ופה ושם נראו במוצב אנשים מחליפים עמדות, או נוטשים אותן. הקמב"ץ קיבל מיד את הפיקוד על אש-הסיוע, והמ"פ הקפיץ את מחלקותיו מרבצן, פרס אותן בצד הגבעה, והחל מקדם אותן לעבר המוצב. אותה שעה נמצא עיקר-הגדוד בדרכו חזרה.

האויב החל בורח מן המוצב. אנשיו נראו מתגלגלים על מדורגותיו ורצים בשדה. מק"ב אחד פנה אליהם, בעוד השני והמקל"פים משלחים אש אל עמדות המוצב.

הפלוגה המסתערת פתחה באש מן המותן, והחלה

גיוס פתע!

דני

כיצד רואה מסקר המיבת מילואים את "אורחיו" הופכים לחיילים...

על הכשירות לקרב של חי"ר המילואים

הציוד שקיבלנו כולל רק שתי שמיכות לחיל, ושכמיה אחת לכל שני חיילים. קיבלנו רק בגדי עבודה קיציים, כי צבא הגנה לישראל כיון את המאמץ הכספי שלו לרכישת נשק. והמפקד יודע כי חייליו מבינים את המצב, וכי הם מקבלים את הדבר בחיוך על פניהם — אולם הוא יודע כי קל לחייך לאור מצב כזה בשעה שהשמש טופחת על קובע הפלדה; אולם בין שעות 3 ו-5 לפנות בוקר, כשחייל מחיליו מתהפך מצד לצד על האדמה הקרה ואינו יכול להרדם בגלל הקור, אוראז קשה החיוך הרבה יותר. והוא חושב בלבו — בציניות מה — כי שפע סוגי קובעי הפלדה, "יבלבל את האויב", והוא משלים-מראש עם העובדה שלחייליו לא תהיה הופעה חיילית אחידה, כיון שאין להם קרסוליות או חותלות. "מילא", אומר הוא לעצמו, "הרי לא נקראנו למצעד יום-העצמאות"; ונחמת-מה משמשת לו העובדה כי תחזושת 92, 7 ו-9 מ"מ ניתנה בכמות מספקת, וכי תתרבה מספר המנ"טים (בזוקות) בפלוגה.

כמעט חמישה חודשים חלפו מאז האימון השנתי. מציקה למפקד השאלה: מה כושרה לקרב של פלוגתו עתה? הפעם אין זו שאלה תיאורטית. פקודת התווה עלולה להגיע בכל רגע, והמפקד מחליט כי כל שעה שנותרה עד לתווה תנוצל לאימון בנשק — ולצורך זה תתחלק הפלוגה בהתאם לסוגי-נשק שבידי האנשים; רובאים, מקלענים, מטולנים וכו'.

סוד גלוי הוא, כי צה"ל הוא צבא-מילואים; ה"אזור-הקריטי" של צבא כזה מונח כידוע באותו משך זמן שבין הוצאת פקודת הגיוס ליחידה לבין הרגע בו מתחילה היחידה להיות קיימת בפועל כגוף-גייסות הכשיר לקרב. שמונה השנים שחלפו מאז הקמת צבא-המילואים שלנו העשירוהו בנסיון רב; ושיטות הארגון — הן של קריאת המילואים והן של מחסני-החירום — הוכיחו את עצמן כשיטות ההולמות את הצרכים. אין ספק כי פה ושם ישנם עדיין דברים הטעונים תיקון ושכלול, אך מטבע הדברים הוא כי רק בקריאת-חירום אמתית צפים פגמים מעין-אלו ומזדקרים לעין-כל — ואז בא רגע-הכושר בו זוכים הם לפתרון של-אילתור או אף ל-תיקון מידי, ואילו עם תום מצב החירום מגיע תורה של מחשבה יסודית לשיפור השיטה. לכאורה — הכל שפיר; הנה נרשם בדו"ח כי התתייצבות היתה למעלה מ-90%, ואם לקחת בחשבון מקרי מחלה ואנשים הנעדרים מן העיר לרגלי עבודתם — הרי ההתייצבות היא למעלה מ-100%; אכן יש מי שרשאי להיות גאה על ההישג. ועוד נרשם בדו"ח כי עברו כך וכך שעות ממועד זימון החיילים עד למסדר-ביקורת של היחידה, על ציודה; וכי היחידה השיגה את השיא האחרון של עצמה בכך וכך שעות ועוד כמה דקות; ויש מי שרשאי להיות גאה גם על הישג זה.

המפקד נערך, הדו"ח נשלח והגיע; חיוך של סיפוק השתפך על פני מיי-שרשאי-להיות-גאה — ומפקד הפלוגה ממשיך בביקורת חייליו. הוא מציין לעצמו בסיפוק כי פרט לבודדים — שנים-שלושה ממש — לכל חייליו נעלים במצב תקין, והוא גוזר כי בעת האימון השנתי לחם על כל זוג נעלים. המ"פ עובר בין השורות ומעיר פה ושם על אופן הרכבת החגור — ומציין לעצמו, כי לכל חייליו חגור טוב ומימיות חדשות עם פקקים טובים; והוא גוזר כי באימון השנתי קיבלה תחילה היחידה מימיות נקרות, ללא פקקים וללא מכסי-לבד.

הביקורת נסתיימה, והמפקד יוצא אל מול פלוגתו. "צבא הגנה לישראל הוא צבא-מילואים" — הוא אומר להם — "וסכנה צפויה למדינתנו. אנחנו נקראנו — — —

כן תופיעו אלה אשר מסיבות שונות שוחררו מן האימון-השנתי האחרון (ועל-פירוב גם מן האימונים שקדמו לו).

כושרם הגופני של כל אלה עמד בסימן שאלה. יותר מזה: סימן שאלה ידוע הוצב אף לגבי יכולתם להעלות את כושרם הגופני.

המלחמה החלה. פקודת התזוזה נתקבלה, והיחידה הועברה לשטח-כינוס. הוברר כי המלחמה מול פנינו, וכי היחידה עלולה בכל רגע ממש, להיות מוטלת למערכה.

ההתארגנות בשטח-הכינוס היתה קצרה ומהירה. היחידה הועמדה בכוננות: תזוזה — שעה לאחר הקריאה. שעורי הגשק נמשכו, ולצוות הגשק אופ-שר להפעיל את כלי-נשקם באש חיה. היות ופקודת התזוזה בוששה לבוא, החליט מפקד הגדוד כי למחרת יערכו הפלוגות מסע בסביבה. נקבע כי במסע תערך בדיקה של כל סידורי הקשר בגדוד ובתוך הפלוגות. מפקד הפלוגה, לאחר שקיבל את ציר-התנועה שלו, יצא לסיור לשטח — והחליט לערוך את המסע כמסע מאובטח פלוגתי.

השטח היה גבעי, חרוש, ופרט לכמה עצים בודדים — חסר צמחיה.

המסע התנהל בכבודות. במשך שעות לפני-הצהרים עברה הפלוגה כ-7 ק"מ. 4 מהם — במסע מאובטח פלוגתי, ו-3 בתנועה חזרה אל המאהל. נתברר כי מספר חיילים נמצאו מפגרים. חלקם — מחוסר יכולת לשאת את עצמם ואת המשא שעליהם, וחלקם — מחוסר הרגל לצעוד בנעלים צבאיות.

מפקד הפלוגה ומפקדי המחלקות שעברו בדרך חזרה, בין המפגרים לא מצאו ביניהם אף מקרה אחד של חוסר רצון להתאמץ וללכת. לשם הקלת המסע הראשון היה צורך להסיע חיילים אחדים ברכב על-פני חלקת-הדרך שנותרה.

מציאותם של מפגרים והמאמץ הגופני שנדרש, השאירו אחריהם התרשמות רצינית בפלוגה. החיילים הבינו היטב כי הם עלולים להיות מוטלים לקרב אף מבלי שהם נכונים לכך מבחינה פיזית.

בסיכום לאותו מסע, שנערך בישיבת מפקדים, נתברר כי המצב בפלוגות האחרות היה טוב יותר אם כי לא אידיאלי. מפקד הגדוד זקף את אחוז

הנקודות בכושר-הפעול הגשק המחייבות טיפול מיוחד ותיקון היו ידועות לו, למפקד, והן נודקרו בביקור שערך בקבוצות-האימון: אימונם של צוטי המקלף לא היה עדיין שלם, בשל סיבות שלא-היתה שליטה-עליהן, ואימונם של המטולנים סבל באימון השנתי מכך, שהקצבת פצצות הבווקה לירי-נסיון היתה ועומה, מטעמי חסכון, ובתרגילים בהם רצה המפקד להמחיש כראוי לחייליו את אפקט פעולתה של ה"בווקה" פעל מפקד כמטולן מספר 1, וכך נגרע מן האפשרות של מספרי 1 שבצוות-הבווקה למתן ירי מהבלי שברשותם. זאת ועוד: הפלוגה קיבלה בזוקות נוספות. הצוות להן הוכנו, כבר באימון השנתי — אך אימונם לא היה מספיק. אכן, יצוין כי ליקויים אלה לא רק ניתנו לפתרון — אלא אף נפתרו-בפועל במסגרת היחידתית, תוך זמן קצר.

הנושא שלא היתה עדיין אפשרות להעמידו לבחינה היא, רמת הכושר-הגופני של היחידה. בלב המפ-קד כירסמו ספקות בענין זה. האימון השנתי האחרון הוכיח כי הפלוגה התחילה לגלות רמת כושר-גופני מתקבלת על הדעת רק לאחר שבועים של אימון. תכנית האימון לא הקצתה זמן מיוחד להעלאת כושר זה. היחידה נכנסה אז, מיד לאחר שהגיעה לשטחי האימון, למשטר אימוני-שדה, והכושר-הגופני עלה בהדרגה, ובאטיות רבה. אמנם הכללה זו אינה מדויקת: היו ביחידה גם מספר חיילים אשר חסרו להם נתונים התחליים להעלאת הכושר הגופני.

ההיענות המלאה לקריאת צו-החירום הוסיפה על אלה גם את האנשים שלפי גילם צריכים היו כבר לפרוש מהיחידה אך עדיין לא הועברו ממנה בפועל;

המפגרים הגבוהה יחסית שבאותה פלוגה מסוימת לחשבון העובדה כי היתה זו האחרונה שהורכבה בגדוד; היות וראשית השאיפה היתה מילוי המסגרות, נצטרפו זמנית בפלוגה זו במיוחד מספר ניכר של חיילים בעלי כושר נמוך ויכולת מועטה, אשר לא נקלטו ע"י הפלוגות האחרות שהיו כבר מלאות למעשה.

באותו לילה קיבלה היחידה פקודת-תזונה, והורברה לגזרה אחרת. התניה נקבעה באזור המאוכלס בצפיפות-יחסית ורובו מעובד.

בסיור שערך מפקד הפלוגה בסביבה הקרובה, נמצא רק שטח אחד מתאים לאימון; מובלעת חולות-נודדים שעל גבול השטח המעובד. במרחק של 3 ק"מ בערך ממקום חניית היחידה. עתה החלה הפלוגה להכיר כל שעל אדמה בדרך המובילה אל שטח זה. רק פעם אחת הועברה ארוחת-צהרים לפלוגה ברכב — בתרגיל-הגנה, שנמשך יום שלם. בכל ההזדמנויות האחרות חזרה הפלוגה במסע, על נשקה ותחת מושתה, אל המאהל וכאן קיבלה את ארוחותיה. התנועה מהמאהל אל שטח-האימון, אשר נמשכה בתחילה כשעה, הועמדה, לאחר זמן, על 25 דקות. מספר המפגרים פחת — אולם בעית הפיגור עוד היתה קיימת; אותם החיילים שעדיין נמנו על המפגרים היו בבחינת מקרים שאין להם תקנה.

המבחן לא אחר לבוא. בליל הרביעי לשהות הגדוד במקום, הוצע המ"פ, בשעה 0300, לישיבת מפקדים. הפלוגות הרובאיות קיבלו משימות-מסע למרחק של 15 ק"מ בערך. ענין התזונה הועמד כנושא לתחרות בין הפלוגות. מפקד הפלוגה חזר לפלוגתו והוציא מיד את פקודותיו. תוך 45 דקות עמדו המחלקות בריכוזים מחלקתיים וסיימו את שתית התה. הציוד האישי של חיילי הפלוגה היה ארוך כולו; דרג א' עמוס על משאית, ודרג ב' — בריכוזים מחלקתיים, ליד מחסן הפלוגה. המ"פ ביקש — וקיבל — רשות לתזונה. הפלוגה היתה הראשונה לתזונה.

מפקד הפלוגה זוקף את מהירות הסידורים והאכילת התזונה, לזכות העובדה שהפלוגה קיבלה את הפקודה כפקודה מבצעית, מבלי שאיש בפלוגה ידע שהציאה היא למסע-אימונים.

את שני הק"מ הראשונים עברה הפלוגה באטיות רבה, כשהיא גוררת אתה את הנכשלים הכרוניים. אחרי מסע 2 ק"מ ניתנה מנוחה לחמש דקות, להת-

ארגנות. המפגרים והנכשלים רוכזו, וקיבלו הוראה לחזור למאהל בכוחות עצמם — והפלוגה המשיכה במסע בקצב מזורז.

את חצי-הק"מ האחרון עברה הפלוגה בצעדה, לפי קצב, ארוחת-הבוקר כבר הייתה במקום, ולאנשים ניתנה מנוחה עד לשעות הצהריים. אחר-הצהרים נערכו אימונים ועם ערב חזרה הפלוגה למאהל, משם בו נתקבלה פקודת-פירוק.

מסקנות

א. הצבת כוח-אדם ליחידות-מילואים של חיל-הרגלים

במשך שנים לא קיבלה הפלוגה תגבורת מ"פליטת" חיל-הרגלים הסדיר. הפלוגה המורכבת ברובה ממגויסים שהם אנשי-מילואים של ב' הז' קינה והסתיידה בהדרגה — והדבר מורגש ביותר בשכבת מפקדי-הביתות. היחידה מיצתה את כל האפשרויות להעמדת מ"כיים מתוכה, ונמצא שהיא זקוקה עתה לתגבורת של מ"כ חיילים צעירים, אשר יורישו דם חדש בשורותיה.

ב. מיון כוח-אדם

עם סיכומו של כל אימון-שנתי נערך שיבוץ-מחדש של אנשי היחידה, ונמסרת חות-דעת אישית על כל מפקד וחייל. קיים רושם כי לגבי מישור מבין אלה הקובעים מיון כוח-אדם, תוהת-דעת אלו נכתבות לצורך סטטיסטי או ארכיוני בלבד. אחרת אין להבין

מלאי סיפוק מן העובדה ש"זה הלך" עלולים אנו לחשוב עתה ש"הכל בסדר", ולא היא. לאמתו של דבר במערכה זו לא הועמדו כלל רבות מיחידות המילואים של חיל-הרגלים במבחן-המלחמה.

נסיונם של כמה פלוגות הראה, כי כושרן הגופני אינו מטופח דיו. חיל המילואים חייב לרכז עתה את מאמציו בכך, שחיילי המילואים יתייצבו לקריאה כשהם בכושר גופני טוב, והדבר יכול להיעשות ע"י אימון גופני, אחת לשבוע, בשעות הערב וע"י מסע ב"יום, אחת לחודש.

אין ספק שביצוע תכנית מעין זו יתקל בקשיים ארגוניים מרובים, יטיל מעמסה כספית על תקציב הבטחון ומעמסה נוספת על חיל-הרגלים שבמחנה המילואים, אשר נדמה כי אפשרות העסקתו נתמצתה כבר עד תומה, אולם ביצועה של תכנית מעין זו הוא חיוני, ואין לוותר עליו, אם רוצים אנו בצבא כשיר לקרב ביום ה"ע".

כיצד נשארו ביחידה חיילים חסרי כושר גופני, "מקרים סוציאליים" קשים במיוחד.

ג. ההנחיה ל"מילוי מסגרות"

מודמנים מקרים, בהם ההנחיה ל"מילוי מסגרות", המוכתבת, פוגעת בכושר-הקרב של היחידה; שהרי כושרה של יחידה מצומצמת-יותר, אשר רמת ה"חומר האנושי" שבה היא טובה — עולה לאין-ערוך על כושרה של יחידה, ואפילו גדולה יותר, אשר רמת ה"חומר האנושי" שבה למטה-מבינונית. במצבים אלה יתכן כי ההנחיה של "מילוי המסגרות" תגרום לכך שהמפקד ינהג ויתורים רבים בהערכת האנשים שתחת פיקודו — ויתורים אשר לא היה מסכים להם אלו היתה ההנחיה; העמדת היחידה על רמה גבוהה של כושר-קרב.

זאת ועוד: ההנחיה על "מילוי המסגרות" יש והיא מעכבת את הזרמת "הדם הצעיר" החיוני ליחידה.

ד. הכושר הגופני

הנצחון במלחמת סיני צופן בחובו סכנה חמורה:

מפקד פלוגה

מפקדי מילואים ב"ערפלה מלחמה"

ובסיוע תותחנים, את האגף החלש של האויב, שכבר היה מוזעזע למדי — הוחלט להסיג את הכוח שלנו. אש תותחי האויב אשר השפעתה היתה נחלשת בודאי אילו נצמד כוחנו לאגף המוצב, ליתר את הנסוגים והסבה להם אבידות רבות.

הבאתי מספר מקרים בהם נכשלו יחידות מילואים שלנו מפאת "קריאה" לא נכונה של הקרב, או מפאת הגזמה בכוחו של האויב ובאפשרויותיו, או משום דאגה מופרזת לחייהם של אנשינו — דאגה, המביאה בסופר-של-דבר, לאבידות מרובות יותר, שכן את המשימה הרי יש לבצע, ויהי מה. הלא כל עיקרו של סוד הנצחון בקרב, כשרוב הנתונים שוים בשני הצדדים, הוא השימוש בקורירות, בשכל-ישר כדי לראות מה מסתיר "ערפל הקרב" מעינינו. אותו צד משני הצדדים, שידע להתעלם מגורמים רגשיים ומשפטים קדומים המסלפים את אורח-חשיבתו, ולקרוא את הקרב בעינים פקוחות, יסיק את המסקנות הנכונות, ויתרגמן נכונה לשפת-המעשה. למפקדי המילואים שלנו יש ויש ידיעה מקצועית טובה — בקיאים הם למדי בתפעול יחידותיהם, ובתפעול כל-הנשק הנתונים לפי קודם — ויש בהם הכרת-חובה, והנכונות למלא חובתם זו, אבל למקצתם חסרה עדיין ההתמצאות ב"ערפל המלחמה", והעדרה של התמצאות זו עשוי להביאם לידי תציה בערפל זה.

במלחמה, אי-הבהירות והמבוכה דבר שברגל הם. ידיעות שפיגור-לבוז, שהנן מגזמות או מסעות, מצביא-אפתעה, פקודות הנוגדות את קודמותיהן — כל אלה צפויים לך — כך נאמר בספר-הדרכה אחד של צבא ארה"ב ושמו — "חיל-הרגלים בקרב". כל מי שלחם בסיוע יתחום על הדברים הנ"ל בשתי ידי. מה, איפוא העצה היעוצה במצב-דברים זה? אם יודע אהא את האויב ואת עצמן — אל-לך לחשוש מגורל מאה מערכות" ענה על-כך לפני 2500 שנה הכהן-המלחמה הסיני סוֹן-טסו, וכוחם של דבריו כיום יפה ככוחם אז.

הבה אפרט את דבריו של סוֹן-טסו. משמעותם, בלשון פשוטה היא שידעת יכולתו ומגבלותיו, במצב נתון, של כל אחד משני הצדדים היריבים, מבטיחה לצד שרכש ידיעה זו נצחון כמעט ב"מאה אחוז" מכל המערכות שיערוך.

כיצד רוכשים ידיעה זו?

נסיון הקרב תורם רבות לקנית אותה ידיעה, אמנם אין אפשרות מעשית להקנות נסיון-קרב לכל מפקדי-המילואים שלנו, אך יש תחליף לכך. והרי דברים שמציע אלוף-משנה י. ואלאך במאמרו "שיטת הלוחם הרגלי" (ראה, מערכות, חוב' צ"ד).

ראשית כל" כותב א/מ ואלאך, "יש לקבוע כי אנחנו חייבים ללמוד הן מנסיונם של אחרים והן מנסיונו אנו. המצומצם יחסית... מ"חסים לביסמור את האמרה: רק כסיל לומד מנסיונו-הוא, אני תמיד למדתי מנסיונם של אחרים". וכן חייבים לעשות גם אנו. באשר ללימוד לקח בכלל, אסתייע כאן בנפוליון. כשדובר במחיצתו על נסיון-מלחמה ונסיון

לגבי יחידות-המילואים שלנו היתה מערכת סיני התיצבות ראשונה מול "מרגה-של-מציאות-מלחמה", שהיה בה כדי לש" קף את דמותן האמתית. אומר הפתגם העממי: "אם מכוער אתה — אל תאשים את המראה". מערכת סיני לא דמתה (ואולי אף לא תדמה) לאחת המערכות שערכנו אי-פעם או שנערך בעתה. אפס, ליקויים מסוימים טעונית-יקון שנתגלו בנו בה עלולים בהחלט לחזור ולהתגלות אף בהזדמנויות עתידות, באם תקרינה.

את התקלות האחרות שאירעו לנו בסיוע ניתן לזקוף על-חשבון העובדה שיש עדיין מפקדי-מילואים שאינם כשי" רים לתפקידם. רמת האימון של המפקד במילואים אינה רעה, אולם תלישותו היחסית מענייני לחימה מאלצת אותו, כנראה, להקדיש פרק-זמן ממושך יותר להסתגלות אל המסיבות החדשות ולמעשים שהללו מחייבות אותו לעשות פעמים לא-מעטות נוכחתי, כי את בעיות הלחימה נגיש מפקד איש-המילואים לפתור מנקודת-מבטו של אורח, וכי הוא "קורא" את הקרב ב"עינים אורחיות", ויחסו אל המשמעת הצבאית הוא יחס אורחי.

אבהיר, ראשית, מה כונתי באמרי "אורחי". לעומת איש-הצבא — נוטה יותר האורח להגזמות, הוא נתפס ביתר קלות לשמועות-שוא, ואף "מייצר" אותן בעצמו. לעתים מרשה הוא לעצמו לפרש כראות-עיניו פקודה שניתנה לו; הערכתו את מצב האויב, כוחו, רוח-גייסותיו והאפשרויות הפתוחות לפניו הלו היא "עתונאית" מדי, ומושפעת יתר-על-המידה מרצונו לבצע את משימתו במינימום בלתי-מתקבל-על-הדעת של אבידות; אמדנו את המשימה הוא במידת-מה אמדן של "כדאי" או "לא כדאי". הוא סלחן מדי כלפי עצמו וכלפי זולתו, כשהמדובר הוא במקרים של אי-ציות חלקי.

והרי שתי עובדות:

בשלב קריטי מאוד של אחד הקרבות נע גרוד בלילה לכבוש מוצב-אויב מסוים. במחצית הדרך ובחצי הלילה, נתקל המשמר-הקדמי שלו באש חזקה מעמדות שתפס האויב על נתיב-התנועה. לאחר קרב-אש שנמשך, כחצי שעה, בין המשמר-הקדמי וכוח האויב, הגיע המג"ד למסקנה כי כוחו של האויב רב מאוד ואין אפשרות לעקוף אותו. הגרוד נשאר מרותק למקומו כל שארית הלילה, עד שנתברר כוחו האמתי של האויב. בהאיר היום, נתברר כי למשמר הקדמי אין שום נסע, וכי האויב, בעצמת שתי מחלקות בלבד, מחזיק בעמדה שקל מאוד לעקפה, ולהמשיך מעבר לה בתנועה אל היעד.

בנורה אחת התפתח המצב הבא: גרוד רגלים שלנו הופיע עם שחר כאגף מוצב גדול של האויב, במגמה לכבוש אותו. בדיקת המקום לאחר הקרב גילתה כי באותה אגף לא היה לאויב שום מק"ב, וכי הגנה עליו שם גרד אחת בלבד. התקפתנו, שנועדה להתבצע בחשכה, נתאחררה משום הדרך הארוכה והקשה אל היעד הזה; ובהתגלות הכוח שלנו, פתח עליו האויב באש תותחנים. תחת לתקוף מיד, בחסות עשן

ותחבולות איך-ספור בהתמודדות-יריבים, לרקע הנפשי של חייל בקרב ובחזית, לגורמי פיקוד ואחריות — מזה, ולגורמי משמעת וליכוד-חברים — מזה. וזאת הן שעה שגורמים אלה מצויים ופועלים, והן שעה שהם נעלמים ומכיר-שיתוק.

...מערכת ההוצאה רואה חובה לעצמה להוכיח את הדגש המיוחד אשר מציאותנו מחייבת אותנו לשימו בלימוד פני המלחמה, תלונותיה ומבכניה — והתושיה המנוגנת ורכת הפנים הנחוצה בה, — כמו-שהס. צורך זה חיוני לנו למפקד ולחייל שבשירות-סדיר... ואין הוא חיוני פחות לקצין, למש"ק, ולחייל שבצבא-המילואים שלנו.

אולי מאריך אני מדי בנושא זה, אלא שזהו נושא כאוב, והזדמנות זו להעלותו טובה מכל הזדמנות אחרת, שכן הדבר רים נכתבים לאור מערכת-סיני — האחרונה לע"ע בשרשרת המערכות שלנו. כיצד ננצל כהלכה את רמת-ההשכלה הגבוהה-יחסית של מפקדי-המילואים שלנו אם לא נתבע מהם לרכוש נסיון-קרב-שאול בדרך של קריאה בספרות-זו של מציאות-צבאית ! ?

ספרות זו היא האמצעי הטוב (ולעתים היחיד כמעט) המאפשר לנו, בתנאי שירות-מילואים הנהוגים אצלנו, להקנות להם בזמנם „האזרחי“ את הגישה הנכונה אל בעיות הלחימה, ולסייע להם להתמצא „בערפלי המלחמה“ הצפויים להם במערכות הבאות.

כיצד נביא אותם לידי קריאת ספרות זו ? מתפקידם של מפקדי הצבא למצוא אפשרות מעשית לכך, ובהקדם.

אסיים ענין זה בציטטה מדבריו של הגנרל ליאטרד חרד, שכתבם בהיותו ראש המחלקה להסווריה צבאית של צבא ארה"ב: „יש לקחת כי לימוד נסיונותיהם של אחרים... יפחית את עצמת ההפתעה מהתוהו-ובוהו שבשדה-הקרב, יסייע בפתרון הבעיות המתעוררות בו, ויבטיח כי מספר רב יותר מאותם מנהיגים, שתמיד הם מתגלים שעה שמתעורר הצורך בהם יוכלו להיות בחיים על מנת ליהנות מפירות הנצחון“.

קרב נענה ואמר: „נסיון-קרב אינו בא מהשתתפות במלחמה בלבד, כי אילו השתתפות במלחמה כשהיא לעצמה קרויה היתה נסיון-מלחמה, כי עתה הרי תפרידות שבהן השתמש הנסיך אויגן במסע-המלחמה שלו, גם הן בעלות נסיון-מלחמה היו. אך לא השתתפות-במלחמה היא המקנה נסיון, אלא עיכול אותם אירועים שאירעו בה, ניתוחם והסקת מסקנות מהם...“

לרשות מפקדי-המילואים שלנו עומדים אמצעים רבים ללימוד-נסיונם-שלא-אחרים. „מערכות“, בית-ההוצאה של צבא הגנה לישראל, כבר פירסמה שורה ארוכה של ספרים, החוב קים מכלול מסע-מלחמה נודעים ופחות-נודעים, המכניסים את הקורא בעובי הקורה של מציאות שדה-הקרב; הם פותחים לפניו אופקים שלא ידעם, הם מקנים לו ידיעה מעמיקה במתרחש בלב אנשים הנתונים במאבק לחי-סילמות, וחוש-סים לעיניו מצבים איך-ספור של לחימה. אלה הם ספרים המרחיבים את דעת המפקד, בהקנותם לו תפיסה מקפת ותודרת של בעיות לחימה, ובהגישם לו פתרונות מציאותיים; באמצעותם נעשה המפקד שותף למחשבתם ושיקוליהם של מפקדים בזירות-מלחמה שונות, ובתנאי-קרב מגוונים; הוא הופך לעד-ראיה-כמעט לאלפי התפתחויות אפשריות בשדה הקרב — ובאחת, הוא רוכש מעט מתמציתו של נסיון-קרב על ידי „עיכול אותם אירועים שאירעו במלחמה, ניתוחם והסקת מסקנות מהם...“

אצטט את דבריה-הקדמה של הוצאת „מערכות“ לספר שתורגם לעברית „קורות קריאה“. לאור לקח מערכת סיני נודעת לדברים משמעות רבה: —

„בהחליטה להוציא בעברית את תרגום הספר „קורות קריאה“ סברה הוצאת „מערכות“ כי יעשה בכך מעשה רב להרחבת מקורות היניקה של הקורא העברי (הקורא) הצבאי, כדבר-המובן-מאליו, ואף הקורא האזרח הרוצה להציץ אל מאחורי הפרגוד של מציאות המלחמה) — מקורות יניקה באשר להרגמות טקטיות ממשיות וחיות, לתקלות

• כמאמר המרשל דז'סנס הנודע.

בעקבות „ארחות שריון“

(עם הופעת הספר בהוצאת „מערכות“)

ערכה של עליונות בשריון חיוני ביותר לניהול מערכה יבשתית; ועליונות השריון הריה תוצאה של עליונות בקרב האש בכל מגע בין שריון לשריון. רק הפעלת השריון בשלמות לוחמת, מאוזנת, מורכבת מיחידות כל-חיליות המסייעות לטנקים, היא שתיתן בידי המפקד עוצבה בעלת כוח-מחץ, עוצבה שתשמש ביטוי לעצמת-אש ניידת קשירת תמרון נגד כל יעד, בין אם הוא מורכב מרגלים וארטילריה, או טנקים וארטילריה או כולם יחד באיגודים שונים.

כוחות האויב שיגיבו לפעולת כוחות יבשה יהיו בנויים לרוב שני טיפוסים עוצבות עיקריים. האחת ש-בסיסה היא „רגלים“ והשניה שבסיסה הוא „טנקים“. אך יהיה אשר יהיה טיפוס העוצבה שבאמצעותה יגיב האויב, שריון יתקל בשריון, ורק לאחר שיושמד עיקר כוח הטנקים של האויב ישיג המפקד את חופש התמרון הדרוש לו. מכאן שלפוטנים אין פתרון „כיצד לזרז ששריון לא יפגוש שריון“. מכל העוצבות עוצבת השריון היא בלבד המתאימה ללחימה נגד השריון, והתשובה אינה יכולה להיות פשטנית וחד-צדדית. שריון לא ילחם בשריון רק כאשר לאויב אין שריון או שהאויב לא יפעיל, משום-מה, את השריון שלו.

אי-אפשר להבין את לחמת השריון מחלוקת ה-לחימה לפי מתודות הדרכה להגנה, התקפה ונסיגה, ולפי חלוקה לשלבים, כי אלה אינם נותנים את המשי-מעות הנכונה של „קרב נייד“ או של „מלחמת תנועה“ כפי שהם מתבצעים ע"י שריון בעזרתו של חיל-האוויר.

מלחמת-תנועה (או הקרב הנייד) הם נקודת ה-מפתח לתפישה נכונה של לחמת שריון. גמישותו עושה אותו לזרוע אידיאלית ל„קרב נייד“ או ל-„מלחמת-תנועה“, אולם גמישותו האידיאלית וכושר העבירות שלו אסור להסיק מהן מסקנה שאפשר להנחיתו לקרב ללא הכנה, — „חאפ-לאפ“. הכושר לאגד כוחות אינו רק תוצאה של אמצעי קשר אלא של הכנות רבות למפרע, ושל גמישות ארגון דרגי-האספקה כדי שיקימו את איגודי-הכוחות.

רבים מהקוראים את „ארחות שריון“ — אם קריאה חופשית או לפי קוי ההנחיה של אלוף-לסקוב — ניצבים בפני השאלה: „האם שריון תוקף שריון?“ האומרים: „שריון לא יתקוף שריון“ נדמה להם כאילו ענו על השאלה, בעוד הם מתחמקים למעשה מתשובה לשאלה: „מי יתקוף שריון?“

להבהרת נושא זה איננו יכולים לפנות אחורה אל מלחמת הקוממיות, כי בה לא היו קרבות שריון. עלינו לפנות, אפוא, לזירות אירופה וצפון-אפריקה במלחמ״ע השניה, ולמלחמות המוגבלות שהתנהלו בקוריאה והודו-סין, ולבסוף אל נסיונותינו אנו ב-סיני, ולנסות להבין כיצד נלחם שריון, כלומר: — באילו דרכים הוא נלחם באויב יבשתי (כי השריון עצמו הריהו מטרה יבשתית פעילה ביותר).

אי-הבנה המתגלה בתשובה „שריון לא יתקוף שריון“, מלמדת כי מקורה בחוסר-הבנה בבחירת היעד לשריון וכיצד להגיע אל יעד זה. כל תקנוני השדה מורים כי כדי להגיע אל היעד צריך לבחור „מקום רך“ במערך ההגנה של האויב, כמו „תפר בין שתי עוצבות“ או „מקום שלהגנה אין בו עומק“ או „מקום שההגנה שם חפוזה“ או מקום שנפרץ ע"י עוצבות רגליות אחרות.

היו מקרים שגייסות בלתי-משוריינים גרמו אבי-דות כבדות לשריון. אולם פעולות כאלה, במקרה הטוב ביותר, רק מנעו משריון הצלחה, אך בשום מקרה לא הביאו להכרעת קרב-יבשה, אם כי טנקים ניתנים להפעלה בהצלחה רק בשטחים נוחים להם, הרי עצם נכחותם בזירת-מבצעים יש לה השפעה על מהלך המערכה, כי כל עוד לא נפגעה עצמת השריון של האויב — מוגבל ביותר חופש התמרון של גייסותינו המשוריינים, מחמת האיום של שריון האויב. וכל זאת עוד לפני שנורתה יריה אחת.

כדי שיהיה בידי מפקד זירה חופש התמרון שומה עליו לחפש דרך להשמיד את עיקר עצמת הטנקים של האויב, תוך שמירת מרבית הטנקים שלו שיהיו כשירים ומוכנים ללחימה. רק אז יוכל לפעול בחופש מלא, במהירות ובהעזה להשגת התעודתו, לכן,

השאלה היא — עם כל זה, ובתחומי האפשרי באמצעי אספקה, בסיוע, בקשר, בכומר לעמוד במשך לחימה ארוך ובלי שינויים במערכת התחזוקה — מה היעדים שאותם צריך ויכול שריון לחקוף? פיצול לאגדי-קרב קטנים בלחימה ניידת פירושו החלשת כוח-המחץ, עצמת האש הניידת וכשירות התמרון של כל אגדי-כוחות וכן של כל הכוח יחידיו. המכיר את הטנקים מסרטים ותמונות רואה לעיניו מפלצת פלדה הדורסת גדרות וצמחיה, כשעליה יושבים חיילים כמו בתצלומים מעל דפי „במחנה“, חורשת חפירות, מנפצת מקלעים בינוניים ותותחים ע"י נגיחתם ומחיצתם בכובד משקלה. והתמונה אף מראה את הבעת הפחד של אלו אשר הטנק עומד לעבור עליהם. לאלה נראה הטנק כמין מכבש. ומקשה של טנקים פירושה, לפי ראייה תמימה זאת, שהרבה מכבשים נעים על פני השדה ואין דבר העוצר בעדם (בעוד שדוקא בתבנית זו הם משמשים מטרה אידיאלית לתותחי הנ"ט ולארטילריה של האויב). אולם מי שראה קרבות טנקים, או ביקר שדה-קרב מיד לאחר קרב טנקים, נוכח שאין כאן פעולת מכבשים בכלל.

בשל משקל הטנק והמסה שבו קיימת נטיה להפחית בהערכת השריון והחימוש שלו, או בכלל לא לשים אליהם לב.

איש אינו מתאר לעצמו את אורית שדה הקרב, הרעש וההמולה, העשן והערפל, צמחית-הקרקע ו-המכשולים; המולת ירי וקליעים באויר. מי שרוצה להציב את ההגנה כעדיפה מתאר כיצד רואים את הכל דרך משקפות. כיצד כל קליע פוגע וכיצד כל חייל בשריון, למרות העייפות וכסויי הפלדה, שומע הכל ורואה הכל. המציאות היא אחרת. היא מציאות של קרב-אש, של מהירות תנועה בדומה לשטף המים לאחר שפרצו סכר והם שוטפים ומשמידים את כל העומד בדרכם.

האם שיטת הלחימה של השריון טובה הנה? כל עוד לא יוכלו מבקריה להציע שיטה טובה הימנה, ולא יגלו ליקויים בה, והיא עמדה במבחן הקרב — הריהי שיטה טובה, גם אם אינה דוקטרינרית וקשה לתתה בנוסחה. השריון ושיטת הלחימה שלו הם האמצעים והדרך הטובה ביותר שבנמצא בשביל התקפה, והתקפה קשה לתחום בנוסחאות. על שריון הטנק לעמוד בפני תחמושת חודרת-שריון ונגד רסיסי סים. בין השריון הזה לבין תותח הנ"ט קיים מירוך, והמירוך אינו מתבטא רק בכוח והזדירה של הפגז אלא גם בטוח האפקטיבי של הזדירה. אם טנקי האויב אינם פגיעים לאמצעי הנ"ט ואש תותחי-

הטנקים שלנו, הם ינצחו. לכן, הפתרון הוא בשיטת לחימה המאפשרת פגיעה בטנקים מהיותם בטוחים ארוכים מטוחי תותחי-הטנקים שלנו ועד היותם מול עמדות-הרגלים הנחקפים. אולם אם ההגנה תבצל אמצעי ג'ט אשר יחדרו דרך שריון הטנקים התוקפים, וההגנה תהא ערוכה בעומק — תקשה ההתקפה של הטנקים. המירוך בין השריון והקליע נמשך הרבה שנים ויוסיף וימשך.

לא רק עצמת-האש, אלא כושר התנועה והתמרון שלה מונחים ביסוד לוחמת-השריון. צדק האומר: — „ללא תנועה אין נצחון“. משפט זה קיבל את בטויו המלא הודות למנוע. תנועה מביאה את הגייסות למגע עם האויב. עם הימצא מגע יעשה האויב מאמץ לשחק את התנועה ע"י כל האש שברשותו. כדי למנוע שיתוק זה יש לנטרל את אש האויב ולהשמידו וזאת ניתן לבצע אך ורק ע"י הפעלה של אש העדיפה על אשו של האויב, שתשחקו ותשמידהו. אש מסנק ניח יעילה ביחס ישר לטוח התצפית ולטוח כלי-הנשק של הטנקים המופעלים. לפגוע מעבר לטוח חייבים כלי הנשק והארטילריה לשנות עמדתם כדי לאפשר התקדמות. כמות גדולה של נשק ותחמושת דרושים כדי לבצע שחיקה והשמדה זאת ואת אלה קשה להסתיר, והן מחייבות הכנות גדולות וממושכות. דבר המכביד על השגת ההפתעה. גם אם הופתע הנחקף — הרי מרגע שכונותינו נודעות לו ישתמש בעתודה שתרכזו כדי לעצרנו ולהדפנו. הופעת ה-עתודה עלולה להיות מסוכנת, ומחייבת להקים מערך-כים חדשים במהירות. סיכוייה של התקפה הבנויה על תבנית-זמנים של שיתוף פעולה ארטילריה ורגלים קטנים והולכים, מחמת עצמת האש בשדה-הקרב וניידות הלחימה, הכל תלוי במלחמה בכומר לנוע יותר מהר מאשר נע האויב, ולהמשיך ולנוע למרות אש האויב וע"י כך להקשות עליו לבנות מחדש עמדות-הגנה, ולהעביר את ההתקפה עמוק לתוך מגנניו ועורפו. בתנאי קרקע מתאימים נמצא הפתרון לכך בעוצבה משוריינת. במקום רגלים וארטילריה קם שריון וארטילריה. ע"י התקפה בטנקים, ובאלמנטים משוריינים שכומר צליחת השטח שלהם דומה לזה של טנקים הכפופים לצרכי הטנקים, אפשר לקיים מהירות-תנועה גדולה יותר ואפשר להמשיך לנוע מיד עם תום קרב-הפריצה.

לביצוע תנועה זאת, ולמען תוכל עצמת אש מ-שוריינת להיות באמת כשירת-תמרון דרושים התנאים הבאים:

א. ריכוז כל הכוח בשטח המתאים.

ב. פריצת פרצות במגנני האויב.

ג. אספקה שתוכל לקיים את הכוח.

ד. בגלל מהירות הקרב — מנהיגות מלפנים.

האפקטיביות של כלי הנשק היא יחסית לאפקטיביות הנשק-הנגדי של היריב. אם טנקים יתנגשו עם שריון ניט עדיפים, הם יכשלו. האפקטיביות שלהם תוקטן אם התנאים ישתנו. למען ינצחו יש, איפוא, ליצור תנאים כאלה. ברגע שהטנקים פרצו את עמדות תותחי-השדה של האויב — המערך שלו נפל. בהתקפה המושתתת על טנקים, מלכת-הקרב הם טנקים ולא הרגלים. כי אם יכשלו הטנקים, ודאי שיכשלו הרגלים מול אותה התנגדות.

עצמת האש — זוהי נקודת המפתח לשליטה בשדה הקרב. כל הטקטיקה של הטנקים בנויה על עצמה זאת ולא על הטנק כמכבש. אפשר לירות מכלי הנשק של הטנק מתנוחה ומתוך תנועה, ובשני ה"מקרים יופעלו אלה ע"י כינון ישיר. אם הטנק יורה מתנוחה קל יותר לתת אש אפקטיבית, להעתיקה ולתקנה, והמטרה תושמד ביעילות ובחסכון תחמושת. כאשר הוא יורה בתנועה — זיהוי המטרות נעשה קשה יותר בגלל קשיי תצפית, ותוצא כמות גדולה יותר של תחמושת. מובן כי בתנועה הטוח היעיל לירי-מודמן הוא הרבה יותר קצר מן הטוח במצב תנוחה.

לטנק סגולות שונות מאלה של חיל אחר, כי הוא יכול להנחית אש כבדה ולנוע באותו זמן עצמו. אם ישתמשו הטנקים בטקטיקה של מכבש, האויב פשוט ישמיד את הטנקים. הטנק המסייע לרגלים אינו משפיע, כי הוא חייב לפעול לפי קצב הלחימה של הרגלים. מוציא הרבה תחמושת ואפקט סגולותיו אינו מנוצל במלואו. אדרבא — הוא מתבזבז. תחת זאת, יש לאפשר לשריון להשתלט לזמן קצר על עורפי האויב. יש להעדיף לא את חריש השטח ע"י ריכוזי ארטילריה, אלא את ריכוז עצמת האש של הטנקים, כדי להוציא כל טנק בודד מכלל פעולה ע"י ירי

מכוון. התקפת טנקים ברחב ובעומק, התקפה שתח"דור דרך מגנני האויב, היא המכריעה, ולא התקדמות הדרגתית ומתודית ההולמת, כביכול, את הקרב לפי מתודת ההדרכה. אש הטנקים אינה מטפלת בקלעים העפים מעל לראשי האויב או ארטילריה החורשת שטח, או הזוחלת בקצב הרגלים. דרושה אש ארטי-לרית מטרידה על עמדות הטנקים, ואש מכוונת של טנקים בטנקי האויב. עומק אפשר להשיג ע"י ארגון של יחידות ועוצבות וע"י עתודה של שריון — והם אשר יתנו את כושר הלחימה והתמרון שיאפשר לנצל את ההתקפה והחדירה. הכוח המשוריין אינו "כוח נוסף" להכרעה בקרב אלא הכוח המכריע בקרב. לא הגדלת עצמת האש של הרגלים ושל ארטילריה הוא הנשק ההתקפתי, אלא הטנק. לא ההכנה הארטילרית רבת-כמויות ורבת-תחמושת, המביאה לאבדן ההפתעה, לא היא הנותנת את הפתח לתנועה אלא הטנק, אשר הודות לסגולותיו יכול הוא להביא את האש אל האויב.

יש רבים הנבהלים מהפעלת עוצבה גבוהה של שריון ומציגים את קשיי הארגון. מאידך קמים ה"טוענים שריכוז כל הטנקים הוא פתרון העדיף על הקצאת טנקים בסיוע, או אורגנית, לרגלים כדי לאפשר להם לתקוף; היינו, שרגלים ללא טנקים אינם יכולים לתקוף. אולם כשבאים למסקנתו של דבר זה — בורחים ממנה; כי אם כך הוא הדבר לגבי הרגלים, הוה אומר כי הנשק היחידי היכול להתקוף הוא השריון. אזי מדוע לא לנצלו כנשק עיקרי? הרי הדבר נובע מעצם היות הטנק מסוגל, הודות לסגולותיו ולחיומושו, להעתיק את ההתקפה מן המקום שהאויב מוכן לה אל תוך שטח האויב, ולהכריעו שם. חילות אתרים הפועלים עם הטנקים כנשק מסייע צריכים להיות מותאמים לחישובי הזמן והמרחב, ולכושר צליחת שטחים, כדי לסייע לטנק. כדי להשיג הכרעות גדולות, ולהשיגן בשלבי הלחימה הראשונים של המלחמה, הכרחי להפעיל שריון במרוכז, בפתע וממארב, ובמהירות.

בטחון - וחינוך נוער

סאת רביסרן דוד קורן

טעם המערכה

עד מתי? — כך שואלים.

עד מתי? — עד שישבר כוח האויב.

ועד מתי נחיה בסכנת התקפות חדשות? — כך שואלים.

עד מתי? — עד שכוחו של ישראל בארצו ידון למפרע לתבוסה כל התקפת אויב, כאשר הוא שם. עד שהנלחב ביותר והנועז ביותר במחנה האויב, בכל מחנות האויבים כאשר הם שם, ידע: אין אמצעי לשבור את כוח ישראל בארצו, כי הכרח החיים אתו ואמת החיים אתו ואין דרך בלתי אם להשלים אתו.

מדברי מ. בילינסון בשיא מאורעות-חרצ"ו

המקום הראשון. ואין צורך להביא מובאות רבות כדי להוכיח לעצמנו שעמנו. מאז היותו ועד היום, שואף לשלום ושוחזר שלום. אין אנו זקוקים להרשם בסניף "תנועת-השלום" כדי לקבל "הכשר" לכך. אולם, אין השלום כמיהה וכיסופים עתיק-יומין בלבד. גם לו רצינו להיות שוחרי-מלחמה, לא יכולנו. הננו אומה קטנה בין העמים. אומה בודדה, ללא אח וקרוב במשפחות העמים. "עם מפורד ומפורד" ואף "עם לבדד ישכון". כי תקרה מלחמה בין עמים, לא ימצאו לנו קרובי משפחה אשר נשען עליהם. אנו עלולים להיות הקרבן הראשון. במלחמות השונות שנערכו בין האומות עמדו יהודים אף משני עברי תחזית ונלחמו ביניהם מלחמה שאינה מלחמתם. אף במלחמת-העולם השנייה — שבה נתחדש אמנם חידוש ולא נלחמו יהודים נגד יהודים — לא היה מצב-הדברים מר פחות. כשהמוני יהודים הושמדו, ב"מלחמה חד-צדדית", על ידי הנאצים.

על אף שאיפתנו לשלום, שאיפה העוברת מדור לדור, לא זכינו לו. מאז היות האומה, מימי האבות, אנוסים היינו להתחזק בחרב ובקשת — ולהלחם. בתקופת עצמאותנו נערכנו למלחמות של משם;

שאיפתנו לשלום מקובלת על האומה היהודית מאז היותה. השלום הנו ערך מוחלט. שאינו משתנה גם בעתות מלחמה וצרה וצוקה. עמנו נכסף לשלום וראה בהגשמתו עיקר גדול. כשנביא ישעיהו וביטא את חזון אחרית הימים, לא הביע אלא את כיסופיו של העם ואת ערגתו לשלום בין עמים ואנשים: "וכתתו חרבותם לאתים וחניתותיהם למזמרות, לא ישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה". (ישעיה ב' 4).

הברכה בה בירך המשורר הקדמון את ירושלים — אף היא קשורה בשלום: "יהי שלום בחילך ושלוה בארמנותיך" (תהלים כ"ב 7). אף תיאור גדולתו של אלוהי ישראל נתקבל בפי העם "עשה שלום במרומו" (איוב כ"ה 2). תקות העם, הבאה לידי ביטוי בתפילה המשלימה פסוק זה, מוסיפה: "הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל". ספרותנו זרועה דברי שלום וברכות שלום ושלוח; וכבר אמרו קדמונינו: "אין לך כלי מחזיק ברכה יותר מן ה"שלום" — ועוד הוסיפו ואמרו: "השלום שקול כנגד הכל" (ספרא בחוקותי). מכל הברכות השגורות בפי אדם בפגשו את חברו, תפסה המלה "שלום" את

ואילו בתקופת גלותנו עמדנו על גפשו מפני רדי-
פות, רציחות והתנפלויות.

בימי קדם עטו להלחם בנו העמלקים, הפלשתים,
האדומים, המואבים, ארם-דמשק, אשור, בבל ומצ-
רים. אין לך כמעט עם מעמי הקדם שלא קידש
עלינו מלחמה. המלחמות והתנגשויות-הדמים מלוח
את האומה כאותו צל המלה את האדם בלכתו באור.
אם יש אור — יש גם צל...

המלחמות אשר באו עלינו בימי קדם באו בגלל
מספר סיבות:

ראשית, היינו, עם קטן ובודד.

שנית, היתה לנו תרבות לאומית ודתית מיוחדת.
שלישית, ישבנו בארץ-מעבר — המעבר ממסו-
פוטמיה למצרים.

רביעית, ישבנו על גבול המדבר, טבעם של
יושבי המדבר שהם אורבים להודמנות; כש-
אנשי-הישוב והתרבות נחלשים ואינם מאורגנים,
מכים בהם בני-המדבר ומחריבים את תרבותם;
אם כי יש גם מקרים בהם יורשים הם את תר-
בות של אלה.

ארבע סיבות אלו, שהמריצו את אויבינו לתקפונו,
קיימות ועומדות בעיקרן גם בימינו. נשתנו הזמנים,
גשתגה הצורה, חלו שינויים בסדר-החשיבות של
כל סיבה וסיבה, אבל, עודנו עם קטן, ועודנו נושאי
תרבות מיוחדת ויחידה-במינה במזרח ובעולם, עודנו
חיים בארץ מעבר (אמנם, בין ארצות אחרות —
ועתה גם בין יבשות שלמות) ועודנו יושבים על
גבול המדבר, שטרם הורחק מגבולנו. ארבע סיבות
אלו, המעוררות את התאווה למלחמה מצד אויבינו,
מחיכות אותנו, אם באמת ובתמים רוצים אנו ב-
שלום, עלינו לחזק את כוחות הבטחון שלנו עד כדי
כך שאויבינו, ואף אלה היושבים בארצות גדולות,
עולים עלינו במספרם, והם בעלי אוצרות טבעיים
חשובים — יחזל תאבונם, וכבר נאמר כי "הרצה
בשלום — יכון למלחמה", הפרצה — היא המעודדה
והקוראת לגנב... הכבשה החלשה — היא המזוקקת
את לבו של הזאב להתנפל ולטרוף.

נראים הדברים כסתירה טרגית, שעם שוחר שלום
חזק לשלום — אין לו מנוח, והוא חסר בטחון יותר
מעמים אחרים. אכן, עלינו לדעת כי חולשתנו, כל
עוד היא קיימת — היא הקוראת לאויבינו: "ההיגו ו"
עלינו להיות חזקים כדי שאויבינו לא יעזו לפ-
גוע בנו, ולאט-לאט אף ישלימו עם קיומנו, ויכירו

בערכו של השלום אתנו. אולם מסתבר כי שאיפות-
הנקם המקובלות בעולם-המזרח, סכסוכים פנימיים
בין עמים שונים ובתוך ארצות שונות (וביחוד —
במזרח), מדיניות קלוקלת של עמים גדולים האוחזים
בקרינו של עולמנו — כל אלה מרחיקים את ימי
השלום הנכסף. הימים בהם נשב איש תחת גפנו
ותחת תאנתו באין מחריד — רחוקים עדיין, עד
ימים נכספים אלה עלינו להתחזק, להתבצר, להתאמן
ולהצטייד בגשק חדיש.

עם הקמתה של מדינת ישראל נגזרה עלינו מל-
חמה; וכדי לזכות בעצמאות שילמנו במיטב דם
אחים, בנים וחברים. ממלחמת העצמאות למדנו שרק
בגיוס כל הכוחות, ובמאמצם המשותף, נוכל לעמוד
בפני אויבינו הרבים. דרוש גיוס כללי של כל מי
שיכול לתת דבר למאמץ הבטחוני; ודרוש אימוץ
חלף של כל הכוחות הפיסיים, הרוחניים והנפשיים
של כולנו. אם כזאת נעשה — יתכן ותפוג תארת
הקרב של אויבינו מאליה ולא נהיה זקוקים למבחן
עמידתנו.

אימוץ מלא, פירושו כל מה שיש בו משום תרומה
ליכולת-הבטחון; ארגון וציוד, כושר גופני ורוחני,
ידיעת הארץ, הסתגלות לתנאי-שדה, ידיעת-הגשק,
אימון ותרגול ביחידות לחימה שונות, קטנות ו-
גדולות, הוא אומר; עלינו להקים צבא חדיש ומעולה
כזה שיוכל לעמוד במלחמה הבאה, שתהיה חמורה
וקשה שבעת-מונים ממלחמת העצמאות. אולם בצבא-
הסדיר, המכיל שני שנתונים ומחצה, גם אם יהא
מאומן ומצויד יפה — לא סגי, ולא על הצבא לבדו
יקום בטחון המדינה. יישוב הספר וחזיון חגורת ה-
ישובים לאורך הגבולות הארוכים של המדינה מהווים
חלק נכבד במערך כוחות-הבטחון שלנו.

ההתייבות והצבא — שתי זרועות הן, המשלימות
זו את זו. אין הן זהות אחת עם השניה, אבל הכשרת
האדם להיותו לחם ומתיישוב, סיפוח התכונות הדרו-
שות לשני יסודות אלה, והיגון אליהם — יכולים

מאמר זה, שכוון מלכתחילה להופעה בסמוך ליום-
הנח"ל ("ח בכסלו"), נשתנה מסיבות שלא היתה למערכת
שליטה עליהן. זהו אחד המאמרים שנכתבו כשעתם
לקיבוץ המיוחד אשר עמד להופיע ליום-השנה השני לפסח
רתו של אליהו שומרוני ז"ל — ואשר הופעתו נדחתה
לפרשה — קרבן, בו הוקצה מדור לבעיות חינוך הנוער
בארץ. הדעות המובעות כמאמר — הנוגעות גם בשאלות
הנחיות במחלוקת — יתכן ותעוררנה הגבות והשגות;
ובאם תבואנה כאלו — יתן להן מקום בדי "מערכות".

להיות משותפים. צבא המקיף כה רבים: חיילים בשרות פעיל מכאן, חיילי מילואים מכאן — נחוץ שישען על העם כולו. העושים במלאכת יומם בידם האחת — יחזיקו את השלח בידם השנייה; ואם גם לא יחזיקו בשלח יום-יום, צריך שיהיו מאומנים

באימונים: מחזיקת אנכי

להחזיק בשלח, ברובה, בתותח ובטנק ואמונים על היחלצות מידית לכל קריאה. ואילו המחישב ליד הגבול לא יוכל לעשות את עבודת יומו אם לא ידע להחזיק בנשק ואם לא יחזיקנו בפועל יום-ולילה בכל רגע.

מצבנו הגיאוגרפי ובדידותנו בין כוחות עוינים מחייבים לשים בראש דאגותינו את דאגת הבטחון. יד הבטחון צריכה להיות בכל, ובכל שטח משטחי חיינו אסור שנתעלם מענין הבטחון. ההתישבות, תכ"ן השוב, סלילת הכבישים, התחבורה, התעשייה, המחקר המדעי וחינוך הנוער — הכל צריך להיות צמוד לצרכי הבטחון.

כשאנו דנים, עתה, בבעיות החינוך שלנו לא נוכל לעסוק בויכוח שהיה אי-פעם בין ספרטה ל-אתונה. ויכוח זה, לגבי חינוך הדור הזה במדינת ישראל, אינו אלא ויכוח עיוני, שאינו מוסיף — ואולי אף מסוה את דעתנו מן העיקר. מבחינת כוח האדם יכון בטחוננו, כאמור, על שני יסודות: הצבא וההתישבות. הרי שהעבודה החינוכית שלנו במסגרות החינוכיות השונות — בית-ספר, גרניע ותנועת הנוער — צריכה לשקוד על טיפוח זיקה לצרכי-הבטחון. מי שפוסט עצמו בדאגה חלקית ואומר: רק צבא — לא יצא ידי חובת בטחון המדינה; ומי שאומר: רק התישבות — אף הוא לא פתר את הבעיה. אף מי שמתעלם מהצורך לצבא מאומן ול-

חילות מקצועיים — כחיל-אוויר, חיל-ים, חיל-תותחנים, חיל שריון — המצריכים תקופת-אימון ממושכת, אף הוא טרם פתר את בעית בטחוננו. חוק שירות-הבטחון מגלם בתוכו את השאיפה לשלב בחינוך הצבאי גם חינוך להתישבות הורע שנועדה למלא תפקיד זה הוא הנח"ל.

חי"ר וספר

המטרות הממשיות של הנח"ל נמצא שהוגדרו כבר בשתי מלים קצרות: חי"ר (חיל-רגלים) — וספר. כל הנעשה בנח"ל אינו אלא ביצוע שתי מטרות אלו. לשם כך מקיים הנח"ל מכלול מגוון מאוד של ענפי-פעולה: אימונים, עבודה במשקים, נהגי סדר ומשמעת, מדרשה חקלאית, קורסים לעברית, יצירת הוי מיוחד, טיפוח גרעיני ההתישבות, טיפול בעולים החדשים, ועוד. שתי המלים — חי"ר וספר — קצרות הן, ואפשר לבטאן בנשימה אחת: אף סמלו של הנח"ל מורכב ממזל וחרב. אכן, אפשר ויישאל: כלום אין שוני, או אף סתירה, בין שתי המטרות? האם אפשר לחנך, להכשיר ולאמן לקראת שתיהן בעת-ובעונה אחת? או, שמא יש להרכיב לכל אחת מהן מסגרת מיוחדת? האם שילוב התפקידים הוא אורגני, או טכני גרידא?

כאמור, ממלאים ישובי-הספר תפקיד נכבד ב-מערך כוחות-הבטחון, הן למקרה של התקפת-פתע מצד האויב והן לצרכי הבטחון השוטפים של המדינה: מגיעת הסתננות, הבטחת דרכי התחבורה והבטחת אזורי-ההתישבות שבעורפם. היושב בספר צריך

באימונים: התקדמות בקפיצות-קרב

מטמיעה בהכרתו, ובתת-הכרתו, של צעיר את תחושת הסכנה ואת ההכרח לשרת בצבא, להתאמן ולהיות נכון לקרב. הוא זוכה ביסוד המזין והמחזק את הרוח הלוחמת הדרושה כ"כ לאיש חיל-הרגלים. איש העבודה מסגל לעצמו כוח-סבילות ניכר, דביקות בקרקע, אהבת המולדת ומסירות לחברתו וליחידתו — כל אלה תכונות יקרות אשר כל חילות-הרגלים של העולם מבקשים להשיג בדרכים רבות ושונות. לנו הן ניתנות ע"י שילוב העבודה והאימונים והחיים בישוב-הספר.

יש הטוענים שהיסוד ההתישבותי שבנח"ל פוגם באופי המשימות הצבאיות של הנח"ל ובמילוין; ואילו חוגים אחרים טוענים שהמסגרת הצבאית ה"מחייבת והמטילה מרותה על החיילים, נוגדת את

חג העליה להיאחזות

הרוח החופשית של ההתישבות — ועל כן אין בידי הצבא להכשיר מתישבים. גם אלה וגם אלה טוענים, וסבורים, שהנח"ל הנו יחידה חצי-צבאית וחצי-אזרחית. טענות אלו מזכירות את הטענות בחוגים שונים כנגד הציונות-הסוציאליסטית; אלה טוענו: — „לבכם חלוק, ואין אתם ציונים שלמים — מאחר שמחצית לבבכם שקועה בערכי הסוציאליזם". ואילו אחרים טוענו: „אתם אינכם כשירים בעולם הסוציאליזם, מאחר שיש לכם עסק עם תנועה בורגנית ציונית". דומה הדבר לאותו ילד ששאלוהו את מי הוא אוהב יותר: את אבא או את אמא. זה אף זו הוריו, והוא ממשיכם של שניהם.

להיות איש לוחם עפ"י תכונותיו ועפ"י הכשרתו ונטייתו. הוא צריך להתמצא בשדה שליד הגבול, עיניו צריכות להיות פקוחות ולבו ער למתרחש ב"גבול. אם לא יוכשר לכך — לא יוכל לשבת ליד הקוים. על הצבא, איפוא, לטפח בו תכונות וידיעות של איש חיל-הרגלים. זו ועוד. עליו לדעת כל אלה לא רק כיחיד, היודע אורח-יחיה נכונים, אמיץ-לב ומוכן לכל פורענות כי תקרה; אלא צריך הוא גם לדעת לפעול ביחידה — בכיתה, במחלקה, בפלוגה ובגדוד. כי הגבול, אשר מעברו השני מצויים פליטים משוסיים, מסיתים קנאים, נשק חדיש, לעתים — מפקדים אירופאים, ותמיד — יצרנים; גבול זה צופן לנו בחובו הפתעות רבות ומשונות. מי שיושב על הגבול חייב להכון לבלום כל מכה אשר ינסו להנחית עליו, בין שזו מכת-הסתננות, למטרות גניבה ושוד, או מארב-רועצים — ובין שזו התקפה של צבא סדיר. איש-הספר צריך להיות נכון לפעול ביחידות — ובאורח-פעולה השונים אחד מהשני בהיקפם, ובתנאים שונים בתכלית; משמירת יכול בשדות, וטרקטוריסטים החורשים בשטח — ועד ליציאה עם חולית-פטרול, ואף לחימה ביחידה גדולה המתארגנת במהירות. הכשרתו הצבאית של המתישב צריכה להתאים עצמה לכל צורה של התנכלות לגבול ולכל החמדים האפשריים בפעולות-איבה. למתישב דרוש, איפוא, חינוך צבאי. אכן, כמה יסודות ותכונות הדרושים למתישב כשלעצמם, יש בהם גם משום תוספת-ערך צבאית. המתישב האמן על העבודה החקלאית, המבילה שעות רבות בשדה, מפתח בקרבו תחושת-שדה מיוחדת. הוא רגיל לראות את העצמים בשטח. הוא רגיש למתהווה ולמתרחש בשדה. רגישותו לכל תלולית ושקעורית שבשטח מתפתחת. הוא מתרגל לחליפות מזג האוויר — לחמה ולקרה, לגשם, לרוח, לבוך ולחול, לסלעים ולקוצים, חושים אלה ותכונות אלו, החשוב גם כ"כ לחייל, הופכים להיות לחלק מן ה"אני" של המתישב.

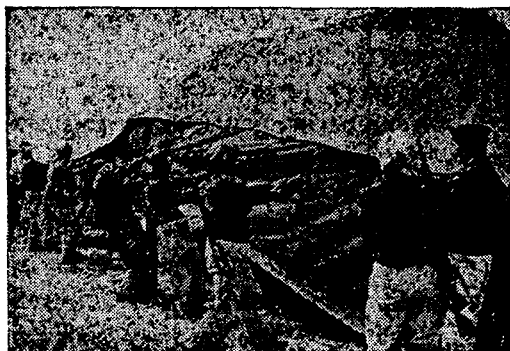
יש, איפוא, מכה-משותף בין החינוך לצבא ובין החינוך ההתישבותי. נקודת-הפגישה בין שנים אלה — באה לידי גילוי בנח"ל. הנח"ל מגלם בקרבו שני ערכים אלה. הנח"ל מפתח את הכלים המשלבים שני ערכים אלה. כל בן-החוג הארגוני ושיטות עבודתו בנויים על שמירת גרעיני התישבות מחד-גיסא — במבנה של יחידות לחמות, מאידך-גיסא, חיילי ה"נח"ל המתחנכים בישובי-הספר ורוכשים אנב שהותם בישוב כזה את תודעת-הספר. תחושת הגבול הקרוב

המיוחד שבנח"ל — פרי צרכי הבטחון המיוחדים של המדינה

הדוקטרינה הצבאית המקובלת בעולם על מבנהו של צבא (ובשטח המענין אותנו במיוחד — של חיל-רגלים) נוצרה, ונוצרת, תוך התחדשות מתמדת, תוך מאמץ לימודי ונסייני, ויש ואף עיוני. במשך אלפי שנים, הם רב גשפך וקרבות רבים נפלו עד שנצטבר אוצר-הנסיון שנתהווה המלמד לדורנו את תורת ה"מלחמה ואת הערך שיש ליחס לארגון ומבנה הצבאי בו. לא נוכל, ואף אין בדעתנו, להתימר ולטעון ש"יסודות תורת-הלחימה, ודרכי ארגון-צבאי שנתגבשו מתוך נסיון-עבר טפלים הנם מעיקרם ואין בהם ממש. להצדקת מבנהו ודרכי-ארגונו של הנח"ל אין לנו כלל צורך לפסול תורות ושיטות שנתקבלו ב"עולם. צרכי הבטחון של מדינתנו יצרו שיטה מקומית הנובעת מן המציאות של שילוב כוחות הגנה-מרח"בית, יחידות-מילואים, צבא-חובה עומד וצבא-קבע. הצרכים שלנו — הם שהולידו את היצירה הצבאית העצמאית הקרויה "נח"ל". חיל זה אינו פרי של פשרה בין תובעי הכשרה חקלאית לגרעינים לבין הדורשים הקמת צבא "ככל צבאות הגויים". צרכי הבטחון חייבו את הקמת הנח"ל כך כפי שהנו; ובטחונה של מדינת-ישראל היה פגום אילו לא היה קיים חיל זה.

שמירת האופי הצבאי — ערובה לגידול ההתיישבות

כבר הזכרנו לעיל את הדעה הטוענת ש"אין חינוך לחברה חופשית עולה בקנה אחד עם מסגרת צבאית מחייבת הכובלת את האדם בחוקי משטר ונוהג צב"איים". בעלי דעה זו סבורים שהנח"ל צריך להסתלק מהמסגרת הצבאית ולהסתפק בשמירה על מסגרת הגרעינים וטיפוח חייה-החברה וההוי בתוכם. אף אילו

בהיאחזות: הקמת "חדר-האוכל"

קבלנו את הטענה שהמסגרת הצבאית מוזיקה לגרעין — לא היינו יכולים להתעלם מהצורך הנפשי של כל צעיר וטוב, בגיל השירות הצבאי, לשרת את העם במסגרת צה"ל. אין זה מתקבל על הדעת שדוקא חברי גרעיני ההתיישבות, בעלי ההכרה, האמונים על חלוציות והתמכרות לצרכי האומה — שדוקא הללו לא ילבשו מדי צה"ל. הצעירים עצמם לא יאבו השלם עם מצב משונה זה, כש"מישהו אחר" — אשר יתכן ורק זה-מקروب בא ארצה, ואולי אף לא נהנה מהזדמנויות לרכוש השכלה — דוקא הוא, שגם לא זכה ודאי לחינוך תנועתי, הוא אשר יאחז בנשק כדי להגן על חייהם, בין השאר, גם של חברי הגרעינים עצמם.

החינוך להתיישבות אינו נפגם במסגרת הצבאית; ואילו החינוך הצבאי אינו מחסר כמלוא הגימה מן היצר להגשמה חלוצית. אדרבא, בנח"ל נתמזגו ער-כים אלה. הנח"ל משמש להם "מכנה משותף". אכן, אין הוא מסתפק בתפקיד זה של "מכנה משותף" לשני צרכים חינוכיים אלה בתורת עקרונות בלבד;

בהיאחזות: ביצור הספר — הלכה למעשה

הוא אף הנו זה המגשים אותם בפועל — והוא העמים על עצמו משימה ממשית: הנח"ל הפך להיות ה"קבלן" של התיישבות-הספר לצורותיה השונות: — הן צורת ההאחזות והן צורת ההתנחלות.

ישאל השואל: אם יש זהות עמוקה כזאת בין ההתיישבות והבטחון באשר לצרכים חינוכיים, ואם יש שילוב כזה ביניהם במסגרת מיוחדת אחת, ואם יש תיאום, עד כדי האחדה, בין שנים אלה במטרה תיהם בהתיישבות-הספר — מה פשר הלבטים, ההתנגשויות וההתמרמרות המלווה את חבר הגרעין ב"בוא לבסיס הטירונים של הצבא?

הסיבה לכך נעוצה בחינוכו, ובאוריה בה גדל,

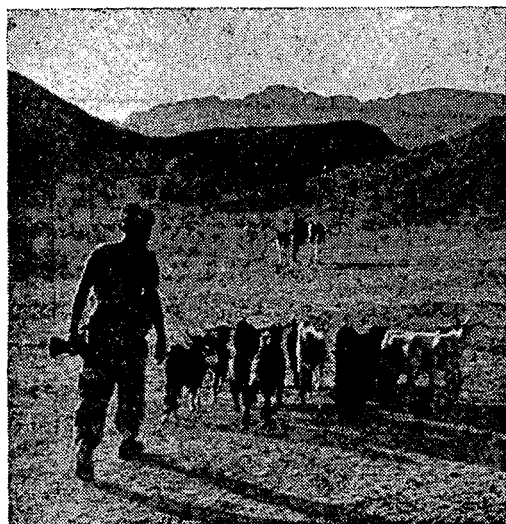
לתנועה, ולא אחת קורה שיש התנגשות. למשל, בין התמסרותו לתנועה ומסירותו ללימודיו. התנועה, ה"רצוה להקיף ולכלול את חייו של הנער בשלימות, שולטת על זמנו הפנוי שליטה ללא שיור. אין בדעתי להכנס במסגרת מאמר זה לדיון בבעיה אם אמנם טוב הדבר ואם אין לחפש דרכים ושיטות-פעולה חדשות, אך העובדות הקיימות שהנני מציין — עובדות-מציאות הנן.

האימון הטרומ-צבאי הניתן בגדנ"ע הוא צורך מוכר על ידי תנועת-הנוער. אין התנועה מוללת, חלילה, בצורך באימון הטרומ-צבאי. בראותה לנגד עיניה את האדם המתישב, ובמיוחד את זה שעתידי להתישב בספר, חרדה היא לאימונו ואף על פי כן "חתול שחור" עבר כאילו בין התנועה לגדנ"ע. ה"גדנ"ע, מצדו, אף הוא שואף, לינוק מערכים חלוציים, מהוי המתאים לנערים בגיל זה — הוי אשר טופח וגובש בתחומי תנועת-הנוער. אף אילו הסכמנו לדעה האומרת שחינוך צבאי ניתן רק בקסרקטין, וכל כוחו ב"משמעת-ברזל" ואינו נוקט כלל לענינים שברוח ובנפש — גם אז צריכים היינו להכיר בשוני שבין חינוך מבוגרים אנשי צבא לחינוך צעירים-מתבגרים. חינוך טרומ-צבאי בכלל, ובמיוחד בגדנ"ע שלנו, מטפח — אם במידה קטנה ואם במידה גדולה — זיקה לערכים חלוציים ולחיי חברה עצמאיים. משמע, שיש לשון משותפת בין תנועת-הנוער ובין הגדנ"ע. ואם לשון-המושגים, כאמור, משותפת — כי אז גם ההכרה בזכותו של הצד השני להתקיים ולפעול —

בעבודה חקלאית: איסוף תפוחי-אדמה

לפני בואו לשירות. מתיחות רבה מצויה בין תנועת-הנוער ובין הגדנ"ע; ויש ויש לשבת על מדוכה זו. מהו מקור הניגודים? תנועת-הנוער שואפת לחנך את חבריה להגשמה. היא מטפחת את הערכים ה"חלוציים ומחדירה את ההכרה שאת הערכים האלה יש להגשים. הפניה אל הכרתו של החניך מכוונת לכך שיבוא לידי החלטה להגשים ערכים בעצמו; הגשמה אישית. כי אין הערכים יפים כשלעצמם. אם הם יפים הרי הם יפים בשבילו; אם הם מועילים לעם ולארץ הרי שאני צריך להגשימם. כך יאמר חניך תנועת-הנוער שעה שיבוא לידי מסקנה לגבי צעדיו בעתיד. אולם תנועת-הנוער אינה רק מכשיר שנוצר לשם הגשמת משימה מסוימת; היא גם תוצאה של צורך אישי לבני הנעורים ליצור להם חיי חברה. נער בגיל תנועת-הנוער זקוק לחיים בחברה; הוא מוצא בתנועת-הנוער פורקן לצורך נפשי ואישי זה. אין תנועת-הנוער מסתפקת רק בהחדרת ערכים ובטיפוחם. בסדר-יומה של חברת-הנערים ישנם ענינים שאין להם קשר ישיר למטרתה המוצהרת של התנועה. הנערים משחקים יחד, יוצאים למחנות-קיץ, עוסקים במחנאות, צופיות, שעשועים, שירה והאזנה למוסיקה בצותא. הוה אומר: התנועה שואפת ל"הקיף את כל צרכיו של נוער מתבגר, היא שואפת להיות חברת-חיים לנער ולנערה. היא רוצה לכלול הכל, בכל, מכל כל. כל מעיגו של הנער נתונים

בעבודה חקלאית: הרועה ועדרו

ודאי קיימת. מכאן, שמקורם של החיכוכים נעוץ בהתנגשות שבין מסגרות, שלכל אחת מהן דרכי קיום משלה ושטחי-פעילות המקיימים אותה.

כאשר מצויה התנגשות בין מסגרות — יש לחפש את הפתרון בתיאום ביניהן. כל עוד לא נמצאה הדרך להקמת תנועת-נוער כללית, מקפת, החופפת גם את משימות הגדנ"ע, יש לחפש דרך ל"קיום-בצותא", כשהאחד מכבד את זולתו. הדרך הנראית אולי לפתרון בעיה זו היא שתנועת-נוער חינוכית תעמיד לרשות הגדנ"ע לא חניכים אלא מפקדים. חברי השכבות הבוגרות של תנועות הנוער יהיו את חברי חניכי הקורסים למפקדים שבגדנ"ע. לאחר הקורסים, ישובו איש אל תנועתו-ביתו ובתוך מסגרת ההדרכה הניתנת על ידם יכללו גם את החינוך הגדנ"עי שיתנהל בפיקוח הגדנ"ע ובמסגרת המתקנים של הגדנ"ע. בדרך זו נמצא העיקר מתקיים — ואילו ה"חיכוך יפוג ויעלם.

זאת ועוד. לתנועת-הנוער נועד גם תפקיד בתוך הגדנ"ע, בין החניכים שאינם בשורות התנועה ה-

תנועות הקדשנה מכסת-מדריכים משלהן להמשך ה"עבודה בין נוער שאינו מאורגן בתוכן, לרבות נוער המעברות וישובי העולים החדשים. אליהם יבוא בדרך זו דבר תנועת-הנוער החינוכית רוחה וסממני פעילותה. אולי יש להוסיף למדריכים אלה גם תפקיד להקים מבין חניכיהם גרעינים אשר ימשיכו את קיומם במסגרת הנח"ל, בואכה התאחות והתנחלות בספר.

הפלת המחיצות שבין הגדנ"ע ותנועות הנוער היא שתביא את בוגר תנועת הנוער אל שערי בסיס-האימונים של צה"ל כשהוא מוכן יותר לכך מבחינה נפשית.

ענין הבטחון הוא הענין המרכזי בדורנו. הוא מחייב את כל העוסקים במלאכה, או הנוגעים בה במישרין או בעקיפין, להתבונן היטב בבעיות ולנסות לכוון כראוי להתפתחות, ולישר-הדורים, בכל שלוחה ושלוחה משלוחות-ענין-הבטחון המסועפות. והניגש למלאכה זו — עליו לראות את תנועת-הנוער, ה"גדנ"ע, הנח"ל והתישבות-הספר כאחוזים זה-בזה חיונית. — כענין העשוי מקשה-אחד.

מה שדרוש לנו למלחמת קיומנו וגידולנו הוא לא רק נוער חלוצי לוחם — אלא עם חלוצי לוחם ועובד. עד שמוסדות עולם ישתנו ויקום חזון אחרית הימים של נביאי ישראל, ולא ישא גוי אל גוי חרב, יהיה מוטל על האומה כולה, מנער ועד זקן, מאיש ועד אשה, להיות בבוני הארץ ומגיניה. המיוזג החולם והקולע של שני תפקידי יסוד אלה — בנץ והגנה — זוהי המשימה של נח"ל, שיש להפכה למשימה של כל צבא חגנה לישראל, ואחר כך — למשימה של כל עם ישראל.

מביר ד. ברגורין במסדר נח"ל

ביום י"א בחשון תש"ט—13.11.48.

אמרות • השגות • מושגים

„הפרד הזולת — ושמור הקיסרות“ — נוסח ביוזנטיון

השני יצא בתכניות של כבושים בארץ ההיא — בזמן שהקיסר באסילו השני היה נתון בעיצומה של מרידה גדולה — נסוג חיל-המצב הביזנטי הקטן אחר שעודד, וקרוב לודאי ששיחה את הסרצנים כי יבלמו את ההתקדמות הגרמנית, ואחר זאת כאשר סוכלו שאיפות הגרמנים במערכת סטילו והסרצנים התרחקו עמוסי שלל — חזרו ובאו חילות המצב הביזנטיים.

הדיפלומטיה הביזנטית היתה יקרה מאוד. גרונ' יוח' דורונות, מענקים למדינות שלמות — כל אלה כפו על האוצר תשלום סכומים עצומים: אפילו הסגרים לכללים — אשר לעתים השתמשו בהם שימוש תכליתי נגד הסרצנים — עלו במחיר יקר גם לקיסרות הביזנטית עצמה, אולם כל זה תלוי היה בבית-אוצר מלא. כל זמן שהכסף מצוי היה, שגשגה הדיפלומטיה הביזנטית. אולם משלא היתה עוד קושטא המרכז הפיננסי של עולם, אוראו באה השקיעה.

ס. רנסימן, חוקר בריטי נודע בתולדות ביוזנטיון ומסעי הצלב, בספרו „הציביליזציה של ביוזנטיון“.

אחידות הנהגה למלחמה — ובסיסה הציבורי

אחת הדרישות המוצגות כלפי ההנהגה העליונה של המלחמה בזמננו היא כי השליטה העליונה בענינים האזרחיים, מזה, והצבאיים מזה, צריך שלא תהיה נפרדת, ועליה להלום את המציאות החוקתית של המדינה. אי אפשר כיום להפריד בעתות מלחמה ענינים צבאיים מענינים אזרחיים. הם משולבים לגמרי זה בזה וחייבים הם להיות נתונים ואחוזים ביד ראש הממשלה אחיזה-של-ממש.

ניהול מבצעים צבאיים והתויתתה של אסטרטגיה צבאית — אין להם עוד אותה עמדה נפרדת-מן-השאר וחולשת-על-השאר אשר היתה להם בעבר. הפרלמנט והארץ מוכרחים להרגיש כי מאמץ המלחמה כולו מכון ומנהל ברציפות ובאופן-כולל בדרך ההולמת את מבנה החוקתי הכללי של המדינה. הממשות והתוקף שציינו את ממשלו של צ'רצ'יל במלחמה לא יכלו להגיע למדרגה אליה הגיעו, אלמלא היה הפרלמנט כה טבוע בהברתו (של צ'רצ'יל) בתור הגורם מחוזה-המגמה שבאומה, אלמלא היה באפשרותו להוליך אחריו אותם הכוחות בארץ אשר בסופו-של-דבר שליטים וחולשים בחייה.

גנרל-לוי'ס סיר יאן גייקוב, בהרצאה לפני אנדרה קיינים בריסית

אין מצבים נואשים — ישנם רק אנשים הנואשים מן המצב.

פ.ד. רוזבלט

קבוצת פקודות

מחזור

תורה צבאית שונים, ובמיוחד נוהלי פעולה אשר רצוי להקנותם בשלמות וחיוניות רבות ככל האפשר. הנושא "קבוצת פקודות" המוגש בפני קוראי "מערכות" הפעם בדמות "מחזורית" — אין מי שיפקפק בערכו החיוני. יש אמנם בצבאות בעולם ויתכן גם בצה"ל — החלוקים בדעותיהם בנוגע לקצב הנכון של עריכת "קבוצות פקודות" למיניהן — אך ודאי שאין חולק על עצם נוהל זה אשר בא לרוא את חכמיותה ותכליתיותה של כל פעולת לחימה טקטית, ועתה, זכות הדיבור לנמשות הפועלות שבמחזור "קבוצת פקודות".

חלופי עברו הומנים בהם נהגו לראות ב"לימוד" מזה, וב"משחק" מזה, שני מושגים סותרים ומנוגדים. אדרבא, ה"טכניקה" הפדגוגית החרישה רואה לא פעם במשחק את האמצעי היעיל ביותר להשגת המטרה הלימודית. כך — לגבי השכלת בני הנעורים, אך לא פחות מזה — אף בהקניית ידיעות ומושגים למבוגרים. וכשם שבחי אולפן צבאיים בחו"ל הכלילו את "אמצעי המשחק" על גלגליו השונים (ובתוך זה הגלגול ה"חיאטרוני") במערך כת אמצעי ההדרכה שלהם — כך נהג גם בית הספר לסיקוד ומטה של צה"ל, אשר כל מחזור ומחזור בו מביים ככוחותיו הוא מספר "מחזוריים" המדגימים עיקרי

הקריין: — המחזור שאנו עומדים להציג לפניכם דן בנושא "קבוצת פקודות חטיבתית". והלקחים אשר בו, מודגשים ע"י הצגת "קבוצות הפקודות" השונות למבצע התקפי מסוים. אין אפשרות במסגרת מצומצמת זאת להראות את כל המשתתפים, בדרך כלל, ב"קבוצות הפקודות" השונות. נבחרו כאן "פיגורות" מרכזיות, ולפחות לגבי חלק מהחטרים ניתן הסבר מניח את הדעת פחות או יותר. ממלאי תפקידים מסוימים פשוט אינם כאן ואין להוציא מכך כל מסקנה.

עצם הפעולה המבצעית משמשת רקע לצורך הבלטת הלקחים, ואף ממנה אין להוציא מסקנות לגבי צורת קרב זאת.

המחזור הוא בן שלוש מערכות בהתאם להתפתחות הגיונית. מערכה ראשונה — לפני פקודות מוקדמות, מערכה שנייה — פקודות מוקדמות ומערכה שלישית — פקודות סופיות. החטיבה נמצאת במסמך ריכוז אי-שם. אין טעם לפרט יותר כעת. ניתן ל"אמנות" להצדיק את עצמה. השעון על הקיר מראה את השעה. כעת לילה...

מערכה ראשונה

האורות כבים, המסך נפתח. שעה 2000. חדר מלחמה של חטיבת חי"ר. המפקד ישן מוסתר על הבמה ומשמיע נחירות חזקות. נכנסת מזכירה.

מזכירה — המפקד, המפקד! איפה הוא? חיים! (המפקד מת רומם).

מחט — מה קרה? מה הצעקות?

מזכירה — בא רץ מיוחד מהאוגדה. (מוסרת מכתב סודי ביותר — עם שענה)

מחט — טוב — תודה (המזכירה יוצאת. המחט מעיין בחומר, ניגש למפה, שורק, וצועק לסמחט"י) שמחה!

מחט — (נכנס) שמעתי שיש פקודת. התראה!

מחט — איפה שמעתי?

מחט — התברר מספרים בחוק.

מחט — זה נכון באמת! המשימה כתובה כאן. נחשב רגע על לוח הומנים, הביצוע בעוד... (סיפור על אצבעו

(*) מחט — מסקד חטיבה

(**) נכחט — מן מסקד חטיבה

חיו) 48 שעות. זאת אומרת שאני ארצה מחר כ"ד עד 5 שעות לסיום, אתה תצטרך זמן לריכוז הנתונים. יש מספיק זמן לתוויות הגורדים והמסקדה...

מחט — אי לכך אני מציע שפקודות מוקדמות תינתנה כאן מחר ב"1130 ולסיום תצא ב"0600. זה יתן לך מספיק זמן.

מחט — כן, זה נראה לי. אני אחזור מהאוגדה בערך בחצות ועד אז תפעיל את המטה לריכוז נתונים ואת הנתונים שלח לאוגדה, ולכן שצריך ונתראה בחצות.

מחט — יהיה רק קושי בנוגע לקצין השלישיות...

מחט — מה אתו?

מחט — הוא עושה בחינות בגרות... וגם אני למעשה לא אהיה מחר — קבלתי הומנה להתייצב מחר בבוקר ב...

(קרא ממכתב) "מפקדת מחנה 500" — מה זה אינני

ידוע עדיין.

חטט — אני חושב שאני אסדר לי נסיעה לחו"ל. עם משה כזה
אי אפשר לעבוד. אני אשוחח עם הרמטכ"ל בנושא זה!
בינתיים אני זו. אני לוקח אתי את ה"קמבצ" (מתקדם
בכיוון הרלת). דרך אגב, שמחה, שלח גם פקודת
התראה לכל היהודים...

סמחטט — נו, באמת אני מתפלא עליך! יש פקלי...)

סמחטט (לעצמו, לאחר שהחטט יוצא) — טוב שהזכיר לי דבר
שכמעט שכחתי...

המסך יורד — סוף מערכה ראשונה

•• מערכה שניה

שעה 1115 — חדר מלחמה

ק אגמ — ראשית, כללית. — המפות כולן 1:20.000
קמבצ — כן.

ק אגמ — מתי הספקת לעשות זאת?

קמבצ — צריך רק לדעת איך.

ק אגמ — האם היה כאן מישהו מהשלישות לצורך עדכון
נתונים?

קמבצ — כן, גם מאפסנאות היו. תיקנו את "מצבת הרכב".

ק אגמ — איזה תיקון?

קמבצ — ינקלה נהג אתמול בערב במכונית לתל-אביב!

ק אגמ — ברור לי... איזה מכונית הלכה?

קמבצ — הדודג' של המפקד...

ק אגמ — זה הרבה פחות טוב. מה אמר המפקד?

קמבצ — הוא עוד לא יודע!

ק אגמ — אוי, סופי המרד... נצטרך להשלים את כל

הטבלאות ביחס ליחידות הבאות תחת פיקודנו במשך
היום. גם ארגון הקשר למבצע ונתוני הנדסה מדויקים,
מיקוש ועוד... כעת מקומות ישיבה: (שם פתקים על
השולחן) אגמ, מודיעין, אפסנאות, שלישות, סיוע, קשר
(מצד שני) מגדים וקציני-מטה שלהם — גדודים 216,
217, 218... הנה באים החברה!"

מגד 216 — (נכנס בצידוד-קרבי מלא) שלום! איפה ה"סמחטט?
ק אגמ — הלך לביה"ס לפו"מ.

מגד 217 — (נכנס עם מפה מקופלת בלבו, נעול סנדלים וכו').
פונה למגד (216) — הקדמת לבוא! (ל"ק אגמ) איפה
ה"סמחטט? אני מחפש אותו כל הזמן.

ק אגמ — הלך לביה"ס לפו"מ.

(נכנסים קצין שלישות, עם מפקד סיוע, קצין קשר
וקצין מודיעין.)

הנה הרשת! (מדביק פתק על הלוח)

מגד 218:

קצין אפסנאות — (נכנסים תוך כדי שיחה) — ... אז שאלתי
אותו: האם אתה לא מבין כבר עברית? והוא ענה לי:
צריך להיות כותב ב"כתיבה צבאית", עם אותיות
גדולות — אז אני אבין...

מגד 218 — כולם כבר כאן! ואיפה...

כולם ביחד — הלך לקורס מתקדם!

מגד 218 — (מופתע) בסדר, בסדר, מתי הוא חוזר?

ק אגמ — בעוד שנה! אבל יהיה נורא חכם! עכשיו נא לעדכן
את המפות שלכם! (כולם מצטופפים סביב מפות)

קמבצ — (נכנס, משהק, מתישב על כסא ושולח את רגליו
לכסא שני, וקורא עתון "לאשה").

ק אגמ (***) — (נכנס בריצה) האם הכל מוכן?

קמבצ — מה מוכן?

ק אגמ — החדר ל"פקודות"! בעוד רבע שעה "פקודות" ואתה
יושב כמו בריביירה הצרפתית וקורא עתון! האם

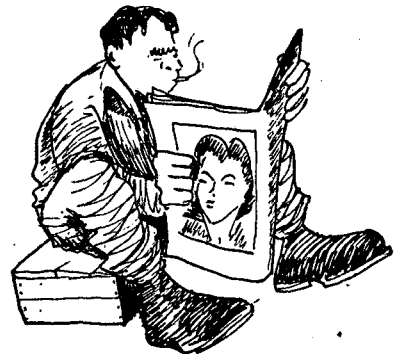
שכחת?

קמבצ — לא שכחתי, אני שטוש עייף, אתמול בלילה העירו
אותי ומאז לא נחתי אף רגע: קודם פקודות באוגדה;
הבוקר — יותר נכון, עוד באמצע הלילה — יצאתי
לסיור עם ה"זקן", וככה זה נמשך...

ק אגמ — לא נורא! מאותו רגע שהסמחטט הלך אני גם עושה
את עבודתו.

קמבצ — איפה הסמחטט?

ק אגמ — יצא לביה"ס לפו"מ. באו אתמול בלילה מהפיקוד
ואמרו לו — טוב שתפסנו אותך, אתה הולך לקורס
מתקדם. והוא הלך.

בעיני הצייר — הקמבצ"

קמבצ — כבר כאלה לוקחים לביה"ס לפו"מ. נו, ...
ק אגמ — הפסק להשמץ ועזור לי להתארגן, מה אנו צריכים:

המפות מעודכנות?

קמבצ — כן.

(*) קמבצ — קצין מבצעים

(**) פקל — פקודות-קבע לקרב

(***) ק אגמ — קצין אגף-מבצעים

מפ סיוע — (מצ"ח מהדלת וקורא) ה"זק"ר בא! אני רואה ענן של עשן באופק!

מחט — (נכנס מעשן סיגר. כולם קמים) נא לשבת. ניגש ישר לענין. את משימתנו קבלתם ב"מקנות התראה". כעת יתן קצין המודיעין את המצב העדכני של האויב. קחו — יש רק שינויים קלים מהסיכום שהוסף אתמול, אני הכינותי תשקיף המפרט את המערך בגזרתנו כולל מיקוש ומכשול שנתגלה עד כה.

מחט — טוב, צרף אותו ל"הודעה המאשרת" (ל"ק אנם) — אתה רושם?

ק אנם — בודאי, כל מלה ומלה!

קמח — אני רוצה להוסיף מלה אחת בנושא הקרקע. ישנה דרך עפר צפונית מהכביש, כאן בערך (מראה על המפה)

(*) פקידה בכתב — היוצאת בעקבות הפקודה בע"מ ל"הזכירה ולפרטה.

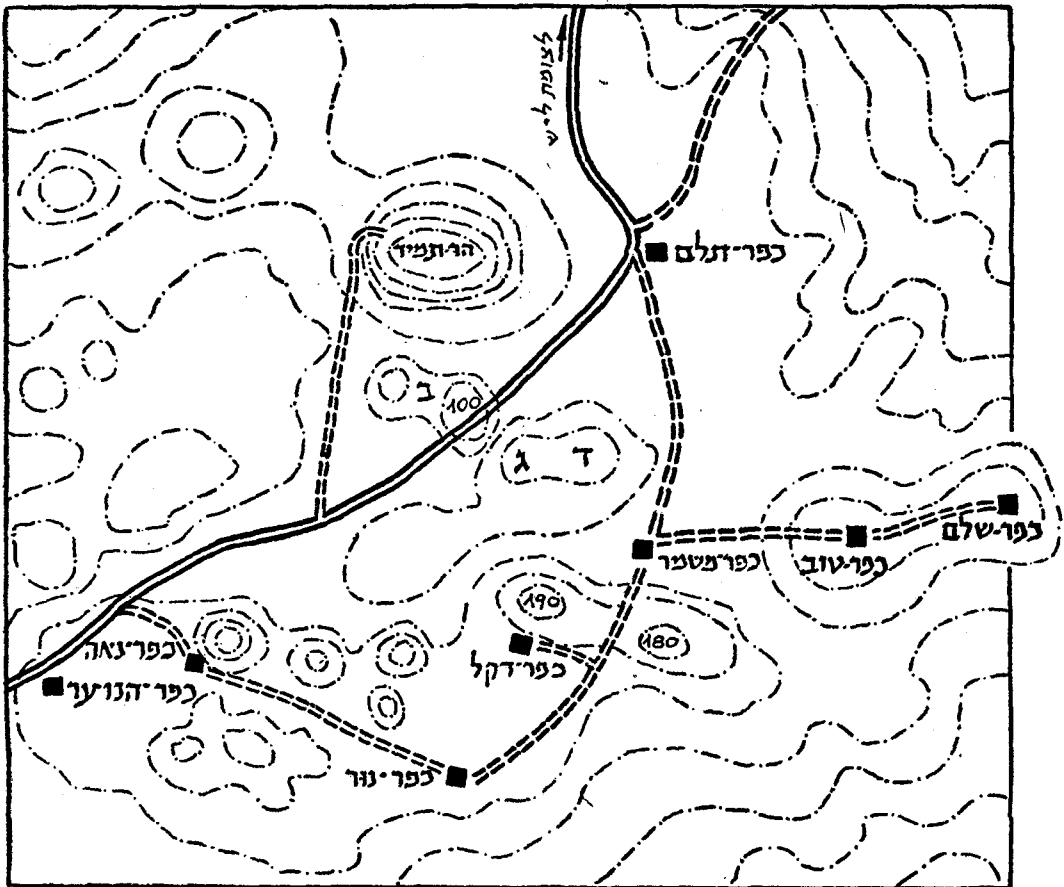
(**) צ"מ — צות"פלוגתי"משורין

אשר אינה מסומנת במפותיכם ואשר האויב משתמש בה. אפשר לנוע עליה אפילו ברכב 14x2

מחט — לפני שאני אתיחם לכוחותינו אני רוצה לציין את דרכי הפעולה האפשריות של האויב: האויב יושב במערך חזק ומוכן להגנה עיקשת. הוא יכול להנחית התקפת-נגד מידית בעצמה של פלוגה רובאית, וכעבור 6 שעות בעצמה של גדוד חי"ר בן שלוש פלוגות. כעבור 10 שעות הוא יכול להופיע עם חטיבה בת 2 גדודים ואלמנט שריון בעצמה של כ"צסמ"י, אבל עד לזמן זה אני מקוה שכל האוגדה תהיה כבר קדימה.

מגד 218 — איפה תהיה האוגדה?

מחט — שאלות בסוף! אני אפרט את כל מה שצריך! כונת האוגדה היא להבקיע את מערך האויב בגזרת הכביש בליל מחר ולפרוץ עם שחר כדי לתפוש את צומת ל"ש. חטיבה 300 תמשיך להחזיק בקו. אנחנו קבלנו תחת מיקוד 2 מחלקות טובלה. בסיוע — בדוד

מפת כפר תלם ומסביבתו

בעין המצלמה — "מגד 218: לא ברורה לי בכל-זאת..."

חמס — ציין את כל זה בניר שאתה כותב עליו. זה יספיק
כעת ה"שליבים".

שלב א: 216 — כובש את היעדים ב, ג, ד

217 — כובש את כפר דקל

218 — בעתודה

יחידת הסיוור — עולה על הרחמיד

ההנדסה — פותחת את שדה-המוקשים ומת-

חילה להרחיב את הפרצות.

שלב ב: 216 — מתבסס

217 — גם כן

218 — עובר דרך הפרצות ומתקדם לכפר

חלם, כובש אותו.

יחידת הסיוור — כמו בשלב א

ההנדסה — מתחילה לפנות את המוקשים על

הכביש.

זה יהיה בערך עם שחר.

שלב ג: 216, 217, 218 — מתבססים חזק

הסיוור — יעבור לגזרה מזרחית ויפטרל ב-

כיוון כפר-תלם

ההנדסה תפנה את הכביש.

מגד 218 — אבל אני בכל זאת רוצה לדעת...

חמס — יוסקה! עוד הפרעה אחת ואני משנה לך את המשימה.

מפקד סיוע, יש לך מה להגיד?

מפקד סיוע — רק כמה מלים: יש לנו סיוע כללי כה רב

ש"חכנית-אש" לשלב פריצת שדות-מוקשים תשובץ

במפקדת האגד. לגבי שלב כיבוש היעדים חכנית לפי

מלות הפעולה. אני אמסור את הקצבות התחמושת ה-

ראשוניות לקציני הקישור שלכם. אם יש שאלות אני

אוכל לענות... (מסתכל על ה"מחש" אחר כך)

חמס — טוב אמרת! מההנדסה?

מגד חנה — כן, רק מלה אחת! אני אפרט את הפעולה שלנו.

גדוד שדה פחות פלוגה ושתי מחלקות יפתח 4 פרצות

בשדה המוקשים הוות. כאן וקאן (מראה על המפה) אני

נרחיב את שתי הפרצות האלה למעבר רכב. זה יקח

לנו כשעה-כך כשעתים וחצי. אנו נבדוק את השדה ב-

מדויק עוד הלילה. מיד אחרי כיבוש מוצב ג אנו נתחיל

לפרק את המיקוש על הכביש מבפנים. אני מקוה

שכשעה לאחר זאת, כלומר ב-0515 בערך אפשר יהיה

לעבור על הכביש אמילו בדודי של המפקד!

שדה חנה) פחות פלוגה. בסיוע ישיר — 2 גדודי
(חמס) ובסיוע כללי עוד גדוד שדה חתם וגדוד
בינוני. גבול הגזרה בינינו ובין חטיבה 300 תראה על
המפה. וכעת ה"כונה":

החטיבה תבקיע את מערך האויב בגזרה שבין הר-
חמיד וכפר דקל כליל 18/19 ותפתח את ציד הכביש
כדי לאפשר לשריון האוגדה לפרוץ ולנצל את ההצלחה
לעבר צומת ל"ש.

כעת, כיצד אנו נעשה זאת?

אנו נתקיף בלילה בשלושה מאמצים:—

מאמץ עיקרי — כיבוש את היעדים ב, ג וד (מראה
על המפה) ומאמץ שני יכבוש את כפר-דקל ויתבסס
על הגבעות שלידו. מאמץ שלישי יעבור מכאן (מראה
על המפה), ישתלט על כפר-תלם ויתבסס על הצומת —
משוט! נכון! השלבים הם:

שלב א — כיבוש ב, ג, ד ודקל ותפיסת הר-חמיד;

שלב ב — כיבוש כפר תלם והתבססות בצומת שלידו;

שלב ג — פתיחת הציד לכוחות האוגדה והבסתחו.

שעת ה"ש" — 2330.

אני אקרא לכם כעת את "כוחות ומשימות". (פונה

ליק אגמ) תן לי את המסמך שכתבת.

אגמ — בבקשה!

מגד 218 — לא ברורה לי ככל זאת ההערכות של האויב

באגפנו הימיני!

חמס — תקבל אותה בדיוק בתשקיף, ונוסף לכך אני משוכנע

שקצין המודיעין שלך לומד זאת כרגע במשרד המודי-

עין החטיבה.

ובכן, "כוחות ומשימות":

גדוד 216 ועוד פלוגה ומחלקת שדה חנה, בסיוע ישיר

— 3 סוללות חתם, יכבוש בשלב א יעדים ב, ג, ד,

ויתבסס בהם להגנה.

גדוד 217 פחות פלוגה, בסיוע ישיר — 3 סוללות

חתם, יכבוש את כפר דקל ויתבסס על הגבעות שלידו,

יסייר ויבטיח את הגזרה לכיוון מזרח.

גדוד 218 — אתה עם מחלקת שדה חתם בסיוע, וגדוד

תותחין שדה בסיוע ישיר, תהיה בעתודה ל"מאמץ

עיקרי" בשלב ב — תכבוש את כפר תלם,

ותתבסס בצומת שלידו ותחכה שהאויב יתקוף אותך

שם.

יחידת סיוור תעלה על הר-חמיד בשלב א ותתישב על

הכיפה וכן במחצית המזרח, כדי שלאויב לא יתחשק

להתישב שם. בשלב ג תעבור לגזרה מזרחית ותפטרל

אותה.

את הגזרות שלכם תעתיקו מהמפה שלי. ועכשיו...

(פונה ליק אגמ) מה עוד כותב כאן?

אגמ — (מתבונן בניר) כאן לא כתוב דבר, אני מחקתי

זאת... אמרתי לך שאני צריך לקרוא "כוחות ומשי-

מות"! אתה שכחת לפרט את ה"נסי" ואת הזמנים.

(*) חנה — חיל-ההנדסה

(**) חתם — חיל-תותחנים

(***) שעת ה"ש" — שעת התחלת הפעולה

(****) נשק נט — נשק גנד טנקי

ק אגם — אתה לא כתמונה! לא שמעת מה שקרה?

חנה — לא שמעתי מאומה! — ספר!

ק אגם — אחר כך, אני לא רוצה להפריע למחט.

מחט — אתה רוצה טוב? דרך אגב, אני רוצה שהדודי יהיה מוכן לנסיעה מיד עם גמר הפקודה.

ק אגם — (בשקט) אתה רוצה? נראה.

מחט — את ההקצבות האפסנטיות יקבלו קצינים אפסנטים מיד אחרי הוצאת הפקודה, כלומר ההודעה המאשרת, או אפילו לפני זאת. כל פירוט יופיע שם. אין שם שום דבר מיוחד פרט לריכוז דרגי א מחר בלילה. (לקצין אפסנטאות) האם דלגתי על משהו?

ק אפסנטאות — רק לגבי תנועות — יש איסור תנועה למשך יום מחר. אני הכינתי „זמנים“ על צידים והקצבת רכב ללילה זה וללילה ה-„ע“). תקבלו את זה מיד. מחט — בסדר, כל הבלגן הזה שנקרא מפקדה יעבור לכפר הנוער עוד הלילה. בנוגע לבטחון קשר תשמרו על הדממה עד לשעת ה-„ש“. דיר בלקום, אם אני אתסוס מישהו מקשקש באלחוט! רק התעבורה השגריתית הרשתות אני רואה כבר כאן (מזביע על הלוח) וההוראות אצל מוכנות? (פונה ל-ק קשר).

ק קשר — כן, גם ההוראות וכל הקודים. אני אחלק אותם לקציני קשר גדודיים.

מחט — בסדר. (ל-ק אגם) ואתה תחלק את הקודים האחרים.

ק אגם — זה רשום אצלי. מה בדבר איזה סמטה מפורצת?

קמנ — יחי הדודי!!

מחט — מה אתם מקשקשים כל הזמן על המכונית. זאת

מכונית הנוסעים הטובה ביותר בצה"ל וזה רק הודות לי ולפקודותי האוסרות על אף אחד לקחת אותה!! האם יש שאלות?

מגד 218 — בעצם... לא! אתה הסברת הכל כל כך יפה מחט — תודה, הנסיון עוזר כאן. אבל אני רוצה לקבוע תכנית מגישות בשטח לאחר הצהרים. אני אגיע לשטח ב-1600 ונפגש בתצפית מעל לכפר-נאה. נראה משם את כל ה-גורה. בכל אופן, מגד 218, תשאיר לי רק על הכביש ליד הכניסה לכפר-נאה. אתם תהיו שם גם כן. אם יהיה צורך נוכל לעבור לאן שנרצה. יש מספיק שעות יום.

ק אגם — אם כך, אז תקבלו בעוד רגעים מספר את ההודעה המאשרת. „פקודות סופיות“ מחר ב-1000 בכפר-הנוער. בינתיים מכשירי הקשר שלנו וכן השקם ומוס-דוט המטה האחרים עומדים לרשותכם!

החסד יורד — טוף מערכה שנייה

הקרין — כפי שאתם רואים, „פקודות מוקדמות“ יכולות להיות פשוטות וקצרות. אם הפירוט אינו מסובך יכול לתת אותן המחט בשלמות. הדבר הוא אישי בהחלט ואין לקבוע כאן כל חוק. החשוב הוא שההודעה המאשרת תב-לול את כל אותו הפירוט אשר דולג עליו לשם קיצור בפקודה בעל-פה.

ברור שהיסוד לתכנון המבצע נכלל ברשימות אשר מפקדי יחידות וקציני המטה שלהם רשמו בזמן מתן הפקודה.

... מערכה שלישית

חדר מלחמה — שעה 1000. כל המשתתפים כולל מחט נכנסים בשקט ומתישבים במקומותיהם. ק אגם סופר את הראשים, מסתכל ברשימה. סופר עוד פעם.

מגד 218 — (מדבר מהר) בכל זאת, לפני שאתה מתחיל, אני בכלל לא מבין לשם מה ה-„אסיפה“ הזאת לאחר שראית אותנו בחדר, וסכמנו ואשרת את התכנית וזה... (המחט נועץ בו מבט והוא גומר לדבר לאט) בסדר... מחט — אתה עוד תראה לשם מה פקודות אלה! מטרתן כעת לעדכן את כולנו בכל השינויים שחלו מאחמול וכן להשמיץ בפני כולנו את תכניותיכם, לסכם ולתאם אותם סופית לאחר כל זה אני רוצה להגיד כמה מלים „ציוניות“, בראש ובראשונה, קמנ — מה חדש?

קמנ — יש כמה דברים מעניינים שבחלקם דוחו כבר ליתידות. קודם כל, 6 עד 8 משורינים עם גיפים נתגלו מפטרלים את הגורה המורחית מהכביש עד כפר-טוב ומשם עד כפר-שלם. חניון הלילה שלהם הוא בכפר-משמר. הדבר השני הוא מוצב-חץ עם כיתת מקב אשר הוצב בלילה בערך כאן (מראה על המפה) ואשר שומר על קטע זה של שדה-המוקשים. מודיעין-הנדסה גילה כמה דברים מעניינים בנוגע לשדה זה בכלל.

ק חנה — כן, כל העסק ברובו מכויס, וגם המלכוד שלהם די פשוט וניתן לפירוק על נקלה.

מחט — כמה שיש פחות מכל ה-„צרות“ האלה הרי זה משובח.

(י יום ה-ע) — יום הפעולה

מחט — מה אתה כל כך מודאג? מה יש?

ק אגם — חסרים לי כאן כמה ראשים.

מחט — מה שיש כאן מספיק כדי להציג „קבוצת פקודות סופיות“. זה בדיוק כמו „פקודות מוקדמות“. מי ש-מבין יבין ומי שלא מבין לא יעזור לו אם תביא אפילו מפקדת חטיבה אמיתית.

בעין המצלמה: השעה 1000

חחס — במידה והכל ברור לכולם לא חשוב מי אומר מהו ברור לך?
מגז 216 — כן, מפקדי!
חחס — את הארטיילריה אני מבין ש"כטינו", ומה עם ה- מהנדס?

בעין המצלמה — "מגז" 216: מתי נפתח השקט?

ק חחס — שינוי "לוח-הזמנים" מכסה את ענין פריצת שדה המוקשים. התיצבו אצלי גם 2 מחלקות מחטיבה 300 להבטחת העבודה, כך שאני בסדר.

חחס — בענין "מנהלה" ו"קשר" — אין לכם מה להוסיף? ... טוב! אני עם תבורת הפיקוד אהיה הלילה במפקדת גדוד 216 ואתה מגז 218 לידי, ברור? (פונה ל"ק אגם) איך מצב הפקודה?

ק אגם — כבר כמעט מוכנה, נספח אפסנטאות קצת מעכב אותנו.

חחס — אל תעכב פקודה בגלל נספח! יש זמן להפיצו במשך היום!

מפ טיוע — הכניית האש תופץ מוקדם לאחר הצהרים. כל ה"תיקפיוציה" לקחה הרבה זמן.

חחס — למרות הכל אנו בסדר. מה שאני עומד להגיד לכם עכשיו נכנס תחת הכותרת, "תדריך המפקד". הקשיבו לכן כיצד אני רואה את הקרב. ובכן — האויב יושב כאן על תואים חזקים אבל בעצמה קסנה יחסית. אפשרויותיו המידיות הן תגבור או התקפת גנג ע"י אותה פלוגה שמרוכזת בכפר-חלם.

למשך שעות מספר אחרי זה אין לו אפשרות לעשות דברים רציניים. המפתח לכל פעולותינו לכן צריכה להיות חזירות. אנו חוקפים — פחות או יותר — חזיתית ובכוח, כדי לקצר את זמן הלחימה ככל ה- אפשר.

כל אחד מכם ילחץ קדימה בכל המרץ כדי שנעבור דרך המוצבים האלה כמו סכין חר בחמאה! אני מעריך מנסינו של לאחר הבקעת מערכו של האויב בשני ה- מקומות, כפי שאנו צוים כאן, לא תהיה כבר התנגדות מאורגנת בעומקו של המערך. אבל אנו עלולים לסבול מקיני התנגדות בודדים בשטח. ובכן, נא לזכור: קודם היעדים שעליהם אתם צריכים לשבת עם שחר, ורק לאחר זאת סיהור השטחים. עם שחר אני רואה אפש- רויות של התפתחויות רציניות הרבה יותר: במידה

קבלנו סוף-כליסוף מאוגדה מחלקת מטנים". זה מחזיב שינויים בהקצבת היגס הניד. אנו נפרס זאת אחר כך. כעת — הפל"ק הוא "פלך" וכללית אין בו שינויים. נשמע עכשיו את תכניותיהם שלכם המגדים מגז 216, בבקשה.

מגז 216 — יש שינוי ממה שסכמנו אתמול וזה בעיקר בגלל מוצב החוץ הזה. גם ההנדסה הייתה קצת את תכנון השבילים בשדה-המוקשים. ועכשיו — התכנית: אני תוקף בשני כוחות כאשר כוח א — 2 פלוגות — עובר את השדה בשבילים אלה (מראה על המפה) וכובש את מוצב ב, וכוח ב — 3 פלוגות — עובר בשבילים הדרומיים וכובש את המוצבים ג וד בבת אחת. ציר-התנועה של פלוגה ב, כאן, ישתנה קצת לאור המוצב הזה. עם שחר אני יושב עם פלוגה אחת צפונה מהכביש, עם שתי פלוגות דרומה מהכביש ועם שתיים על הכביש בנקודה 100. זה הכל.

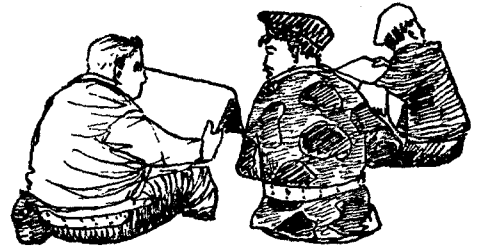
חחס — זה נראה לי, אפילו עם המוצב המפוקפק הזה! מפ טיוע — אני מטפל בו בצורה יעילה מאוד. כבר שיניתי את הכניית האש בהתאם — אין מה לחשוש מכיוון זה.

חחס — גם זה לטובה... אבל אני מקה ששני לוח הזמנים החדש ברור לכם. הכל זו בזו דקות לאחר.

כולט — כן כן, זה בסדר.

מגז 217 — תכנית פשוטה מאוד — אני עולה לצד הדרך מכיוון כפר-גור, כובש את כפר-דקל ממזרח ומחישב על שתי הכיפות 180 ו-190. אני גם שולח שתי מחלקות בנחלים לכפר-משמר כדי לטפל במשורנים אלה, זה יוצא בערך ב-2230. זה הכל.

חחס — זה עוד לא הכל ויש שינוי בהקצאת היגס. אתה מקבל סוללה שלמה ו-218 את הימנים.

בעיני הצייר — המגז"דים

ק אגם — אני כבר הוצאתי את הפקודות בנוגע לכן.

מגז 217 — זה הרבה יותר טוב.

חחס — כעת לגבי 218. אתה מקבל את מחלקת הימנים ותפקידם העיקרי יהיה הבטחת האגף הימני הפתוח שלך. לכן אין גם טעם לשמור אותם תחת פיקוד. במידה ותהיינה תקלות מצד האוגדה אני אודיע לך בעוד מועד ואקח אותם ממך. תכניתך לא משתנית. אתה תעבור דרך הפרצות הצפוניות, תחזקן את כפר חלם מצפון-מערב ותתישב על הצומת כאן וכאן (מראה על המפה).

מגז 216 — כל זה נכון, אבל אני הייתי צריך להגיד זאת ולא אתה. תמיד טענתי שלא נותנים כאן לדבר!

(*) מטנים — משחיתו טנקים

ושריון האוגדה יעבור אותנו מוקדם, צפויות התקפות נגד חזקת מצד מזרח ולכיוון זה אנו צריכים להיות ערוכים חזק. במידה ותהיינה תקלות מצד האוגדה אנו נאלץ לשקול את המצב מחדש ונראה לי שצעדנו הראשון יהיה תגבור "חוד החנית", זאת אומרת צומת כפר-תלם, ואולי הוצאת גייסות נוספים צפונה ומזרחה. לזה תדאג כבר האוגדה. רבץ אחד צריך להיות ברור לכם: אנו פותחים כאן דלת במכה כבירה. הנלת הזאת תסתובב על ציר כפר-דקל. לכן יש חשיבות מיוחדת להחזקת ציר זה מול כל נסיונות האויב לסגור את הדלת! (ל-מנד 217) ברור לך?

כעת ברצוני לקבוע פגישה עם הגדודים. כראי שזה יהיה אחרי התורכים של כל המפקדים. נתחיל עם 216. מתי נוז לך?

מנד 216 — בין 3 ל-4 אחרי הצהרים.

מנד 217 ומנד 218 — (ביחד) כן. זה גם נוז לנו.

מחם — טוב. אני מייחס חשיבות רבה לדברים אלה. גם מונטבומרי היה תמיד עושה זאת.

מנד 217 — לפני שמתפזרים אני רוצה לבקש שתשלח את קצין הקשר אלינו מיד. יש בעיות עם המכשירים החדשים.

מחם — אינך צריך להזכיר לקצינת-מטה של חטיבה זאת את חובתם כלפי הגייסות! (לקצין קשר) מה זה? עוד לא היית שמו? — רוצ מהר!

קשר — כבר אינני!

מחם — האם יש שאלות עכשיו?

מנד 218 — מתי נפתח השקמו?

מחם — אם כן, אין שאלות. (ליק אגמ) תודיע שבכוונת הפורד החדשה שלי תהיה מוכנה מידו אני נוסע. (כולם יוצאים)

המסך יורד — סוף מערכה שלישית

הקרן — "קבוצת הפקודות המשלימות" — זאת ההזדמנות האחרונה בדרך כלל לפני שעת ה"ש", שבה נפגשים כל מפקדי יחידות הכפר פות ביחד. זאת, לכן, ההזדמנות לעדכון ותיאום, וכן להקניית ידיעות על תכניותיהם המפורטות של כל אחד ואחד מהם.

שוב, גם כאן אין כל כלל כיצד יש לערוך את המסיבה הזאת. הצורה המקובלת היא זאת שראיתם בהצגה. יש עוד צורות שונות ולי-עתים בהתאם לנסיבות אפשר אף לדלג על "קבוצה" זאת בכלל. האפשרות של ויתור היא אופיינית יותר ב"הגנה" מאשר ב"התקפה".

כמובן, שבהזדמנות זאת, יותר מאשר ב"פקודות מוקדמות", חשובה הראתו של המפקד — השפעת אישיותו על כל מהלך המבצע. הדבר יודגש ע"י התדריך המשותף אשר יינתן בסיום השמעת התכניות. תוכן התדריך יס-תובב סביב הנושא: — "כיצד המפקד רואה את התפתחות הקרב".

סיכום

קריי: — נוהל קרב שראיתם כאן התנהל ללא לחץ זמן ולכן היתה למפקד ההזדמנות להפגש עם מפקדי המשנה שלוש פעמים: ב"פקודות מוקדמות", בשמח בזמן התכנון, וב"פקודות סופיות". הפקודות נתנו בתנאים הטובים ביותר, ויא במפקדה ולא בשמח. התנאים האלה יתאפשרו לעתים רחוקות בלבד. בדרך כלל "נוהל הקרב" יהיה מקוצר יותר וכאשר הזמן והמרחק לא יאפשרו נסיעות רבות יפגש המחם עם מפקדים הכפופים לו בשטחים קדמיים יותר, כדי לחסוך את זמני הנסיעה. בכל מקרה יש לישל את עקרון הגמישות בהתאם לצרכי השעה.

כוח רב לגדולות — אך מה בדבר קטנות?

כי — באם לא יורתו מצבים כאלה, או לא ידוכאו במהירות — הרי יהיה גלום בהם הסיכון כי נקלע אל תוך אותה מלחמה גדולה אשר מטרטנו היא להמנע ממנה. על כן, הכרחית לדעת בגרל טיילור, אסטרטגיה פוליטית וצבאית כזאת אשר ניתן יהיה לסגלה בגמישות אל צרכיהם של מצבים לא ראינום מראש — ושלא תהיה כבולה אל שום מערכת כליושק יחידה בלבד, או אל תפיסתיסוד יחידה בלבד על דמותן של מלחמות בעתיד. בדברו על מערכת כליושק יחידה ותפיסתיסוד יחידה נתכון גבי טיילור לסכנה שבהעמדת הנל על הקלף האחר של מערכת כליושק אטר-מיים (כולל אותה, אוריה אסטרטגית המכוונת לשמש אחד האמצעים העיקריים להנחתת כליושק מהסוג הנ"ל). ציוין, כי קריאות אזהרה דומות הושמעו בשנים האחרונות לא פעם — במאמריו של ס. פולס, ב. לידלהארס ואחרים — והובאו אף לידעתו של הקורא הצבאי העברי; ואת הרקע להערכת גבי טיילור בענין מיעוטי הכולל לטיפול צבאי מהיר שימונע בעד פרוץ מלחמה אטומית מהנה, כנראה, בין השאר עדותו של גבי גאבין בסוגית האפשרויות להסטה אסטרטגית של גופי צבא (ראה — במערכות" חוב ק"ג, עמ' 101—106, ועמ' 110).

מה בין עצמה אטומית כבירה — לבין חוסר אונים — מלחמה רגילה? אגדת מידאס מלך פריגיה, אשר מרוב זהב גזע מרעב — איננה כנראה אגדת קדומים בלבד, ידיעה "עדכנית" בהחלט — על הדברים שהושמעו ע"י הגנרל סנטול טיילור, ראש המטה של צבא ארה"ב, באמצע חודש דצמבר 1956 — מעידה כי אגדת מידאס זו מסמלת גם מצב קיימ בפועל כיום. (והוא מצב דברים אשר, בין השאר, השפעה ישירה לו גם על המצב הנוכחי במזרח התיכון). בהודעה הנ"ל אמר גנרל טיילור כי "כוח המחקר האטומי תאדיר למחולמתגמול, אשר סופת ע"י ארה"ב — אין בו משום צור ישרי לפתרון של בעיות במזרח התיכון, וכן לא היה בו כדי להרתיע גילויי אלימות גסה בהונגריה". לדבריו, כוח מרתיע זה פעל ללא ספק רבות לקיום השלום הגדול — כלומר, לריסון מלחמה אטומית כללית — אולם הוא לא הספיק בשביל לקיים את השלום הקטן — דהיינו, לרסן תוקפנות מקומית. עובדות אלו חייבות להזכיר לנו את האפשרות כי מצבי מלחמה "קטנה" יארעו אף מתחת לאפיריון של "הרתעה הדדית" שבתחום עצמה אטומית רבתי — וכן את הצורך באמצעים מספיקים לטיפול מהיר במצבים כאלה.

מלחמות צודקות ומלחמות בלתי-צודקות

"מלחמות צודקות — הן מלחמות אשר ברית-המועצות גאלצת לנהלן"

(פרופ' קול' א.א. סטרוקוב, בספרו "תולדות אמנות המלחמה", בית ההוצאה הצבאי למיניסטריון ההגנה של ברה"מ, שלהי 1955, כרך ו, המבוא, עמ' vi)

"מלחמות בלתי-צודקות הן מלחמות המכוונות נגד ברית-המועצות וארצות הדמוקרטיה העממית" (שם, המבוא, עמ' vii)

תגבורת ותחלופת במלחמות-עתיד — כיצד?

שניה, הטוענת כי אף במלחמה מסוג זה, באם תמשך יותר מימים-מספר (שאם לא יכין לא יהיה צורך לשאלה כולה) יוסיף להתקיים תהליך "השחיקה" מסיבות שאינן קשורות בפגיעות בקרב — שמעריכים אותה בקרוב לשמונה אחוזים לחודש — וממילא לא יפוג הצורך ב"בטיסית-תחלופת" מיוחדים. אנב הזכרת ויכוח זה מענין לציון עוד כי בין הנימוקים נגד שמירה עקבית-מדי על עקרון הקרב-הטריטוריאלי ביחידות מיליציוניות (כגון, דיביזיות, המשמרה-לאומי בצבא ארה"ב) מביאים עתה גם את הנימוק: "מה תהיה ההרגשה בעיר לא גדולה זו או אחרת באם יפגע קליע-אטומי דוקא ביחידה המורכבת כולה על סהרת בני אותו מקום — והמכילה אולי כמעט את כל הגברים הצעירים-פחות-אין יותר שבזו"

במעגל הברורים המתנהלים מעל דפי העתונות-הצבאית של "העולם הגדול" מופיעה בזמן האחרון שאלת אופן הכנתם והגשתם במלחמות-עתידות של אנשי-תחלופת ותגבורות לי כוחות שבוירת-הקרב. בין אנשי-צבא אמריקאים, למשל, הסי תמנו שתי דעות. אחת, הנשענת על התנחה (המקבלת, כנראה, על כולם) שבמלחמות "אטומיות" לא-עוד יצאו מכלל-פעולה פרטים כי אם יחידות שלמות (ומוזכר בדרך כלל בגדודים) והאומרת עליכן כי לא יהיה עוד טעם לקיים "בסיסי אימון ותחלופת" מיוחדים להכשרת אנשי תחלופת, כי אם נחון יהיה, ששט, להחזיק במצב של אימון שלמד-ערכמה-שאפשר מספר יחידות-תחלופת (גדודים), שתשלחנה בכוארה-צורך לת-סום את מקומן של יחידות שהושמדו בפגיעה אטומית; ודעה

קרבות שריון - 1939-45 *

א. בשדות אירופה ובמרחבי המדבר

המעין בספריהם של קציני המטה הכללי הגרמני על תקופת המלחמה העולמית השנייה מבחין בשלוש גימות העובדות כחוט השני, בכולם: — ראשית, המטה הכללי הגרמני לא רצה במלחמה; שנית, כל הכשלונות במלחמה באו בעטיו של היטלר; ושלישית, מעשי הוועה שנעשו ע"י שלטונות הכיבוש הגרמניים בקרב העמים הנכבשים — לא נעשו באחריות הצבא הגרמני, או על דעתו.

מנה זו של צביעות שקופה עלינו לכלוע גם עם קריאת ספרו של גנרל פון-מאגלניך, הממשיך בענין זה בקו שהחלו בו קודמיו. אין זו מכונת סקירה זו לעסוק בהרחבה בשאלת אחריותו של הצבא הגרמני למלחמה, לכשלונו בחי, ולמעשה הוועה שנעשו בארצות הכיבוש — שאלה, שוראי יש בה כדי לענין את הקוראים מהרבה בחינות. אולם מן-הראוי להסב תשומת לב אל שאלה זו, מאחר שלא-פעם יש רושם כי פון-מאגלניך מנתח את מצב-ההקרב השונים באופן המסלף את האמת — במגמה לתלות את הכשלון בהיטלר ופמליתו, ולטהר את הצבא הגרמני מכל דופי, כאילו לא היה שותף מלא לכל מה שקרה בגרמניה בשנות המלחמה.

כמובן, שבבואנו לנתח את לקח מלחמת-העולם השנייה אין אפשרות להתעלם מאותן הנחיות מדיניות ואיסטרטגיות שנתנו לצבא הגרמני בחזיתות השונות ע"י הנהגתו המדינית: אלא שהנסיגון של קציני המטה הכללי הגרמני לנמק את ה"כשלון הצבאי" בחוסר התגיון שבהנחיות אלו נראה כנסיגון שלא-יצלח. היה באותו נסיון משום המשך לתופעה האופיינית לפרק ממושך-למדי בתולדותיו של המטה הכללי הגרמני: מוסד צבאי זה היה זמן רב גם גורם מדיני רבי-השפעה בחי המדינה הגרמנית — על-פני תמורות-משטרים אחדות — וראה זכות לעצמו לנקוט עמדה משלו בשאלות מדיניות ראשונות-במעלה, אף ללא התחשבות יתירה בשאלות החוקתיות ובחלוקת הסמכויות בין הרשויות השונות שבקרב המדינה הגרמנית (**).

אכן, בשלביה הראשונים של מלחמת-העולם השנייה לא יכול היה המטה הכללי הגרמני בעצם לנקוט עמדה השונה ביסודה משל היטלר, מאחר שבצבאות-הדבר היה גם המטה הכללי משובכנע בעול שנעשה לגרמניה בחזוה-הורסיל וחכה אף-הוא בקור-ירות ליום שבו יוכל להתעצם ולצאת למלחמת-גם על ההשפלות שהושפל בסוף המלחמה העולמית הראשונה. כן האמין אף המטה הכללי הגרמני בעליונותה של האימה הגרמנית על שכנותיה, אמונה אשר היא שהייתה בסיס לתורה

(*) "קרבות-שריון", מחקר על השימוש בשריון במלחמת העולם השנייה. מאת גנרל-מייור פ.ה. פון-מאגלניך, הוצ' קסל, בריטניה (תרגום מגרמנית).

(**) וכאשר בסופר-שלידבר, היה קיום עצותיו מסתיים ב"כשלון גדול — כגון, התבוסה בשלחי מלחמת-העולם הראשונה, לאחר שבמשך שנים הוגשם הקו האיסטרטגי (והמדיני) של ראש דברי המטה הכללי, לוונדנרף — ידע למצוא "מוצא", לשחרור-עצמו מאחריות, ע"י הטלת האשמה בתבוסה על ה"דיקרה-בגב" מצד ה"ערף שהכשיל", — המערך.

הנרחבת-יותר בענין "עליונות הגזע הארי", ולכל אשר בא בעקבותיה של זו. בשלבים אלה, הרי ההבדל היסודי בין היטלר לבין המטה הכללי הגרמני היה בכך שהיטלר העז יותר והאמין אמונה-ללא-מצרים בעמידו — ואילו המטה הכללי הגרמני היה הססני וחששן יותר. כמובן, שנוסף על ההבדל יש לזכור גם את אי-האהדה ששררה בין המפלגה הנאצית, במפלגה בעלת רקע "עממי", שהעלתה לשלטון אנשים אשר לא נמנו על אותם חוגים בעלי-מעמד וקשרים מסורתית בצבא אשר היתה להם יד בשלטון עד אז — לבין קציני המטה הכללי שיצגו בראש-וראשונה את האצולה ה"מסוגרת והשמרנית", שראתה לעצמה זכות בלעדית לשלטון.

מכאן מובן כי הסיבה העיקרית לכך שדברי המטה הכללי הגרמני אינם מערערים כיום בבתי-הם על הנחיותיו של היטלר למפקדי הצבא, בשלביה הראשונים של המלחמה, היא לא כליכך בזה שהמטה הכללי ראה עצמו באותו זמן כגוף החביב לציית להוראותיה של הרשות המדינית, בלי שתהא לרעצמו יד בקביעת המדיניות, כאשר בזה, שבשלבים אלה היתה זהות מוחלטת-כמעט בין המטה הכללי, כגורם בקביעת מדיניות, לבין היטלר — וזהות זו מוצאת את ביטוייה אף כיום, באותן מחמאות שדברים אלה מחלקים להיטלר, במישרין ובקסיפין, כאשר הם מתארים את התקופה שכן שנת 1933 וישנת 1941.

רק מאוחר-יותר, בשעת השפל לעם הגרמני ולצבאותיו, מתחילים דברי המטה הכללי לתלות האשמות בהיטלר. הסיבה לתופעה זו היא שבשעה שהמטה הכללי הגרמני החל חולק — ולעתים חולק באופן קיצוני, על הנחיותיו האיסטרטגיות ואף המדיניות של היטלר, נוכח כי היטלר לא היה מוכן להודות בזכות הגורמים של המטה הכללי להוות גורם בעל השפעה בקביעת מדיניות, ומה גם להכתיב אותה. אין ספק שמלחמת-הקדמה שניהל היטלר נגד המטה הכללי, ושהגיעה לשיאה בשנות המלחמה המאוחרות (משלהי 1941 ואילך), לא באה רק כתוצאה מאי-אמון בכושרו המקצועי של המטה הכללי אלא גם מתוך אי-אמון בכוונותיו המדיניות. הרושם הוא, שמתוך אי-אמון זה ראה היטלר הכרח לעצמו להכתיב אף את פרטי המהלכים בשדה-הקרב, שכן חשד שהיעדר המקצועי של מטה-הצבא גובע מתוך השקפה מדינית הוגדת את שלו, ולכן אינו עשוי עוד להיות נאמן לכוונותיו.

נראה, כי את האמת בפרשה זו ניתן לסכם כך: מרבית תקופת שלטונו של היטלר היה המטה הכללי הגרמני שותף מלא לכל מעשיו, לרבות כל מעשיו בשנות המלחמה של המלחמה. אך בתקופה זו הצליח היטלר להשמיט את הקרקע מתחת לרגליו של המטה הכללי הגרמני במדה כזו, שכאשר ניסה, לאחר תקופת הנוהדות בה ממושכת, לנקוט עמדה השונה מזו של היטלר — נוכח כי אין הדבר (ואפילו בקרב המוני הצבא הגרמני פנימה) תלוי בו, וכי הוא נמצא עתה גזון לחסדיו של היטלר. במצב זה לא ראה המטה הכללי

ברירה לעצמו אלא להכנע להיטלר ולהמשיך לשתף פעולה אתו. אכן, מיד עם תום המלחמה, פתחו קציני המטה הכללי הגרמני במסע האשמות על היטלר, במגמה לשחרר את עצמם מחלק באחריות לתבוסה — ולהכשיר עצמם שוב, בעיני הבריות, לקראת נטילה בעתיד, תפקידים ההסטוריים בקרב ה"אומה הגרמנית", היינו תפקיד של מוריהדור הצבאית וה"מדינית גם יחד.

ניתן לאמור, למראה כל אלה, כי המטה הכללי הגרמני, כגורם קובע מדיניות, נתגלה בכל קטנותו בעת הנצחונות הצבאיים הגדולים של הצבא הגרמני, שהושגו למרות ההערות כות המוקדמות הפסימיות שלו; כן נתגלה שינוי בכלי קטנות בעת הכשלוניות הצבאיים הגדולים של הצבא הגרמני, כאשר לא היה בו העז לפעול להצלת העם הגרמני (בהתאם להכרת רבים בו אז) ע"י סילוקו של היטלר; וכי לבסוף נתגלה אותו מטה הכללי בשפליקטנותו כאשר החל לנסות לסלק את ההסכרה, ולהכחיש את הוודאות המוחלטת עם היטלר באותה תקופה שבה היתה התנגדות פעילה מצדו להיטלר עשויה עדיין להציל את גרמניה ואת אירופה מהאסונות שבאו בשנים שלאחריה.

שמו של הספר לגנימיור פון מאלנתיין, "קורות שריון" — עלול להטעות. המחבר מעלה ומנתח בעיקר את המערך כות בהן נטל הוא עצמו חלק פעיל וישיר, ואילו קרבות אחרים הוא מזכיר בקצרה, ואינו תורם הרבה בנוסף על הידוע עליהם ממקורות אחרים. אין ספק שעיקר תרומתו של הספר הוא בקטעים בהם מתוארים קרבות שפון מאלנתיין עסק בתכנונם, ונטל חלק פעיל בניהולם, כקציין מטה. תיאור קרבות אלה וניתוחם, מנקודת מבטו של קציין מטה, מהוים את המיוחד שבספר ואת תרומתו העיקרית לספרות הצבאית שלאחר המלחמה העולמית השנייה.

הספר מחולק לארבעה חלקים: א. פולין, צרפת והבלקנים; ב. המדבר המערבי; ג. רוסיה; ד. החזית המערבית. החלקים השני והשלישי — הם החשובים שבספר וכתובים באופן המרתק ביותר. במדבר המערבי שימש המחבר קציין מודיעין וקציין מבצעים במטה של רומל, וברוסיה שימש ראש מטה של קורפוס שריון ואח"כ ראש מטה של ארמיה משורית. הקרבות המתוארים בחלקים אלה כתובים מתוך ידיעה מלאה של הדברים, ובאופן המכניס את הקורא לאיירתו של קציין מטה שעה שהלך טורח להציג דברים בפני מפקדו, עמל על ביצוע כונותיו של מפקדו, ומנסה בכל עת לבחון דרכי פעולה נוספות העשויות לבואיבן בשבן לביצוע אותן כונות.

הסקירה על מערכות פולין וצרפת, מזכירה את אשר ידוע כבר ממקורות אחרים: כי השריון הגרמני נכנס למלחמה בסרט גובשה סופית תורת הפעלתו בקרב. במסע פולין הופעלו דיביזיות שריון גם בקבוצות הארמיות הצפונית, שתקפה לעבר ורשה מחבל פומרניה, מזה, ומפרוסיה המזרחית, מזה — וגם בקבוצות הארמיות הדרומיות. שתקפה לעבר ורשה מסילוויה (שלוויה) ומסלובקיה. בצפון פיקד על דיביזיות השריון גוד ריאן. שהיה חסיד של הפעלת השריון במרוכז — והוא הפעיל את שתי דיביזיות הטנקים ושתי הדיביזיות הקלות אשר לו כעוצבה אחת, שפעלה באופן עצמאי, מבלי לקשור עצמה אל קצב תנועתם של הרגלים; ואילו בדרום לא היו מקובלות השקפותיו של גודריאן, והשריון חוזק בין הארמיות והקור

פוסים

במסע צרפת לא עלתה כבר השאלה של הפעלת השריון במרוכז — כי סוגיה זו הובהרה בפולין, והשקפותיו של גודריאן נתקבלו באופן רשמי. אולם, בשלב השני של כיבוש צרפת — והיינו, לאחר שהגרמנים, במידוי הפריצה הראשון שלהם, ה"מידוי אל היים", הגיעו אל דונקרק — ניתקו (וחיסלו ברובה) את הכנף השמאלית, הצפון מערבית של כוחות הברית שבבלגיה וברצות הגבול הצרפתי, ופנו דרומה מערבה כלפי החזית הצרפתית החדשה ה"מאליתרת" בעיקרה — הופק לקח חשוב ביחס למגבלותיו של השריון בקרבות הבקעה. תכנית המטה הגרמני היתה מלכתחילה לחדור דרומה דרך "קרויגאן" (סדאן צפול) ואל מעבר לו, בשני ראשים: האחד — בין הים והנהר אאן, במגמה להגיע לנהר הסינה בסביבות רואן; והשני — בגזרת רתל, במגמה להגיע שוב אל רמת לנגר (בעורפו של "קרויגאן", גבולה המזרחי של צרפת).

בפני השריון עמדו שתי משימות עיקריות שלהן הוקדשו רוב כוחותיו: האחת — להבקיע ב" דיביזיות, תחת פיקדו של פון קלייסט, את הקטע שבין אמין ופרון; והשנייה — להבקיע ב" דיביזיות שריון, בפיקדו של גודריאן, את קר החזית הצרפתית שבגזרת רתל. קלייסט ניסה לשוא להבקיע בגזרתו מעבר ע"י השריון. הצרפתים הגנו בעקשנות והסבו לשריון הגרמני אבדות נכרות (דבר שאילצם לבסוף להעתיק את כיוון התקפתו של קלייסט אל ממזרח לנהר אאן). לעומת זאת, העדיף גודריאן כי דיביזיות הרגלים — הן שתתקופנה את המערך הצרפתי, ורק לאחר שהללו הקימו מספר ראשי גשר מעבר לנהר אן, המשיך השריון לנוע דרכם במהירות, אל יעדיו.

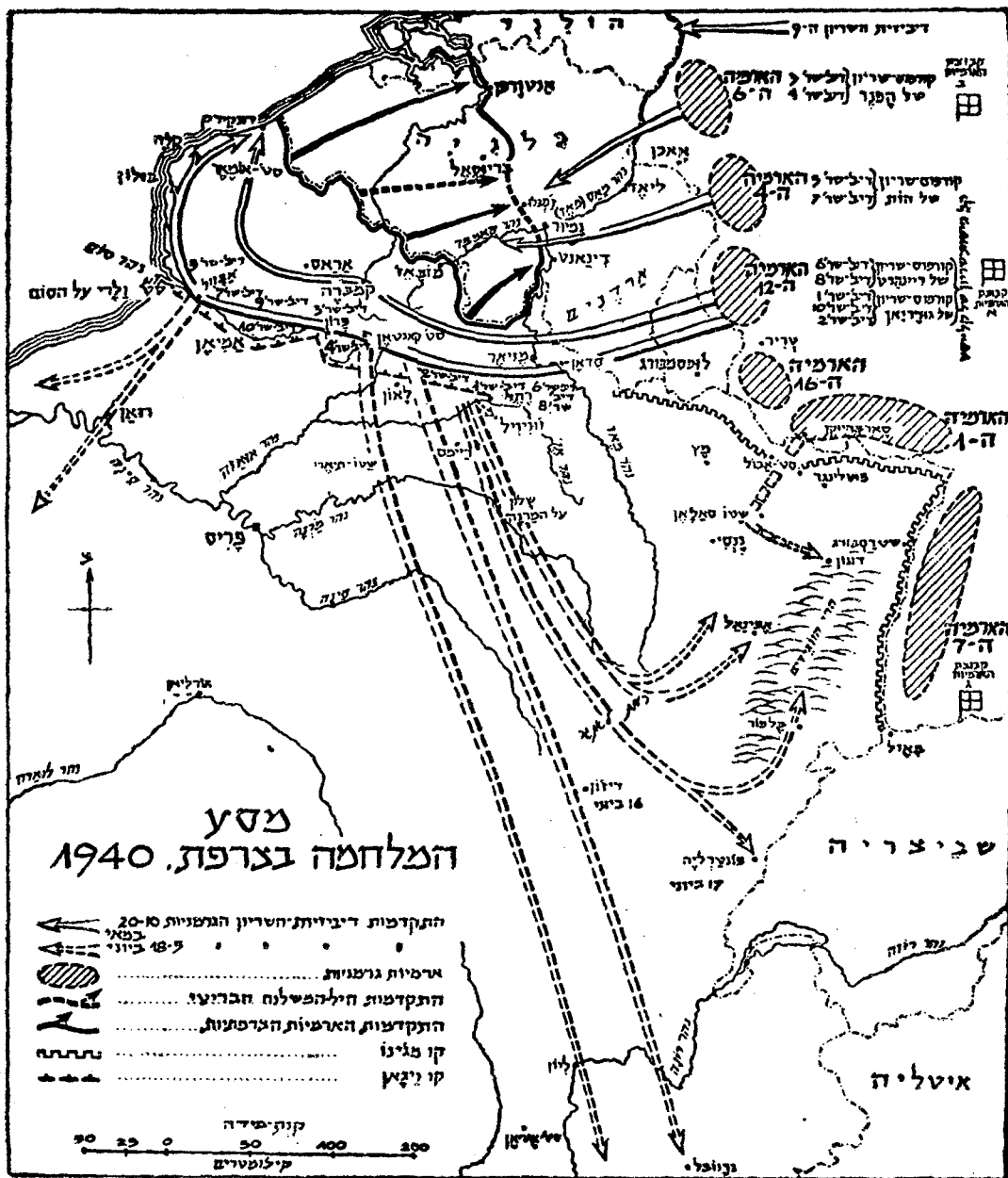
הלכחים העיקריים שהפיקו הגרמנים מקרבות פולין וצרפת, כפי שמונה אותם פון מאלנתיין, הם:

א. סיוע איורי יעיל — הוא תנאי הכרחי להצלחתם של מבצעי שריון בקרבות בזק.

ב. כדי להפיק את מלוא התועלת מהשריון, יש להפעילו בריכוזים גדולים בנקודת המכרעת ("נקודת הכובד" — "Schwerpunkt"). כך, למשל, כבר בשלב הראשון של מסע הפלישה לצרפת, ליד סדאן, רוכזו שני קורפוסים משוריים (5 דיביזיות שריון) וקורפוס ממוצע אחד (5 דיביזיות ממוצעות). הפעלה כזאת מביאה לביטוי מלא ביותר את עקרונות ההפתעה והריכוז, שהם העקרונות החשובים ביותר בהפעלה אסטרטגית של שריון. לקח זה, של חשיבות הריכוז למניעת הפיזור, בולט ביותר כאשר מביאים בחשבון שמבחינה מספרית נפל השריון הגרמני מהשריון הצרפתי והבריטי. בפרוץ הקרבות בצרפת היו לצבא הגרמני כ-2800 טנקים, ואילו לבריטים ולצרפתים ביחד היו למעלה מ-4000 טנקים. גם מבחינה איכותית לא תמיד עלה השריון הגרמני על זה של אויביו. כך, הטנק הגרמני "סימן 00" בעל התותח בן 37 מ"מ, נפל הן בעיני שריונו והן בטיב תותחו מה"מסילדה" הבריטי, שנשא את ה"דרילסראין".

ג. בגייסות שריון יש לנהוג מלפנים — ולא מאחור. כלומר, על המפקדים, בכל הדרגים, להמצא תמיד קדימה, במקום בו יכולים הם, לקרוא את הקרב בעיניהם. בענין זה נתן גודריאן את הדוגמה הקלסית, ורומל היה הטוב שב תלמידיו.

ה. אף כי הגרמנים ראו בטנק את המכשיר העיקרי ב

בהרחבה תיאורן של פעולות הקרב שנעלו בחלקו של רגימנט הקלעים שבסיקודו של קולי בלק במבצע לצליחת הנהר מאן (מאנס), ליד סאן — קרב שהבליט בחריפות את הצורך בצוות קרב כאלה, ותיאורו זה ראוי מאוד לעיון.

לאחר מסעיה המלחמה במולין ובצרפת היה השריון הגרמני חיל מנוסה, אשר לו דוקטרינה מגובשת עד לפרטיה פרטים. והוא בעל עצמה וכישרון עולה שמצאו את ביסוס המלא הן בקרבות שברוסיה והן באלה שבמזרח מערב.

קרבות הבוק, היו הם עמדו מיד על כך שאין השריון יכול לפעול בלי סיוע הדוק מצד חיילי רגלים וארטילריה. לקח זה לא למו הבריטים, למשל, עד לשלהי 1942. לכן מתחילה היתה דיביות השריון הגרמנית מורכבת מבריגדת סנקיס (ובריגדת רובאים), אולם לאחר הנסיון בו נתנסו ליד סאן, קיבלו הגרמנים את העיקרון של הפעלת הסנקיס והרובאים בצוות קרב מעורבים ("Kampfgruppen"). בספר ניתן

(*) שני רגימנטים סנקיס דרגודים.
 (**) רגימנט קלעים ממונע תלת גודלי, וגדוד קלע-אומני.

שנים יותר מאשר „קרוזיידר“ ו־165 „סטיאריס“ אמריקניים קלימבייתור. כנגדם עמדו לרשותו של רומל 249 סנקים גרמניים ו־146 סנקים איטלקיים. מהסנקים הגרמניים היו 70 „סימן וו“, שלא היה בהם תוחח אלא מקלע כבד בלבד, 35 — „סימן וו“ ו־138 — „סימן וו“. בסנקים „סימן וו“ היו התותחים בני 75 מ"מ אך בעלי מהירות לוע נמוכה, שירו לרוב פגזי חגלים לסיוע לחיל הרגלים. בסנקים „סימן וו“ היו תותחים בני 50 מ"מ, בעלי מהירות לוע נמוכה אף הם, שלא עלו באיכותם על הדו־לטרון הבריטי. גם בעובי השריון לא היה לגרמנים כל יתרון. ה„מסילדה“ וה„ולנסין“ (סנקי הרגלים הבריטיים) עלו על הסנקים הגרמניים מבחינה זו, ואילו הסנק הגרמני „סימן וו“ נשא שריון בעובי 30 מ"מ — לעומת 47 המ"מ של ה„קרוזיידר“ ו־44 המ"מ של ה„סטיאריס“. הסנקים האיטלקיים היו קלי־שריון ונשאו תוחח 47 מ"מ. בעל מהירות לוע נמוכה, ומבחינה מכנית היו הם ירודים מאוד...).

לדעתו של פון־מאלנתיין יש לזקוף את נצחונותיו של רומל לזכות שנושה גורמים:

א. איכותם העדיפה של התותחים האנטי־טנקיים של ה־גרמנים, והפעלתם התוקפנית. הגרמנים הפעילו את תוחח ג'מ 88 מ"מ באופן שיטתי בתפקידים נגד סנקים, והללו גרמו לבריטים אבידות כבדות. בנובמבר 1941 היו לגרמנים בס"ה 35 תותחים כאלה, אולם ע"י הפעלתם במשולב עם השריון נגרמו אז לבריטים אבידות כבדות ביותר. כן היתה לתוחח הג"ס הגרמני

המלחמה הקצרה בארצות־הבלקנים (ביוגוסלביה וביוון) לא הוסיפה הרבה לשריון הגרמני, ומבחינתו היתה היא מעין מסע־ריאה. אולם קרב אחד וזה לפירוס מיוחד בפרק המוקדש למסע־מלחמה זה — ובצוק. אותו קרב הדגים לקחים באשר להפעלת שריון במרדף, בשטח הררי, תוך לחימה במשמרות עורפיים. החיבור מתבסס גם כאן על דו־יחית של קול־בצלק, שפקד על הכוח הגרמני באותו קרב, ושכבר הוזכר לעיל בקשר לצליחת הנהר מז (עתה היה הוא מפקד רגימנט סנקים, אך את פעולתו זו ביצע כממונה על „קבוצת־קרב“ מעורבת, בה מילאו הרובאים תפקיד חייוני). הרעיון המרכזי במבצע זה היה להפעיל, באורח מסתעי, את השריון בשטח כה מבוחר עד שהמודיעין הבריטי העריכו כבלתי־עבירי ל־חלוטין בשביל שריון. פעולה זו, שבוצעה ע"י קבוצת־קרב בעצמת צות־חסיבת־משורין בערך, מראה כי ע"י העזה בתכנון המבצע וע"י מומחיות בנהיגת הסנק — אפשר לנצל את כוח־השריון גם בשטחים הרריים ומבויתים...).

הפרק על מבצעי המדבר־המערבי מעביר לעיני הקורא את תקופת הקרבות שבין סתיו 1941 וסתיו 1942. בתקופה זו התחוללו קרבות המבצע הבריטי לחילוץ טוברוק, שב מרכוס עמד קרב סיי־ירוק (נובמבר 1941); קרבה־נסיגה של רומל מקירנאיקה שבא בעקבות אלה; קרבות גולה, שהחזירו את רומל עד אל טוברוק וזיכוחו בכיבושה (יוני 1942); המסע מלחה הקרבות, וקרב מסרות בתוכו, מטוברוק לאל־עליין (סוף יוני־יולי); ולבסוף — קרב על־החלפה (סוף אבגוסט וראשית ספטמבר 1942).

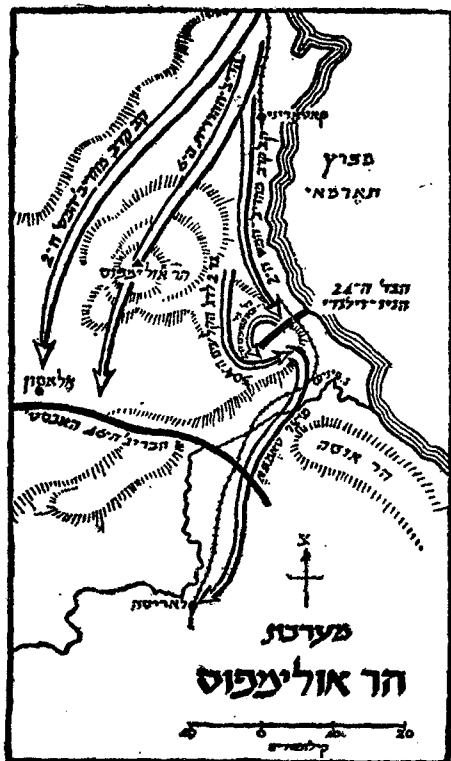
העובדה האופיינית לכל פרשת־הקרבות הזאת היא, לפי טענת בעל־הספר, שלא היתה לגרמנים אף פעם עדיפות־כוח ברורה, במובן המקובל של המלה, על יריביהם. לסנקים הגרמניים לא היתה לדברי מאלנתיין, כל עדיפות איכותית ביחס לסנקים של הבריטים, ובמספרם היו תמיד מועטים מיריביהם. לדוגמה, באופנסיבה הבריטית בנובמבר 1941 (מבצע „קרוזיידר“) היו לבריטים 748 סנקים, שמהם 213 היו מטיפוסי „מסילדה“ ו„ולנסין“, 220 „טנק־סיר“ (Cruiser Tanks) ** מטיפוס „קרוזיידר“, 150 „טנק־סיר“ מטיפוסי

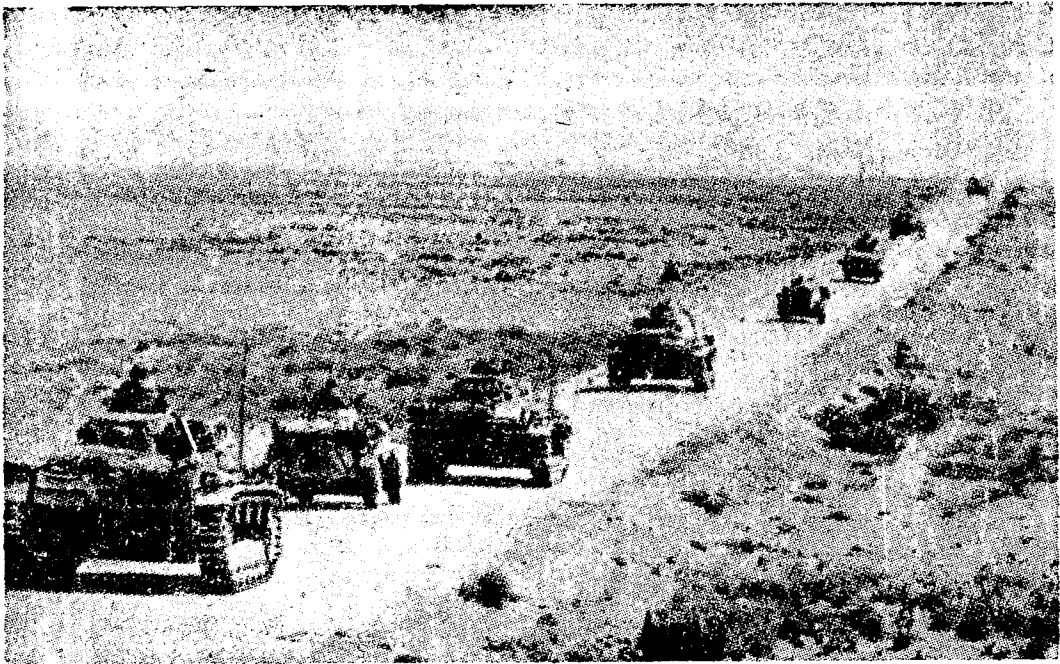
(*) הקטע מספרו של פון־מאלנתיין המתאר פעולת־קרב זו ניתן בתרגום עברי „בצלקון“, חוב' 41 — תחת הכותרת: „הסתגנות־שריון בחבל הרים ונחלים.“

(**) „טנק־סיר“ במובן הנקוט כאן—כתרגום ל־"Cruiser Tanks" — אין משמעו סנק לסיורים דוקא, כי אם סנק שהנו מהירות־נעה וארוך־טוח (עליכן — ודאי גם קלי־שריון במשהו) מ־סנק־הרגלים, הכבד והאיטי יותר, שנועד בראש־בראשונה לשיחוף ישיר עם הרגלים. ואילו „טנק־סיר“ צריך היה להיות היסוד בעוצבות־שריון עצמאיות. חלוקה בריטית זו היתה אופיינית לשנות המלחמה במדבר. — המערה.

(***) אולי אופייני הדבר שאת כל העובדות המעידות על מצבי יתרון טכני ואיכותי של שריון גרמני דחה פון־מאלנתיין לתוך הערות־השוליים שלו — בשולי העמוד ובאותיות זעירות בין ההערות הג'ל מצויים ציונים מאלפים אלה: — שב־1941 „צדדי, החלשים מאוד, של „סימן וו“ חזקו ע"י חיבור לתות־שריון גוספים, וחזיתות תאי הנהג והמקלע־המסייע ב„סימן וו“ ו„סימן וו“ הוגברו באופן דומה“. אמנם, לדבריה לא היתה לשינויים אלה משמעות רבה, אך כאן נשמע אצלו „הן“, מכללה־לאור, שעה שהוא אומר: „רק ב־1942 החליון מקבלים דגמים חדשים של „סימן וו“ ו„ולנסין“, המוגנים ע"י שריון מוקשה־נים מיוחד. הדבר נתן לסנקים הגרמניים

(המשך בשולי עמוד 64)

השריון הגרמני מופיע בצפון-אפריקה: שדרה טנקית גרמנית במסעה המפתיע הראשון לקירינאיקה

הגרמנית, שהצליחה כמעט תמיד להביא לידי כך ש- למרות נחיתותם המספרית של הטנקים הגרמניים ב- חשבון-הכולל היו תמיד לגרמנים טנקים רבים יותר במקום ההכרעה.

מאלפת ביותר הנה, בתיאורי הקרבות במדבר-המערבי, ההשוואה בין האינפורמציה שלפיה תוכננו המבצעים הגרמניים לבין המציאות, כפי שנודעה תוך-כדי הקרב, או לאחריו. רק על-סמך השוואה זו ניתן לעמוד על מידת-כושם של הפיקוד ושל המטה הגרמניים לגלות גמישות, תוך כדי הקרב, בסיגול תכניותיהם — לאור המטרה שנקבעה-מראש. כן מתבררת ביותר מתיאורים אלה נכונותו של רומל לקבל על עצמו סיכונים נועזים עד-מאוד; מתוך תחושת האמת הגדולה כי המפסיד בקרב הוא זה שמוכן להודות בכך הראשון. מבחינה זו — נראה שעלה הפיקוד הגרמני על הבריטי לאין-שיעור. התכונות שנתבלטו בקרב הפיקוד הגרמני היו: ראשית כל, יכולתו של המפקד להכתיב את פעולת הגייסות; זו היתה תוצאה של מבחר מוצלח של מפקדים ומהאימון המוחלט שהגייסות נתנו בהם. שנית, סגולתו של המפקד להמצא תמיד במקום הקריטי — ולהחליט, כתוצאה מכך, על-סמך התרשמות בלתי-אמצעית מהמצב.

ניתן לאמור שבתקופה הנודנה התבלטו תכונות אצל ה- פיקוד הבריטי, העדרן המוחלט של שתי תכונות אלו. אכן, מתוך העיון באותה פרשת-קרב לא נותר כל ספק שהחייל האנגלי, האוסטרלי, ההודי והאחרים לא נפלו בסיכום כלוחמים מהחייל הגרמני. אבל אורח-הלחימה המפגרים, והפיקוד ה- לוקה, היו לא-פעם בעוכריהם.

העיון בקרבות גלידידוק, הנסיגה הגרמנית-איטלקית ב- קירינאיקה וקרבות גולה עשוי להרחיב את אופקיו של הקורא.

הנגרר בן 50 מ"מ, בעל מהירות-הלוע הגבוהה, עדיפות מכרעת על פני ה-"דולטרדון" הבריטי, וגונדות תותחיים נ"ט אלה ליוו תמיד את השריון הגרמני בקרב. הבריטים, לעומת זאת, אף פעם לא הפעילו את התותח הנ"מ בן 3,7 האינץ' שהגו בעל עצמה רבה, בתפקידים נגד-טנקיים ולתותחיים הנ"ט שלהם הועידו תמיד רק תפקידים הגנתיים.

ב. ההפעלה השיטתית של עקרון שיתוף הפעולה בין כל החילות. בעוד שהארטילריה הגרמנית אימנה לפעול במשותף עם השריון, לא ניצלו הבריטים באופן דומה את הארטילריה החזקה שלהם. גם שיתוף-הפעולה בין השריון והרגלים היה לוקה ביסודו אצל הבריטים; ואי-אימון — ויש ואפילו סינה — היו שוררים בקרב חיל-הרגלים ביחס אל השריון.

ג. ולבסוף — הגורם החשוב-שבכולם שימשה הסקטיקה

(המשך מעמ' 63)

יתרו-איכות בהתקפת-הנגר של ינואר 1942; הגם שעם הופעת טנקי-"גרנט", במאי 1942 שוב הוטה מאזן עצמת-השריון לצד הארמיה-השמינית. אך ה"א סותר (מתוך שכחה) את עצמו: — "במאי 1942 (אותו מאי עצמו. — המערך) התחלנו לקבל "סימן-יו"מיוחד" נושא התותח בן 50 המ"מ בעל מהירות-הלוע הגבוהה. היו אלה טנקים מצוינים... מיוני 1942 התחלנו לקבל "סימן-יו"מיוחד", נושא התותח בן 75 המ"מ בעל מהירות-הלוע הגבוהה. היה זה טנק טוב מאוד, שעלה הרבה על קודמו, "סימן יו" הרגיל. כן, רק בהערת שוליים שלו מצוין הוא כי מתוך ניתוחו הוצאו על ידו עשרות הטנקים הבריטיים הקלים "סימן וי" שעליהם אומר הוא עצמו "הם נשאו מקלעים בלבד, היו קלי-שריון — וחסרי-תועלת ל- חלוטין". היו אלה אותם טנקים בהם פעלו המצרים בחזית הדרום (ליד נכבה, ועוד) במלחמת-הקוממיות הישראלית.

הכולל, צריך היה לדבוק בהחלטתו מחודש אפריל ולעכב את התקדמותו של רומל עד לאחר כיבוש מלטה.

יש בגישתו זו של בעל-הספר משום נסיון למצוא ולתתם קרמפריד מלאכותי בין אחריותו של המפקד בשדה לבין אחריותו של הפיקוד העליון. קרמפריד זה היה מלאכותי ומסופק — מכיון שקסלרינג, המטה הכללי הארטילרי והמטה הכללי של הצי הגרמני היו מאוחדים בדעותיהם נגד עמדת רומל, ואילו היסדר תמך בו. אפשר גם כי מטעמים אסטרטגיים כוללים נראתה להיסדר הפלישה למצרים כנחוצה דוקא באותו זמן. ביולי ביקר גנרל ורלימונט — סגנו של קייטל (מעין ראש-מטהו העליון של היסדר) אצל רומל, והדגיש בשיחה את הצורך להחזיק במערך הגרמני-ארטילרי ליד אל-עלמיין, לאחר שנכשלה ההתקפה הגרמנית ביולי, שנתכונה לפרוץ אל עמק-הנילוס גופו. בהתחשב עם פלישתו הקרובה של פון-קלייסט לפרס, דרך הקפקו, תכנית זו של היסדר, להגיע למזרח-התיכון מהצפון, ודאי שכבר השפיעה על שיקר-ליו גם ביוני.

אולם, מתפקידו של המפקד בשדה לדעת להעריך-נכונה את יכולתם של גייסותיו ואת הנתונים שיש להבטיחם כתנאי-מעשי לפעולה; בקיצור, עליו לדעת לבסס את תכניתו על מצב מציאותי. קזאוביץ מציין בספרו הגדול כי, בכדי שיוכל להצליח במאבקו המממדי נגד הבלתי-נראה-מראש, נחוצות לו למפקד שתי תכונות: הבנה, אף בשעות החשובות ביותר מכונות את דרכו אל פתרון-האמת, ואומץ לפעול בהתאם להבנתו זו. לפיכך, מציין הוא, אין אדם בעל הבנה מוגבלת יכול להיות מנהיג בעל כושר-החלטה. אמנם עשוי הוא לפעול במצבים קשים ללא-היסוס, אבל הוא עושה זאת מבלי שיקול-דעת מספיק — פשוט, אין הספקות מתעוררים בו כלל. יכולה פעולתו של כל אדם להתגלות כנכונה בפועל — במקרה; אבל רק הצלחה מתמדת מעידה על גאונות.

דרישתו של רומל שיותר לו להמשיך בהתקפתו מעוררת ספק בכך אם אמנם היתה היא מבוססת על אומץ הבא מתוך הבנת המצב לאשורו, או על "אידיאה-פיקס", עליה לא היה מוכן לוותר בכל מצב, כי עליו לתקוף כל עוד יש לו מי שימלא את פקודותיו.

לאחר שנפלה ההכרעה להמשיך במסע-ההתקפה, התחוללו שני קרבות הסטריים. האחד — ליד מרסה-מטרוח; והאחר — ליד על-חלפה; בראשון ניצח רומל — ובשני נחל כשלון.

הכבד שבטנקים הבריטיים בקרבות קיץ 1942: טנק-בינוני אמריקאי "ג'ג' גרנט"

מאחר שהמחבר מנתח תמיד את דרכי-הפעולה האפשריות השונות שעמדו הן בפני הגרמנים והן בפני הבריטים, משה את הידיקות שעמדו לרשות המטה הגרמני בעת קבלת ההחלטה, להחליטה עצמה שנחקלה — ומעלה את השאלה: — האם ההחלטה היתה נכונה, לנוכח מה שהיה ידוע בעת שנת קבלה. פיתוח אפשרויות שונות שהמחבר מציג כאלטרנטיבות לדרכי-הפעולה שנקטו-בפועל ע"י היריבים, יכול לשמש בסיס לתרגיל-מטה מענינים ביותר.

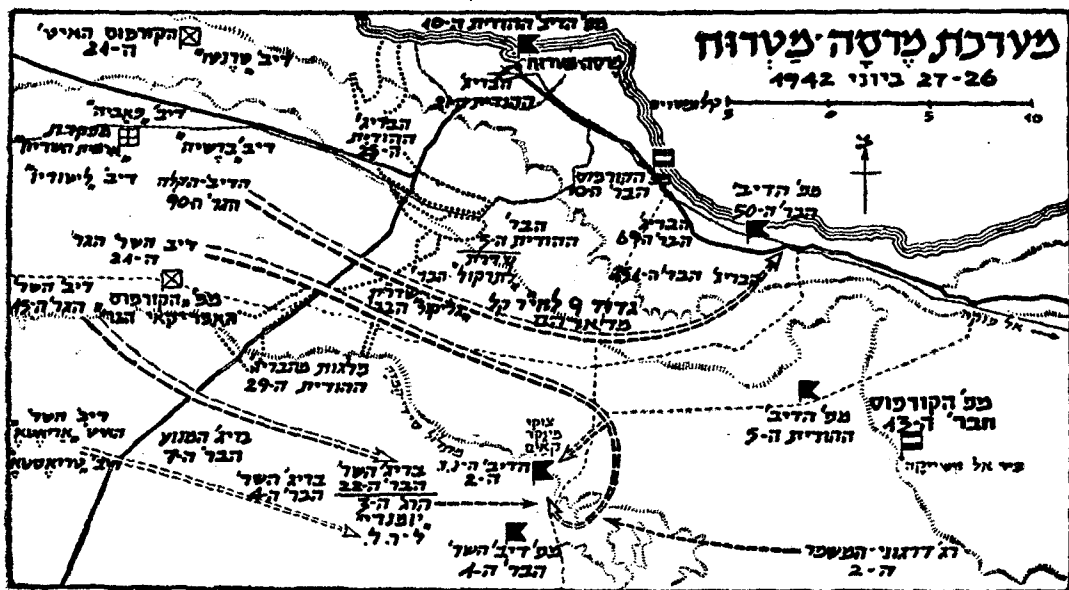
מענינות במיוחד הבעיות המוצגות בחלק הספר המתאר את המסע מטוברוק לאל-עלמיין, לאחר נפילת טוברוק (יולי 1942). השאלה המרכזית שעמדה בפני הגרמנים היתה, האם להעצר על גבול מצרים ולהעריך שם להתגנה — או להמשיך ולפלש למצרים. עוד באפריל אותה שנה הוסכם ע"י היסדר ומוסולני כיבש טוברוק ייעצר רומל ויקים מערך-הגנה — ואילו כל כוחות האוויר והים שבזירת הים התיכון יופנו לכיבושה של מלטה. אולם, כאשר הגיע קסלרינג אל רומל להתיעצות, ב-21 יוני — הועמד בפני דרישתו

הטנקים הבריטיים הקלים (מתוצרת אמריקה) "ג'ג' סטיוארט", אשר רבו בארמיה-השמנית במסע לחילוץ טוברוק (נוב' 1941)

הנמרצת של זה לנצל את ההצלחה ולפלש למצרים. קסלרינג ציין כי אם לא ייכבש האי מלטה יעמוד רומל בעתיד הקרוב לפני מחסור חומר בהספקה, וטען כי רק לאחר כיבוש האי יהיה טעם להמשיך בהתקדמות למצרים. אולם רומל חשש מפני ההפוגה שתאפשר לבריטים להתארגן ולהתאושש מ"מפלותיה". עוד לפני שנקבל אישור לעמדתו של רומל, החל החלוק של רומל לנוע לעבר הגבול המצרי, ורומל עצמו הודיע למוסולני כי רמת-רוחם של גייסותיו, מצב ההספקה לאחר שנפלו בידינו מצבורים בריטיים, וחולשתו הנוכחית של היריב, מצדיקים את הרדיפה אחרי הלז לעומק שטחי מצרים.

ההחלטה שנפלה, כידוע, היתה בהתאם לעמדתו של רומל, אם היתה אותה החלטה נכונה או לא — זאת אפשר, כמובן, לבחון לפי מהלכם של המאורעות שחלו אחריה. דעתו של פון-מאגלנזן עצמו היא שרומל, כמפקד בשדה, צדק בדרישתו וחיוב היה להמליץ על המשך ניצול-ההצלחה, אולם הפיקוד העליון, קרי היסדר, שראה ביתר-בהירות את המצב האסטרטגי

מנתה שתי מחלקות רגלים וגונדה מעורבת של תותחנים ותותחים נגד-טנקים.

הנחתיו של אוסינג המצביא הבריטי, היתה כי יש להתייגד להתקדמות האויב בכל הכוח, וכי אם אחד הקורפוסים, או חלק ממנו, יוכרח לסגת — על השני לצלל מיד את ההוד דמנות ולתקוף בעזרת האויב באגפו. אולם, כפי שקרה לאפעם בתקופה זו להנחיותיו של אוסינג, הוכנה גם הנחתו

שאחריו כמעט ולא ידע עוד נצחונות. אכן, גם הנצחון ליד מרסה-מטרות לא היה נצחון שמדה-הכרח היה כי יבוא — שכן יחסי הכוחות בו היו לרעת רומל במידה כזו עד שרק ליקויי הפיקוד-הגבוה הבריטי אפשרו אותו. אבל קרב זה הגו סיפוט ביותר לאותה תקופה.

ההגנה הבריטית התבססה על שני אנשים חזקים, שביניהם השתרע פער בן 10 מיל (16—17 קילומטר). בצפון — באזור מרסה-מטרות — היה הקורפוס-העשירי, ובו שתי דיביזיות רגלים, ובדרום — דרומית למצוק סיד-חמזה — היה הקורפוס ה-13 ובו דיביזיות-רגלים (הגיו-וילנדית) ודיביזיות-שריון. שמנתה 159 טנקים, מהם 60 גרנטים. הפער שבין שני המתוזמים המוגנים — מהמחלול ועד לשדות-המוקשים ה-אזורים העיקריים של אזור מרסה-מטרות — היה מחומה ע"י רצועת מוקשים צרה ומעל בו רק "כוח-סתימה רפה", המורכב שני כוחות-משנה, שדרות זעירות, שכל אחת מהן

שדרת שריון גרמנית במסעה מזרחה לקראת מערך אל-עלמין

זו אחרת ע"י מטקדי הקורפוסים; והללו סברו שלפי הנחיה זו יהיה עליהם לסגת אם יהיו נתונים לסכנת כיתור. במסעהו של רומל נצטיירה תמונה בלתי-מדויקת בענין היערכותם של הבריטים. שם העריכו כי את מרבית כוחם ריכזו הבריטים באזור-המוגן של מרסה-מטרות וכי אנפם השמאלי, מן המערך העיקרי הזה ועד למחלול של סיד-חמזה, היה מחומה ע"י דיביזיות-השריון. לפיכך התבונן רומל לכתה, ע"י עקיפה מדרום, את הכוחות (חיל-הרגלים בעיקרם) המרו כיום לרעתו בצפון, בסביבות מרסה-מטרות — וכצעד ראשון לכך רצה לסלק את דיביזיות-השריון (שהתרכזה, לפי הנחתו,

חבלן גרמני מפנה פרצה בשדה-מוקשים במדבר

סמוך אל אגמם הדרומי של הבריטים כנ"ל). תפקיד זה הוטל על הקורפוס האפריקאי: דיביזיות השריון הגרמניות ה־21 צריכה היתה לנוע בין המצוק לבין שדות המוקשים העיקריים של מטרון; דיביזיות השריון ה־15 היתה צריכה לנוע מזרעם למצוק. על הדיביזיה הקלה ה־90 הוטל לנוע צפוני יותר לדיביזיות השריון ה־21 ולחסום את כביש החוף, מורחה ל־ מרסה-מטרון. על האיטלקים הוטל לצור על מבצר מרסה-מטרון ממערב. פירוש כל אלה היה כי רומל, במקרה, טיל את עיקר כוחו אל תוך הסער שבין שני המתחמים הבריטיים העיקריים. הסער אמנם הובקע, כוחות ה־סתימה חוסלו על נקלה — והדרך נפתחה בפנים רומל לנוע לעומק שטחי היריב.

למבצע זה נכנס הקורפוס האפריקאי כשלוש שעות 60 שנים בסך הכל! מהם היו לדיביזיות השריון ה־21 רק 23 שנים; שאר כוחה של אותה דיביזיה היה מורכב מ־600 רובאים שהיו עייפים ביותר. דיביזיה זו שעברה בשטחי המער, על פני הדיביזיה הגירולנדית ה־2 (שהיתה ערוכה ליר מוצבי מינקרסאם, והייתה את הבסיס המוצק של ה מתחם הבריטי הדרומי). פנתה מקצת דרומה — והתקשתה את הגירולנדים מהמורח ודרום-מזרח. מובן, שלפי עצמתה אחר-כך לא יכלה הדיביזיה הגרמנית להכריע את הניו

השטח סמוך לשקע קסרה, שהיזה את משטח השמאל של מערך אל-עלמין הבריטי, ושהצר את תנועת ההתקדמות של השריון הגרמני (ר' במפה משמאל)

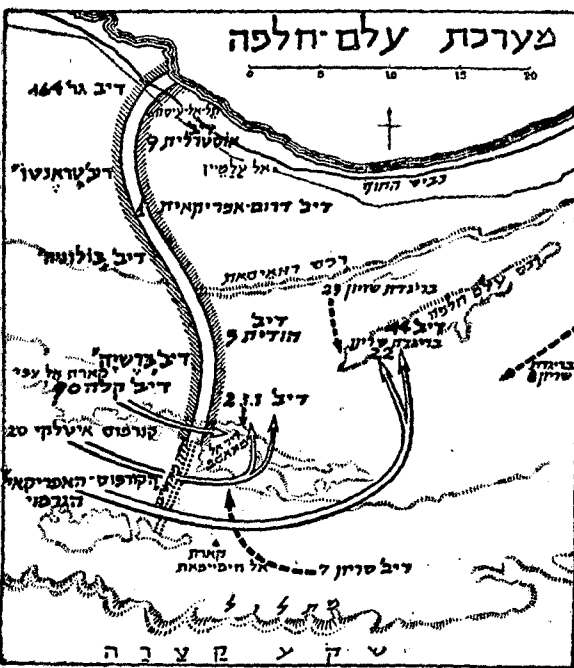
ילנדים. דיביזיות השריון ה־15 שועה מזרעם לקרמהלול, נתלה בדיביזיות השריון ה־1 הבריטית — ונעצרה, כשברר גת השריון ה־22 הבריטית מונעת בעד הקורפוס האיטלקי מלהתקדם הלאה, לעזרת דיביזיות השריון ה־21. המורח הוא, שהשריון הבריטי לא חיסל, במצב זה, את הדיביזיה ה־21, שרק תקף אותה שתי התקפות חלקיות. מאוחר יותר אמר גורל לומסון, מפקד דיביזיות השריון הבריטית באותו קרב, על הדיביזיה הגרמנית ה־21: "באותו יום צריכים היינו ל־ השמיד אותם כליל. בזמן ששתי דיביזיות השריון הגרמניות היו נתונות במצב מסוכן זה (27 יוני), הגיעה הדיביזיה הקלה ה־90 עד אל כביש החוף, מורחה למרסה-מטרון וחסמה אותו — כשהיא מרוחקת כ־25 ק"מ מגייסות הגרמנים הקרובים ביותר, עצמתה על כביש החוף מנתה אז 1600 איש.

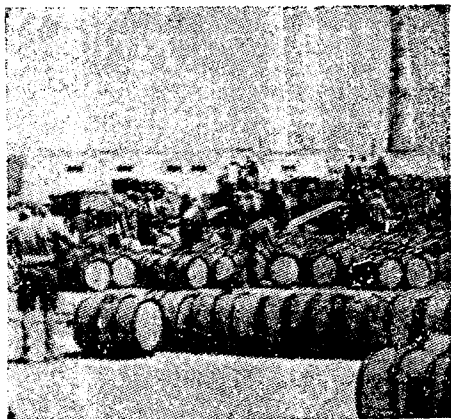
במצב זה נתן רומל, בשעה 17.22, פקודה לדיביזיות השריון ה־21 ש־התהי מוכנה מאוחר בערב לרדוף אחרי השריון הבריטי עקף את הדיביזיה ה־21 מזרעם, ואילו הגירולנדים פרצו דרך המערך שלה במסע לוחם לילי.

האויב כניחן מוקה. פקודה זו, במצב זה, אפשר להסביר רק בכך שרומל לא התיחס ברצינות אל האויב. והוא דבק — מפקד הקורפוס ה־13, גנרל גוט, החליט ביום זה עצמו כי מצבו חמור, וציויה על גייסותיו לסגת לכניחן מוקה. כך נסוגו הדיביזיה הגירולנדית, ודיביזיות השריון הבריטית ה־1 בפני כוחות שלאמתו־ש־לדבר היו נתונים באותו יום לחסדם. אולם הקורפוס ה־13 לא הודיע לקורפוס ה־10, שחנה באזור מרסה-מטרון, על נסיגתו — וכפי שפילדמרשל וילסון ציין אח־כ בספרו, "הקורפוס ה־13 שסוס נעלם — והשאיר את הקורפוס ה־10 לבדו על קצה התורן". במשך ה־28 ביוני נשאר הקורפוס ה־10 לבדו במרסה-מטרון ובבלל 28—29 פרץ, תוך קרבות מרים, מהכיתור שהיה נתון בו, בניסיונות אלה סבלו הבריטים אבידות כבדות בהרגים, בפצועים וב־ שבויים.

פורמאליזם אומר: "יכול להיות שהמול שיחק לרומל, אבל מרסה-מטרון הוא בודאי נצחון גרמני מזהיר, והוא עורר בנו תקוות גדולות, לגלגל את הארמיה השמינית מתוך קו אל-עלמין". לקח קרב מרסה-מטרון הוא, בלי ספק, שהעזזה עשויה לבטל כל הבדלים ביחסי-כוחות — כשהיא מלווה בהפעלה נכונה של יחידות בדרגים הנמוכים, ומנצלת את גידותם של הגייסות באופן שמינע מהאויב כל אפשרות להעריך נכונה את הכוחות הפועלים נגדו.

אולם רומל לא רצה להסתפק בנצחון זה, ומד המשיך במסע התקפה. העקרון של ניצול ההצלחה ודאי שהנו עקרון חשוב, אבל גייסותיו של רומל, שהיו במצב חמור עוד לפני קרב מרסה-מטרון, נמצאו מדולדלים לחלוטין אחריו. ב־29 ביוני המשיך רומל בדיפתו אחרי הבריטים. הוא הגיע עד אל-עלמין, תקף — ונכשל. ב־3 ביולי, אחה־כ, פקד רומל על גייסותיו להתחפר במקומות בהם נמצאו אותה

„צואר-הבקבוק“ הלוגיסטי של צבא-שריון שפרץ והרחיק מבסיסיו

מימין: שיירות האספקה שאין להן קץ — והאיום מהאוויר עליהן תמיד. משמאל: „דסהריון“, הדלק — בנמל טריפולי, מרחק 2000 ק"מ משדה הקרב

מסוגל לתמוך אותו במבצעי הגדולים והנועזים. עובדה זו הייתה ידועה, כאמור, ועיד באפריל הוחלט כי כיבושו של האי מלטה, והבטחת עורק-ההספקה, מהווים תנאי להמשך הפעולה בצפון-אפריקה. אולם רצונו של רומל להמשיך ב- מסעו אל הנילוס, למרות הדלדולו הנמשכת והולכת של צבא, הדגים פעם-נוספת את התופעה המוכרת מאוד: — שרצון-הברזל של המפקד יש ועלול הנו להמיט שואה על גייסותיו והוא ואלה אלה הם דברי קלאוזביץ: — „רצון-הברזל של המפקד מתגבר על כל הקשיים, הוא שובר את כל המכשולים, אבל לפעמים הוא שובר גם את המכונה עצמה“. לפיכך אפשר בהחלט לראות בנצחון מרסה-מטרות מעין „נצחון-פירוס“, שאחריו נותרו גייסותיו של רומל חסרי אונים.

4 במרץ ועד סוף אבגוסט התנהלו ליד אל-עלמין קרבות-התשה, שבהם נגרמו לשני הצדדים אבדות כבדות. אולם, בעוד שבצד הבריטי החלה תקופת-גאות וזרימת תגבורות וציוד לרוב הרי החזית הגרמנית הפכה עתה לחזית המונוטית מבחינת מגמות-האיסטרטגיה של מעצמות-הציר, כשהדגש הושם על אופנסיבית הקיץ-הסתיו ברוסיה. עם זאת חלה התרופפות מוחלטת בקרב האיטלקים, שנעשו גורם נסול- ערך גם בקרבות הגנה. כוחות-האוויר הבריטיים התחזקו יותר ויותר, ושלטו לחלוטין בשמי הזירה והצי הבריטי נצב מצבא רומל הספקה סדירה, שהעדרה הורגש ביתר עזי השריון הגרמני. בצד כל אלה הוחלף הפיקוד הבריטי ובהתאם לזרישותיו נשלח למצרים זרם בלתי פוסק של ציוד.

המטה של רומל פיתח ועיבד תכניות שהוכיחו את האפשרות של נסיגת כל הכוחות הבגית-יממונעים אל לוב, ושל החזקת החזית ע"י כוחות משוריינים וממונעים בלבד. כתוצאה משינוי כזה מתאפשר היה לנהל קרב-הגנה נייח, שבו כשריונותיו של רומל ובקיאורו של השריון הגרמני בקרבות-ניידים עשויים היו להעניק יתרון לגרמנים. אולם הצעה זו לא נתקבלה, והבריירה היחידה היתה לנסות ולחזק שנית, במגמה להגיע אל הנילוס. מצב-דברים זה היה את הבסיס להחלטה על אותה התקפה שנסתיימה בכשלון חרוץ ליד על-מלחמה (סוף בעמ' 68)

שעה, והוא הבריק לקסלרינג שנאלץ הוא להמנע מהתקפה, „לפי שעה“. 4 ביולי היו ל„קורפוס-האפריקאי“ 36 טנקים במצב של כושר-ניסעה ומאות אחדות של רובאים עייפים ורציצים. לו תקפו הבריטים ביום זה, כי אז לא היה רומל מסוגל לעמוד בפניהם. ואמנם סקד-אוקילק לערוך התקפה; אולם, כשהרבה מקרים קודמים, בוצעה גם פקידה זו באופן לקוי, ובמקום לצאת בהתקפה מוחצת — ברכס-דוויסאט, למשל, עמדו אז 15 טנקים של דיביזיית-השריון ה-15 מול 100 טנקים של דיביזיית-השריון הבריטית ה-1, כדברי מאלג' תין — ביצעו הבריטים מספר פשיטות מקומיות בלבד. רומל מיהר עתה להתארגן להגנה; והבריטים הפסידו את ההזדמנות שניתנה להם.

שעה שהיך מעין במספרים שמנו הגייסות-הלוחמים של רומל בשלב זה של המלחמה, אי-אפשר שלא להזכר בדבריו של פון-דר-גולץ, (מהוגי המחשבה-הצבאית הגרמניים בראשית מאה זו), כי „רבר אויסיני הוא למתקפה אסטרטגית, שגייסור תיו-הקדמיים של צבא — דהיינו, הגוף הלוחם את המלחמות — מהווים רק חלק קטן-יחסית, לפעמים רק רבע או אפילו שמינית, מהכוח-הלוחם בכללו; ואילו גורלו של הצבא כולו תלוי לחלוטין בהצלחתו או בכשלונם של חלק זה“. דברים אלה נכתבו על-סמך הנסיון של המאה ה-19; ונוליון חצה ב-1812 את הנהר ניאמן כשאתו 442.000 איש, אולם הגיע למוסקבה, כעבור שלושה חודשים, עם 95.000 בלבד. הגרמנים פלשו לצרפת ב-1870 בצבא בן 372.000 איש — והגיעו אל פריז רק עם 171.000. אולם גם בימינו יש להביא את התרופפותם של הגייסות במתקפה-איסטרטגית בחשבון כתופעה בלתי-ימנעת, הנעשית בולטת יותר ויותר ככל שנתיבי האספקה ארוכים יותר. זו הסיבה לתלותו המוחלטת של צבא לוחם בהורמה בלתי-פוסקת של תגבורות ואספניה. ובמלחמה חדישה חייב התכנון המנהלתי להבטיח „נצחונות“ התחזוקה לא יהיו ריקים לעולם.

רומל היה תלוי בעורק-הספקה יבשתי בן 1400 ק"מ — וניצולו של עורק זה היה מותנה ביכולת לקיים עורק ימי. אשר בפועל נמצא חסום על ידי הצי הבריטי, שבסיסו במלטה. לפיכך היה צבאו של רומל צבא ללא בסיס מנהלתי כזה שידא

הקרב על גבעת „האף הארוך“

במוצב חוץ מבודד-כמעט, בקצהו של קורס ארוך וגרומ, החזיקו אנשים שהיו „ירוקים“ בקוריאא ובלחימה בכלל. אולם שבעה רובאים התחברו והשיבו קרב-אש, אשר הדף אחור מבקע סיני חזק.

יותר מאשר עשרה אנשים, על מנת לאבטח את עמדת הגדוד ולחזקה, הוקמו שמונה עמדות תשמוע בקשת מסביב לבסיס „האף הארוך“. הן היו קרבות יותר אל הקוים — כדי מאתים מ' בממוצע — מאשר „מוצב-הפיקוד“ (ראה מפה עמוד 59). בכל אחת מעמדות תשמוע אלו שמסביב ל„אף הארוך“, נמצאו שנים או שלושה אנשים.

מחמת בדידותו המובהקת, אמצעיו העצמיים המוגבלים והמבנה הבלתי-שכיח של פני-הקרקע של, היה למוצב „האף הארוך“ יותר אופי של פטרול-נייח מאשר של תבצור-מוגן. התל-ליג לא הקפה תיל ואף לא הוגנה על ידי שדות מוקשים; שכן העמדה היתה דחוסה-ימדי והמדורן תלול-מכדי לאפשר זאת. אם היה האויב מסתער עליה, היו האחיזים בה עשויים להתחזק מעמד ולשורד-בחיים רק ע"י הפעלת כוחם. הם בעיקר.

*

במשך קרוב לשתי שנים, השקיפו הסינים ברעבתנות ל- עבר „האף הארוך“, בידעם כי אם יוכלו לתפוס, יאה להם מעין פתח-גיחה אל הכרס הראשי. אולם בעד שהם התמידו בהתקפות גישוש ובהסתערות על כל מוצב חוץ אחר, הניחו ל„אף הארוך“ לנפשו.

בליל ה-15/16 של מאי 1953, החזיק „האף הארוך“ על ידי שמונה אנשים ממחלקה 3 של פלוגה א' לרגימנט הרגלים ה-17. סמל ג'ורג' טראנסו, שפקד עליהם, ראה בפעם הראשונה את „האף הארוך“ בשעה מאחרת באותו אחר-צהריים. האחרים כבר בילו לילה אחד במוצב. משך שיר תם הממוצע (לרבות של טראנסו) של האנשים שנמצאו עתה ב„חיל המצב“ וב- „עמדות התשמוע“ היה שלושה עשר יום; ומשמונה האנשים שעל התלולית, ארבעה היו אנשי תחלופת חדשים.

כל עמדות התשמוע היו קשורות אל „מצב הפיקוד“ על ידי מעגל טלפון-פתוח (hot loop) צורה זו של קשר טלפוני-פתוח הוא גם שאפשר מגע מתמיד של הגדוד עם המתרחש ב„אף הארוך“. אם למשל „עלתה על הקו“ עמדת תשמוע אחת בכדי להזהיר את טראנסו, שמעו זאת כל עמדות התשמוע האחרות; וכן אנשי „מוצב הפיקוד“ שעל גבעת הפלוגה, ומיור אקוף במפקדת הגדוד.

ב-2304 בדיוק, שמע טראנסו טרטור אש — מאי-שם בשטח שהשתער מישרין לפניו. הקולות היו מעומעים, ותחילה לא העלו במחשבו של טראנסו שום דבר בעל חשיבות רבה, אף כי הוא דיווח מיד על אשר שמע אל אקוף.

בעודו מדבר אל אקוף, שיסעו את דבריו מספר עמדות תשמוע אשר עלו על הקו. הן שמעו את היריות, אולם לא ראו דבר; הן רצו לדעת על שום מה באו היריות האלה. טראנסו החל פוקד אותן אחת אחת ע"י שאלות-התקפות

עצם כינויו של המקום נתברך בדבר-מה אשר הילמו במיוחד. „האף הארוך“ — שם זה מעלה על הועת רחרוח ו„תקיעת אף“ למקום בו אינו צריך להמצא; כמו כן יכול השם לרמוז על „הארכת אף“ (אותו דבר הקרוי בפי ילדים „לעשות לו אף ארוך“).

מובן זה או אחר של מלה זו, ואפשר שניהם, עלו ודאי במחשבתו של אותו חייל בלתי נודע אך יודע-לשון אשר הסתכל ראשון במוצב חוץ זה ואמר: „בואו נקרא לו האף הארוך“.

תלולית קטנה זו — עליה „ישב“ מוצב החוץ — בצבעה גלמודה בקרקעיתו השטוחה של עמק יוקוצ'יון, בבדידות מטילת יראה. היה זה מעשה של התרסה נחושה מצד האמריקאיים להתעקש ולהחזיק בה כוחות-מצב.

עם זאת היה באותו מצב-חוץ דבר מה אשר קסם לעין והשרה שלווה נעימה על החושים. הגבעות האחרות ששימשו כמוצב-חוץ נראו כולן עצמומיות. „האף הארוך“ לבדו נראה עליו ומעודד. דומה היה כאילו הכין האל מקום קטן ותמהוני זה במיוחד כדי שיהיה להם לשומרי לילה למה לדאוג.

„האף הארוך“ היה מחובר בוויית-ישרה אל הכרס הגדול עליו נמצא קו-המערך הראשי, על-ידי מעין „אצבע כחושית“ — שלוחת-רכס שהלכה והשתפלה מטה חריפות; היא היתה כה צרה עד אשר מן הרמה נראתה כוננו של דיונוור מלפני המבול, המשתרבה אל תוך ארץ אויב. התלולית האחרונה ב„זנב“ זה היתה מוצב החוץ „האף הארוך“. מקו-התנגדות הראשי שברכס הגדול נמשכה תעלת קשר באורך של כ-1000 מ' במורד „חוט השדרה“ של אותה „חיה“ דמיונית — לשמש את המבצרון הקטן. היא היתה עמוקה במידה כזאת שמן הנמנע היה להפעיל מתוכה אש כלי-נשק מסייעים. המדרונות שלצדי „האצבע“ היו כה תלולים וק' הרכס" שלה היה כה מחודד עד אשר היה זה מעשה רב מצד דפנות התעלה אילו השכילו לעמוד אפילו בפני מהלומות אש מרגמות. האויב לא יכול היה לנצל את החלקים הגבוהים יותר של „האצבע“ על מנת ללכוד את מוצב החוץ „האף הארוך“ מן העורף — אלא על ידי כניסה לחפירה עצמה. אולם, כיון שה„אצבע“ השתרעה מפסגת הגבעה בקו ישר, יכלה אש שניתנה מאחורי קו הרכס הגדול, להכות לצדה של שלוחה זו — בעוד שחיל הרגלים שנשלח כתגבורת יורד אל „האף הארוך“ בתוככי התעלה העמוקה.

על פסגת התלולית עצמה היה מקום רק למחפירת אחת, אשר כונתה „מוצב הפיקוד“, ולתעלה ישרה — בת כ-10 מ', מצוידת בתלחזה עשוי שקי חול — אשר יכלה להכיל לא

(*) ראה הערה המתייחסת לכך ב„מי ומה בחוברת“.

בהיותם את חיל-המצב של החלולית את תפקידיהם ב"משחק" הצפוי, היה עליהם לשחק לפי אינסטינקט ואשר לימודם באימון הבסיסי; וכן עשו האנשים בעמדות-התשמוע שבעמק. הדבר הראוי לציון באמת הוא, כי כל האנשים ללא יוצא מן הכלל החליטו להשאר במקומם, ולירות אם יראו דבר מה אשר יסתכן כמטרה ולנוע רק כאשר יצוו לעשות זאת. הקולות אשר שמעו קודם בקו הטלפון היו קולות בלתי נרגשים ו"עובדה זו יצבה אותם. הם החליטו איש איש את החלטתו אפילו לפני שאמר טראנסו בטלפון: "עלינו להלחם על האף הארוך", השארו במקומותיהם ועשו כמעט יכולתם".

על הטוראים ריול, הוואל ורוברט קאלי, אשר עתה בחפירת "האף הארוך" נמצאו זו הפסגה הראשונה תחת אש, הכבידה את ההתאמצות, לרגע, העובדה שלא באה אליהם שום אוזרה ושאיש לא אמר: "שימו לב! אתם בקרב. הנה האויב, וכעת ירו!". זו היתה בערך צורת הדברים לה חיכו. אולם רעשם של "שנים-שלושה תת-מקלעים" נשמע בלתי רגיל באוזניהם, לא כל שכן אם תוך ארבע או חמש דקות אחרי ששמעו את היריות הראשונות, החלו פצצות מרגמה אויבות, כעשר או שתיים-עשרה בדקה — מוצקות את הקרקע סמוך להם. הם החליטו בכוח עצמם, כי "האף הארוך" וגורלם האישי נתונים יחדיו בסכנה וכי מוטב להם ש"יעשו משהו בקשר לכך". הוואל שמע, מאחת מעמדות התשמוע, קול של מקלע-קל בראוינג (הוא ה"באר") נכנס לפעולה. אחר כך אמר: "באשר שמעתי את שבאה מאנשינו הקיצוני כביכול, עד אז אף כי שמעתי אש אויב, היתה תגובתי כאילו הגני צופה בסרט קולנוע".

הוואל נמצא כ"מטחוי-ירוד" ממוצב הפיקוד. הוא שמע חמישה או ששה מטרים והביט מטה במורד המדרון. במרחק של כארבעים מטרים, יכול היה לראות "כעשרים וחמישה עד שלושים איש" בטפסם במעלה מדרון-הוויסוף לקראתו. הם נצו ב"מבנה-כנופיה" והתקדמו בחזותם אלכסונית את השטח שבחזית, כאילו היתה תכליתם להגיע לאוכף שהיה מחסה כלשהו, ולהכנס משם לתעלת-הקשר שבעורף "האף הארוך".

בטלפון. נתגלה חלל ריק מעורש אחד: עמדת-תשמוע 14 לא ענתה. במהירות הפנו זאת שאר עמדות-התשמוע לתשומת לבו: "אין אנו שומעים דבר מ'14'. מה קרה?"

היתה סיבה פספסת לאותה דממה. בעמדת תשמוע מס' 14 נמצאו שלושה אנשים מות חסוף. מאוחר יותר הוכיח מראה גופותיהם כי כולם נהרגו במקום ישבם על ידי תת-מקלען אחד, שהטיל אחד כך רימוני-יד ליתר בטחון. אולם האנשים שעל "האף הארוך" לא ידעו זאת אותה שעה. טראנסו ריוח לאקוף רק זאת כי אינו יכול לשמוע דבר ממס' 14.

אקוף אמר לו: "השתמש בעמדות התשמוע האחרות ותגבר לעבר החלל-הריק". עצה זו, שכורך כלל נבונה היתה, לא אומה נכונה את עצמת המבקע ואת מהירותו. גורם-הזמן וקצב ההתפתחות הממשית, כבר מנעו כל סיכוי מתמרון כזה — דבר שנחמשה לו לטראנסו עוד טרם היה לו זמן לחזור על פקודתו של אקוף.

טוראי הארולד גארדנר מעמדת-התשמוע מס' 15 נמצא עתה על הקו, ואמר אל טראנסו: "אנו רואים אותם. הם חמישים עד ששים. הם שטפו את 14 ומתקדמים עכשיו ישר לקראתנו. עלינו להסתלק".

טראנסו השיב: "אוקי, רוצו אל הגבעה מהר ככל ש' תוכלו".

אוקף שמעו אומר זאת והבין כי משימתו הנוכחית היא להוציק את אשו של הנשק-המסייע שיש בה כדי להציל את "האף הארוך", בהשאירו ליפוטו של טראנסו האם יש להסיג את שאר עמדות התשמוע.

הטוראים גארדנר ובארי-וי (שם קוריאני) זינקו במרדזה פראית לעבר "האף הארוך", אולם הגוף העיקרי של הסינים כבר נמצא בקרי-הנסיגה שלהם אל "מוצב-הפיקוד". על כן הם רצו באלכסון במעלה השלוחה, בהתכונם להכנס אל תעלת הקשר שבין "האף הארוך" לגבעה הראשית.

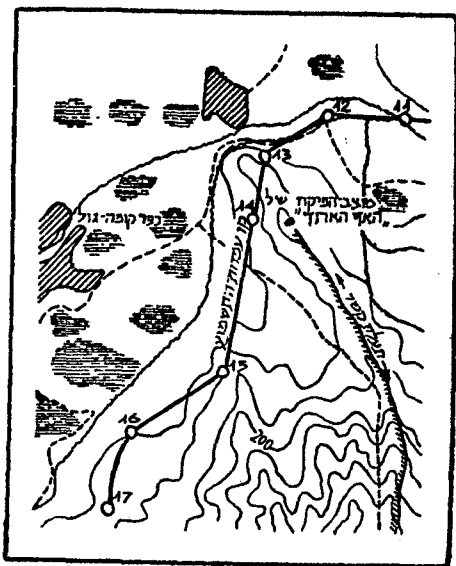
בהיותו עסוק כולו בהתקשרויות שלו, אשר אילצוהו ל- השאר בתוך המתחמרת. לא היתה לו לטראנסו שהות לספר מה המצב לשבעת האנשים שמאחוריו, אשר נמצאו בתעלה

בעמדות-התשמוע היו נתונים עדיין במלוא הסכנה וקרב לודאי כי לא היו נשארים במקומותיהם אילו חול לדבר והם היו מסיקים אזי כי "האף הארוך" נפל. על כן לא יכל היה לעשות הרבה יותר מאשר להעיף מבס מהיר סביבו ולחזור למחסות.

בקרבתן שלו, ירה מספר כדורים במורד הגבעה, ואחר חור לסלמון. בלי לדעת זאת כיון את נשקו בכיוון הנכון ובגרע הנכון.

תכניתו של האיב היתה פשוטה. הגוף הראשי — בין ארבעים לחמישים איש — עט לזכות ב"פרט הגדול" בהס תערו במעלה המדרון השמאלי של "האף הארוך" על מנת להגיע לעירסו. אולם חבורה קטנה יותר — אולי עשרה אנשים בערך — עלתה ישר במעלה ה"חוטם" של "האף הארוך" בהתכוונה לתפוס את המחסות של מוצב הפיקוד ולחסל את חיל-המצב.

טוראי סרדי סאקאי^(*) נמצא במרחק של לא יותר מכששה מטרים מטראנסו ושמר על הכניסה למסדרון מוצב הפיקוד. הוא שמע קולות "נפוצין" מאי-שם למטה במורד קיר החסירה הימני. (מגע הקרב שלתוכו נכנסו היה מצד קירה השמאלי.) סאקאי התכוון לעבר הקולות. במרחק של לא יותר מעשרה מטרים ממנו עמדו חמישה סינים. שלושה מהם זינקו לעבר התעלה. סאקאי הריק את כדורי הקרבין שלו אל תוכם. ה"רביעי קפץ על גג מחסורת מוצב-הפיקוד, בירותו בתת-מקלע לעבר סאקאי, מטוח של כחמישה מטרים. סאקאי חמק לצד אחד, חזר וצעד אל קיר שקי החול של הבונקר, טען מחדש אף כי ראה כי הורה נופל, חש לבטח כי לא פגע בו, אולם בלתי אפשרי היה לו להנחית אש-לוחכת על פני גג המחסורת. הסיני החמישי ניצב עדיין בהססנות מחוץ לחסירה. סאקאי ירה והאיש נפל. בזה סיים את פעולתו. הוא אמר אחר כך: "זה היה עסק ביש. לא היתה לי הזדמנות להלתם ממש."

האף הארוך: מוצב-הפיקוד ועמדות-התשמוע

הוא ירה ארבעה מלאים מרובהו החצי-אבטומסי בכל המהירות בה היה מסוגל לטענו ולחץ על ההדק, וראה "כמה" סינים נופלים. כאשר פתח באש החליפו האחרים כיונם ובי נפלם על כטנם וחלו לעומתו. בהתקדם הם צווחו "הפסק לירות!". אחרים מהם צעקו: "התפסו, התפסו!". אף כי הם דיברו אנגלית כדורה, לא כלכלו הדבר; הוא השמיט את רובהו ושם את שלושת רימוניהיו שלו על שפת החסירה. כאשר הגיעו הסינים שנצו בראש למרחק של כעשרים מטרים ממנו, חלץ את הנצרות של רימוניו והשליכם. הוא שמע צווחות וראה שני סינים שגופותיהם נתפרקו ונשארו מונחים ללא תנועה, בעוד שהאחרים נדחקו בחסון במורד המדרון ואבדו בחשיכה. כאשר נעלמו המטרות מעיניו פסק הוא לירות.

הטוראי רוברט קאיל נמצא במרחק של כעשרה מטרים מהואל. הוא שכב בחסירה וניסה לנוח כאשר נורו היריות הראשונות אחרי שהואל פתח באש התרומם קאיל וניסה להביט אל מעבר לקיר החסירה. הסינים אשר בהם לחם הואל היו קרובים עוד יותר לקאיל. אולם החסירה נתפרקה בעומק בלתי שווה. במקום בו עמד קאיל, היתה היא עמקה יותר וקאיל היה נמוך מהואל. אף בעמדו על קצות אצבעותיו לא יכול היה לראות אל מעבר לשקי החול של תל-החזה, על כן ירד למצב קריסה, ובמצב קריסה זה התקדם מטרים אחדים. כשהוא תוהה כל הזמן בלבו מה עליו לעשות. כך הגיע למרחק של שנים שלושה צעדים מהואל, אשר הוסיף עדיין לירות במורד המדרון. עד כה לא ראה קאיל כל סימן למציאות האויב. קאיל התבונן מקצת למעלה הוא ראה ראש של אדם צץ מעל לכותל החסירה במרחק של סחוט משני מטרים ממנו. כאשר הסתכל, הוסיפו עוד שני ראשים מאחוריו, ואחר רביעי וחמישי. אולם מאחר שתל-החזה הסתיר את גופות הרובצים ראה קאיל רק את הראשים ולא את גופותיהם והוא נזכר במטרות שבמסותח'שעשועים. הוא אמר בלבו: "הם ודאי סינים". הראשים לא זזו וקאיל נשאר חסר תנועה במידת האפשר. בעודו על ירכיו, חלץ את הנצרה מרימון היד והטילו אל מעבר לשפת החסירה. למרחק של לא יותר משני מטרים. נשמעה התפוצצות עזה. הוא שמע אנשים צורחים; הוא אמר: "זה דסק אותם, זה דסק אותם" וחש סיפוק עצום, אף כי עד כמה שידע לא נמצא שם איש שיכול לשמוע. הוא השליך רימון נוסף. אחר משכה יד במרפקו. היה זה בן זוגו טוראי צוהן אלקיס. אלקיס אמר: "יש לי שלושה רימונים" והושיט אחד לקאיל. כשהם גחונים עדיין בתוך החסירה הטילו השנים את שלושת רימוניהם אל מעבר לחסירה ושמעו אחרי קולות ההתפוצצות עוד צווחות. אחר גחון גב אל גב, קרבינים ב"ידיהם, בפנותם אל צדדים מנוגדים לאורך החסירה ובהמתנם לאויב. אולם לא נתעורר צורך לירות.

טראנסו יצא אל מחוץ לבונקר של מוצב הפיקוד למשך דקה אחת. הוא יכול היה לשמוע את רעש הלחימה לאורך חסירת "האף הארוך". אולם לא יכול לראות איש מאנשיו. הוא הסיק כי עמדתו כבר נשטפת והולכת על ידי האויב. מאידך-גיסא, לא העז לעזוב את הסלמון. האש המסייעת של המרגמות והארטילריה טרם החלה נחתת. יתר-על-כן, האנשים

(*) שמאלי — הכונה לצד "יד שמאל" של חיל-המצב.

(**) שם משפחה יפני — כנראה, מבין ה"ניסאק" אורחי ארה"ב.

כשכל איש זורק פעמים; תוך כדי הקרב הם נפרדו ואיבדו מגע איש עם רעהו. לומן מה נחבאו בדשא. הם לא היו בטוחים אם פגעו באיוה סיני, אולם הם ראו לפני שנחבאו את הקבוצה כשהיא מתפזרת ורצה. אחרי שהשטח נחרקן מאויב, מצאו שניהם בנפרד את דרכם אל מוצב הפיקוד של "האף הארוך". חוץ מפעולתם של גארדנר ובי, והרג שלושת האנשים בעמדת השמוע מס' 14, לא נכנסו עמדות השמוע לקרב האש. אנשיהן ישבו איש איש במקומו כשכלי-נשקם נכונים לפעולה. בחכותם להזדמנות להשתמש בהם בתכליתיות. הזדמנות זו לא באה מעולם.

סאקאי הוסיף להיות מודאג בדבר תת-מקלצן האויב אשר ניסה לקפוץ ולעלות על גג מוצב הפיקוד. האיש נעלם בצל, וסאקאי, שהוא חייל נמוך קומה מאוד לא יכול היה להתבונן אל הנעשה על גג המחפורת, טראנסו הגיע שוב מן המחפורת. הסיני התרומם מבין שקי החול, ירה פעם אחת בתת-מקלע שלו ופגע בטרנסו בכתפו. אחר קפיץ החוצה ונעלם בחשיכה לפני שהספיק סאקאי לירות.

זו היתה היריה האחרונה בהתנגשות המהודקת. טראנסו תנן לטלפון שלו כדי לומר לאקוף: "המפקד, סבורני כי הבאנו את הענין לידי גמר. נלחמנו במשך עשרים דקות ועדיין לא שמעתי אף צווחה מאנשי". לא היה לו זמן לפקוד את הכיתה. הוא הסיק את מסקנותיו "לפי השמיעה", אך סברתו זו היתה נכונה.

הקרב החל ב-2304. ב-2327 העלו התוקפים הסיניים שני זיקוקים אדומים מעל "האף הארוך" היה זה ודאי אות להיותם במיצר, שכן אחר זאת לא עשו כל מאמץ נוסף להסתער על חיל-המצב.

בינתיים הנחית אקוף, המג"ד, את האש המסייעת שלו לאורך אנפי "האצבע" ועל קרקעית העמק שלפני "האף הארוך". היתה זאת מקהלת-אש שעלתה והלכה; היא החלה בשלוש הדקות הראשונות על ידי שתי רקיעות של מקלעים כבדים בני 0.50 בעלי ארבעה קנים כ"א, ואליה הצטרפו אחר כך מחלקה אחת של מרגמות בנות 4.2 אינץ', ארבע מרגמות בנות 60 מ"מ וסוללה אחת של הוביצרים בני 105 מ"מ. כאשר נורו שני הזיקוקים של הסינים, קרא אקוף למתן ריכוז האש המכוונה "להבת-אף ארוך". ותוך דקה סגר מסך-האש סביב חזית התולולת. דבר זה חסם את דרך הבריחה וסיפק די אור בשביל שלפחות הבהוב מה יהיה זרוע מעל לשלב הסיום של הקרב. לאור הבהוב זה נראתה ע"י טראנסו קבוצה גדולה אחת של אנשי אויב שעה שניסתה להסתלק. בהיותה בחצי הדרך נפגעה היא על ידי מסח של פצצות מרגמה בנות 4.2 אינץ' — וכאשר התבהר העשן, לא נותר זכר חיים ממנה.

ב-2400 נורו זיקוקי תשובה מגבעת הסינים המכוונה בשם "פופא". אם היה סימן נסיגה, הרי שבא במאחר מדי. אלה אשר אליהם נתכון האות או שכבר נפגעו או שנמצאו בשלב של מנוסה על נפשם כתוצאה ממאמציהם שנעשו פחות או יותר מניהיוביה של שבעה רובאים אמריקאים שהיטו שכם לקרב.

טראנסו ישב לערוך את החשבון הסופי שלו. בסכמו את האבידות שגרם לאויב ואת אבידותיו שלו לפני שידוח לאקוף. כאשר נשלמה מלאכת ה"פוסקסנות" שלו קרא לאנשי הצורה הראשונה.

טוראי ג'ורג' סאקסגאוה* נמצא בכניסה העליונה על מנת להחזיק ב"שער האחרון" אם יכנס האויב אל תוך תעלת-הקשר. הוא היה מוסרד בשל כך שאיש לא בא לומר לו מה פירושה של אש תת-מקלע מן העמק. כחמש דקות חלפו. סאקסגאוה התאמץ בכל כוחו להבחין בסימן כלשהו של תנועה לאורך תעלת-הקשר. לפתע פתאום הסתכל מעל כתפו השמאלית לעבר שפת התעלה. ששה סינים עמדו על סוללת העפר ישר מעל ראשו בתסתכלם מטה אליו. מאחורי סאקסגאוה פתח מישהו (קרוב לוודאי כי היה זה טראנסו) באש מקרבין. קול הירי עורר את סאקסגאוה. הוא פתח באש מרובהו החצי-אבטומטי, בירותו שלושה מלאים תוך פחות מדקה. הוא חשב כי ראה שלושה מתוך ששת הסינים בנסלם מאש, אולם בהתרגשותו לא יכול היה להיות בטוח בכך. האחרים התכופפו ונעלמו מן העין, במורד המדרון. סאקסגאוה גזן אל מעבר לקיר החפירה וירה מלאי רביעי. הוא שמע קולות והחליט כי האויב מנסה לסטות הצדה ולהכנס לתעלת-הקשר הרחק יותר במעלה "האצבע". כשרובהו מונח על תל-החזה הוא התכופף הרחק אל מחוץ לחפירה. אולם אל מעבר ל"כ" מ לא יכול היה לראות דבר כי גבושיות אדמה הסתירה את המדרון הנמוך יותר. קרוב יותר אליו

יכול היה לשמוע טרטור של תת מקלעים והתפצחות רימונים, אולם הוא לא יכול היה לומר מהו כיוון הקולות. סאקסגאוה היכה כחמש דקות בפתחו כי אם יוסיף לירות עלולה תחמושתו לאזול. אחר ניקשו שני רימונידי על סוללת העפר כמטר מראשו, ניתרו חזרה במורד המדרון והתפוצצו; פירוש הדבר היה כי הרמנים הסיניים נמצאו במרחק של לא יותר מעשרה מטרים מלמטה לו. טוראי צנדי אמאדלו הצטרף אל סאקסגאוה. עוד רימון אחד הופיע, נחת ישר ליד רגליו של אמאדלו ובהתפוצצו הטיל את רסיסיו לשוא אל תוך האויר מבלי לשרטו אפילו. הוא אמר לטאקסגאוה: "אני חושב כי מוטב שניתן להם דבר מה". על כן זרקו שני האנשים רימונים לצדדים החיצוניים של קיר החפירה שבמעלה המדרון בהטילם ארבעה רימונים כ"א. הם לא ראו כל סימן מפורש לכך שהסינים נעים בכיוון זה; אולם זה היה האגף הפתוח שלהם ונקודת הסכנה העיקרית. זריקת הרימונים לא היתה אלא אמצעי זהירות. הם לא שמעו עוד דבר מן האויב.

הטוראים גארדנר ובי נסו, כזכור, על נפשם בריצה מהירה מעמדת התשמוע מס' 15 — דרכם נחסמה על-ידי התקדמות כוחו הראשי של האויב והם פנו לעבר גבעת הפלוגה. הם לא הגיעו רחוק ביותר. שלא במתכוון, התנגשו עם חבורת האויב אשר היתה נרתעת ונסוגה מאשו של סאקסגאוה. היו בה כשנים-עשר סינים. גארדנר ובי ניסו לרוץ הלאה, אלא שרימוני-רסק (potato mashers) התפוצצו ליד עקביהם. שעה שהפלוגה חתכה וחזרה אל רגליהם כשלו ונפלו. גארדנר זעק: "זורק!" הם קפצו והטילו רימונים כתגובה.

(*) שם יפני.

מפקד-פלוגה !

מפקד-מחלקה !

מפקד-כיתה !

בעמוד זה — מוצגות בפניך שאלות מספר המכוונות לסייע לך להבהיר לעצמך את טיבן ומשמעותן של העובדות המתוארות בפרשת-הקרב הקצרה „האף-הארוך“ (שעובדה ע"י איש מחקר-הקרבות הידוע, גנ' בריגדיר ס.ל.א. מרשל) — ולעמוד על לקחה ועל המסקנות הנובעות ממנה. ההצעה היא: שים לפניך גליון-נייר ועפרון — קרא את הפרשה בשנית — רשום לפניך את הנקודות החיוניות ואת המחשבות המתעוררות אצלך עם הקריאה — ונסה להעלות על הנייר תשובות לעשר השאלות.

ודאי שהתשובות לא תוכלנה להיות אחידות ו„לפי דוגמה אחת“. איש-איש ישיב לפי נסיונו, היקף-ידיעותיו, הרמה-הפיקודית אליה הוא רגיל וממנה הוא משקיף על המתרחש ביחידה צבאית ובשדה-קרב.

ממדיו הוערים-למדי של אירוע-קרב זה — הס-הם המקרבים את תוכנו ואת מהלכו אל רגילותו ואורח-מחשבתו אף של מפקד צעיר ומתחיל (ואף של מי שמתעתד בלבד לתפקיד פיקודי ולאחריותו) ; אך עם זאת יטעה החושב כי „דברים אלה — פשוטים-מדי הנם בשבילי“. אדרבא: — מצבים מעין זה המתואר כאן מטילים אחריות כלל וכלל לא-קלה על כל רמות-הפיקוד הנוגעות בדבר — ועד למפקד-הגדוד יגיעו (כפי שמעיד עצם המקרה המסופר כאן). התשובות שתמצאנה נכונות וקולעות ביותר תתפרסמנה ב„מערכות“ בציון שמות מגישיהן.

עשר שאלות לקוראי פרשת הקרב:

1. איזה פקודות-מקדימות היית נותן לאנשי מוצב-החוץ „האף הארוך“ ?
2. מה יתרונותיו ומה חסרונותיו של מעגל טלפון פתוח ?
3. כיצד היית נוהג אילו היית אתה מפקד המוצב בשעת ההתקפה:
א. האם היית נשאר מרבית הזמן במוצב-הפיקוד לצורך התקשרויות עם הרמה הגבוהה יותר ?
ב. האם היית בוחר ליצור את הקשר עם אנשיך ולבחון את מצבם באמצעות הטלפון, או בדרך של ביקור בעמדותיהם ?
4. האם נכון נהג מפקד המוצב בהסכימו לפינויה של עמדה מס' 15 ?
5. איזה סוג נשק אמריקאי קבע יותר מכל אחר את גורל הקרב:
א. הרובה ההצי-אבטומטי ?
ב. הרימון ?
ג. הארטילריה של הרמה הגבוהה יותר ?
6. האם היה מקום לשימוש במרגמה-קלה — אילו היתה — בקרב זה ?
7. האם רצוי היה שהמתגוננים יציפו את השטח בפצצות תאורה ובזיקוקים ?
8. מה היתה תכניתו של התוקף ומה היו הסיבות לכשלונה ?
9. האם היה טעם לתקוף את מוצב-החוץ „האף-הארוך“, או שמא מוטב היה לתקוף קודם כל את המתחם האמריקאי העיקרי ?
10. מהם הלקחים העיקריים שניתן ללמד מפרשת הקרב על מוצב-החוץ „האף-הארוך“ ?

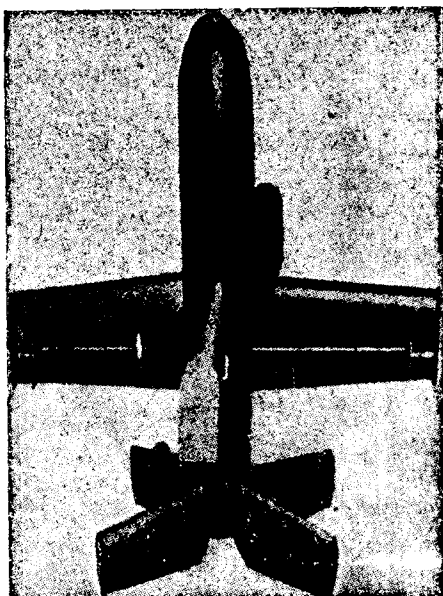
חידושי נשק וטכניקה

ה"דארט" -

קליע נגד-טנקי אמריקאי חדש

כבכל צבא כן גם בצבא ארה"ב עומדת בפני חיל-הרגלים, מזה שנים, הבעיה: כיצד להגיע לידי נשק-רקטי נגד-טנקי אשר בטוחו ובדיוק כיוונו (או הנחייתו) יעלה על ה"בזוקה" — ויאזן את הסיכויים שבדו-קרב בין הטנק לרגלי. קעת הופיע כאילו המענה לבעיה זו, בדמות ה"דארט" — רקיטה-מונחית בעלת סנפירים, כמטר-חצי אורכה, אשר מגדירים אותה כ"קליע פשוט-מבנה אך ניתן להנחיה תכ"ליתית". הציבוע של הגוף נועד, כנראה, להבלטת הקליע בתעופתו לעיניו של המנחה שעל הקרקע — כי חומר-ההדף שבמנוע-הרקטי גשרף ללא-עשן, ואין בו כדי לנתוב את מסלול-התעופה. עדי ראייה לניסויי הפעלתו מסרו כי ראשית תעופתו בתנועה "גלית" במקצת, שלאחריה באה התישרות מסלול-התעופה — והקליע פגע בדיקנות ב"מטרות שנעו אף במהירות שהוגדר כ"טוח-המכסימום שלו" (אך טרם פורסם מה הנו). ניתן לתמרנו תוך-כדי תעופתו, במידה המקנה לו אבטחה יחסית בפני הפגעות מאש רובים, מקלעים וכלים נ"מ. המתקן לשיגורו מוצב לרוב בכלי-רכב, לגבי כושר-המחזק שלו — מקובלת ההערכה כי יש לו סיכוי טוב "לחסל" טנק אפילו מבעלי השריון הכבד. השם "דארט" — פירושו מעין חץ (או רומח קצר) להטלה.

עצמת'אש ויכולת'קשר מוגברים לחיל'רגלים

חזון המקלע האחיד -

בהתגשמותו

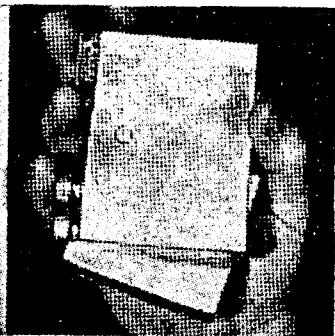
שני מפנים מביא אתו המקלע החדש, אשר צבא ארה"ב עומד להנהיגו: א. הוא מבשר כי נראה את המגמה להאחדת הנשק-האבטומטי של מדינות "נאטו", וקודם כל באשר לתחמושת - דבר אותו מסמל הכינוי הרשמי שנחשב לתחמושת המקלע החדש, "נאטו-7.62" (קוטר, אשר מבחינה פיזית זהה עם הקוטר האמריקאי המקורי 30).

מקלע זה, המכונה T161E3, בא למלא את מקומם של שלושת המקלעים בני הקוטר 30. ה"מצויים עתה בצבא ארה"ב - המקלע-הקל "באר", המקלע הבינוני מקורר-האוויר ("קל", לפי המונח האמריקאי) והמק"ב מקורר-המים ("כבד", כנ"ל) - ולחמש את חיל-הרגלים במקלע-אחיד; שכן הוטל עליו גם לזנוק בתוכו את תכונותיהם של ג' "האבות" שלו. כמסקנה מכך - עשוי הוא לירי מכתף, ממותן, מדורגל או מחצובה חדשה, עשויה אלומיניום.

משקלו - $10\frac{1}{2}$ קילוגרם בלבד; אורכו - 1.092 מטר; קצב-אש - 600 יריות לדקה; תפעולו ע"י נעילה סיבובית (בדומה למקלע-"ליואיס"). המקלע מופעל באמצעות גזים והתחמושת מונחת לתוכו ע"י שרשרת תחתית שפרקיה "מתפרקים" מאליהם. הקנה עשוי להחלפה מהירה ביותר.

ראשיתו של "חיל-העתיד"

בין עיקרי דמותו של "חיל העתיד" הפנטסטי-למחצה, המצטיירת במוחותיהם של מבקשי דרכים-לעתיד צבאיים, אחד החשובים הוא יכולתו של החיל-הרגלי, הלוחם-הפרט, לשמוע ולהשמיע מתרחק (קילומטר או שנים לפחות) - ולשבור את "בדידות-שדה-הקרב" (כביטוי הקולע של גנ' ס.ל.א. מרשל, בספרו "אנשים מול אש") הכובלת את הפעלתו הטקטית במכסימום היעילות והדינמיות. "קסדת-האלחוט" החדשה, שפותחה בצבא ארה"ב, עומדת כנראה לפתור בעיה זו. טוחה - כקילומטר וחצי, היא עשויה חמרים פלסטיים "קשים-כפלדה", ואחוז בתוכה מכשיר-אלחוט (לשמיעה ולדיבור) וזערוני, "כשתי חפיסות סיגריות גודלו", שמשקלו רק 450 גרם (כל זה - תודות לשימוש ב"טרנסיסטורים" הקטנטנים, הנכנסים יחד עם הסוללות, לתוך שתי תיבות-מתכת לא-גדולות ושטוחות). הוספת אנטנה (על גבי הקסדה) מגדילה את הטווח בהרבה. המכשיר אינו זקוק לתהליך של "התחממות" והוא מופעל מידית. הסוללות מספיקות כדי הפעלתו הרצופה במשך כמחצית-יום. הוא "יתרשת" עם מכשירי-האלחוט הצבאיים הנהוגים. גודל המיקרופון - כשל אגודל. אך במצבי קרבה לאויב אין החיל חייב לאשר את התשדורות שהוא קולטן ע"י מתן תשובה בדיבור - די לו למשור-למטה כפתור שבצד הקסדה - והמשרד ישמיע זמזום קל האומר לבן-שוחיו כי תשדורתו נקלטה - וכי מוטב לו למקבל לשחוק. מפתיעה חסינוח המכשיר בפני הפגיעות. אפשר להפילו על רצפת-בטון מגובה של מטר וחצי, לטלטלו משך 5 שעות במכונת-זריקה-וטלטלה מיוחדת, להלום בו בכוח פגיעת רסיסי-פגז - והוא יוסיף לפעול.

מור. ת. שרבורן, מפקד הדיביזיה, קובע בגלוי ש"יוחנן הישר" נחשב רק לנשק "זמני". ישנם אף רמזים לכך שנראים באוסף בליינשק אטומיים אחרים וקלים יותר.

גורל שרבורן וקצין המבצעים והאימון של הדיביזיה שלו, קול-ליוס לה. שויצר (אשר לשניהם נסיון רב במבצעים מוטסים, שכן השתתפו בדיביזיה המוטסת ה-101 המקורית, כאשר ביצעה את הצנחתה ההסטורית מעל פני נורמנדיה) מסרו תדריך על הדיקטיונות של הדיביזיה החדשה ועל ה"תסיסות" שהונחו ביסודה. קולונל שויצר היה מפקד יחידת "חיל הפרסום השמימי" אשר נבחן ב-1955 בחמרוני, סאג' בראש" היוזעים בלואיזיאנה. רבים מהרעיונות אשר פותחו שם הונהגו עתה בדיביזיה ה-101, לרבות סיור איירי והשימוש בטלביזיה מוטסת, אשר מתקנים אלה עכשו במס' סים.

יש לדיביזיה חמישה "צותי קרב" — שהם למעשה צותי גדודים מוגברים אשר כ"א מהם כולל חמש פלוגות רובאים ונוסף לכך, סוללת מרגמות ארטילרית, השייכת אורגנית לצות וכן פלוגת המפקדה והשירות הרגילה, שמתפקידה לספק שליטה סינקרית וסיוע לוגיסטי ל"צות הקרב". "צות הקרב" הוא קל במשקלו, אולם עצמתו כבדה.

כל אחד מחמישה צותי קרב אלה מונה כ-1500 איש, והיינו מעין "פשרה" בין הגדוד התקין לבין רגימנט הרגלים. הופעתו כיחידה היסוד עליה מושתתת הדיביזיה מאפשרת, לדעת חוגי צבא ארה"ב, ליחידות אלו לפעול על-פני מרחקים גדולים, להתפורר במהירות ולשנות חיש מהר את כיווני תנועתיהם מבלי שתאבד למפקדת הדיביזיה השליטה עליהן. ממש כשם שהפלוגות שבתוכן, המכילות בליינשק מסייעים אורגניים, וכן עשויות "לקלוט" נשק סיוע נספח תהיינה מסוגלות לפעול כמעין "גדודים קטנים" ולבצע פעולות "סג" וברכה" עצמאיות למחצה. בתוך צותי הקרב יהיו כלולים לא רק מרגמות 107 (בעתיד הקרוב — 105) מ"מ 81 מ"מ וקנים ללארבע 106 מ"מ על ג'יפים, אלא אף חותמים בני 90 מ"מ "Spat" (ראה "מערכות חוב" צ"ט, עמ' 63), שהוא

שמירת זיקה למסורת קודמים

אם כי הדיביזיה המוטסת ה-101 נותחה לחלוטין מצורת הארגון התלת-רגימנטלית המקובלת, הרי כל אחד מצותיות הקרב שבה נושא מספר אותו נושא סמל רגימנט מוטס. הרגימנטים (צותי קרב רגימנטליים) ה-501, ה-502, ה-506 וה-327 היו יחידות אורגניות של הדיביזיה המוטסת ה-101 במלחמת העולם ה-2. צות הקרב החמישי מציח את רגימנט העולם ה-11. רגימנט זה אורגן מחדש אח"כ לשם השתתפות במלחמת קוריאה בתור צות-הקרב הרגימנטלי המוטסת ה-187.

כלי שנעדר לפעולה נגד סנקס ונגד ביצורי שדה כאחד. הפיכתו לכלי המתאים להטסה ואף להצנחה נתאפשרה ע"י הפחתת המשקל של התחמושת עצמו ושל הרכבה הנושא שלו. גורם החובלה העיקרי בצותי הקרב (כברוב שאר חלקי הדיביזיה) גם הוא קל שבקל: הפרד המיכני, הקל בהרבה אף מן הגיפס (כ-340 ק"ג בלבד).

ארטילריות הדיביזיה כיללת חמש סוללות של הוביצרים בני 105 מ"מ, כך שסוללה אחת מצויה בשביל כל אחד מצותי הקרב כדי לתת לו טיוע כללי. כן כלולה בארטילרית הדיביזיה גם סוללת הרקטות ה-81 של ארטילרית-השדה (כרגע — מצוידת בקליע "יוחנן הישר").

"אין לנו יחידות מש ריינות בתור שכאלה", אומר קול-ליוס. "בשל הצורך שכל יחידה ויחידה תהיה ניתנת להטסה". כן יש לדיביזיה גדוד הנדסה, אשר משימתו הראשונית היא בנין חלקות נחיתה והמראה בשביל נחיתה בתנאי הסתערות למטוסי היבלה צבאיים, כגון C-123.

הסיוע הלוגיסטי מרוכז בפקודת אחד, הקרוי "צות הסיוע הלוגיסטי", שהוא אחראי לכל תפקידי האספקה, הפינוי והתחזוקה. הוא גוף-משנה חדש, שהוקם בהתאם לתפיסה

ה"פרד המיכני" — התגלמות חלום והניידות בגייסות קדומניים?

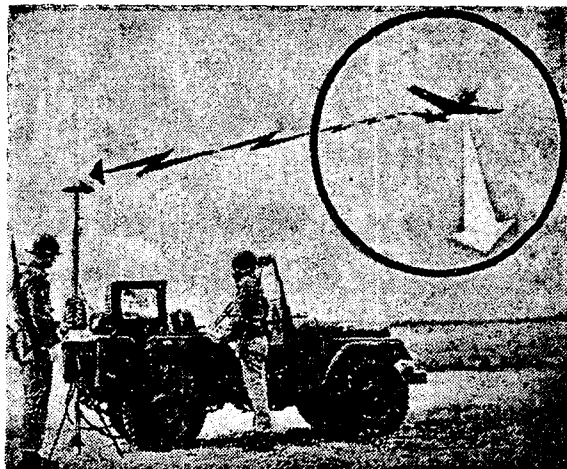
בדומה ליכולתו של בעל החי, נושא הראשון של השם — מסוגל גם הוא לנוע בכל סוגי שטחים, כפי שיעידו שני התצלומים של תנועה במעלה תלול ובחציית יובל. ניתן לכוונתו גיפס-ליכס של הרגלי: 2.5 מ' ארכו, כ-115 ס"מ רחבו וצלליתו נמוכה ביותר — כ-67 ס"מ בלבד. תכליתו — נושא כלי נשק, תחמושת וציוד רגלים אחד, אך יצלח גם להרכבת קנה ללארבע בן 106 מ"מ. מהירות תנועתו — 1.5 מ' ועד 48 ק"מ לשעה. כושר הטיפוס במעלה — עד 72%.

תחזוקה מסובכת יותר. לצות הסיוע הלוגיסטי יש גם פלוגת אספקה ותובלה, פלוגת רפואה, פלוגת הדואגת לתפקיד החשוב של אספקה בהצנחה וכן פלוגת המפקדה שלו עצמו. גם התומורת נכללת בפלוגת מפקדה ושירות זו.

גדוד הקשר של הדיכיונה גדול במידת מה מפלוגת הקשר שבדיכיונות הרגילות, בשל צרכיה המוגדלים של הדיכיונה לפיזור, ובשל הדרישות הגדולות יותר הסבועות בעצם סיבם של מבצעים מוטסים.

"גדוד הפיקוד והשליטה" הוא יחידה חדשה בדיכיונה מוטסת. היא מספקת את הגורמים הדרושים להפעלת שליטה ופיקוד על הדיכיונה של מפקד. הוא כולל את פלוגת המפקדה הדיכיונית, ואת פלוגת השירותים המנהלתיים שלו. כן כלול לים בגדוד זה פלוגת אייריה וגונדת סיוור, המספקת מוטסים לשם פיקוד, שליטה, קישור ו-חיל פרשים מוטסים" (הכונה כאן בעיקר להליקופטרים). גדוד זה אף מקיים חשור ותשמעת בדיכיונה וכן מפעיל את פלוגת התחלופת של הדיכיונה.

היחידה האחת עשרה של הדיכיונה היא "פיקוד בתיהססר מט' 508". משימת "פיקוד בתיהססר" היא להפעיל תכנית אימון למתנדבים לשירות המוטס, למתאמני אימון בסיסי מתקדם ולאנשי המקצועות השונים הדרשים ע"י הדיכיונה. "עתה, זו הפעם הראשונה", אמר קול' שויצר, "יש לנו עוצבה המיועדת לנוע אל וירת המערכה מרחק רב בזמן קצר — וכתוצאה מכך להגיע בעוד מועד, דבר שיאפשר לכבות "התלקחות" מקומית לפני שזו הופכת לכלתי ניתנת לשליטה; או מה שחשוב עוד יותר ע"י עצם הפגנת יכולתה זו למנוע התלקחויות מלפרוץ בכלל. צורת הארגון שלנו תאפשר תזוזה מיידית ומהירה בדרך האויר לכל מקום. ודאי שישנם בעולם כיום גחלים לוחשות רבות, אשר עליהן עשוי מנגנון כבוי האש", כגון זו שלנו, להשפיע השפעת מנוע רבה.

"עין כל-רואה" לטוחים טקטיים נרחבים מכשיר סלביית השדה קיבל סוהיהקף מוגברים ע"י הצבתו במסגרת מונחת מרחיק — ועתה יכול מפעילו מן הקרקע מהגייפ נושא מכשיר האכונה לסקור באמצעותו כל קטע שטח ברדיוס של 60—70 ק"מ. הרי שסיוור איירי עשוי להתבצע עתה, ב תחום מטוים, מבלי סיכון חיי סייסים.

לעוצבות כגון הדיכיונה המוטסת היוסו של ארה"ב, החמושות בכלים רקטיים רחוקים וסוה כ"יוחנן הישר", עלול המכשיר החדש לשמש השלמה טבעית, כ"עין רואה ומדריכה" למרחוק, לכלי הקרב הפוגע למרחוק.

הארגונית החדשה לגבי דיכיונה מוטסת. הוא כולל: (1) גדוד תחזוקה מסובכת יותר. לצות הסיוע הלוגיסטי יש גם פלוגת ראש האויר; (2) מפקדה; (3) פלוגת סיוע טורפי, שנועדה ל-

תפיסות של מחשבה ופעולה לתנועה מתמדת מרגע שנמצא על הקרקע, כדי שלא לשמש מטרה לפצצה אסומית אויבת. אנו מפתחים "משחקי התאמנות קצרים ופשטים ביותר הקרויים בפניו. תרגולות קרב" כברי שכל איש יגיב אבטומטית על מצבים כלתיצטווים בהם יפגש בקרב.

ועוד מדברי קול' שויצר: ודאי שזקוקים אנו לכלי נשק וכלי רכב קלים יותר ומשופרים. מרבית הדברים להם אנו זקוקים כדי להגיע לשימוש תכליתי יותר בהיטסים העומים לרשותנו, נמצאים בפיתוח ויועמדו לרשותנו בעתיד הקרוב ביותר. אחז מהצרכים הגדול לים ביותר שלנו הוא מוטסים אשר תוכננו במיוחד להסעת חיילינו וכלי רכבנו הלוחמים, וכלי נשקנו לאזור שמעבר לים אשר בו יתכן ונקרא ללוחים). זקוקים אנו למוטסים שיהיו דומים ל"מטוס ההובלה הבינוני" C-130 החדש. עליהם להיות מסוגלים לשאת הרבה יותר מטען למרחק הרבה יותר גדול, כדי שנוכל להגיע ממש לכל מקום בעולם.

קולונל שויצר, קצין המבצעים והאימון של הדיכיונה, ציין בין השאר בברי הסברתו: "סבורים אנו, כי ניתן לנקוט צעדים מטוימים כדי להגדיל את תכליתיות הארגון שלנו. אחת הסיבות שבגללן הוקמה הדיכיונה היא הצורך לקבוע עתה ולבחון כמה מן הצעדים האלה.

שומה עלינו לשפר את ניידותנו על פני הקרקע, מרגע בו נעזוב את המוטסים אשר הובילנו לוירת המערכה. ניידות כזאת מצריכה פיתוח של הליקופטרם חדשים וטובים יותר — או של כלי טיס אחרים שאינם זקוקים למסלול המראה ונחיתה ארוכים — אשר יאפשר לנו, גם לאחר שהוטלנו למקום מטוים "מאחורי קו האויב", להעביר בדרך האויר את כוחנו המוטס למקום אחר ולפרסו שם, ולתספק עצמנו בדרך האויר. אנו עובדים עתה על ענין זה. אנו מתחמים

(*) בענין זה — ראה עדותו המאלפת של גנרל גאבין בפני ועדת הסנט האמריקאי, שהוקדוה ה מענינות ביותר שבה ניתנו במערכות "חוב" קיג.

„תולדות ההגנה” כרך א' (חלק ב')

בעריכת שאול אביגור, יצחק בן-צבי, אלעזר גלילי, ישראל גלילי ויהודה סלוצקי. העורך הראשי — פרופ' ב. דינור. מזכיר המערכת — ג. רבלין. (הוצאת „הספריה הציונית” ו„מערכות” — תל-אביב, תשי״ז).

בעיניהם כבן חורג, סורר ומורה, שמצנה להצר את צעדיו. תכניות לגיוס חדש של צעירים יהודים בגולה — נדחו. עד שהתפורר הגדוד ושאריתו פורקה סופית. על השתתפותו בהגנת תל-אביב בימי ה„מאורעות” במאי 1921.

לעומת זאת געשה אז במזרח-התיכון כולו התנועה הערבית והדיה נשמעו גם בארץ-ישראל, שהיתה בעיני הפאן-ערביים לא יותר מ„סוריה הדרומית”. פרשת הגנת הישובים בגליל-העליון, ששיאה במערכת תל-חי בִּיִּיא באדר תר״פ (1920) ניתנה כאן לכל פרטיה. אולם מעטים הם היודעים כי אין פרשת תל-חי אלא פרט אחד בפרשה ארוכה של התקפות ומעשי שוד שנמשכו במשך כל שנת תר״פ (1920) בגליל העליון והתחתון ושסיכנו את קיומם של כל הישובים באזורים אלה. אנו קוראים על התקפה עזה על אילת-השחר שנהדפה בגבורה על-ידי חבריה, על התפרצות כללית של בדוים באייר תר״פ, שהערמידה בסכנה את כל הישובים במחוז טבריה ושנעצרה בעיקר על-ידי חיל-המצב היהודי שחנה בצמח. תפקיד מרכזי בהגנת הגליל בשנה ההיא מילא ועד ההגנה בטבריה, בראשותו של יוסף נחמני, שהיה ממונה על אספקת אנשים ונשק ועל סידורי השמירה וההגנה בגליל. כבר אז נשלחו מאות אנשים מתל-אביב ומשאר חלקי הארץ לעזרת הגליל, כבר אז פעלו יחידות משטרה-מיוחדת יהודיות שהצילו את הישוב העברי בגליל מהתמוטטות גמורה.

פרשה בפני עצמה בימים ההם היתה פרשת ההגנה בירושלים בימי מהומות הדמים בפסח תר״פ. במרכז השלטון הצבאי בארץ, שאלפי חיילים עמדו לרשותו, נשפך דם יהודי ברחובות ירושלים. ההגנה היהודית, בהנהגתו של זאב ז'בוטינסקי, סמכה יותר מן הראוי על הגינותם של הבריטים וביום המבחן נצבה חסרת אונים בפני בגידתו של ה„שותף” הברי-

לאחר הפסקה של קרוב לשתי שנים יצא לאור בימים אלה החלק השני של „ספר תולדות ההגנה” (כרך א').

חלק זה דן בתקופה הסוערת של ימי מלחמת העולם הראשונה ובימים שבאו אחריה. התנועה ה־ציונית והישוב העברי באים במגע עם גורם חדש — עם הממשלה ועם הצבא הבריטי. מצד אחד זוהי תקופה של הבטחות ותקוות גדולות, ומצד שני — חתירה ובגידה מצד הבריטים ואולת-יד — במחנה היהודי.

בששת הפרקים הראשונים מספר ד״ר בן-ששון על פרשת הגדודים העבריים בשנות מלחמת העולם הראשונה. בתוך אוירת המאבק העולמי הכללי מתעוררת, פה ושם, בחוגים יהודיים וציוניים השאלה: „אם נגזר עלינו להלחם, מדוע נלחם למען ענייניהם של עמים זרים?” מכאן צץ רעיון הקמתם של גדודים עבריים, שילחמו כבני ברית עם אחד הצדדים ה־לוחמים למען גאולת ארץ-ישראל.

עוברים לפנינו, פרק אחרי פרק, תולדות הראשון לגדודים אלה, גדוד נהגי הפרידות, שלקח חלק במערכה הנואשת בגאליפולי, תולדות הגדוד שהוקם במאמציו של זאב ז'בוטינסקי בלונדון ולקח חלק בכיבוש ארץ-ישראל הצפונית בסוף 1918, התנדבותם הנלהבת של אלפי צעירים עברים לגדוד העברי באמריקה הרחוקה, ואחרון אחרון הגדוד שהוקם ב־ארץ-ישראל לאחר כיבוש חלקה הדרומי על-ידי האנגלים, ובו לקחו חלק מיטב בני הנוער בארץ בימים ההם.

אחר-כך באה הפרשה המדיאבה של שנות המשטר הצבאי בארץ (1918—1920), עליה מספר שאול אביגור, הנגרלים והמדינאים הבריטים במזרח לא רצו להכיר בהצהרת בלפור ובכל הנובע ממנה. הגדוד העברי, שהיה צריך לשמש חיל-מצב בארץ, היה

טי. מאסרו של ז'בוטינסקי ו-18 מחברי ה"הגנה" וכליאתם בעכו היה שיא בפרשת התעללות זו. אולם הפעם הוגדשה הסאה, ולפי פקודה שבאה מלונדון הושם קץ לאדמיניסטרציה הצבאית ונציב יהודי — הוא סר הרברט סמואל — נשלח ארצה.

מאורעות אלה בגליל ובירושלים פקחו את עיני החלק האקטיביסטי בישוב, שהתרכז בימים ההם בהסתדרות "אחדות העבודה". האמונה התמימה ב"ברית עם האנגלים, שמצאה בטוי ב"לגיונים" של ז'בוטינסקי, התערערה. הורגש הצורך בארגון הגנה עצמאי ובלתי תלוי בשלטונות. כוחותיו של "השומר" שמילא תפקיד זה בימי השלטון התורכי, לא הספיקו לכך. בסיון תר"פ (1920) החליט "השומר" להתפרק ולמסור את תפקידו ל"אחדות העבודה". ועידת "אחדות העבודה" שהתאספה אז בכנרת קיבלה על עצמה את האינציאטיבה המוטלת עליה מאת הסדרות, "השומר" לדאוג לסידור ענייני ההגנה" ובכך הונח היסוד להקמתו של ארגון "ההגנה" בארץ, שהיה קיים במשך כל שנות השלטון הבריטי, עד שהפך בימי מלחמת העצמאות ל"צבא הגנה לישראל".

אל תחלק השני צורפו למעלה מ-300 עמודים של הערות ונספחים לכל הכרך הראשון, על שני חלקיו. מדור זה מגלה לפנינו את המקורות הרבים מהם שאבו מחברי הספר את החומר לעבודתם. בהערות כלולים חוץ ממראי מקומות גם קטעי תעודות השופר כים אור נוסף על הבתוב בספר. 78 הנספחים כוללים תעודות רבות: תכניות הגנה, תקנונים, מכתבים ופתי

קאות הקשורים כולם קשר אמיץ בתולדות הגנה הישוב בשנים 1878—1920. ביניהם ראוי לציין את מכתבו של זאב דובנוב, איש ביל"ו לאחיו, שמעון דובנוב (בשנת 1882) בו הוא מביע את תקותו, כי "היהודים בנשק ביד יכריזו עצמם בגלוי לאדוני מולדתם הישנה" (עמ' 804), את "חוקי השמירה" של "השומר" (עמ' 820), את הדין-וחשבון המזעזע של ועד "השומר" על פרשת ההתנגשות ביוסף לישנסקי (עמ' 854), את מכתבו של פנחס רוטנברג לו, ז'בו-טינסקי, לבית הסוהר בעכו (עמ' 930), את החלטות בענייני הגנה של ועידת "אחדות העבודה" בכנרת (עמ' 955) ועוד רבים כאלה. הלוחות הכרונולוגיים, וביחוד הלוח הכרונולוגי הכללי (עמ' 961 ואילך), מסייעים לקורא לקבל תמונה מרוכזת של כל מהלך העניינים בשנים ההן, והמפתח המפורט הבא בסוף הספר יהיה לעזר רב לקורא בכואו להשתמש בספר זה.

הרבה חיות מוסיפים לספר עשרות התמונות הבאות בטכסט ובעמודים הנספחים אליו, בהם תצלומים רבים מחיי הגדודים העבריים ומחיי ה"הגנה" בימים ההם, תצלומי תעודות, מכתבים, כרזים וכו', מפות ושרטוטים.

עוד רבה הדרך לפני מחברי הספר ועורכיו עד שיגיעו לסיום מלאכת כתיבת תולדות ה"הגנה" בישוב — עד קום מדינת ישראל. אולם השלב הראשון — המספר על התקופה בה הונחו יסוד ה"הגנה" — הושלם עתה כולו.

קרבות שריון 1939-1945

(109 עמ' 56)

מלחמת המזרח-המערבי המתוארת ב"קרבות שריון" ניתנת לא רק לקריאה אלא אף ללימוד חוזר-ונשנה, וכי רבים הלוקחים שאפשר להפיק ממנה. אופן הצגת הקרבות והבעיות ע"י פוך מאלנתין מסייע מאוד ללימוד הזה, ושם את הדגש במקומות הראויים לתשומת-לב.

היה זה מקרה מעין, שבו ההתקפה אינה כחוצאה של יומה חפשית, אלא הכרח הכספי ע"י התנאים; כאשר התוקף הנו נטול כל סיכוי מלכתחילה, והנתקף אינו יכול כלל לקוות להתפתחות שתהיה רצויה לו יותר מאשר התקפה כזו עליו, ע"י אויב תשוש ומדולדל. אין ספק, שאותה תקופה של

תוצאות תחרות רשימות מס. 11

ובעלת נסיון קרב רציני. תהיה נוטה לנצל כל הניתן בכל הזדמנות חשובה. תכונה זו היא היא כולש הניידות האמתי של כל כוח צבאי.

והוא מוסיף ואומר, מנסיונו בצבא הבריטי בימי מלחמה השנייה: „קומץ אנשים במקום ובזמן הנכונים — חיתה לו השפעה רבה יותר על גורל הקרב מאשר לכוח גדול ממנו פי עשר כעבור עשרים וארבע שעות“.

רוב הכותבים מתרכזים ברשימותיהם בתשובה על השאלה: כיצד יוכל אותו קימץ אנשים להגיע למקום הנכון בזמן הנכון?

על כך — מרשימתו של סג"מ שמחה האוז:

„לא דייק נפוליון באמרו שצבא צועד על קיבתו. צועד הוא קודם לכל — על רגליו. ופיתוחן של אלה, פיתוח כושרן, בד בבד עם פיתוח כושרו הכללי של הגוף — זאת יש להשיג בטפחנו את ההליכה בצבא. עלינו לשאוף לכך שהצבא, ביחוד החי"ר ויחידות השרדה, יוכל לסמוך במאת האחוזים על רגליו שתובלנה אותו לכל מקום אשר אליו יצטרך להגיע.“

ביחוד אמור הדבר לגבי החי"ר, אשר כבר שמו מורה על קשר הדוק עם רגלים. הוא במיוחד צריך להיות בעל כושר לשאת מסע ממושך, מייגע או מהיר, אשר בסופו יהיה מוכשר לבצע משימה שהוטלה עליו. הן ביום והן בלילה.

יש לשאוף שעם פיתוח ההליכה, כוח הסבל, כושר הגוף לשאת מסע קשה יפותחו בחייל מספר ערכים מוסריים ראשוניים — אך חשוב

ההיענות הרבה לתחרות רשימות מס. 11 מעידה, כי טיפוח כושר ההליכה הנו נושא הקרוב ללבם של מפקדים רבים בכל ימות השנה, ולא דווקא בימים שלאחר מפעל הצעדה השנתי 1956. מסקנה זו אף קיבלה חיזוק יתר לאחר עיון בתוכנן של הרשימות שנשלחו לתחרות — המדגישות כולן כאתת את הצורך בהליכה של כל החוגים בכל ימות השנה עד להיותנו „עם הולך“, כדברי אחד הכותבים. כמה מן הכותבים מתייחסים לחלקם של דרכי המחשבה ושל המוראל בבנין כושר הניידות של צבא. ביטוי ממזה לנקודה זו מצאנו ברשימתו של אביגדור גולדשטיין מקיבוץ „החותרים“:

„אינני נמנה על המאמינים שניידות נובעת בראש ובראשונה מן המכונה המקנה לנו מהירות ובטחון. לו היו הדברים כך הרי יכולנו להטיל את הבעיה כולה על אגף האפסנאות ועל חיל התובלה מאחר שיש לנו יכולת מיפון. אולם אני סבור שמבחינה צבאית קיים כושר גיידות רק שעה שקיים רצון להלחם; אין זה סתם ענין של הסעה ושל מהירות אלא היכולת לעמוד בפני אש ולהנחית אותה היא הקובעת בסופו של דבר את כושר הניידות. ומשום כך הניידות בצבא הנה יותר ענין של מחשבה ורוח מאשר ענין של ציוד טכני. השאלה היא: הבוטח הנך בכוחותיך העצמיים והנכון הנך לקבל את משא האחריות לחיים ולמות שבמצבי קרב? כושר הניידות בצבא כולו או ביחידה כלשהי בתוכו הנה, בעיקרו של דבר, בבואה נאמנה של המנהיגות באותו צבא או יחידה. יחידה בגודל כלשהו החדורה ברוח פטריוטיות של אמת מאומנת היטב,

לפתח מספר ערכים, כגון עזרה לחבר כושל

והוא ממשיך ומציע דרך לביצוע הדבר:

„כל יחידות צה"ל חייבות, לדעתי, לקיים צעדה אחת למרחק 40 ק"מ תוך 8 שעות כל שלושה חודשים, כאשר היחידה הצועדת נרשאת אתה ערד-קרב מלא. באופן זה אפשר להעמיד את כל יחידות צה"ל על כושר הליכה מצוין. ומתוך הנחה, כי אימון זה ינוצל באופן מושכל, יוכל החייל בתקופת שירותו להכיר את הארץ במידה לא מועטה“.

ריב הכותבים משלבים ברשימותיהם את בעית צעדת האזרחים עם בעית כושרם של אנשי המילואים.

כותב סגן ראובן ראובני:

„לדאבונו רגילים אנו לנסוע יותר מדי בכלי תחבורה (אומרים שחבל על הסוליות...) אך עם כל הנוחיות הזאת עלינו לזכור כי אנו עלולים לעמוד גם במצבים לא נוחים ועלינו להיות מוכנים לכך. אי לכך יש ללכת גם ברגל — וכיצד? — נתרגל זאת בקלות ע"י הליכה ברגל יום יום למקום העבודה וחזרה ממנו לפחות 2 ק"מ לכל צד (זה יגוול מאתנו 5 ק"מ 40 דקה ליום אך הברכה הצפונה בזאת רבה היא) ולפחות פעם בשבוע ללכת 5 ק"מ בצורה זאת נגיע לכושר גופני טוב ולא נתנן כתוצאה משיבה יום-יומית במשרד.

מעל הכל על יחידות המילואים לבצע לפחות אימון תלת-חדשי אחד שיוקדש בעיקרו ל"מסע; בהקרא היחידה לשירות תגיע למקום המרוחק כ-20 ק"מ ממקום האימון. תתארגן בו, תצטייד במהירות ותנוע לשטח האימון. דבר זה יגוול בס"ה כ-6 שעות מהאימון ה"כללי אך שכרו רב. אותו הדבר יעשה בגמר האימון: היחידה תתפרק מהציוד היחידתי במקום האימון, תערוך מסע של 20 ק"מ עם הציוד האישי לנקודה שבה תתפרק בכלל ומשם יסע כל אחד למקומו. כך, לאט לאט ובהדרגה, נגיע לדרגת אימון בהליכה ונדע לצעוד בגאווה לקראת הבאות“

בים וקובעים, כגון: עזרה לחבר כושל, עזרה הדדית, והבטחת שלומו והצלתו של פצוע. בקיצור: עלינו להשיג חי"ר כזה אשר שום מסע, ויהי זה הארוך והממושך, המפרד והמהיר ביותר לא יפגע בכושרו הקרבי. חי"ר אשר בעזרת רגליו יפתיע את האויב, אשר בסיכום האפשרויות שתבאנה אותנו להשגת נצחון — יובא גם כושרו ללכת היטב.

דבר זה, ללא הסתייגות שהיא, אמור לגבי שאר יחידות שדה, (חת"ם, חש"ן וכד'), מאחר ולעולם לא נדע אם תנאי שדה הקרב לא יאלצום להפוך לחי"ר (ולו אף במקרה הביש של נסיגה, תגבורת בהולה לחי"ר או היחלצות מכיתור) ולעולם לא יהיו תנאיו של פלס או חבלן שונים מתנאי חייל החי"ר הרגיל. איך נשיג ונממש שאיפות אלה? — רק על ידי חינוך, מאמץ ומאמץ ללא גבול.

סגן ראובן ראובני, מפקד-סבא מציב חמישה כללי יסוד למסע להשגת מטרת אלו:

- א. כל חייל ישא את נשקו האישי;
- ב. כל חייל ישא את התחמושת האישית והיחידתית הממוצעת לכל קרב;
- ג. חייל הנושא נשק אחר או כלי-שירות אחר בקרב, כגון: מרגמה, בזוקה, אלונקה, מכשירי קשר — ישאו עמו במסע;
- ד. יחידת שדה תערוך מסע בשיתוף גורמים אחרים העלולים להדרש לעזרה בשעת קרב, כגון: יח' מרגמות 120 — בשיתוף עם נהגי פרדות, כשהמרגמות עמוסות על הפרדות;
- ה. יחידת שירותים — כנ"ל. כגון: חר"פ בשיתוף עם נהגי פרדות בהובלת ב"ח שדה והקמתו; יחידת האספקה כנ"ל, ב"הגשת אספקה או תחמושת לשדה הקרב“.

הכרת הארץ אגב צעדה הנה נקודה נוספת, שרוב הכותבים מתיחסים אליה ברשימותיהם. כותב סגן יואכים זוננברג ממושב ארבל:

„ישראל הנה ארץ קטנה — ובכל זאת לא אגוים אם אומר כי כמעט ואיננה מוכרת ל"אוכלוסיה היושבת בה. שומה עלינו לשאוף לכך, כי כל חייל בצה"ל יהיה בן בית בכל אזור מאזורי הארץ“.

„ומהי מטרתנו בטיפוח ההליכה בקרב הציבור האזרחי, וכיצד נפעל לאורה? זו בעיה מעט יותר מסובכת וקצת יותר קשה, מאחר ואי אפשר להכריח את האזרח ללכת, והציבור האזרחי מאורגן פחות מהצבא.

אמנם יש לעם ישראל שיא עולמי ב־40 שנה צעידה וכינויו הוא „היהודי הנודד“, אך מס־תבר שהעברים מעדיפים לשבת כשאין צורך ללכת, והמצב לא השתנה עד עצם היום הזה. לנו בתור עם לוחם יש צורך בהחדרת ספורט מחשל ומחסן לתוך העם, מאחר וספורט זה הוא המשך ישיר לתקופת מילואים קצרה ובלתי מספקת.

יש צורך להחדיר בציבור האזרחי את ההליכה, עד שתהפך לספורט לאומי, ספורט שמעודד וממריץ השגת שיאים לקבוצות ובודדים ו־ספורט הגורם הנאה להמונים. עלינו להפוך את ההליכה למצרך עממי, עד שנוכל לראות נוער, משפחות שלמות ואף קשישים מבלים יום או יומים מנוחה בטיול רגלי בשדה, עלינו לשאוף שההליכה המאורגנת או האינדוידואלית תכנס לאתלטיקה בתור מקצוע חשוב. יש לחנך את העם ללכת.

יש לחנכו עוד מהגן, לדרוש מהגנות ש־תטילנה עם עולליהן בשדה, ממורי ביה״ס העממי להרבות בטיולים מאורגנים ברגל ואף לטייל בכל הזדמנות, כגון שעורי טבע וכו'. במסגרת ביה״ס התיכון נכנס גורם חדש ל־מסגרת — הגדנ״ע. ואכן רב כוחו, אך אין הוא מנצלו כראות, לדעתי. מוטב היה להפנות

יש להכניס את ההליכה להוי הארץ!

את מרצו לאפיק סיירות וטיולים על־חשבון תס״ח ותותחנות וכד'.

יש לארגן טיולים ומסעי צעידה ותחרויות בנושאים אלה בין ביה״ס התיכוניים ובמסגר־תם או בשיתוף עם הגדנ״ע, ויש לשתף בכך את כל התלמידים. יש להקים תנועה חזקה לעידוד ספורט הצעידה, שיוזמיה יהיו הגופים המתאימים לכך, גדנ״ע משרד הבטחון, איגוד הספורט, תנועות הנוער למיניהן, אגודות ה־ציידים, הקלעים ומכבי־אש וכל גוף אזרחי מתאים אחר, יש להכניס את ההליכה להוי הארץ!

הצעה מפורטת על „התנועה לעידוד ספורט הצעידה“ מצאנו ברשימתו של סגן־משנה דוד רותם, מחיפה.

„להלן הצעתי לקראת מפעלי הצעדה העתי־דים:

יש להקים גוף ציבורי המורכב מנציגי הצבא, אגודות הספורט, אגודות מטיילים ונציגי ה־חברות לידיעת הארץ וחובבי הטבע, גוף כזה יעמוד בראש מפעלי הצעדה ויתכנן את צורת ארגון הצעדות במשך כל ימות השנה, ויבחר את נתיבי הצעידה, שיתוף נציגים מחוגים אלה, יבטיח שהצעדה לא תהיה מסע מזורז על כביש אספלט בלבד, אלא מסע־טיול ל־חישול הגוף ולהכרת נתיבי הארץ ושביליה, עברה ההסטורי וצמחיתה, אשר למדריכים־מלוים — בטוחני שבין ציבור המטיילים בארץ יימצאו רבים שיהיו מוכנים להנחות ולתת דברי הסבר לטיולים מסוג זה. רישום מראש של הנכונים להשתתף יאפשר מיון וחלוקת המסעות על פני כל הארץ ובחירת מנחים מתאימים לכל אזור ואזור.

מסעות כאלה אפשר לבצע בימי חול־המועד שבחגים המרובים אצלנו, בשבתות וכדומה, וכך יובאו למפעל זה מאות ואלפים הנכונים לצעוד, בחלקם הצועדים במשך כל ימות ה־שנה במסגרות בלתי קבועות אחרות ובאופן פרטי.

אחת לשנה תערך הצעדה ה־מסורתית שב־סיומה יקבעו היוצאים לתחרויות וליציג בין־לאומי. נראה לי שבצורה זו תושגנה תוצאות נאות, תורחב מסגרת הצועדים ותוכר החשי־בות הרבה שבצעידה.

ולסיכום, אל לנו לשכוח שאין הצעדה על כל צורותיה, צעדה לשמה, יש לה תכלית והיא

צועדים באלפיהם בכל דרכי הארץ

הפרס לתחרות זו ניתן, לפי החלטת המערכת, לרשימותיהם של סג"מ דוד רותם וסגן אליאש זכאי. להלן ניתנת במלואה רשימתו של סגן אליאש זכאי.

טיפוח כושר ההליכה

ואילו את המשימות יש לבצע גם בצמצום השימוש ברכב. עיקר תפקיד חילות השדה הוא לעזור ולהשלים את פעולתו של חיל הרגלים, ועליהן להתאים את עצמן אליו, גם כשנה מחייב מאמץ "רגלים" ניכר.

באשר לציבור האזרחי, גם הוא יתקל באותן אי-הנועימיות של המצב המלחמתי. היצאת כלי רכב מתנועה והריסת דרכים הגן תופעות של יום יום. אזי יאלץ גם האזרח ב"עורף" לכתל את רגליו.

ההליכה אינה אך ורק תחליף לחסרון רכב. בכל החילות וכן בציבור האזרחי יהיה לפעמים שימוש יעיל ברגלים חיוני וקובע לגבי מבצעים חשובים. ואין מי שיוכל להתנחם בלבד שלא היא יועמד במבחן מכריע זה אי-פעם.

בעתות רגיעה נוכל לראות את ההליכה כאחד מענפי הספורט. והצעדה האחרונה נשאה בעיקר אופי כוה. מסעו ומצעדים מרוממים את רוח היחידה, משפרים את הרגשתו של הפרט ומעלים את הכרת ערכו, בידעו שהוא יכול "ללכת" לגמלא מרחקים או לרוץ. ושהוא יכול לסמוך על כוחות עצמו אף בעייפות ותחת לחץ. נטיעת הרגשה זו בחייל ובחיידה חשובה לחישובם.

הדרך הטובה לטיפוח כושר ההליכה היא פשוט — ללכת. חייל הרגלים הולך, זהו אולי החייל, שבסיכומו של דבר הולך יותר מאחרים. רצוי להרבות בהליכה בכל הזדמנות שאיננה נראית כאפשרית. יציאה לאימונים וחזרה — בהליכה. כמו כן, באם אין המרחק גדול מכדי לפגוע באימונים עצמם. הדבר אמור לגבי הזמן הקצוב. אין ההליכה מורידה, ואסור שתורי מכושרו של החייל להתאמן אח"כ. יש לנצל יציאות לאימונים הגם שאינם אימוני שדה — כגון מטושים, ועוד — ולעשות בהליכה. רצוי להרבות במסעות במחזורי האימונים, ומשום

העלאת הכושר הגופני והנכונות של כל פרט, על מנת שבכוח העת יהיה כשיר יותר ונכון יותר לביצוע משימתו. לפיכך נראה לי שביסודם של כל צעדה אפשר להוסיף עוד תרגיל-מבחן או מאמץ אחרון, לדוגמה, מבחני "אות הקלע", מעבר מסלול מכשולים, או ריצת-שדה 1500 מטר.

יש לקוות שההתענינות הרבה בציבור עקב תחרויות הצעדה, בתוספת ארגון נכון ויעיל, יביאו בכנפיהם לצעדה הבאה, צועדים באלפיהם בכל דרכי הארץ ונתיביה.

המטרה הסופית של כל עבודת הצבא בימי שלום היא הכשרת החילות והכנתם לעמידה במבחן העליון — התמודדות עם האויב לכשתבוא. נוכל לחלק עבודת הכנה זו לשתי צורות כלליות — לימוד טכני ואימוני-תרגול פיזיים (כל פעולות השגרה האחרות — מנהלה, אחזקה וכד' — הגן רק משרות את עבודת ההכנה הזו). האימון שואף להקנות לחייל אותן תכונות, ולהביאו לאותה רמה שתיתן יסוד להניח שיפעל בהלכה במבחן. לחלק האימון שייך גם טיפוח כושר ההליכה, שהנו חלק בלתי נפרד משאר התכונות שיש לטפח בחייל. חשיבותו אינה נופלת מזו של כושר קליעה טובה או תת-מצאות בשדה.

ברור לכל, שלמרות המיכון הגבוה הקיים כיום בצבאות, נשארה עוד צורת התנועה העיקרית קשורה ברגלים. הדבר נכון הן לאימונים בתקופות רגיעה, ועל אחת כמה וכמה — בעתות מלחמה. אז המאמץ הנדרש מהחייל (בכל היחידות, ואף מהאזרח) מגיע תכופות לממדים גדולים ביותר, ועם זאת חמורות המגבלות על תנועת כלירכב עד שלעתים יש הכרח להוציאם מהשימוש. הליכות ממושכות או מהירות, ולרוב תחת לחץ, הגן לפעמים הכרחיות ומותבנות ע"י עצם איסור של מבצע מסוים (הסתערות, הסתננות, מעבר שטחים בלתי עבירים לרכב, התקדמות בלילה וכד').

חייל הרגלים, כנושא העיקרי של הפעילות הקרבית, משתמש רבות ברגליו; ואין חולק על כך, שנחוצה רמה גבוהה של כושר הליכה ביחידות החי"ר. יחידות השדה האחרות ויחידות השירותים משתמשות אמנם ברגליהן פחות מחייל הרגלים, אך אין להבטיח, שכך יהיה הדבר גם בזמנים של פעילות מלחמתית, שאז, כאמור, מוגבל ביותר השימוש בכלי רכב. ואל להן ליחידות, אלו לראות את עצמן כצמודות לרכב. הרכב הנו כלי עזר, המקל עליהן לבצע את משימותיהן.

שהגייסות מוסעים. כמובן שיש לערוך קודם את התרגיל ככתבו. בנושא לוריאציות ולאימון מתקדם אפשר להכניס "סיפור" על הוצאת הרכב משימוש, ואז — קדימה!

אמצעי נוסף לעידוד האימון בהליכה הוא התחרויות. הן האימון לתחרות והן התחרויות צריכות להיות יחידתיות. קרי, עליהן לכלול את כל אנשי היחידה, כשם שהכל חייבים ללמוד את הרובה.

בציבור האזרחי אפשר לטפח את כושר ההליכה כענף ספורט, ואחד האמצעים לכך הוא ארגון תחרויות כמפעל הצעדה. כמו כן ארגון טיולים ע"י מוסדות וארגונים שונים, ושוב למקומות מעניינים וקשים, וכמובן — בהליכה.

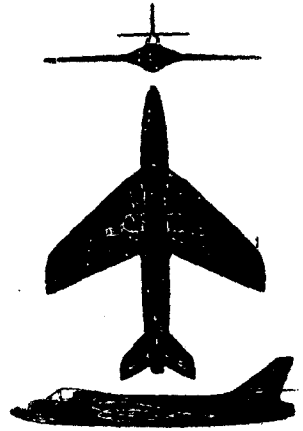
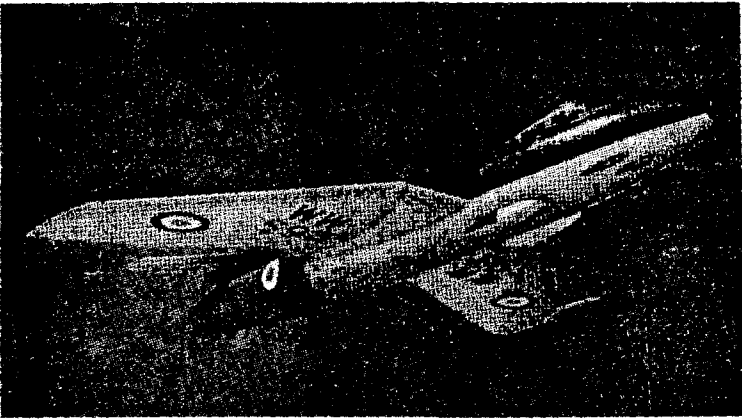
סגן אליאש זכאי

דומה ל"טיולים" ו"סיורים" ברגל בחלקי ארץ שונים מעניינים ויפים, וקשים להליכה, גם בשאר תקופות השירות. יש לעשות זאת בצורה מושכת ומעניינת, ולא להכביד בהליכות מיותרות. (הרנח שבהליכה מוגזמת יכול לצאת ב"הפסד" של "ירידה לנשמה" או על חשבון אימונים אחרים. לכן כדאי לשלב את ההליכה עם שאר הגורמים). מסעות צריכים להיות בנויים ככל אימון "מן הקל אל הכבד" ודווקא כאן יש מפקדים ה"שוכחים כלל זה. יש הדולגים על ה"קל" ונמצאים "שוכחים" את החייל. ויש המנותנים על הכבד, ונמצא האימון לוקה בעיקר.

אין הדרכים הנ"ל — מסעות וטיולים — שונים בעיקרם לטיפול כושר ההליכה ביחידות שונות. יש להרבות בתרגילים, שבהם על החייל ללכת גם אם "סדר מהלך התרגיל" הוא כזה.

מטוסי הקרב „האנטר“ ("HUNTER")

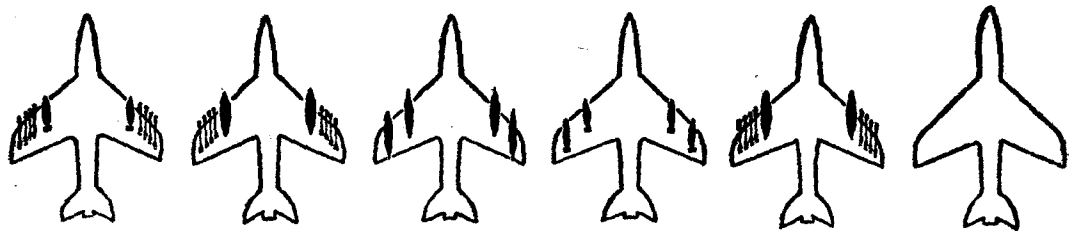

„האנטר F.6“ — מטוס קרב רב-תכליות מתוצרת מפעלי „הוקר“ (Hawker), בריטניה

התכונות האופייניות

דגם F.4	דגם F.1	
10.27 מטר	10.27 מטר	מוטת כנפים
14.00 מטר	13.80 מטר	אורך
3.97 מטר	3.05 מטר	גובה
		מנוע דולסררויס
		אבזן
		עצמת המנוע
		מהירות-מכסימום
		„גובה פני הים“
		חימוש
דגם R.A.2	דגם R.A.7.R	
3655 ק"ג כוח	3405 ק"ג כוח	
משיכה סטטי	משיכה סטטי	
1175 ק"מ לשעה		
4 תותחים בני 30 מ"מ, כ-100 פגזי לקנה;	4 תותחים	
24 רקטות 3 אינטש אוויר-אליקרקע;	אבט מטיים	
2 טעצות בנות 450 ק"ג כ"א.	בני 30 מ"מ	

מטוס הקרב „האנטר“ הוא, כנראה, אותו טיפוס-מטוס, מותאם לצרכים הטכניים והטקטיים של אמצע שנות ה-50, אשר חיל האוויר הבריטי עמל זה מספר שנים לפתחו בתור יורש לתקופת ה„מפיר“ים וה„מטאורי“ים (ובינתיים נוקק גם לשימוש במטוסי-סאָבַר ממוצא אמריקאי). רק ב־1955 התחילה הכנסתו בקנה-מידה רחב לתוך טייסות-הקרב של חיל האוויר המלכותי, בעיקר מן הדגם F.4; ורק בסתיו 1956 הגיע גם לטייסות המשרות: במורח התיכון. הדגם F.1 נבנה כמטוס יריטה חד-מושבי. גרסת היסוד של הדגם F.4 היא מטוס יריטה ומפציץ קרב חד-מושבי, והיא נבדלת מדגם F.1 רק באפשרות מגודלת לאיכסון דלק בפאת-הכנף הקדמית ובמגד-קנים נוספים לדלק או ציוד-לחימה הקבועים מתחת לכנפים. עד כמה רבות-פנים הן אפשרויותה שימוש בדגם זה — ויתכן גם בדגמים אחרים של ה„האנטר“ — ניתן לראות מצירוף השרטוטים הסכימטיים הניתן בשולי עמוד זה. מצוי גם מטוס קרב-וסיור (דגם F.R.4) אשר בחרטומו קבועות 6 מצלמות לצילום אנכי ואלכסוני, וכן קיים מטוס דו-מושבי מדגם F.4, אשר נועד כנראה לשמש כמטוס קרבי לכל מוג אוויר; ויתכן — כמטוס יריטה לילי. הדגם החדש ביותר של ה„האנטר“ F.6, מנוע ע"י מנוע דולסררויס אבזן בעל כוח משיכה סטטי של 4540 ק"ג. טוח הפעולות הידוע של ה„האנטר“, כפי שפעל במצרים, היה כ־1200 ק"מ ואף למעלה מזה.

גרסאותיו של ה„האנטר“ רב-הפנים

מימין לשמאל: מטוס קרב דו-מושבי, מטוס-סער ארוך-טוח — למטרות קרקע, מפציץ על-קולי קל, מטוסי-יריטה ארוך-טוח, מטוסי-יריטה לגובה-רב, מטוס-קרב סקטי לסיוע-קרקע.

מכילי דלק — סצצות קלות — קליעים מונחים — רקטות

מבצע פורט-סעיד

(לקט כתבות והערכות)

כמעט בזמן אחד עם מסע-סיני של צה"ל נתחולל במרחב המזרח-תיכוני גם מבצע צבאי אחר; מבצע, אשר עשוי היה אולי להיות גדול, לא רק בממדיו אלא אף בתוצאותיו, מאותו מבצע אשר היה בכוחה של מדינת-ישראל הקטנה וצבאה לתכנן ולבצעו — אך נראה כי תוצאותיו תהינה אמנם גדולות ורבות, אך במגמה מנוגדת למחשבת יוזמיו ומגשימיו. כמוכבן, שההתערבות הצבאית הבריטית-צרפתית באזור תעלת-סואץ לא היתה בעצם בגור מעשה צבאי גרידא, כי אם גם בגור חוליה מסוימת בהתפתחות נפתלת ורב-תנועות אשר היתה פוליטית בראש-וראשונה: — מפינוי אזור הסואץ ומסירת הבסיסים לידי מצרים — אל הלאמת התעלה — ואל התערבות מזוינת. המפתיע הוא ש-מבצע פורט-סעיד" הפך בבת אחת את שלושת חלקי-היסוד שבנוסחתו המפורסמת של קלאוזוביץ:

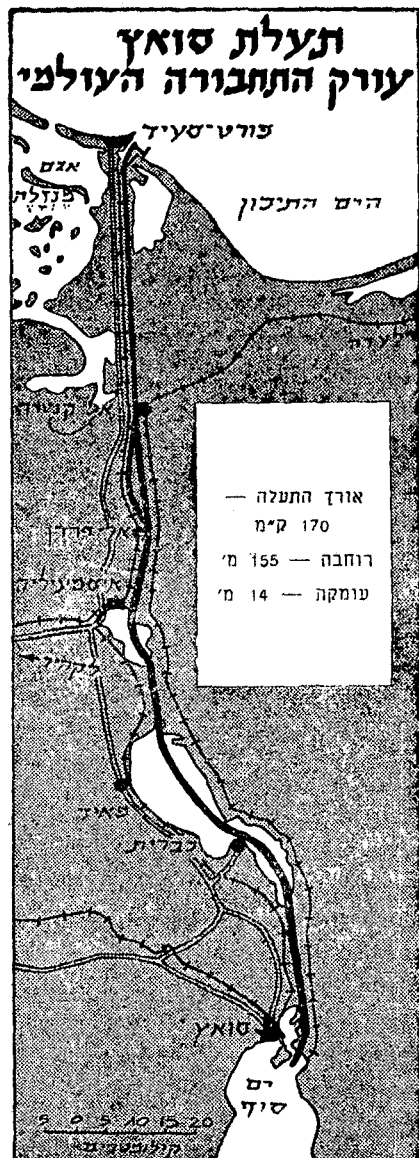
המלחמה היא המשכה של המדיניות. המבצע, שלא היה המשכה של המדיניות שקדמה לו, הוסיף עדרתו, לסבול מכך שהמדיניות עצמה לא הותאמה, אף במהלך המבצע, למסקנה-הצבאית החדשה שהוסקה מכלולנה בעבר; והניצוח-העליון על הפעולות הצבאיות סבל כנראה מהנחיות מדיניות כה משתנות, ואף סותרות, שלא יכול היה כלל לכוון את המעשה האופרטיבי והטקטי לאפיק ברור ובקצב מציאותי, שרק בהם יש כדי לאפשר השגת תכלית צבאית ומדינית כאחד. מכאן — עקרונו של אותו נסיון רבי-היקף, הופעלו כוחות יבשה, אייר וים אשר כשלעצמם היו מספיקים בהחלט להשגת הכרעות צבאיות; אך הפסקת המבצע באמצע הביאה לידי מהלומת-“פומרג” חוזרת, שפגעה קשות בשתי המעצמות עצמן.

מכל מקום אין לפקפק בכך כי פעולות-מלחמה אלו, שנותרתו קרוב-יחסית לגבולות ארצנו (ועוד יותר — למרחב-פעולותיו של צה"ל במסע המלחמה של 1956), חייבות לעניין אותנו ואולי אף לאלפנו. לא רק משום שנתחוללו במצרים אלא אף בשל היות פורט-סעיד מקום מיוחד-במינו מבחינת תנוחתו הטופוגרפית; וכן משום שזוהי הדוגמה ה-“עוננית” ביותר של מבצע-משולב של שלושת זרועות הכוח-המזויני (כאן, למשל, הופעלו לראשונה בפעולות מלחמה-של-משלח הליקופטרים כאמצעי להסתערות מי-לחוף); אם גם נגרע מערכה המציאותית-המאלף לארמיה — ודאי שלא לצערם של גייסות-נוחתים בריטיים וצרפתיים — מחמת העדר כוח-אוויר יריב. וכמובן כי העניין שבפעולות-מלחמה אלו מונח לא-במעט גם בהזדמנות להתבונן בטיבו והופעתו של היריב המצרי.

יתכן ויתפרסמו בעתיד תיאורים-כוללים להתערבות הבריטית והצרפתית במצרים בכלל ובפורט-סעיד במיוחד; ויתכן כי יכתבו אף ספרים על כך. כיום, לאמתו של דבר, לא אחד הוא הפרס החינוכי עליו אין עדיין לרכוז אינפורמציה מקפת, בלתי-משוחדת ומדויקת-לחלוטין. עליכן בחרה המערכת שלא לנסות לערוך סקירה כוללת; תחת זאת — רוכזו כאן מספר קטעים מעתונים “מערביים” שונים, אשר נראה כי יש בהם כדי להדגים את השלבים והבחינות השונים שבמבצע (ולפרקים עשויים הם אף להבליט, באירוניה-שלא-מכננה, את ההבדלים שבנראיה — אז ועתה — את התפתחות העניינים). אחדים מקטעים אלה עומדים במיוחד על צדדים בפעולות המלחמה באזור פורט-סעיד אשר יש בהם כדי להחכים את הקורא מבחינה צבאית-מקצועית, אשר להערכה הכללית, דומה כי רוב הקוראים יסכימו לזו הנרמזת ברשימותיהם של קפ' פולס וג'ני מרטין.

הללו, כרבים בין המשקיפים, סוברים כנראה שעיקר “המזל-הביש” של “מבצע פורט-סעיד” (או, באם נכנהו לפי מגמתו — “מבצע-סואץ”) היה מונח בעצם העובדה כי בהגשמתו הוחל מאוחר מדי, לאחר ימי אזהרות ואולטימטומים, וימי הפצצות על מסרות שונות ברחבי מצרים, אשר לאמתו-שלידבר אם אף היו נחוצות הרי יכלו, להעשות בעת ובעונה אחת עם המעשה-המרכזי — כניסת הגייסות — עצמו.

בשים לב לאופיו הנ"ל של לקט זה — אלילו, איפוא, לקורא לחפש בקטעים אלה ראיה והערכה אחידות דוקא; מוטב כי ישקף עליהם, בכללותם, כעל מקור התרשמות — ורקע לראשית הסקת מסקנות.

הפתיחה: פעילות האויר המקדימה

מבצעי האויר נגד מצרים

(שבאזור התיכון של התעלה) הותקפה באותו יום ע"י מטוסי זרוע-האוויר של הצי הבריטי, אנית סתימה מצרית, והוטבעה על ידי.

בפעולות הלחימה שבין ישראל למצרים, נכנעה פריגטה מצרית, "איברהים-אל-אואל" (לשעבר — המשחתת הבריטית "קוטסמור"), לא הרחק מחיפה, לאחר שהותקפה בריקטות ע"י מטוסים ישראלים, ונגררה אח"כ לתוך נמל חיפה ב-31 לאוקטובר. הישראלים טענו כי בקרבות אויר נורו והופלו 3 מטוסי "רמפייר" מצריים ו-4 מטוסי "מיג 15", בעוד מטוסי ישראלי אחד ניוק. לפי הודעת מיניסטריון-האוויר מה-1 בנובמבר, נמצא הניצוח-הכללי על מבצעי חיל-האוויר-המלכותי במזרח הים-התיכון בידי מרשל-האוויר ה.ל. פאטק, המפקד הראשי של כוחות-האוויר-הבריטיים במזרח הים-התיכון, וכי מפקד כוח-המשימה האווירי הוא מרשל-האוויר ד.ה. בארנט — אשר פקד בעבר על להק 205, אשר חנה אז באזור התעלה. ב-31 באוקטובר בוטלה התקפת מפציצי "ואליאנט" על שדה התעופה המערבי שליד קאהיר — בסיסם של חלק ממפציצי "איליושין 28" המצריים — שעה שאחדים ממטוסי "ואליאנט" כבר נמצאו באויר, מאחר שבאותו זמן נתבצע פיגועים של אנרכים אמריקאיים מקאהיר על-פני כביש הסמוך לשדה זה. "ואליאנט" אחד יורט על ידי "מסאר" FN-13 מצרי אשר ירה אליו, אולם לא גרם לו כל נזק.

בשעה 0430, לפי שעות גריניץ, תם מועדו של האולטי-מטום הבריטי-צרפתי למצרים. בשעה 1630 באותו יום, נת פרסמו בהודעה מטעם מפקדת כוחות-הברית בניקוסיה הידיר עות הראשונות על מבצעים צבאיים נגד מצרים, כאשר בושר כי מתקפה ע"י מטוסי-הפצצה נערכה נגד מטרות צבאיות במצרים. הודעה מאוחרת יותר פרשה כי מטרות אלה היו שוות התעופה שע"י קאהיר (שדות אל-מאזה ואינצ'ס) ובאזור התעלה (תחנות חיל-האוויר-המלכותי לשעבר באבורסויר וב-כברית). לדבריהם של צוותי המטוסים שפעלו — מטוסי "קאנברה" ו"ואליאנט" — נתקלו הם בהתנגדות קלה בלבד, בדמות אש נגד-מטוסית "בלתי מדויקת", לדברי מיניסטריון-האוויר הבריטי, הפצצות שהונחתו היו מן הטיפוס המקיבל של פצצות חנ"מ.

באותו יום, ה-31 באוקטובר, "הקפיאה" ממשלת קנדה את כל משלוחי הנשק לישראל, כולל 24 מטוסי "סייבר" שעל מכירתם הודיע מר סן-לוראן, ראש-ממשלה, ב-21 לספטמבר. למחרת, ב-1 בנובמבר, מסרה ממשלת ירדן לבריטניה כי היא לא תרשה לחיל-האוויר-המלכותי להשתמש בבסיסי אויר שב-ירדן לפעולות נגד מצרים. תוך כדי פעולות באגם תמסח

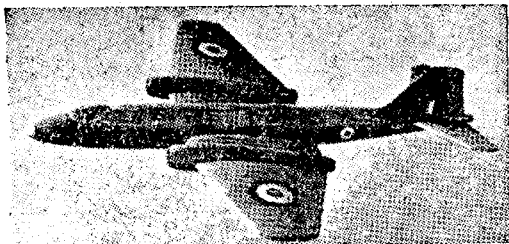
(*) "אנית סתימה" פרושו אניה אשר מתכונם לטבעה בנמל או בתעלה לשם מניעת מעבר לאניות (לעתים ממלאים אותה לשם כך בחמרים שיכבדו על סילוקה, כגון חול, מלט ועוד).

חיל-האוויר כשהוא מופעל כחרב-מדקרות -

ולא כחרמש קוצר-הכל

מתוך סערת ההתמרמרות והרגשות שפרצה בעקבות פעולתה של בריטניה נגד מצרים — ואשר לעתים עירפלה על השאלות המדיניות-המוסריות הכרוכות באותו ענין — נסתכמה ועלתה עובדה ברורה אחת: — כלי-הנשק האווירי החדש — אשר במקרה זה התגלם ביחידות-טיס, הן מושתתות-יבשה והן נישאות-באניות של הכוחות הבריטיים והצרפתיים — יש ביכולתו, ע"י עצם המהירות והדיוק שבפעולותיו, להשיג במידה רבה את מטרתו של מסע-מלחמה שלם, תוך הפסד מינימלי בזמן ובחיי-אדם. כמעט ותוך-שעות מספר שותק חיל-האוויר המצרי במידה רבה, ציודו של צבא מצרים ניזוק קשות, ומתקניו הוצאו מכלל שימוש.

ההתקפה נערכה לפי הדגם הקלטי, כשמפציצי "ואליאנט" הכבדים ומפציצי "קנברה" הבינוניים-הקלים מפציצים בלילה מגובה בינוני — בהשתמשם באורח-הפצצה המסתייעים במכ"ם וב"מטוסים מנחים" המסמנים את המטרות — על מנת לודא כי מטוסי-הקרב של היריב לא יוכלו להמריא מן הקרקע במשך התקפות-היום, שתבואנה למחרת ע"י מפציצי-קרב ומטוסים שנועדו להלום במטרות קרקע. ההודעות הרשמיות טוענות כי הושגה "מדרגת דיוק

„קנברה“ — מפציץ-טילוני בריטי

עד אותה שעה לא היו אבידות בחיל-האוויר-המלכותי, אש ההגנה מן הקרקע היתה „קלילה“ ולא היו מקרי יריטה ע”י מטוסי-קרב פרט לאלה שצוינו בהודעות.

שעה שנשאל האם אמנם נעקר ה”עוקץ“ מתוך חיל-האוויר-המצרי, השיב הדובר כי אין הוא יודע זאת. הוא אמר כי למיניסטריון-האוויר יש מושג ברור על כך מהו אחיז המטוסים שהושמדו, אך אין הוא יכול לאמר האם חיל-האוויר-המצרי הושמד. אין עדיין למיניסטריון מלוא הידיעות המצויות כבר במפקדה בקפריסין.

בליל ה-2 בנובמבר, התקיפו מטוסי „ואליאנט“ ו”קנברה“ מבסיסי מלטה קסרקטינים צבאיים צפון-מזרחית לקאהיר, למחרת הותקף שדה התעופה שבלוקסור, ומפקדת כוחות-הברית בניקוסיה הודיעה אז כי המתקפה האווירית „השמדה“ כמעט לגמרי את חיל-האוויר-המצרי בתור כוח-לוחם. האבידה היחידה מצד בעלי הברית היה מטוס „גנוס“ אחד של חיל-האוויר-המלכותי ו”קנברה“ אחד סבל נזק קל-ערך שנגרם ע”י אש תותחים מ”מיג 15“.

משך ימי סוף-השבוע (3 ו-4 בנובמבר) הורחב היקף מב-

בשעות המוקדמות של 2 בנובמבר פירסם מיניסטריון-ההגנה הבריטי הודעה מאת מפקדת כוחות-הברית אשר לפיה סברו אז כי למעלה מ-50 מטוסים מצריים הושמדו משך התקפות-אוויר ע”י מטוסים מבסיסי יבשה ומנושאות-מטוסים — „המכוננות לשיתוק חיל-האוויר המצרי“ — על חשעה שדות-תעופה באזור הדלתה של הנילוס, וכי לפחות 40 גוספים נזקו קשות. לא הודיעו על שום אבידות מצד בעלי-הברית. במסיבת עיתונאים במיניסטריון האוויר ב-2 בנובמבר אמר אחד הקצינים הבכירים של מטה חיל-האוויר כי מטרותם הרא-שונה של מבצעי האוויר היתה „לעקור את העוקץ מתוך חיל-האוויר המצרי“, וכי חשבו כי הדרך הטובה לכך היתה להצי-מידו, תחילה, ע”י התקפות על שדות-התעלה שלו — ולהשי-מידו לאחר מכן. אשר לדיוקה של ההפצצה אמר הוא כי אחד האיסורים התקפים שהוטלו ע”י הממשלה צויה להגביל ככל האפשר את מספר הנפגעים ולצמצם את תחום הפעולות למטרות צבאיות בלבד. דרגת הדיוק שהושגה השביעה את רצון המפקד הראשי — כי אחרת לא היה הוא מוסיף להשי-תמש באותו אורח-פעולה עצמו (שלפיו מטוסים מסמני-מטרות הטסים נמור”יחסיית יוצרים „תאורה“ באזור המטרה בשביל המפציצים) לאחר נסיון הלילה הראשון. תצומי-סיוור של כבירת ואינצ’ס, שצולמו אותו בוקר מגובה של כ-9000 מטר ושהועברו במסיבת העיתונאים מיד ליד, גילו „מכתשי“ פצצות רבים במסלולי ההמראה ולידם.

לדברי אותו קצין היו עיקר הלקחים שנלמדו: — „גמי-שותה הכללית“ של עצמת-האוויר, הדיוק שהושג הן בלילה והן ביום, ומיעוט-יחסית, של הנפגעים. הותקפו מטרות צבאיות בלבד, ולא השתמשו בשום פצצות-הצתה.

גבוהה מאוד, והעובדה כי האבידות בחיי אדם אצל המצרים היו, עד כמה שניתן לעמוד על המצב, קטנות מאוד, היתה אחת הבחינות משביעות-הרצון ביותר של הישג זה. ניתנה האמת להיאמר כי נשק האוויר הוא נשק איום עד מאד, אולם שלבי הפתיחה של מבצע חמור זה, הנתון במחלוקת מרה, הראו מה ניתן להשיג כאשר נשק זה מופעל כחרב-מדקרות שנונה ולא כחרמש הקוצר וגורף-כל בתנופה נרחבת. שעה ששורות אלו נכתבות, מתבצעת והולכת הסתערות הכוחות-המוטסים, בסוג זה של מבצעים אפשר כי גופי גייסות גדולים יאבקו זה בזה במגע מהודק על פני פרקי זמן ממושכים-יחסית והאבידות עלולות להיות מרובות משני הצדדים. אולם גם בשלב זה השתדלנו שוב לחסו על עמה של מצרים, כי לא נערכה הרעשה מוקדמת של אזור המטרות. הדוחות הראשונים מעידים על כך כי מטוסי הובלת הגייסות „האסטינגס“ ו”ואלטה“ הבריטיים וה”גורדאטלסים“ הצרפתיים, חזרו מטיסותיהם ללא אבידות מאחר שדרכם „פולסה“ מקודם ע”י התקפות מפציצי-אוויר על מוצבי הארטילריה הנגד-מטוסיית ועל מטרות דומות. כל כמה שבעית מצרים שנויה בפלוגתא הרי ניתן בכל זאת להצביע בגאווה על כך, כי במידה שאפשר היה לחסו על חיי-אדם הרי כוחות-האוויר של בריטניה וצרפת גילו את היכולת לעמוד באיסורים החמורים שהוטלו עליהם.

מתוך „הארץ“ 9.11.48

המטוסים, ומטוסי "תאנדרסטריק", "אונגר" ו"קורטאר" הצרפתיים נמשכו באינטנסיביות בלתי-סוחתת.

באותו יום עצמי הודיע בלונדון דובר מניסטריון-ההגנה כי גייסות בריטיים וצרפתיים צנחו אותו בוקר בפורט-סעיד על אדמת מצרים — הבריטים ממטוסי "האסטינגס" ו"ואלטה", והצרפתים ממטוסי התובלה "גורדאטלס". מטוסים מכות המשימה של נרשאות המטוסים, וכן מטוסי "גנום" של חיל-האוויר-המלכותי ו"תאנדרסטריק" מחיל האוויר הצרפתי, שימשו כסיוע-מהדוק לנחיתתם. על אף "כמות מסוימת" של אש נגד מטוסית חוזר כל מטוסי "ואלטה", "האסטינגס" ו"גורדאטלס" בשלום מהמבצע.

וּאֶלְטָה — מטוסי-התובלה צבאי בריטי

צעי האוויר נגד מצרים ונערכו התקפות על מתקני מכ"ם, סוללות חופיות ונגד-מטוסיות, כיכרות-עריכת-רכבות-ותמרונן שליו תחנות מסה"ב הגדולות, על סקרטינים וריכוזי טנקים. כלי רכב צבאיים שבדרכים שבאזור איסמעיליה נצלפו ע"י מטוסים. רקיסות ותותחי-מטוסים הופעלו נגד ריכוזי טנקים כששה ק"מ דרום-מערבית מהפירמידות של גיזה שליו קאהיר. בשבת, 3 בנובמבר, הופעלו בסעם ראשונה בתפקיד חוקי פני מטוסי הקרב "האנטר" של חיל-האוויר-המלכותי בלוחם את מטוסי ה"קנברה" אשר הפציצו את המחנה הצבאי ליד אל-מאזה.

היודעה מטעם מפקדת הברית בקפריסין ב"5 בנובמבר אמרה כי סיור-תצלומים קבע ש-אחוזי גבוהי ממאה המטוסים המצריים, בערך, שהושמדו או ניזוקו על הקרקע היו מטוסי קרב מטיפוס "מיג". כן פגעו המטוסים התוקפים ברבים ממטוסי "איליושין 28". לפי היודעה נוספת, הפעולות ע"י מטוסי ה"ואליאנט" ו"קנברה", מטוסי "סי-הוק" מנושאות

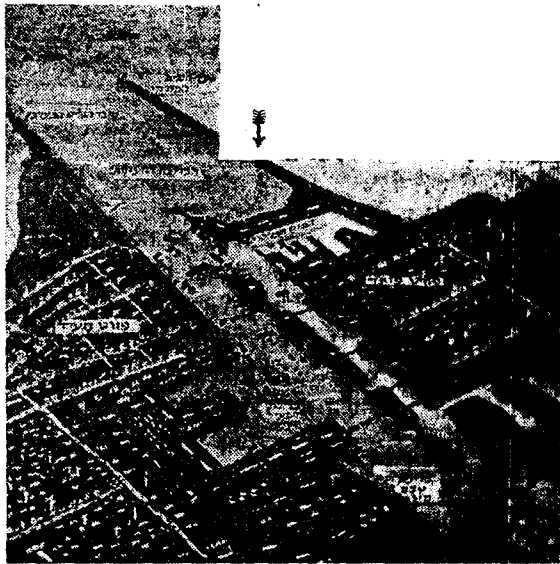
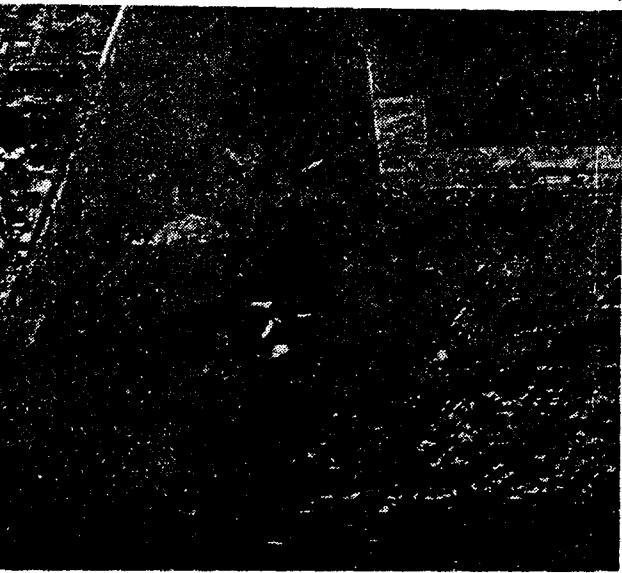

הָאֶסְטִינְגְס — מטוסי-התובלה צבאי בריטי

באחת התוצאות מהמבצע נלכד שדה התעופה גאמיל, כ"8 ק"מ מערבה לפורט-סעיד, וכעבור זמן מה נחתו שם "דוקסה" צרפתית והליקופטר בריטי כדי לפנות את הפצועים. מיניסטריון-האוויר הצרפתי הודיע כי סיור-תצלומי אישר את הש"מדת 18 מפציצי "איליושין 28" בשדה התעופה של לוכסור שבמצרים העלית, ע"י מטוסי קרב צרפתיים. מתוך "פלאיט" מ'11.56.9.

לכה היבשתי-הימי של פורט סעיד

כאן תחילתה של תעלת-סואץ, בקצה היסתיכוני שלה (בשרטוט, משמאל לתעלה, סמוך להתחלת שובר-הגלים המערבי — המקום בו התנוססה מצבת דה'לפטס). יש לשים לב לכך כי למען הקבלה במצב שתי התמונות ניתן כאן התצלום במצב מהופך. התצלום מסיף רק חלק מהשטח שבשרטוט — ואת שטחו-הוא אפשר להכיר לפי המונח הגדול — אשר בשרטוט מסמן אותו החץ המופנה-למטה. המספרים שבשרטוט מסמנים את מקומות הטבעת האניות ע"י המצרים כמכשולים שיסתמו את התעלה.

הנחיתה מן האויר

סצנות מרגמה של המתגוננים המצריים נפלו אל בין הצנחנים, וחילים רגליים מצריים חמושים בקנים ללא-דעת הלמו בגייסות האנגלו-צרפתיות.

טנקים מצריים פתחו באש, והצנחנים שנחתו קראו לסיוע אוויראלי-קרע כדי לשחקם.

הצרפתים כבשו את הגשרים שלהם — אחד מהם פוצץ בעת הלחימה — והסיפו ללחום תוך התקדמות צפונית, כדי לתפוס את מפעל זיקוקי-המים בפרברי העיר.

הבריטים השתלטו בשלמות על שדה התעופה אל-גאמיל, ומסוסים אנגלו-צרפתיים החלו לנחות שם.

גנרל סיר צארלס קייסלי, מפקד כוחות בעלות-הברית, אמר היום במסיבת עיתונאים כי "נראה שאין למצרים כל כונה להניח לכוחות בעלות-הברית לתפוס את אזור התעלה, ועל כן נאלץ לכפותם לכך". "מספר קטן של אנדרות" נגרם בהצנחת השחר של צנחנים בריטיים וצרפתיים באזור פורט סעיר. קבוצה "גדולה" שניה של צנחנים צרפתיים הוצנחה בשעה 1300. גנרל קייסלי, כן 54, לוחם ותיק במסעי המלחמה במדבר המערבי שבחזית מצרים-לוב, אמר כי "המבצע של הבוקר התפתח לקרב קשה ונמרץ".

הוא אמר כי חמישה טנקים מצריים הוצאו מכלל פעולה ע"י כוחות אנגלו-צרפתיים אשר עטו מן הרקיע, אחד מסע

היום (5.11.56), עם שחר, עטו מסה, בחלקה הצפוני של תעלת-סואץ, בגל אחר גל, צנחנים בריטיים וצרפתיים ובשעות המקדמות של אחרי-הצהרים ביקשו מגינה המצריים של פורט-סעיר לקשור שיחות כניעה.

הפלישה המוצנחת האנגלו-צרפתית נתקלה בהתנגדות קשיחה וכבדה מצד טנקים מצריים, אולם כחות מ"מ 12 שעות לאחר הנחיתה, הכריזה מפקדת בעלות-הברית כי גייסותיה הולכים וכובשים להם שליטה על נקודות-מפתח סביב העיר.

בשעה 1645 (לפי שעות גרינביץ) ביקש מושל פורט-סעיר לקיים שיחות בדבר הפסקת-אש. הפסקת-האש נקבעה, ומפקד הצנחנים הבריטיים בריגור "מייק" באטלר, קבע תנאי כניעה. דוחות מחזית הפלישה אמרו כי הלחימה היתה "עזה", אך האבדות קלות. לא נודע על שום הרוג בין הכוחות האנגלו-צרפתיים, ורק קומץ מהם נפצעו.

הצרפתים טענו כי 70 מצרים נהרגו על ידם; והבריטים שבו עשרה אנשים. לפי הודעות רשמיות הוצאו כוחות הפלישה מכלל פעולה חמישה טנקי אויב.

הבריטים הודיעו כי הם שולטים בשדה-התעופה. אל גאמיל.

הבוקר עם שחר, חלפו ביללה מטוסי-סילון. "האנטר" ו"וואגון" מחיל-האוויר-המלכותי, ו"תאנדרסטריק" צרפתיים, כבואם מכיוון היסדה-תיכון להלום בעמדות מצריות באש רקטות ותותחים.

דקות אחדות אח"כ חלפו תוך זמזום, מטוסי הובלה בריטיים וצרפתיים נמוך מעל אזורי ההצנחה שליד התעלה. הצרפתים הלמו בשני גשרים על פני התעלה, דרומית למפעל המים של פורט-סעיר והבריטים — בשדה-התעופה אל-גאמיל, בביצות המלח שממערב.

השדים האדומים צנחו בהמון ממסוסי ה"וואלטה" ו"האסטינגס" של חיל-האוויר-המלכותי מגובה של כ-150 מ' וירדו תוך מרכזה של מערכת מסלולי ההמראה שהיו מכוסים במכשולי חביות ותיל.

בעודם באויר פתחו עליהם מק"בים מצריים באש. צנחנים צרפתיים חבושי-כומתה — רבים מהם ותיקי קרבות בהודו-סין ובצפון-אפריקה, נשמטו בזה אחר זה ממסוסי-ההובלה. גורד אטלס" כפולי הונב שלהם, ליד הגשרים. המתגוננים תקפו את הצנחנים באש נשק-קל ובאש מק"בים.

* דהיינו 1845 לפי לוח-השעות המצאתי במצרים.

ביום-המבצע השני — בשדה-התעופה גאמיל (באי, מערבה מפורט-סעיר)

הצנחנים הבריטיים התחפרו. התליקופטרים הביאו את התספוקת — וכן הביאו תגבורת.

תעופה של כ־450 ק"מ מבסיסים שבקפריסין. "הכוח הבריטי כבר התבסס איתנות באחד משדות התעופה" אמר גנרל קייטלי. "ניטשה לחימה קשה".

בסקירה על מבצעי הבוקר טען גנרל קייטלי כי עדיין לא נהרגו שום חיילים צרפתיים או בריטיים. הוא אמר כי ששה צנחנים צרפתיים נפצעו וכן נפצע מספר בלתי־ידוע של חיילים בריטיים. אולם, אינני סבור שמספרם רב" — הוסיף.

סיכום לפעילות ההכנה במרחבה של מצרים

גנרל קייטלי סקר קצרות את פעולות האוירה הבריטית צרפתית אשר התנהלו במשך חמשת הימים שקדמו לנחיתה. הוא הדגיש את העובדה כי אוירת־הבריית נמנעה מפגיעה בריכוזי אוכלוסיה מצרית, אולם העיר שאם אמנם מתכוון גמאל עבד אל־נאצר, לפי סימנים ידועים, ליצור לעצמו את האפשרות להמשיך את המלחמה ע"י כך שיתחיל להכניס את גייסותיו — וביחוד כוחות־שריון — אל תוך ישובים מרוחקים שונים, כי אז יתכן ויהיה עלינו לשנות את תכסיסנו אנו".

גנרל קייטלי אמר, כי לעת־עתה לא נראית עדיין התפתחות כוללת במגמה הנ"ל; אם כי הודעה רשמית של בעלות־הברית ציינה אתמול כי טנקים מצריים נעים אל תוך אזורי ישוב מרוחקים יותר, כידוע, חקפו אתמול מטוסי־קרב סילוניים של בעלות־הברית מספר טנקים מצריים שחשו בצל הפירמידות של גיזה.

גנרל קייטלי אמר כמו כן כי חיל־האוויר המצרי, על מוטו־הקרב הסילוניים שלו מטיפוס "מיג 15", מפציצי הסילוניים מטיפוס "איליושין" — אשר סופקו ע"י הרוסים — כמעט ועלה במספרו, עם ראשית מסע־המלחמה הנוכחי, פי שנים על כל כוח־האוויר של בעלות־הברית באזור הפעולות.

הוא שיבח את דיוקם של המבצעים האוויריים של בעלות־הברית מעל מצרים, ולדבריו — "במבצעים אלה של חיל־האוויר נעשתה המלאכה בדיוקנות ובירירת־מטרות כאלו, שאפילו טייסים של חיל־האוויר המצרי לא נהרגו בהם". "בדרך כלל — אמר הוא — התאמצו כוחותי לבצע מבצעים תוך גרימת אבידות מועטות ככל האפשר".

"האזהרות שניתנו לפני פשיטות האויר — הוסיף גנרל קייטלי ואמר — אין ספק כי חסכו מספר גדול מאוד של קרבנות הן בקרב אזרחים והן בקרב צבא". כן אמר כי קיבל זה עתה תשורות מבריגדיר באטלר שאמרה:

"שדה התעופה אל־גאמיל ניתן עתה לשימוש ע"י הלי־קופטרים... התנגדות האויר נחלשת והולכת, בעיקר הודות לסיוע־אוויר ממדרגה ראשונה של בעלות־הברית... הצרפתים שולטים שליטה איתנה בגשר אשר הנו שלם".

"כפי ששמעתי", אמר גנרל קייטלי, "נחתנו באזור התעלה הבוקר. הנחיתה עצמה היתה מבצע צנחנים בריט־צרפתי. הכוח הנוחת היה גדוד הצנחנים ה־3 בפיקודו של קול־לויט קרוֹאִי, אשר היה עוזרי הצבאי לפני כשנתיים — והוא באמת בחזר מצוין".

הם נחתו בשדה תעופה זה ובו היה להם קרב קשה מאוד נגד טנקים, מרגמות וקנים־ללא־רתע של המצרים, ונגד חי"ר מצרי בעמדות.

"עד לרגע צאתי את מפקדתי, הוריעו הם, כי כבר הוציאו מכלל פעולה חמישה טנקים, וזוהי מלאכה נאה בהחלט בגסיבות כגון אלה. אינני יודע כיצד עשו זאת, אולם סבורני כי הדבר נעשה באמצעות סיוע האויר אשר ניתן להם — ושהיה טוב ביותר.

"אף לצנחנים הצרפתיים היה קרב קשה מאוד. הם נחתו דרומית לפורט־סעיד, ליד שני גשרים אשר רבים מכם מכירים אותם היטב.

"גשר מצופים, חשוב פחות, פוצץ. אינני יודע אם נעשה הדבר ממש כאשר הגיעו שמה או לאחר מכן; מכל מקום, הריהו מפוצץ. אך אנו מקוים שהדבר לא יגרום קשיים חמורים מדי; בדרך כלל הם התבססו־איתנות שם. הם תפסו את מפעלי־המים, וזה דבר חשוב, והתבססו גם שם. נגרמו להם כמה אבידות, וניטשה לחימה קשה עם חיילים רגלים מצריים שנמצאו בבתים ובבניינים שונים.

"נראה כי המבצע כולו נתמך תמיכה מצוינת ביותר ע"י מטוסי קרב של חיל־האוויר־המלכותי ושל זרוע־האוויר של הצי; שכן כבר בתשדורות הקצרות־מאוד הראשונות ששלחו היחידות הנוחתות ציינה כל אחת מהן עובדה זו".

לדברי גנרל קייטלי עמד השלב הבא של המבצע להיות "עוד מלאכה שתבוצע ע"י הצרפתים": הצנחת גייסות צרפתיים נוספים באזור התעלה. "הם ינחתו סמוך לקודמיהם" אמר הגנרל, "ובאם הכל ילך למישרין — יתחברו אח"כ אליהם ויהיו קו חזית משותף".

מתוך "הרולד טריביון" מ־1.1.47

"מבצע טלסקופ"

(יומן פעולות של צנחנים צרפתיים שהקימו את ראש-החוף בפורט-פואד, כפי שנרשם ע"י סופר-מלחמה צרפתי)

היה זה ביום ב', החמישי בנובמבר, בשעה 0446. מטוסנו נסע דקות מספר על פני המסלול, והמריא כעבור שניות. האורות נדלקו ב"מוצב-הפקוד-המעופף" שלרשות הגנרל ז'יל, מפקדם הנודע — שתום-העין — של צנחני החיל הקולוניאלי, המלווה עתה ע"י קולי. לא-מיר, ראש מחלקת המבצעים, וכל אנשי מטהו. כן נמצא במטוס מכשיר-אלחוט ענק, וצות שרחיו.

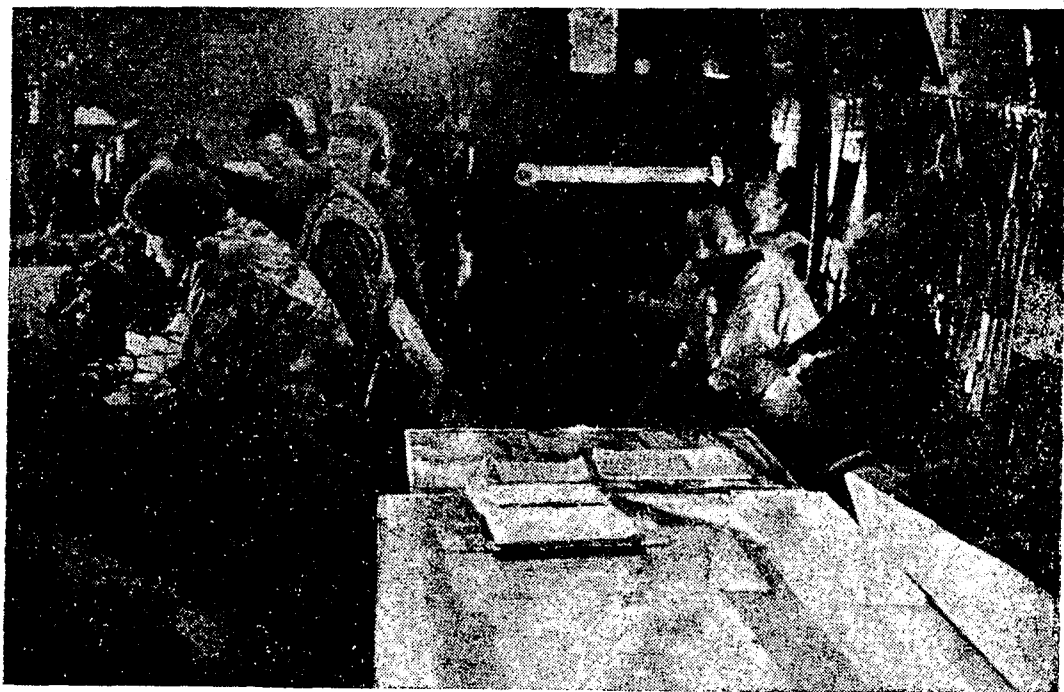
כיוון הטיסה — מצרים, פורט-סעיד. בשעה 0500, אין מבחינים עוד באורותיה של ניקוסיה. — בשעה 0526, מופיע בריקע המוריד עוד מטוס "נורד-2501". מתחת למטוסים — הים. הגנרל נאות לבאר

את פרטי המבצע:

"יעדנו היא פורט-סעיד! תחילה יבוצע תמרון-הונאה של חדירה עמוק יותר אל שטח היבשה, על מנת להעמיד פנים של כונת-נחיתה במקום אחר. לפנינו טסים 20 מטוסי "נורד", המסיסים 30 צנחנים כל אחד. מאחריהם 4 מטוסים העמוסים מטען כבד. הצנחנים הם חובשי כומתות אדומות מ"רגימנט הצנחנים של החיל-הקולוניאלי". כולם התנדבו לצניחה זו, ומפקד עליהם הקולונל שאטו-זובר (אשר נודע בשם-המחתרתי "קונאן" בשנות פעלו בשירות תנועת צרפת-החפשית).

"משימתנו: כיבוש צוארי-הקבוך שמדרום לפורט-סעיד, הלא-הם שני הגשרים שלפני הבניסה לעיר, הריסת הגשרון למעבר-אדם, ושמירה מעולה על כך שנשר מסה"ב לא יפגע. עלינו לשתק את התנגדות האויב ולאבטח את היעד אבטחה איתנה.

"צנחנים בריטיים, "השדים האדומים" (על-פי כינויה של הדיביוזה הששית המוטסת במלחמת העולם השנייה — המער), בעצמה דומה — מוצנחים על שדה-התעופה גאמיל. משימתם: כיבוש שדה-התעופה, החזרת המסלול

מוצב-הפקוד המעופף

מטהו של גני ז'יל, מפקד חטיבת-צנחנים צרפתית, עובד ב"חדר המטה" שבתוך מטוס "נוראטלס" — בשמי הים התיכון ומצנח על המבצע. מכשירי האלחוט שמשמאל קולטים את הידיעות — ואת חללו ממננים על המפה הגדולה. המפקד (מסומן בחץ שמעל לראשו) נמצא כבר מעל ליעד. — וממתין לרגע בו יצטרך לפעול.

למצב שמיש במהירות האפשרית, ואחר כך עליהם לפתוח, ע"י חלק של יחידות-המשנה שלהם, בתנועה לקראת התחברות עם הגייסות הצרפתיים, כשהם עוקפים את העיר כדי להימנע מגרימת פגיעות בקרב אנרחיה.

הצנחת הגל השני נקבעה לשעות אחר-הצהריים. וההוראות לפעולתו ישמשו המשך לפעולת הגל הראי שון. המהלכים-הטקטיים הצרפתיים-בריטיים יתנהלו תוך שיתוף-פעולה: יש ופלגות צרפתיות תסופתנה אל הבריטים, ופלגות בריטיות — אלינו.

כאן במסוסי ימצא מוצב-פיקוד שלי — עד אשר

יקימו הגייסות שעל-פני הקרקע מגע-אלחוט משלהם עם האויריה, שמכשירי האלחוט שלה ישמשו תחנות-ביניים. ועתה, רבותי — לעבודה!"

— שעה 0645: חופי מצרים נראים באופק. אור יום. 16 מסוסי "גורד" טסים במבנה-זוגות.

— שעה 0705: מתחת למסוס — מצרים תפוחת-הרהב. אין נתקלים בכל תגובה שהיא מהקרקע. בגובה של 400 מ' הרי זה מתמיה. על פני הקרקע, ראינו ארבעה איכרים ערביים, שנים בלבוש לבן, ושנים בשחור, מהלכים בשלוה, כשהם מסתכלים כיצד עוברים המסוסים מעליהם.

— שעה 0725: פורט-סעיד!

— שעה 0732: אנחנו עוברים לראשונה מעל היעד ומטילים את מיכלי-העשן (מטר 150 מטר גובה).

— שעה 0735: הצנחת הגייסות. מכל מסוס עטות כנחילי-דבורים שתי "הדבוקות", 15 צנחנים בכל אחת.

כשהללו קופצים בעת ובעונה אחת דרך שני הפתחים.

— שעה 0750: האלחוט מודיע על תגובה נגד-

מטוסיית מצד האויב. המסוס, הנהוג בידי הקולונל לאמי, פותח בתנועת החוגה שלו — ומתחיל עתה ל"שרטט" עיגולי-סיסה מעל ליעד (הגובה: 400 מטר).

— שעה 0744: הצנחת הציוד הכבד: — גייסים,

שתי מרגמות בנות 120 מ"מ, שני קנים-ללא-רתע בני 106 מ"מ.

— שעה 0745: כליריה נ"מ של האויב שב-

אזור הצפון נכנסים לפעולה.

— שעה 0746: קיום מגע-אלחוט עם הגייסות

הבריטיים. הללו נתקלו באש אבטומטית בשעת נחיתתם, אולם מבלי שהיו לזו תוצאות. עתה מוחקפים הם בירי מרגמות ותותחי-טנקים המכוון אל אזור-ההצנחה.

— שעה 7050: הפלוגה השניה של צנחני ה-

חיל-הקולוניאלי, המותקף סמוך לפאת המים בירי של נשק אבטומטי ממזרח וממערב, מבקשת סיוע אוירי.

— שעה 0802: הבריטים נתקלים בירי רקישות המשוגרות מטנקים; עתה מגיע אל היחידות הציוד הכבד, והללו מתחילות להציבו לירי.

— שעה 0810: פלוגה צרפתית מתקדמת אל

היעד, ומשגרת חשבוות לסיבו המצוין של קישור ע"י תחנת הביניים האלחוטית שהוקמה ב-מוצב-הפיקוד המעופף. בפעולה "דופק" הכל, מבלי שיהיה אף שמץ של "מעצור" בתוך המנגנון.

— שעה 0815: מסוסי "קורסאר" של אוירית-הצי "תופרים" כבמכונת-תפירה" בבצעים הבוקה לאורך הגשר

שלפני מפעל המים. נקודות מאירות נדלקות בזה אחר זה, וקוי ההתפוצצות נמתחים על פני הגשר.

— שעה 0820: הכוחות הצרפתיים שעל הקרקע הקימו מגע-אלחוט ישיר משלהם עם מסוסי-הקרב.

— שעה 0831: ההבוקה נמשכת. מבלי הפסק פתחים מסוסי "קורסאר" כל אחד את קר-האש שלו — בטרם

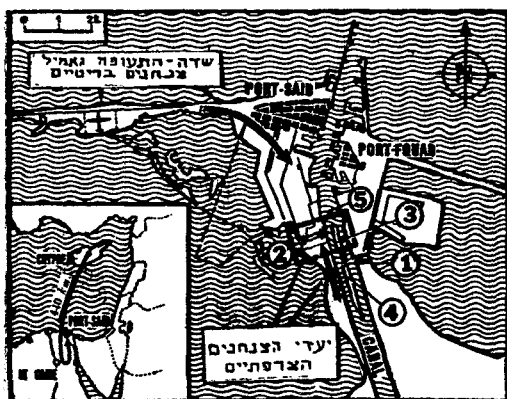
שימשיכו, בהפסיקם לירות. את דרכם אל עבר העיר שמעליה טסים הם טיסה גלחנית למען יוכלו אחי-ב, על ידי פניה נרחבת לעבר שטאל, להגיע שוב אל הגובה הנחוצ — ולהתייצב לקראת ביצוע זינוק נוסף על יעדם.

עתה, מתפוצצות הפצצות סביב הגשר-למעבר-הולכי-רגל.

מסוסי "גורד-אטלס" צרפתיים בשמי היס התיכון

המסוסים שהובילו גוד צנחנים צרפתי אל יעדו — פורט-סעיד

יעדי הצנחנים הצרפתיים

המדובע השחור מסמן את השטח החיוני, מדרום לפורט-סעיד, אליו כונו בעיקר פעולות הצנחנים הצרפתיים ביום המבצע הראשון. מס' "1" מסמן את הצנחת הגייסות הצרפתיים בסמוך ל"תעלת ההתחברות" (ראה בתצלום שבמע' 83), מס' "2" — סביבת "תמרון ההסעה" (משם ודרום), מס' "3" — "5" — אזורי הצנחת תותחים, מרגמות ורכב.

האלחוט מודיע: גשר מסילת הברזל נשאר שלם.
נראה כי ההצנחה בשעות אחה"צ תהיה הכרחית.
— שעה 0835: המטוס "סופג" שחי מהלומית
רציניות של קלעים נ"מ, המוצעות אותו כהוגן. ה'
טייס, שלא הניד עפעף, ממשיך בחוגות המוחל שלו
מעל ליעד.

הגנרל ומטהו נראים כאילו ולא הרגישו בדבר...
— שעה 0840: זה עתה הועף באויר גשר-
הולכי-הרגל.

— שעה 0843: מאז בואנו, היו המפרצים ה'
פנימיים שמכל עבריה של פורט-סעיד שורצים המון
מפרשילוכן משולשים... הדייגים המצרים הופתעו
בשעת מלאכתם! עתה, בורחות כל ה"גלוקות" —
שנערכו בשורה עורפית כאותו סרט לבן ארוך —
לעבר אל-מטרייה.

— שעה 0845: המטוס עלה לגובה רב יותר
והרחיב את חוגותיה.

„מפתח-הלב" של אזור פורט-סעיד — היעד

הצנחת גייסות צנחנים צרפתיים מגובה 150 מטר, על יעד
החינוי ביותר: „צומת העצבים" — שהוא גם „צואר-בקבוק"
— מדרום לפורט-סעיד, בו מחברת תעלה („ברכת ההתחברות")
את תעלת סואץ עם האגם-המזרחי וכאן עוברים, על פני
גשרים, גם מסה"ב והכביש דרומה, אל היבשת. יעד חיוני זה
מסומן בספרה „1" במפת פעולות הצנחנים הצרפתיים.

— שעה 0847: כוחות-הקרקע מבקשים סינוי המהיר של צנחן שנפצע פצע חמור.

— שעה 0855: בשדה-התעופה שנכבש ע"י הבריטים כבר סוייר, נבדקו, נוקו ממוקשים והוכנו לשימוש
200 מטר מסלול. כדי לשבש את המסלול שכבר נסגע בהפצצה, הציבו המצרים במקומות שונים חביות מלאות חול
ומוקשות תיל דוקרני. השדים האדומים" מסיימים עתה את מלאכת סילוק.

— שעה 0905: הגשר המערבי נתפס בידי הצרפתים. עתה מנותקת פורט-סעיד משאר חלקי מצרים,
ואנשינו נערכים ומסתדרים באופן איתן מסביב למוצב זה בו הם מחזיקים.

— שעה 0907: הגנרל זיל משדר מבוק-ברכה.

— שעה 0922: הצרפתים לכדו תותח נ"מ „בופורס", בן 47 (שמא 40 — המער) מ"מ (אולי זהו היידר
סקליעני נעוץ בנו זה לא כבדו), מקלע תלת-קני, שני תותחי 57 מ"מ נ"ס ותותח 20 מ"מ נ"מ. הוקם ראש-גשר
מצפון לגשר המערבי, ליד הברכה הסנימית לכוחותינו — 5 פצועים.

— שעה 0925: הבריטים מודיעים על אבידות, ובין אלה קצין שנפצע קשה מאוד.

— שעה 0955: גנרל זיל מסביר לנו כי תמרון-העקיפה של הצניחה בבואנו על מצרים הצליח להפליא: —
כוחות אויב ניכרים המתניו לבואנו ליד קנסרה.

— שעה 1000: מטוס-מוצב-הפיקוד שב לפורט-סעיד. בין שני גלים של מטוסים העוסקים בהבוקה נעים אנו
עתה ב„טיילת", בגובה 700 מטר, בקיצע שטואטא מכל מטוס אויב.

— שעה 1005: הבריטים, שהחלו מתקדמים משדה-התעופה, מגיעים אל פרברי פורט-סעיד.

— שעה 1020: מטוס-הקרב של בעלי-הברית חזרו זה עתה מהצטיידות בולק בבסיסים, ופוחתים שוב
בהבוקה, אלא הפעם הרחק קדימה מן המקומות בהם התחילו בכך לראשונה.

— שעה 1030: הקולונל לאמיר מסדר לנו הלצה טובה — וממש בשניה האחרונה עלה בידי להטות את
כוננו של מטוס-מוצב-הפיקוד, אשר נע במישורין אל עמדת הגנה-נגד-מטוסית שטרם שותקה. (אכן, אין הלצה טובה
מזו, הקולונל!)

להטות את כוננו של מטוס-מוצב-הפיקוד, אשר נע במישורין אל עמדת הגנה-נגד-מטוסית שטרם שותקה. (אכן, אין
הלצה טובה מזו, הקולונל!)

— שעה 1100: בצד הבריטים, תוקפים המטוסים בפצצות חורשת-דקלים מדרום לשדה התעופה. זוהי ודאי
חנת-הביוב שבה נתחפרו טנקים וארטילריה.

— שעה 1200: תפקידו של „מוצב-הפיקוד-המעופף" נסתים, ויש צורך לחזור. מלאי הדלק מחייב זאת. עוד
חוגה אחרונה בגובה-גמון מעל העמדות הפרנקו-ברישיות, על מנת לכרך את הצנחנים האמציים — והחרסום
מופנה לכיוון קפריסין.

— שעה 1201: מגיעה תשדורת אחרונה. הצרפתים כבשו שני תותחי „בופורס" 40 מ"מ (נ"מ), ארבעה
תותחים נ"ס 47 מ"מ, תותח נ"ס בן 57 מ"מ ו„נושא-ברן". אבידות חיילי: 5 הרוגים, 10 פצועים. 70 חיילים
מצרים נהרגו.

— שעה 1235: אנו טסים מעל אניות-הברית שנמצאות בדרך אל פורט-סעיד.

— שעה 1315: חופי קפריסין נראים באופק, וכן שני מטוסי „נורד". ודאי מהווים הם חלק מהגל המוטס
השני.

— שעה 1700: שידור מטעם מפקדת כוחות-הברית הודיע כי המושל הצבאי של פורט-סעיד ביקש מהקולונל
הצרפתי שאטרוזובר למסור לו את התנאים להפסקת אש. שבע מאות צנחנים תקיפה-החלטה השתלטו על פורט-סעיד.

ביום העליה בחוף ולמחרתו

הנחיתה הבלתי מופרעת

משובריהגלים והפגזה בלתי מדויקת עד מאוד מחותחניד, שהומטרו בשעות המוקדמות — בוצעה הנחיתה במסיבות שלא היו ביסודן שונות מאלו של צבא הנכנס בעקבות הנמנה רשמית.

נחיתת ה"מרניס" בכלי הסעה אמפיביים

אחד מכלי הרכיזהספן האמפיביים (כאן, כנראה, "באפרו") בדרכו אל החוף ביום המבצע השני. עשן שחור מתמר ועולה ממחסני הנפט הדולקים.

בשעה שעלים הראשונות להסתערות — אם אין מלה זו מלודרמטית מדי לגבי דבר שדמה יותר לתמרון — הגיעו מדי פעם דוחות על מטוסים, כנראה מצריים, שנראו מעל אזור התעלה; אולם נוכח שליטתם באויר של המטוסים מנושאות המטוסים הבריטיות והצרפתיות, לא גילו האוירונים המצריים אף פעם הצוה שתרחיק לכת עד כדי כך שינסו להפריע לגלי אנשי ה"קומנדו" הבאים זה אחר זה, אשר נחתו בראשיהחוף. אש נגדמטוסים, אשר היתה גילוי ההתנגדות התקיף ביותר של המצרים בארבע השעות הראשונות — השעות החיוניות להצלחת המבצע — הומטרה ע"י יחידות של "המשמר הלאומי" המצרי שעצמתן לא נאמדה, ואשר גילו נטיה מובהקת להסתכן ממערב אל תוך ראשיהחוף אחז של אנשי ה"קומנדו". דבר זה הפנה אליהם את תשומת לב המיוחדת והמודקת מאוד של משחתת ששימשה ככוחמסייע.

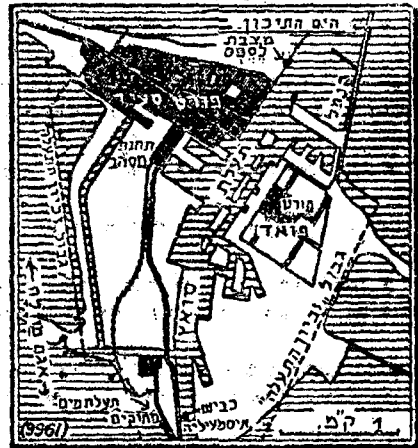
יהא זה נכון. לומר כי הקשים וגורמיהטרדה שבמבצע נבעו כולם לא מתגובת האויב אלא מהנחיות "המדיניות

תוך השתדלות שלא להפעיל יותר כוח מאשר חייב המצב הסקטי, נחת היום (6.11) עם שחר כוחההסתערות האמפיבי האנגלו-צרפתי בחופי פורט-סעיד ופורט-פואד, והתאחד עם הצנחנים הבריטיים והצרפתיים אשר תפסו אתמול את שדה התעופה החופי, את שדהמשחקיהגולף ואת מישוריהטין שלידם. שעתים מאו הנחיתה, בעוד מסך סמיך של עשן שתר העולה ממחסןדלק בוצר מסתיר כליל את ראשיהחוף וכמעט וגמפיל על השמש — נמסר כי המפקדהצבאי המצרי במקום מציע כניעה.

איגרתו נתקבלה באניתהדגל הבריטית הסירת "גאמאיקה". לפי ניסוחההבדחני של אנשי מפקדת "כוחההרעשה הציי", הומין המפקד המצרי את מפקד בעלותהברית לצלצל אליו בטלפון מס' 2033 בפורט-סעיד על מנת לשוחח בדבר התנאים. איה זה 12 שעות אחר שהמפקד הצבאי של פורט-סעיד הציע כניעה; אלא שבמשך הלילה, שעה שצי ההסתערות בן ה-100 ספינות, קרב לחוף, התברר כי הוא מסרב לקבל את התנאים — כנראה בעקבות התערבות מקהיר.

אש בלתי מדויקת

אף על פי כן, פרט למעט אששנקל בלתי שיטתית

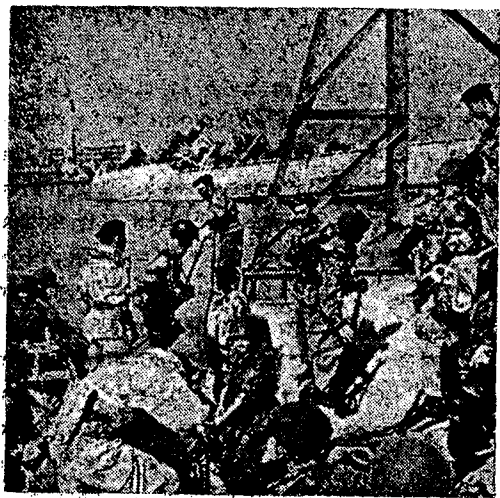
פורט-סעיד ופורט-פואד

שיטל ל-תעלת סין מחוקים המהו מקור אספקתמים ראשי בשביל המיד ועד דגים לחבלות וזניתוק.

את כל שמי טורס-סעיד, ומעל לראש-החוף התרומם מסך של עשן ושל אבק ורדוד כתוצאה מהפגזות המשחתות. לשעה 04.30 עלתה השמש במידה מספקת בשביל שתזהיב בקרניה את בתי חויתה של פורט-סעיד, שכולם לא סבלו נזק — וברגע זה צריכים היו אנשי הגל הראשון של ה"קומנדו" הבריטי לנוע אל החוף בסירות-הסתערות, וכלי רכבי-השריון הראשון נים — להכנס למים ולהיערך להתקפה. לשמאלה של אניה הדגל שלנו ראינו גייסות צרפתיים בבצעים תנועת התקרבות שלוח לגמרי, בחוף הערפלים, על שפת החוף של פורט-פואר — מקום בו כבר נתבססו היטב אותה שעה גייסות צנחנים צרפתיים.

עלית יחידות "קומנדו" בחוף

גלי "קומנדו" בריטיים באו אחד אחר השני. אניות מסיפוס "דיירינג" (Daring) ** קיימו מתן אש קלה מעל כלריהשית לנחיתה, והרחק יותר ברקיע נראו גלים של מטוסים מנושאות המטוסים כשהם מבצעים "הבוקה" וקישיות. במיוחד אל טנקים אשר נראו דוומית לפורט-סעיד. כל-הנחיתה קרב והלכו אל החוף בשדרות שלוח — כמעט כסירות המובילות אנשים לחופשה — שעל כל אחת מתנוסף הגנס הלבן, דגל צייה-המלחמה הבריטי.

בעקבות הצנחנים — אנשי ה"קומנדו" בסירותיהם נחיתת "קומנדו" צרפתית עולה בחוף פורט-פואר ביום המבצע השני — בשקט, ללא הפרעה: אחת אחת מאנשי הצפרוע אשר עמלו לפני כן בסיוור מקומות לנחיתה ובהסרת מכשולים תת-ימיים.

ברקיע, על רקע אפל של עשן כסוף ורברי עננים גבוהים, התפתלו וצללו מטוסי "גנום" ו"סירהוק". סוכות-הרחצה הנוערות על החוף היו כתמי רשף אדום על רקע המסך השחור הענק של עשן שעלה מהנפס הדולק. תוך שעה מאו פניחת ההסתערות דיווחו כל יחידות ה"קומנדו" האמפיביות

מתוצאות ההרעשה

הודעות בריטיות וצרפתיות לא חדלו מלציין (וכנראה בצדק) את ההתחשבות המדוקדקת בשלום האזרחים ואת המאמץ להמנע מגרימת הרג והרס בלתי הכרחיים, אך ההרעשה היצית וההפצצה מן האוויר שקדמו לנחיתות בפורט-סעיד חזריבו בכ"ז מקומות מסוימים בעיר — כמודגם בתצלום.

הגבוהה — אשר אמרו כי יש להשתמש במינימום של כוח בהשחלטות על כל היצדים. כוח-ההרעשה היצי נמצא בסמוך מאוד לחוף לצורך מתן הסיוע לנחיתות, אך הפקודה שלא להשתמש בתותחים בני 6 אינץ', או גדולים יותר, נשמרה בכל תוקף, ואף ההכוונה-האווירית של השטח שנועד לשמש ראש-החוף כבוצה תוך מידה רבה של ברירות-מטרות ושל שמירת-סיגים.

ההרעשה

קיצורו של דבר, כוח ההסתערות צריך היה "להתאפק" עד אשר יגלו המצרים באיזה קלפים הם מתכוונים לשחק. נקיטת קו התנהגות זה, עשויה היתה להגדיל את הסיכון — חדאי שהגדילה את עול האחריות הרובץ על המיקוד הסקטי; אולם כפי שנתברר היה קו זה נכון בהחלט. פורט-סעיד דפורט-פואר נכבשו, עד כמה שמסתבר כעת, כמעט ללא שפך דם וללא נזק נראה-לעין לרכוש, פרט למחסן הנפס ומאות סוכות רחצה על שפת הים, שהוצתו ע"י הפגזות-המשחתות שפתחה את ההסתערות ב-4 בבוקר, לפני שעלתה השמש באופק. המשחתות שנמצאו במרחק של 1.5 ק"מ מן החוף, כיסו בצפונים את עמדות התותחים ואת הטנקים המחוברים אשר ידוע היה על קיומם. ברקיע הופיע זרם של מטוסי "סירהוק", "גנום" ואיורן, ומטוסים צרפתיים. מסך עשן עצום ממחסן הנפס, אשר הוצת, כנראה ע"י המצרים, החל לכסות

כפי שידוע כיום נתגלתה תנועה זו של חזירה לפורט סעיד, "כמעט ללא שפך דם" — כמוסעית מעיקרה. — המערה ** משחתות בריטיות גדולות ביותר אשר בשל גלגל תוחל לפני זמן מה בצי הבריטי בנהוג חדש: — לציין לא כי משחתות כי אם כספינות-מסוג "דיירינג" "Daring".

„מי ברכב, מי ברגל...“

יחידות „קומנדו“ בריטיות קרבות אל חוף פורט-סעיד — מי בסירות נחיתה ומי בהליקופטרים.

כי הן לא נתקלו בכל התנגדות, וכי — במידת מה להפתעתן — החוף ריק לחלוטין ממוקשים.

לשעה 0520 נעו הטנקים הראשונים על החוף בסיוע לאנשי ה„קומנדו“. באותה שעה נתקבל דוח על מספר טנקים מצריים המנסים להנחית התקפת מעבר דרום. עתה בא אחד השלבים המעניינים ביותר במבצע האמפיבי, שתי נושאות מטוסים בריטיות נמצאו בעורף כוח ההרעשה הצי, ומשימתן הייתה להטים לחוף אנשי „קומנדו“ בהליקופטרים לשעה 6 בבוקר. חמישה עשר הליקופטרים כל אחד נושא שמונה חיילים הופיעו באוויר והורידו את אנשיהם בראש-החוף, ובעוד הגייסות הבריטיים מתקדמים במהירות ומתבססים, החל „שירות הלך וחזור“ אוירי ממושך.

מקורות רשמיים צרפתיים מסרו כי בשעות המוקדמות של אחה״צ הגיעו גייסות צנחנים צרפתיים, שפניהם מועדים לקנטרה, לנקודה הנמצאת בק״מ ה-14 של הכביש שעל השפה המערבית של התעלה.

מתוך „טיימס“ מ-11.6

ה„קומנדו“ - ברכב אמפיבי ובהליקופטרים

ריות לחוף באמצעות הליקופטרים; וישנה תקוותה כי יהיו להם כנתיב סייסות הליקופטרים לתכלית זו. חלק מההליקופטרים אשר הופעלו ב-11.6 במצרים היו של הצבא וחלקם — של הצי, וסבורים שהלקחים אשר הופקו ממבצע זה יקבעו את המשך השימוש בדרך פעולה זו בעתיד.

מהדוחות מניקוטיה מתברר כי אחד משלושת גדודי ה„קומנדו“, בן 600 איש, הוטס והונחת בהליקופטרים, ושני הגדודים האחרים (וכן המפקדה) הובאו לחוף בכלי-שיט לנחיתה. בריגדת ה„קומנדו“ היא כוח מאומן היטב המרכיב מאנשי צבע קבע; היא לא חזרה לאנגליה מאז מלחמת העולם השנייה. בסיסה נמצא עתה במלטה, והיא פעלה בא״י, במאלאיה ובקפריסין.

דוחות רשמיים סיפרו כי „החופים היו ריקים בעוד שהיילים ואזרחים מצריים צפו בנחיתת הטנקים“.

במשך הבוקר ניסח קרב טנקים על שדה הגולף דרומית לפורט-סעיד, אולם עדיין אין על כך פרטים נוספים. אחריו הפוגה בת ארבע שעות החלה שוב. בשעות הבוקר המוקדמות של היום, הלחימה בפורט-סעיד, משחזרו בהם המצרים מהסכם הבניעה. מוסרים כי שולות-המוקשים ששוטטו בנמל לא גילו כל מוקשים במשך השעות הראשונות של שיטוטן בנמל.

בינתים מסרו ידיעות בלתי מאושרות כי חיל-האוויר המצרי הופיע הבוקר שוב בקנה-מידה מצומצם בכבוע גיחה ע״י

לאחר נחיתת של כוחות מן הים, באזורי פורט-סעיד ופורט-סואד, עם שחר של ה-6 בנובמבר, החלו יחידות של בעלות-הברית להתקדם לעבר דרום לאורך גדות התעלה; הנדעות צרפתיות רשמיות ציינו כי בשעות מוקדמות של אחה״צ (6.11) הגיעו גייסות-מוצנחים צרפתיים שפניהם אל קנטרה, אל אנדרק״מ ה-14 שבכביש סוללות-הגדה אשר בצד המערבי של התעלה.

הנדעה רשמית טענה הערב כי סאט-סעיד נמצאת עתה בידי בעלות-הברית, וכי עוסקים בהחזרת הסדר על כנו — תוך ציון כי העיר סבלה רק נזק מועט. יחסי אולם תצלומי אויר שצולמו היום אחה״צ מראים את מיכלי אחסנת הנפט וגוש בת-ידירות בסמוך לחוף כשהם בוערים.

פורט-סואד נמצאה כבר כולה בידי הצנחנים. כאשר הבוקר נחתו שם יחידות „קומנדו“ צרפתיות אשר — כפי שנמסר בדוחות — „קל צופים סקרניים צפה בהם“. כן עלו בחוף ללא קשיים כל שלוש יחידות ה„קומנדו“ של צבא-הצי המלכותי הבריטי שהסתייעו בגונדת שריון; כלולה באלה יחידות ה„קומנדו“ ה-45, אשר אנשיה נחתו באמצעות הליקופטרים של הצי — וטוברים כי זו הפעם הראשונה שצורת נחיתה כזאת בוצעה כמבצעים של ממש.

המופר הציני של ה„טיימס“ כתב:

ידוע כי חיל ה„מארינס“ המלכותי מצוד בביצוע הסתע

ההליקופטרים פינו פצועים

ההליקופטרים נחתו ב־7.11 ממס מאחורי מצבת פרדיננד דה־לספס, בונה תעלת סואץ, כדי לפנות פצועים.
מתוך „ניו־יורק טיימס“ מ־9.11

מסוק־קרב אחד מטיפוס „מיג“ נגד שדה־התעופה של גאמלי, אשר נלכד ע״י צנחנים בריטיים אתמול בבוקר ונכון לשימוש למטוסים מסוג „דקוטה“. מאז אתמול אחה״צ. ואולם דובר של בעלות־הברית אמר בניקוסיה אחרי הצהרים כי אין בידו אישור לידיעות אלו, או לכך ששוב אי־אפשר להשתמש בשדה־תעופה זה.

לפי ידיעות שנמסרו ע״י צנחנים פצועים הנמצאים עתה בבית־חולים בקפריסין, אחר שפוגו דרך שדה־התעופה של

גאמלי בליל אמש, נורו יריות רבות מכלי־נשק קל במשך הנחיתה של גדוד הצנחנים ה־3 הבריטי אתמול, אולם האבידות היו קלות יחסית — אולי 30 מתוך 560, לפי דברי אחד מארבעת הקצינים של חיל־הרפואה־המלכותי שהשתתפו בנחיתה ואשר נפצע בעינו ברסיס מפגז נ״מ מצרי בשעת צניחתו. לא מעט מן האבידות נגרמו, לדעתו, ע״י הפגזות המרגמות שבאה מכיוון העיר אחרי הנחיתה. הוא אמר כי מכשולי חביות שהוצבו על שדה־התעופה על־ידי המצרים נתגלו כמחפה מועיל מאוד שעה שהצנחנים עשו דרכם אל נקודת המפגש אשר ליד מגדל־המיקוח של שדה־התעופה. אחד הראשונים להפצע היה חייל בישׂמולי: הוא נתח ישר על מוקש בשדה־מוקשים שעל החוף, מחוץ לאזור ההצנחה המתוכנן, ורגליו נפגעו.

מתוך „ניו־יורק טיימס“ מ־9.11

סקירת מיניסטר ההגנה בפרלמנט

קאם, כאשר פטרול מצרי בן 35 עד 50 איש התקדם לאורך סוללת הגדה. הם עברו על פני פלוגה בריטית אשר לא גילתה את נוכחותה במקום. בסופו של דבר הגיעו עד לסמוך אל מחלקת טנקים; המצרים פתחו עליה באש במקלעי „ברן“ וברובים, והטנקים השיבו אש מתוך הגנה־עצמית, והרגו שני מצרים ופצעו אחד. הפטרול המצרי בנסיגתו עבר שוב על פני הפלוגה הבריטית הקדומנית — וזו שוב נמנעה מלירות עליו בהתחשבה בהפסקת־האש. פלוגה זו יכלה להשמיד את הפטרול אך נמנעה מעשות כן.

בפורט־סעיד — אמר המיניסטר — התנהלו בינתיים ללא תקלות פריקת האספקה והעלאתן לחוף של היחידות המנהל-

תהליך השתלטות על עיר

צנחנים בריטיים חוסים מאחורי תוחת נ״ט בן 17 ליט, בעת „טיהור“ רחובות.

ב־8 בנובמבר מסר אנטוני הד, מיניסטר ההגנה הבריטי (בריגדיר א. הד, ששימש עד לפני זמן קצר כמיניסטר המל־חמה — המער) הודעה בדבר המבצעים הצבאיים במצרים.

הוא אמר כי לפני שבוצעה ההסתערות על פורט־סעיד, הראו תצלומי־אוויר, כי לאורך שפת־הים מצויות נקודות־משען מבוזרות, ובהן מחפורים טנקים ותותחים. הוחלט כי 24 שעות לפני ההסתערות תבוצע הצנחה מן האויר על מנת לבער נקודות־משען ותחפורי־תותחים אלה. משימה זו בוצעה בתכליתיות כה רבה, עד אשר ניתן היה להמנע מן הצורך בהרעשה מוקדמת, אשר ודאי שהיתה גורמת רוב הרס ונפגעים־רבים בקרב האזרחים (כידוע היו פני הדברים שונים למעשה — המער). ההסתערות בוצעה בהצלחה רבה ביותר ובמשך הלילה שלאחר הנחיתות תמה פרשת הלחימה בהתנגדות־מאורגנת. הגייסות הועסקו אזי בטיפול בכוזים, בארגון שירותים ציבוריים, במנהלה ובטיהור האזור. התקוה היתה כי החיים בפורט־סעיד יוחזרו לתקונם תוך ימים ספורים, או אף מוקדם יותר באם שלטונות־המנהל המצריים ישתפו פעולה.

ביום הנחיתות ניטשה לחימת־רחוב עקשנית בין גייסות־הברית לאויב אשר נקט בדרך הצליפה, ובנינים מספר הפכו לנקודות־בצורות אשר היה צורך „לטפל“ בהן. מספר אזרחים מצריים נטל חלק בלחימת־הרחוב. גייסות בריטיים שהתקדמו לאורך התעלה דרומה הגיעו לפני הפסקת האש לנקודה הנמצאת מעט צפונית לקנטרה. הצרפתים החזיקו בפורט־פואד.

אמש, (ב־7.11), הפרו המצרים את הפסקת־האש ליד אל-

של מצודי הממשלה אשר הצריכה כושר שימוש ושליטה מעולים ביותר מצד אלה שעסקו בתכנון המבצע ובביצועו (קריאות עידוד מחורשות).

במשך כל המבצעים ביבשה, בים או באויר, גילו הכוחות הבריטיים, תמיד, מידה רבה ביותר של התאפקות, והמיניסטר אמר כי בטוח הוא שכל חברי הבית, ותהא השקפתם הפוליטית כאשר תהא, ירצו כי הוא יעשה את רצון כל חברי הבית, לשבח את כל אלה שהיתה להם יד במבצע — על האופן בו ביצעו משימה קשה זו, שהיתה מבחינות רבות חסרת תקדים.

מר הד אמר כי בהסתערות הפותחת, אשר בוצעה ע"י אנשי קומנדו בריטיים וגייסות צרפתיים, ניתן סיוע ע"י טנקים מיד משניתן היה להעלותם בחוף; אף על הרגלים היה לעלות בחוף ולהקים ראש-גשר קטן עוד בטרם שניתן היה להעלות את הטנקים ליבשה; ובקרב עם הפטרול המצרי הנ"ל שהפך את הפסקת האש, נמצאו הטנקים מאחורי הפלוגה הקדומנית ובסיוע לה.

מר סטוקס (מראשי הדוברים של מפלגת העבודה בעניני צבא בבית-הנבחרים הבריטי — ויצוין כי מזה למעלה מתריסר שנים גם מראשי המתנגדים לציונות במפלגת העבודה — המער) שאל האם יוכל המיניסטר לאשר — לרגל ידיעות מפורשות בעתונות — כי הגייסות הגיעו אי פעם לאיסמעליה, או שמא היו ידיעות אלה מצויות מן האצבע. בתשובה לכך אמר מיניסטר-ההגנה כי עד כמה שידוע לו, על סמך האינפורמציה העומדת לרשותו, לא עברו שום גייסות בריטיות דרומה מקנטרה.

מתוך "טיימס" 9.11

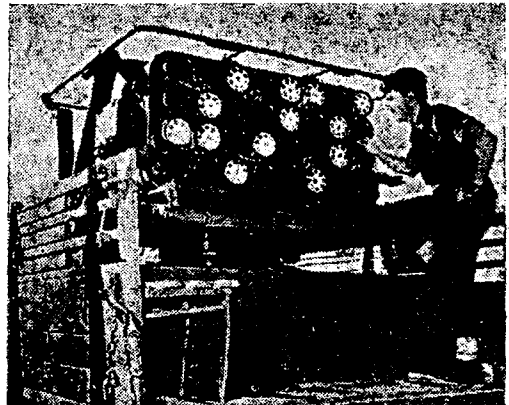
פטרול-טריקה בין בתים הרוסים

אנשי "קומנדו" בריטיים בולשים אחרי מצרים מזוינים, או נשק מוסתר, באחד מאזורי פורט-סעיד שניזוקו.

היות על ציודן. אמרואים ויחידות סיני ספינות טבועות וכיוצא בזה מכשולים בכניסה לתעלה.

מיניסטר המלחמה אמר עוד, כי אין לו עדיין פרטים סופיים על מספר הנפגעים, אולם הידיעות עד כה הראו כי הוא לא עלה על 85 איש, מהם רק 20 הרוגים.

הוא ביקש להדגיש שתי נקודות ראשיות, לאורך החוף מצויים היו ביצור-קבע בעלי עצמה ניכרת, עם טנקים מחופרים שפניהם לעבר שפת-הים. לבצע את הנחיתות וללכוד את הערים במספר כה קטן של אבידות, גרימת הרס כה מועט לעיר ואבידות כה מעטות לאוכלוסיה אזרחית — דבר זה איה מעשה המעיד על יכולת צבאית ניכרת (קריאות עידוד

נשק מובאטי בידי מצרים —

שטרם הופעל בחזית הישראלית

נשק-דקטי סובאטי: מתקן-שיגור בן 32 רקטות — גלגול חדיש של ה"קסיושה" מימי מלחמת העולם ה-2. הכוחות הבריטיים גילו מתקן זה, על רכבו, באזור פורט-סעיד.

היקף הכוחות

נושאות המסוסים הבריטיות „אוקינוס“ ו„תזיאוס“ ומספר רב של משחתות, שולות מוקשים וכלי־שיט לנחיתה.

יחידות צבא־היבשה כללו את דיביזיות הצנחנים העשירית הצרפתית, בריגדת הצנחנים ה„בלתי תלויה“ ה־16 הבריטית בריגדת ה„קומנדו“ של חיל ה„מארינס“ המלכותי הבריטי והדיביזיה ה־3 הבריטית.

שיירות אניות אשר כללו סוגים רבים של אניות שנאספו בחפזה — אניות הובלת־גייסות, כלי־שיט חופיים, נחתות נושאות־טנקים ואניות נוסעים בריטיות — יצאו את קפריסין ביום ראשון בלילה (4.11), כל אניה היתה מלאה ודחוסה בגייסות. אניה הובלת־הגייסות הבריטית „אמפייר קאן“ למשל, היו בה כ־1200 חיילים; כרגיל מטענה היא כ־920 לכל היותר.

לצורך המבצע הבריטי־צרפתי נגד מצרים נשלחו שיירות מקפריסין, ממלטה וישר מאנגליה.

מספר הגייסות לא פורסם רשמית, אולם קרוב לודאי כי גייסות הקרקע בלבד מונים בין 70.000—100.000 חיילים אנגליים וצרפתיים.

כל הכוחות נתונים לפיקוד הבריטי־צרפתי המאוחד, בראשות גנרל סיר צ'ארלס קייטלי, ובראש כל אחד מכוונות המשימה של כוחות היבשה ושל חילות־האוויר — עומדים מפקדים בריטיים שסגניהם צרפתיים.

יחידות הצי העיקריות כללו מן הצד הצרפתי את אנית המערכה „ז'אן בארט“ ואת הסירת „ז'ורז' לייג“, וכן את

התכנית - וביצועה

חמור מאוד, לו נלחמו נגד צבא ממדרגה ראשונה. אולם המצרים לא היו מסוגלים לנצל זאת. הם פתחו אמנם בלחימה מתוך מרץ, אולם הצנחנים הבריטיים־צרפתיים לא הועמדו מעולם בסכנה ממשית.

בינתיים התאחדו בים שיירות מקפריסין ומלטה, וזמן ניכר לפני עלות השחר ביום השלישי נעו כחמישים אניות הובלה ונחיתה אל מים רדודים, ליד הקצה הצפוני של תעלת סואץ. הם עגנו במרחק הגון מן החוף וגייסות ההסתערות הוסעו בסירות לחוף.

הצרפתים היו אחראים לחלקו של המבצע באזור פורט פואד, והבריטים — לפורט־סעיד. אנשי קומנדו קשוחים של חיל ה„מארינס“ המלכותי, חבושי כומתות ירוקות, הוסעו לחוף בהליקופטרים ובכלי־שיט לנחיתה. הם עלו לחוף בלילות סיוע של אש־ארטילריה מאניות, וסיוע אווירי ממסוסים.

יחידות של הצבא המצרי הסדיר חוזקו צ"י הכוחות הבלתי־סדירים של „צבא השחרור הלאומי“ המצרי, שרבים מאנשיו לא לבשו מדים.

הלחימה ברחובות בבוקר יום שלישי היתה עירונית למדי. היא נמשכה בשעות המאוחרות של אחר־צ, שעה שה־אמפייר קאן התקרבה יותר לחוף.

התכנית המקורית, אשר לפיה צריכות היו להעדר נחיתות מן האוויר ומן הים בעת ובעונה אחת באזור פורט־סעיד — פורט־פואד, בשעות השחר של יום שלישי, שונתה. יחידות הסתערות מוצנחות נשלחו יום אחד לפני כן, היינו ביום שני עם שחר.

שני גדודים צרפתיים הוצנחו אחד בבוקר יום השני והשני אחר־צ, כדי לתפוס גשרים שעל פני „בריכת ההתחברות“ (Bassin de Raccordement) — תעלה קטנה המוליכה מתעלת סואץ לאגם מנולה. גשרים אלה היו עמדת שליטה לגבי תחבורת מסילות־הברזל והדרכים מפורט־סעיד ודומה. ההצנחה הצרפתית נועדה גם לתפוס את מפעל זיקוק המים שנמצא דרומה ממש ליד הגשרים, ולמנוע בעד חסימת אספקת המים לאוכלוסית פורט־סעיד, בת 100.000 נפש.

הגדוד השלישי לרגימנט הצנחנים הבריטי בן 700 איש צנח על שדה־התעופה של פורט־סעיד בשחר יום השני. מרט לסיוע אווירי ולהצנחת האוויר, החזיקו גייסות אלה (כפיקודו של קול־לויט פאול א. קרוק) מעמד ככוח עצמם משחר יום השני עד שחר יום השלישי, כאשר יחידות של כוחות המשימה שהונחתו מן הים החלו לעלות לחוף.

הבריטים והצרפתים היו נוטלים, איפוא, על עצמם סיכון

* הערכה זו נתגלתה כמופרזת למדי. — המער.

חלקם של ציי בעלות הברית

„אלביון“ ו„בולדוק“ — הפליגו במשותף עם נושאות מטוסים צרפתיות שבראשן „אירומאש“. הצי הצרפתי סיפק את אניית המערכה היחידה שבצי המאוחד — „ז'אן בארס“, ובריטניה העמידה שלוש סירות: „גאמאיקה“, „צילון“ ו„נירפאונלנד“. כן השתתפו במבצע מספר אניות מטיפוס „דירינג“, משחתות פריגטות, ספינות נחתה, שולות מוקשים, צוללות, אניות אספנאות, אניות בית חולים, ואניות מפקדה.

מתוך „טיימס“ מ־11.7.

הפרשי הערכה לגבי היקף האבידות

- א. אבידות המצרים במבצע של הכוחות האנגלי צרפתיים הם לפי האומדן כ־400 חיילים ו־100 אזרחים. מתוך „טיימס“ מ־11.10.
- ב. לא ניתן להשיג ידיעות שלמות על מספר הנפגעים, מוסר ה.נ. בולדווין (עורכו הצבאי של „ניו יורק טיימס“ שנתלוה כסופר מלחמה למפקדת כוחות הברית — המער). לדבריו היו כ־1000 אבידות בקרב אנשי צבא ואזרחים מצריים, ואילו אבידות הבריטים היו כ־15 הרגועים וכ־65 פצועים.

מתוך „ניו יורק טיימס“ מ־11.9.

ההודעה הרשמית של האדמירליות, הדגה בתרומתו של הצי למבצע כולו, אומרת כי יותר מ־100 אניות מטוגים שונים השתתפו בפעולה. לעת עתה, עיקר המעסה הציית נפלה על הכוח האנגלו-צרפתי של נושאות המטוסים, על מטוסי החיפוי-המהדוק וספינות הליווי אשר אתם, אמרת ההודעה. יותר מ־2000 גיחות מטוסים בוצעו מנושאות המטוסים; לא ברור באם 473 הגיחות הנוספות, אשר לפי ההודעה בוצעו ביום שני (5.11) ע"י מטוסי צי נכללים אף הם במספר זה. ככל אלה, נהרג רק טייסי צי בריטי אחד, ושני מטוסי צי אבדו. בין הטייסים ניכרת לדברי האדמירליות הגאווה על הצלחתם להנע מפגיעה במטרות כאלה שהפגיעה בהן מסכנת אורחים. לצי היו אף משימות אחרות. היה עליו להביא לחוף את כוחות ההסתערות, והיה עליו להגן עליהם, וכן על נושאות המטוסים, מפני התקפה מן הים. פטרולים בים ו„מוקיפי תצפית“ באויר השקיפו על הסביבה על־מנת לגלות הופעה אפשרית של האויב. היתה סברה שקיימת סכנה של התקפת צוללות, ובמשך כל הזמן סופק לאניות ליווי גנרצולות, מיכליות, ואניות אחרות של „תובלת הצי“ הגישו „חספוקת“ לאניות במסען — הן צפונית לאזור התעלה והן דרומית לו, והייגו בימ־טוף, דרומית לסנאץ.

שלוש נושאות המטוסים הבריטיות שהופעלו — „איגל“,

לקראת נעילת המבצע

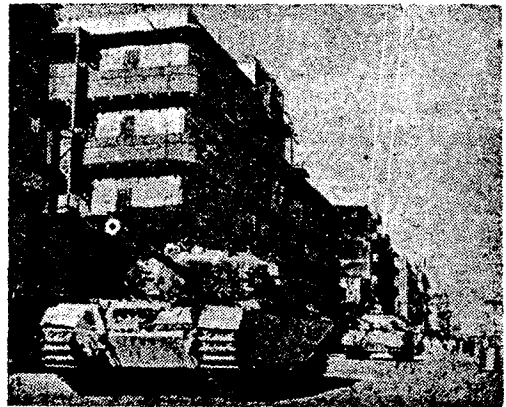
המצב אחרי שביתת הנשק

שביתת הנשק הבלתי רשמית והבלתי מוצהרת אשר החלה אתמול (7.11) בשעה 2 בבוקר, נמשכה, כשהיא מופסקת רק ע"י אש צלפים מקוטעת, מבצעי טיהור בפורט-סעיד, התפר צפונית ממחסני תחמושת בוערים והתנגשות קצרה אחת עם פטרול על כביש־התעלה-סנאץ.

תהליך תגבור הגייסות הבריטיים-צרפתיים בפורט-סעיד נמשך; אולם חוריהחנית שעל כביש־התעלה עדיין לא זו הלאה מהקילומטר 38, נקודה הנמצאת במרחק הג'ל דרומית לפורט-סעיד. נקודה זו נמצאת כ־5 ק"מ צפונית לקנטרה, וכ־32 ק"מ צפונית לאיסמעיליה.

כל נסיון לא נעשה להמשיך ולפרוץ דרומה, אף כי דווח על תהליך התרכזות של כוח מצרי לא־גדול על סוללת הכביש שלאורך שפת התעלה.

* ראה הערה בעמוד 85.

„הפגנת כוח“.

טנקים בריטיים עוברים בחוצות פורט-סעיד.

וצרפתיות, חזו כפותות למצופי־קבע בשטח הנמלה־החיצון, או שהוצמדו בחרטומיהן אל מזחם. גם גרשאת המסוסים „תויאוס“ ואנית בית־החולים הצרפתית „מרסאליגזה“ היו כפותות אל מזחם בנמלה־החיצון.

הליקופטרים אשר ביום ג' נצו הלך ושוב בהטיסם אנשי „קומננדו“ של חיל ה־מארינס המלכותי מן האניות אל החוף — היו אחמול (7.11) נוחתים מדי פעם, בדיוק מאחרי פסלו של פרידיננד דאלסעס בונה תעלת סואץ, על מנת לפנות את הפצועים.

הנסון ו. בולדווין, עורכו הצבאי של „ניו־יורק טיימס“ במאמרו מיום 9.11

גודד צנחנים נמצא על כביש התעלה. הגיעו ידיעות כי כוחות ישראליים נמצאים בגדה המזרחית של התעלה, אולם סבורים כי גייסות צרפתים מבית־הצנחנים־המשותף יאבסחו אנף זה.

עצמתם של הכוחות המצריים שממול לגזרת כוח־הצנחנים, בגזרת חזית בת 100 מטרים, נאמדה בפלוגה אחת בערך, בסיוע מספר טנקים.

פטרולים בריטיים־צרפתים מלווי טנקים, „גיששו“ בינתיים אחר דרכים בנועם בדרך־ההריסות בפורט־סעיד. כמה מעיי־החרבות, בחלק הישן של העיר, היו בגובה של 3 עד 5 מטר. נחתות־גושאות־טנקים, ואניות הובלת־גייסות, בריטיות

בריטניה מוציאה כוחות מאזור הפעולות

המצב באזור תעלת־סואץ סמוך ל־20.11.56
לפי תאור בעתונות האמריקאית.

בדבריו בבית־הנבחרים ב־9.11 תאר סר אנטוני אידן, ראש ממשלת בריטניה, את השינויים אשר נעשו בינתיים בתכנית הפריסה של כוחות האוויר והיבשה הבריטיים במזרח הים־התיכון. ארגון־הקרקע של כל אותן טייסות חיל־האוויר המלכותי אשר פורסו בקפריסין ובמלטה לקראת הפעולה במצרים, עמד — לפי דבריו — להוסיף ולהתקיים במקומות אלה, אולם מעתה ניתן להטיס רבות מטייסות אלה חזרה לבריטניה.

במקרה־חירום אפשר יהיה במצב דברים זה — כשארגון הקרקע מוסיף להתקיים — לפרסן־מחדש בקפריסין ובמלטה תוך שעות. הנחה זו חלה כמובן במיוחד על מסוסי־ההפצה ארוכי־הטוח — אשר כמה מטייסותיהם (ובעיקר טייסות מפציצי „ואלנטין“, בעלי ארבעת הסילונים, וכנראה גם מפציצי „קנברה“ הדו־סילוניים) חזרו לבריטניה כבר ב־8.11. צירים שמרניים שיסעו את דברי סר אנטוני אידן בתשרי אות כאשר אמר כי יחידות ההסתערות של הצנחנים ואנשי ה־קומנדו תוצאנה ממצרים, אולם במקומן יוצב שוה־הערך שלהן: גודדי חיל־רגלים בעצמה מתאימה. התשובות נתחדשו וגברו כאשר הודיע ראש־המשלה כי עתודת־רגלים נוספת תוחזק בקפריסין.

דוחות מ־9.11 ממגוסטה שבקפריסין, אמרו כי צנחנים הובאו לשם ביום ששי אחר ששהו שלושה ימים בראש־החוף של פורט־סעיד (ואמנם לפי „ניו־יורק הרולד טריביון“ מ־11.11 עלו בנמל ממגוסטה שבקפריסין, ביום ו' (9.11) צנחנים בריטיים אשר הובאו לשם באניות לאחר ש„בילו“ שלושה ימים בראש החוף שבפורט־סעיד.

ואילו מסאותה־מפטון שבדרום־מערב בריטניה באה הידיעה שגייסות שכבר הוטענו באנית התובלה „אמפייר אורדל“ החלו חוזרים לחוף, לאחר שבוטלה הפלגתם למזרח־התיכון שנקבעה תחילה לאותו יום.

מתוך „ניו־יורק הרולד טריביון“ מ־11.11

לקחי „מלחמת שבעת הימים“

ההשקעות בקפריסין במשך השנתיים האחרונות בהן רוחה ההנחה כי האי יחליף את טואץ בתור בסיסו העיקרי, הסתכמה בשיעור של 18 מיליון לירות שטרלינג. אך, לפי תשובה שניתנה ב־12 בדצמבר לשאלתה בבית הנבחרים, נוקטים רק עתה בצעדים לקראת פיתוחו של נמל צמוק־מים באי. דומה כי „צעדים“ אלה פיגרו לבוא.

מלטה — המרוחקת מפורס־סעיד ארבעה ימי הפלגה, — היתה הבסיס הצי המיקרוב ביותר, שהיה מתאים לארגון כוח משלוח גדול. על כן בעוד שאת כוחות האוויר והגייסות המוסטסים ניתן היה להשתית על קפריסין, הרי ההסתערויות בדרך הים חייבת היתה לבוא ממלטה.

במוצאי ה־29 באוקטובר הגיעו ללונדון ידיעות כי ישראל החלה בפלישה למצרים. בלילה שבין ה־30 וה־31 באוקטובר הפליג עיקרו של כוח ה„קומנדו“ ממלטה. ספק האם אפשר היה כי יקצרו עוד יותר את משך תכולתם למסע.

פיקוד בנות־הברית ביסס את לוח הזמנים שלו מאז ואילך על תכנית הפעצה מ־האוויר שהיתה צריכה להמשיך 6 ימים. תכנית זו אשר נדרש ממנה כי תדקדק מאד בבחירת מטרות — וכי תמנע מפגיעה בכל אזור־בנוי שהוא, נראתה כבעלת שני יתרונות.

שלב־הפתיחה שלה (31 באוקטובר — 1 בנובמבר) שהיה מכון כנגד שדות תעופה, נועד לחסל את 50 מפעצות הסילון „אל־28“, ומאה ה־מיג־ים, של נאצי. היתה זו אקדמה נחוצה ביותר. כל נחיתה אשר יתכן כי היינו נוקטים לבצע, מן הסתם שהיתה מצריכה טיסת־התקרבות איטית של מטוסי

„מלחמת שבעת הימים“ — או „הפעולה המשטרית“ — אשר בריטניה וצרפת החלו בה במצרים ב־31 באוקטובר היתה בראש וראשונה עסקם של אנשי הפוליטיקה. אולם הגייסות יכולים לסקור במבטם מלאכה שבוצעה באופן נהדר למרות עיכובים אי־סוף.

ממשלות בריטניה וצרפת ידעו היטב כי בכל מקום נצטברה והלכה התנגדות מדינית ונמרצת לתכניתם — התנגדות שהיתה כה נמרצת עד כי „הזמן“ הוא שהיה הפעם אותו נכס אשר פחות מכל יכלו להרשות לעצמן להפסידו. אלא

גייסות בריטיים מתחפרים ב„סוללת־שפת־התעלה“ הסוללה נמשכת לאורך עשרות ק"מ, מפורס־סעיד ועד קנסרה, בהפרידה בין התעלה לשטח האגמים והביצות — ועליה ה־כביש פורס־סעיד—אי־סמעיליה.

אנשי הצבא הבריטיים, נראה, שלא הגיעה להכרתם הרגשת ממשלתם בדבר הצורך הנוקב באורח פעולה דחוף. אפשר אפילו לשאול האם ניתנה להם אי־פעם מטרות מסוימת, כפי שנוהגים בדרך כלל ראשי המטות לדרוש בתוקף מאת המדינאים כי תנתן להם. „להמעיט ככל האפשר באבירות ונוקים“ — זה היה, כפי שהוסבר לאנשי הצבא, השיקול שבו יש להתחשב מעל לכל, ואי אפשר היה שדבר זה לא ישפיע על יחסם לפעולה מהירה ועזת יותר.

מסע ארבעת הימים.

קפריסין, הנמצאת במרחק הפלגת יום אחד מפורס־סעיד יש לה נמל קטן אחד, פאמאגוסטה, המתאים רק לספינות קטנות. דרך־אגב, יצוין כי עובדה זו יש בה כדי להתמיה.

גשר שהמצרים הפילוהו לתעלה

גשר אל־פירון, כמעט בחצי הדרך מקנסרה לאי־סמעיליה, בהסתעפות הכביש אל שני עברי התעלה. הגשר פוצץ ע"י המצרים ובחלקו נפל לתוך התעלה. בכך הושגה חתימת התעלה בחלקה זה.

הנכונה היתה דרך הביצוע?

מצרים באש על חיילינו — אזי יתחולל קרב". הוא סיים את מכתבו באמרו: כי יתכן מאוד וההפך צצה היתה הכרחית; אולם אם כך, צריך היה להסביר את הצורך בה.

בעל המכתב ודאי שטועה בהניחו כי היה זה דבר אפשרי כי נצניח גייסות-מוטסים שלנו — אשר בימינו אלה אין מספרם רב — לאורך ה"תעלה במצבי בידוד, ונשאיר אותם שם, חשופים בפני כל אותה עצמה אשר היה בידי המצרים להפעילה, מבלי שינתן להם הסיוע של הפצצה מן-האוויר; ובעצם, אף אילו ניתן להם סיוע כזה, לעומת זאת, הרי פעולה של העלאת גייסות בחוף-מצרים — אשר כראש שלה יפעלו גייסות-מוטסים — עשויה היתה להוות ענין שונה לגמרי.

האם ניתן לומר כי בקבענו את האורח הטקטי שלנו הפרזנו הפרזה גסה בהערכת עצמת-יכולתם של המצרים? נכון אמנם כי היו להם מוטסים וטנקים חדישים, אך נסיונם באלה היה מוגבל מאוד. שמא היה די בנחיתת-הפצצה, תוך מתן כל החיפוי האווירי המצוי וביצוע הפצצה בעת ובעונה אחת? אחזור ואציין שוב, כי אין זו אלא שאלה, ולא הבעת בקורת. אולם, אם אמנם ההפך צצה המוקדמת הממושכת היתה בגדר הכרח — הרי משפתחו בהפצצה זו, צריך היה להבהיר ל-קהל בבריטניה את הנימוקים לכך.

מתוך המאמר "פעולה-מושגית במצרים"
מאת ק"פ. ס. פולס, סופר בריטי נודע
בשאלות צבא ומלחמה (מיום 17.11.56)

הבה ונניח רגע לשיקולים מדיניים ומוסריים — ונפנה אל אלה הצבאיים. באיזו מידה נוכל להגדיר כמתאימה את צורת הפעולה שננקטה שם ע"י בעלות-הברית?

ההערות שלהלן הנן יותר בגדר הצגת-שאלה מאשר בגדר הוצאת-משפט. אילו הייתי מנסה כאן להוציא-משפט — הרי לא היה זה מצדי אלא התנשאות-גרידא, בשים לב לטיבו המשובח של אותו יעוץ-צבאי אשר עמד לרשותה של ממשלת-בריטניה. יש לה ראש-מטה-קיסרות-כללי (ב-בריטניה — תוארו של ראש המטה-הכללי של הצבא — המער') מעולה, והיא העמידה מצביא-עליון מעולה לפיקוד היס-תיכוני.

הצעד הראשון שבוצע מאז הנחיתה היה אותו צעד לו התנבאו-מראש בהערכות-המצב שנכתבו כאן בבריטניה וכן במקומות אחרים; בידודה של פורט-סעיד. אכן, הערכות אלו לא הביאו בתשובן את ההפצצה הממושכת אשר קדמה לפעולתם של הכוחות המוטסים. השפעתה הפסיכולוגית בבריטניה של הפצצה זו היתה רעה, ונקל היה לאלה שהיו בעלי יחס-קדום שלילי אל ההתערבות ב-מצרים לנצל השפעה-פסיכולוגית זו. במכתב ש-נתפרסם ב"טיימס" שעה קלה לפני שהוצנחו ה-צנחנים אלי קרקע, כתב ראש-הלהק (דרגה ב'-חיל-האוויר המלכותי, המקבילה לנו של אלוף-משנה בצה"ל — המער') ג'ורג' הוטון: "העם הבריטי ציפה לכך כי גייסות-מוצנחים יתפסו נקודות-מפתח בתעלת-סואץ, וכך אם יפתחו ה-

חובלה אל אזורי ההצנחה — וכן גישה איטית של נחתות-סנקים על פני הים. בשביל מטוסי הקרב הסילוניים של נאצר לא ניתן היה כלל להעלות בדמיון מטרות שתינה נוחות מאלה; ועל אחת-כמה-יוכמה כאשר — בהעדר שדות תעופה שיהיו קרובים מבקפריסין — לא יכולנו לחפות על הנחיתה אלא באמצעות מטוסי קרב מושתתים-שאות-מטוסים המתישנים והולכים.

בהשקיפונו אל העיניים במבט לאחור, נקל להקשות-קו-שיה: היות וחיל-האוויר של נאצר נתגלה כבלתי מסוגל לפעול במטוסים אלה בעלי רמת-הבצעויות הגבוהה — מדוע היה עלינו לבזבז עליהם זמן? אכן, הדבר שמנע באותו יום את ה"מיגים" להרע היה לא כל כך חוסר היעילות המצרי

כאשר הדייקנות היוצאת מגדר הרגיל של הפצצות חיל-האוויר המלכותי וזרוע-האוויר של הצי אשר "מחקר" את ה"מיגים" תוך 48 שעות. השלב השני של תכנית ההפצצה (2 — 5 בנובמבר) שעדיין היה מושתת על בחירה דקדקנית מרחיקת-לכת של המטרות — היה מבחן נגד השריון המצרי, ריכוזי גייסות בדרך כלל, קטרקטינים וצומתי-דרכים. משלב זה, שהתנהל בלחי של לחמה-פסיכולוגית, צפו ברוב-בטחה לכך שיגרמו לנשילת הממשלה המצרית. ואם לאו, הרי עכ"פ יבודד את אזור פורט-סעיד כשהלו הוכן לנחיתה.

ודאי שניתן לטעון כי שלב שני זה היה בגדר טעות, וכי ההסתערות היתה צריכה להתבצע בהקדם ככל האפשר לאחר

את מיצאיהן הדורמים של פורט-סעיד ופורט-פואד, שבכער
ההוא של התעלה. ניתן לשער כי לפי שעה מיצו הצננות
אלו את הסך-הכל של מטוסי הובלה מתאימים אשר עמדו
באזור זה לרשות בריטניה וצרפת גביחד.

שני גדודי צנחנים אלה, שנשענו על סיוע אוירי בלבד,
החלו ל"ספל" בעיר בת 180.000 תושבים ובה חיל-מצב
בן 4 גדודים, החמוש בנשק רוסי חדש. לרוע המזל, מתוך
השאיפה להמנע מגרימת הרס, אבדו בעלי-הברית קרוב ל-20
שעות יקרות-ערך במשאומתן עקר על כניעתה של העיר —
ואף תנופתה של ההתקפה אבודה.

חצי שעה לפני האר יום ה'6 בנובמבר הפליגו יחידות
ה"קומנדו" ה'40 וה'42 של "צבא הצי המלכותי", ברכב
"בופאלו" האמפיבי מהנחתות שלהם שענו קרוב ל-25 ק"מ
מחוף פורט-סעיד — ופניהם אל שפתי-החוף.

הם לו ע"י המחלקות הנגד-טנקיות של הגדוד הראשון
לרגימנט ברקשיר-המלכותי והגדוד הראשון לרגימנט חיל
הרגלים-הקל מסומרסט, וכן ע"י גונדה "ג" של גדוד 6
לרגימנט הטנקים-המלכותי, שהטנקים שלו הותקנו במיוחד
למשימה זו בהיותם בלתי חדירים למים.

בראש-החוף, שנחתס ע"י יחידות ה"קומנדו" ה'40 וה'42,
נחתו זמן לא רב אחר-כך 415 איש מיחידת ה"קומנדו"
ה'45 בהליקופטרים. כל שלוש יחידות ה"קומנדו" נבסו
מיד ללחימת רחוב, שנמשכה כל אותו יום.

ב'6 בנובמבר אחרי הצהרים עלו בחוף פורט-סעיד גדודי
הצנחנים ה'1 וה'2, אשר הפליגו מקפריסין בספינות קטנות
ביום שלפני כן. הסיבה לכך שהם הועלו לחוף באמצעות
אניות, כשהם מלווים ע"י אותם דרגי תובלה וסיוע שצריכים
היו לבוא בעקבותיהם, מונחת ודאי בכך כי מפקדת בעלי-
הברית רצתה כי ימצאו כבר בחוף, ויהיו בעלי כושר נידות.
בכל ההקדם האפשרי.

משנחת, הצטרף גדוד הצנחנים הראשון לכוחות שעסקו
בלחימת הרחוב. לאחר שנפרקו כלי הרכב ההכרחיים ביותר,
הבקיע גדוד הצנחנים השני, שבסיקוד קול. לויט. בראדן —
ואתו גונדה אחת מהגדוד ה'6 לרגימנט הטנקים-המלכותי —
והתקדם דרך פורט-סעיד, ולאחר זאת פנה דרומה, בנועו
על גבי סוללת-שפתי-התעלה, כ-45 ק"מ אורכה, המוליכה
אל קנטרה.

שעה אחת נוספת...

בשעה 6 לפנות ערב (לפי שעון גריניץ') באה — כרעם
משמים בהירים — הודעת ראש הממשלה בדבר הפסקת אש
כללית בחזות הלילה. לעת חצות כבר הגיע קול. בראדן
לא-לקאם, כ-5 ק"מ לפני המוצא הדרומי מסוללת-שפתי-התעלה.
להספיק ולעבור מאז רגע הנחיתה, על פני קרוב ל-40 ק"מ.

תספוקת במצנח

נייסות-צנחנים צרפתיים בפורט-פואד עוסקים בקבלת התס-
פוקת המוצנחת אליהם "מן השמים"

שהושמד חיל-האוויר המצרי. נחתות-הטנקים שלנו, אשר יצאו
ממלטה ב-30 — 31 באוקטובר היו מסוגלות בהפלגה כמהירות
שיוט להגיע לפורט-סעיד ב'3/4 בנובמבר. נראה איפה כי
את ההצנחה אפשר היה לערוך ב'3 בנובמבר, על מנת שנחיתת
יחידות ה"קומנדו" תבוא בעקבותיה ב'4 בנובמבר: היינו
משיגים אז רוח של שני ימים.

ל'2 בנובמבר החלו להתגלות העובדה כי חיל האוויר
המצרי הושמד וכן מידתו של הנצחון הישראלי בסיני. נחתות
הטנקים שלנו נועדו להגיע אל מול פורט-סעיד השכם ביום
ה'6 בנובמבר, אולם במסבות חדשות אלו, שהיו קיימות
ב'2 בנובמבר, יתכן והיה עדיין אפשרי להקדים את נחיתת
ה"קומנדו" ל'5 בנובמבר, היינו משיגים אז רוח של יום
אחד.

ב'3 בנובמבר ביקר שר ההגנה מר הד בקפריסין. לפי
דבריו הוא, היתה עיקר דאגתו להבטיח כי הנחיתות, תפגעה
במצרים מעט ככל האפשר. ניתן לשער כי זאת היתה ההוזמ-
נות בה הוחלט להקדים את ההצנחה מה'6 בנובמבר ל'5
בו ולקצר ביום אחד את השלב השני של תכנית ההפצצות.
ה'6 בנובמבר נשאר התאריך שנועד לנחיתת ה"קומנדו".

אבדן התנופה

השכם בקרוב של ה'5 בנובמבר צנח גדוד הצנחנים ה'3
הבריטי בשדה התעופה גאמיל, שממערב לפורט-סעיד. אותה
שעה הוצנח גם גדוד צנחנים צרפתי — שהוטל עליו להבטיח

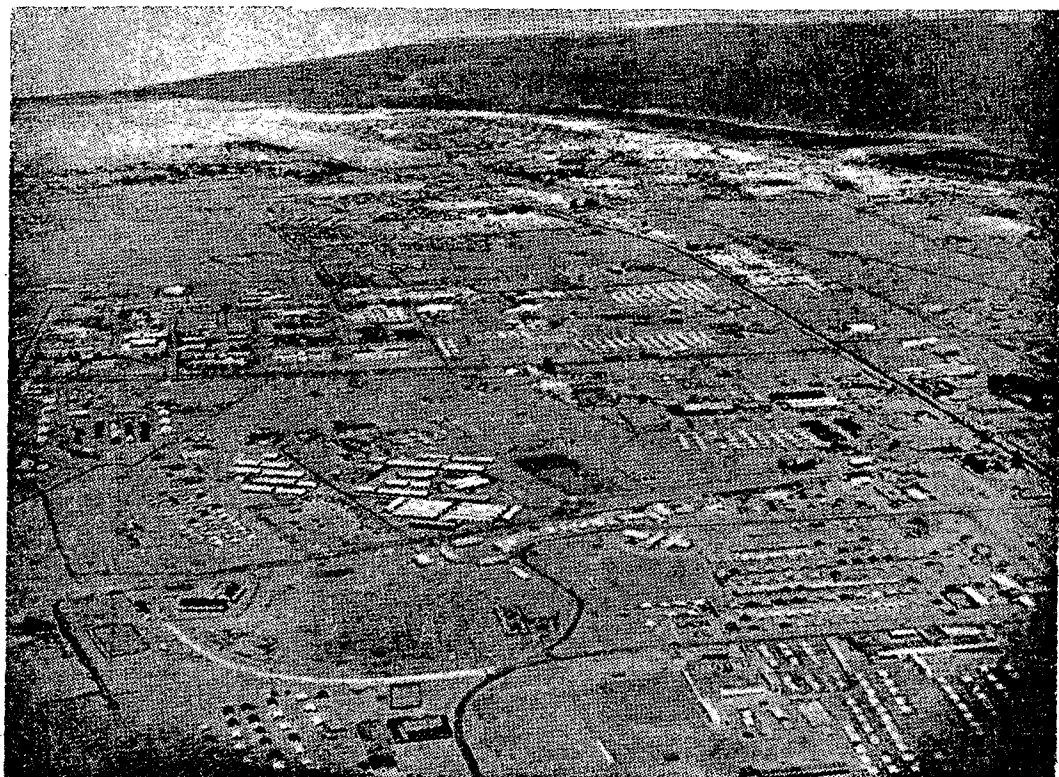
שדובר כה רבות בשבחים ואשר הוזמנו לראשונה בחדש אוגוסט 1954 — עדיין לא הוכנסו לשירות. מזה שנים נאלצו כוחותינו המוטסים לסמוך על נדיבות האמריקאים כי ישאלו להם לצורך תמרוניהם את מטוסי "קרוך-המשא-המעופף", C-119. ולכן נגזר כאן, בפורס-סעיה, על כוחותינו המוטסים להשתמש במטוסים מיושנים הנטענים מן הצד — ואף מספרם של אלה היה מצומצם למדי.

אילו הוצאנו לפני 10 שנים 100 מיליון לירות שטרלינג על מטוסי הובלה, היינו יכולים לותר על מסע הגישה הימי הארוך ממלטה — והיינו יכולים לחסוך הסכון עצום בכספים ובזמן בניהול המבצעים גופם. וזאת מבלי לדבר כלל על תוצאותיהם הכלליות של מבצעים אלה, כפי שנסתיימו.

מאמרו של ג'י לויט' ה.ג. מארטיין
מתוך "דיליטלגרף" מ'15.12.1956

אלה בגדר הישג הראוי ביותר לציון. "שעה אחת נוספת — והיינו נמצאים כבר במרחב יבשתי, מעבר לסוללת-השפה", כך העיר ג'י-לויט. סיר היו סטוקהול, מפקד הקורפוס השני. כפי שראינו אפשר היה אולי לחסוך כשני ימים, אילו הועתק הדגש מ"חסכון בחיים" לחסכון-זמן, ואילו היו מותרים על השלב השני של תכנית ההרעשה האווירית. שני ימים אלה, לדעת ג'י. סטוקהול, היו נותנים לנו את סואץ. הלקח הכולל שבמבצע זה הוא אייכולתנו להשתמש שימוש שלם יותר בגייסות המוטסים, הן הבריטיים והן הצרפתיים. אורח הפעולה שנקט בשביל הצנחת-הגייסות האחת היה עדיין זהה בדיוק עם זה שנהגו לפניו בזירת צפון-מערב אירופה ב'5—1944, פרט לכך שעתה אין לנו עוד דאונים.

מטוסי ההובלה הנטענים-מאחור מסוג באברלי שלנו,

על זה — בין השאר — התנחלה ההיאבקות

אחד משטחי-המחסנים הגדולים, בבסיסים הצבאיים הבריטיים לשעבר, באזור תעלת-סואץ. אשר לפי הסכם-הפינוי משנת 1954 הפקידה אותם בריטניה בידי ה"נאמן" המצרי. עתה נשארו אוצרות הציוד והתחמושת הבריטיים נתונים בידי עבד-אנ-נאצר.

„חיל-החירום לאו"ם“

אנו גייסות לוחמים אך לא צבא למלחמה — (מדברי בני ברנס)

ההודים

פלוגות-חלוץ של שתי ארצות הקהילה הבריטית, בהגיען בדרך האויר אל נפול.

הקנדים

הנורבגים צועדים

במה ולקראת מה תהיינה
מאוחדות האומות המאוחדות
בהופעתן הצבאית הראשונה?

דנים במסדר

גנרל ברנס הקנדי, מפקד כוח החירום, סוקר יחידת
בני קולומביה

סי ומה בחוברת

המסמכים וההחלטות עוסקים עדיין במתן הערכות צבאיות ופוליטיות לנסיך. ההתערבות הבריטית הצרפתי במצרים בנובמבר 1956 ובהסקת מסקנות ממנו — ורוב ניתוחים אלה והחישובים אחרי שורש-הכשלות נערכים (ייתכן כי בצדק) בתחום המדיני, בו מתבלט ביותר אופיו הדורש-משמעי של נסיון זה כנסיון-לחצאי. אחרים — כגון מרטין — עומדים ביתר המחשה על הגורמים הצבאיים-המקצועיים, ומבליטים בין-השאר את חשיבות הגורם של מציאות כוח-מטוסים מותאם להובלת-הגייסות וחיתוםם — באויר, ויש — כקס פולס — המעירים גם על חלול הבעיות לפניו עמד הכוח הבריטי-הצרפתי, ובתוך זה בעית הערכה מציאותית ליכולתו של הצבא המצרי. אך כל עיון רציני ב„סוגית פורט-סעיד“ יצטרך לעמוד במיוחד גם על השפעתו המאורכת והמסועפת של הגורם הסופוגרפי (שגורמי-משנה של „יבשת“ סמלית-כמעט, איים, אנשים מפרצים, תעלות ונרימיים, ביצות וביצות-למחצה משמשים בו בערכוביה מסחררת), יצוין, מה רבות היו הדוגמאות ההסטוריות של כשלונות בפעולות בדתה, מימי הפרסים והמקדונים, נסיונות-נפל של הצלבנים (שני המצורים על דמיאטסה) ועד לגורלם של התורכים ליד אברקיר בזמן מסע-המלחמה הנפוליאוני במצרים; אכן, מציאות כמובן, לעומת אלה, גם דוגמאות מאלפות של הצלחות — כגון, נחיתתו המוצלחת של גני אברקירומבי הבריטי, ליד אותה אברקיר עצמה, כשנתיים בלבד לאחר מפלת התורכים הגל. על-כל-פנים, אין ספק כי עקב אופיה הגיאוגרפי-הצבאי המיוחד במינו של רצועת הדלתה, כולל ה„שלוותה“ המורחית שלה באזור פורט-סעיד, מהנה היא את אחת הסוגיות הצבאיות האורייגנליות והמעניינות ביותר, אשר אף בתאי הטכניקה הצבאית התחבורתית של זמננו מצריכה עדיין לימוד והתמצאות מיוחדים.

עם הקריאה ב„ברידגיר-הרגלים“ מוצגת לפניך שורה של בעיות בתחום ניהוג גייסות.

שיתוף-פעולה בין חילות השפעת תנאי-הקרקע, גורם החשבה והלילה, כוחה העצום של השפעה; ומעל-לכל רואה הנך בעליל מה גדול ומכריע הוא הגורם האנושי במלחמה: — האומק, המסירות, התקיפות, החברות והליכוד, השפעת „דעת-הציבור“ של חברך-שופטין — והצורך הפשוט והנחרץ לעמוד במבחן, לא להכשל ולא להכשיל. הקורא בספר רצוף עובדות ומעורר-מחשבה זה ילמד וישכיל — ואף ייעזר בו לא-מעט במציאות-המלחמה שלו עצמו.

„ברידגיר-הרגלים“ הופיע זה עתה בהוצאת „מערכות“ אחר תקופת תרגום ובדיקה די ממושכת. הספר — באם נחזור כאן על הגדרה המצויה בהקדמת-המערכת למהדורה העברית — „הוא ספר הלחץ, בהיא הידיעה בתחום זה (תחום נסיון-הקרב של מגיד וחז"ש) מאוצר גסיונותיה של מלחמת-העולם השנית — כשם שחיל הרגלים תוקף לרומל נחשב לספר-מופת, על רקע תנאי הקרב במלה"ע הראשונה, בשביל מפקד מחלקה או פלוגה“.

הקובץ „מעטים מול רבים“ — ספורים מימי ההגנה ומלחמת הקוממיות, מעובדים

לנער ומטקדים — המופיע השבוע, פותח סדרה חדשה בספרי „מערכות“. זה מכבר הורגש הצורך בספרים טובים לבני-הנעורים, שיעלו סיפורים ומאורעות מימים עברו ויגלו לנער ולנערה הגדלים בישראל את רוח ההתנדבות שפעמה בלב אבותיהם, ואחיהם הבכירים, להתגוננות הישוב, להעפלה, למאבק, לעצמאות ולמלחמת הקוממיות.

חומר עובדתי על מעשי-אבות, מסופר בלשון ברורה, ערוך בקפידה ומוגש בצורה נאה — אין כמוהו לעורר את דמיונם של נערים ונערות, לספח בהם את אהבת המולדת ואת יצר הגבורה, ולנסוע בהם את רגש ההתנדבות.

„מעטים מול רבים“, הנו קובץ סיפוריו השני של א. וינברג בנושאים אלה (ספרו הראשון „פרקי תנ"ך — חרשי נשק-הגנה במחתרת“, יצא לאור בהוצאת „מערכות“ בשנת תשי"א). הספר נערך לדפוס ע"י המשורר והמחנך ראובן אבינועם.

החל מינואר ש"ז יוכלו חיילי צה"ל ומנויי "מערכות" לרכוש את
ספרי "מערכות", בהנחה, במקומות הבאים:

תל-אביב:

"מערכות" — מחלקת ההפצה — רחוב נחלת בנימין 57

"מערכות" — מערכת ומנהלה — הקריה, רח' ג' מס. 1

ירושלים:

חנות לספרים "דורון" — רח' יפו 27

חיפה:

חנות לספרים "בן-שלמה" — רח' הרצל 6

באר-שבע:

חנות לספרים "רודיק" — רח' גרשון מול משרד הבריאות

צריפין:

חנות לספרים ("פלט" לשעבר) — מרכז החנויות

חיילי צה"ל יכולים לרכוש את ספרי "מערכות" גם במרכזי שקם

לצבה הגנה לישראל

שא את ברכת

„דשנים וחומרים חיליים“ בע"מ

היה חזק!

לצה"ל

אזור מגן העם

ברכה!

„גוויל“ בית-חרשת לגיר בע"מ

ת"א. רח' אלנבי 120. ת. ד. 1377. טל. 67701

לצה"ל
השומר על בטחון ישראל

שא ברכת

"אבן וסיד"

בע"מ

היה חזק!

לצה"ל

שא את ברכת

„אמפל" בע"מ

עלה והצלח

לצה"ל

שלוחה ברכת

בנה הפועלים בע"מ

היה חזק

לצבא הגנה לישראל -

שא את ברכתנו
לגילוי גבורתך
ועוזך בקרב!

„פטרולגז” בע”מ

תל-אביב. רח' דמביס 12

לצה”ל

שא את ברכת

„סופרגז” בע”מ

היה חזק!

לצה”ל

שא את ברכת

חריש בע”מ

לצה”ל

שא את ברכת

החברה הא”י לטרקטורים וציוד בע”מ

היה חזק!

לצה"ל

שא ברכתנו הנאמנה

היה חזק!

„שילוב“

אגודה שתופית למפעלים כלכליים בע"מ

לצה"ל

חזק ונתחזק!

„אתא“

מפעלי טקסטיל בע"מ

לצה"ל

המגן לעם והודף האויב

שא את ברכת

חברת

סלים ג'ור

בע"מ

קבלני בנין - רמתיגן

לצבא הגנה לישראל –

שלוחה ברכתנו הנאמנה

„סולכור“

חברה לשיווק וקניות בע"מ

המפיצה של תוצרת מפעלי

סולל-בונה ו„כור“

היה חזק!

לצבא הגנה לישראל

שלוחה ברכתנו הנאמנה

היה חזק!

„ברזלית“ בע"מ

מפעלי-מתכת

קרית אריה

לצבא הגנה לישראל

השומר על בטחון ישראל

ברכה!

פ. שלפוברסקי ושות' בע"מ

איזור התעשייה. איזור

לצה"ל

שא את ברכותינו הנאמנות

היה חזקו

מכשירי פניקיה בע"מ

יצדני מבשירי זבובית. שלטי נאון

איזור התעשייה רוממה. ירושלים

לצה"ל -

הסגן למדינה ומביס האויב

שא ברכה!

תעשית מוצרי חשמל

„יזרם“ בע"מ

אזור התעשייה רוממה. ירושלים

לצבא הגנה לישראל

שא את ברכת

„סולל-בונה“

בע"מ

היה חזקו!

לצה"ל

המגן למדינה ומבנים האויב

ברכה!

„נשר“ בע"מ

מפעלי מלט פורטלנד ארצי-ישראליים

לצה"ל

שא ברכת

„ מטע "

יצרני מדגינה בע"מ

היה חזקו

לצה"ל

שא את ברכת

"לוד, ביח"ר לסיגריות

מיסודו של קציני צה"ל וההגנה

יצרני, כנסת" ו, נובלס"

היה חזק!

לצבא הגנה לישראל

"אנו ישראל"

(החברה האמריקאית ישראלית לגז בע"מ)

תמיד לשרותך!

לצה"ל

שא את ברכת

מרכז הקואופרציה

וקפת הקואופרטיבים בע"מ

היה חזקו

לצבא הגנה לישראל

שלוחה ברכתנו הנאמנה

היה חזק!

המשביר המרכזי

חברה קואופרטיבית להספקה של

העובדים העברים בישראל בע"מ

לצה"ל

חזק ואמץ!

„אגד" (א.ש.ד.)

לצה"ל

שא ברכת

האחים גולדשטיין

חברה לפתוח בע"מ, רמת-גן

היה חזק!

לצה"ל

שא ברכת

צד

ביחיד לשוקולדה

היה חזק!

לצה"ל

שא ברכת

«ציון» בע"מ

חברה לביטוח

חזק ונתחזק!

לצה"ל

שא את ברכת

מרכז תנובה

חזק ואמץ!

לצבא הגנה לישראל -

מגן המדינה ומבנים האויב

שא את ברכת

משה קרסו ובניו בע"מ

מפיצי שומי סיכה המשובחים

סינקלר

חזק ואמץ!

לצה"ל

המגן למדינה ומבים האויב

ברכה!

**קפת מלוה וחסכון
של העובדים, ירושלים**

**קפת מלוה וחסכון של העובדים
חיפה**

בנק למלאכה בע"מ

לצה"ל

חזק ואמץ!

הלואה וחסכון ירושלים

הלואה וחסכון תל-אביב-יפו

הלואה וחסכון חיפה

אגודה יצרנית חקלאית שתופית
בנחלת-יצחק סל. 26581

”טרה”

לצה"ל

מגן המדינה ומבין האויב

ברכה ו

„שהם" בע"מ חמרי בנין

„פלווקו" בע"מ ציוד לדפוס

„במעסף" בע"מ
ביח"ר לרהיטים מתקפלים

צדוק ארליך - מחסני ברזל ישן
תל-אביב, דרך שלמה

בנק ארצי בע"מ

בנק אגרובנק בע"מ

לצה"ל

ברכת מוצרי

” ש מ ד ”
ח י פ ה

היה חזק !

לצה"ל

שא ברכת

צינקוגרפיה רינדזונסקי

היה חזק !

לצה"ל

שא ברכת „שתף” בע"מ
ו„שתף – סחר חוץ” בע"מ

חזק ונתחזק !

**לצה"ל - שא את ברכתנו הנאמנה
לגילוי עוזך בקרב -**

היה חזק!

„אורינט פרידינג” בע”מ

יבוא - יצוא

מפעלי „עשת” - „לפיד”

חברת אמבש להנדסה בע”מ

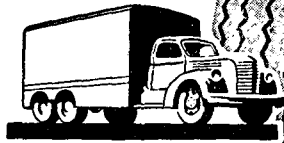
החברה הא”י לביטוח כללי בע”מ

משרד המכירה של לבני סליקט

החברה הא”י לתעשית כותנה בע”מ

זלמן ירושלמי-„עבות” בע”מ

צמיגים מטרדה!

HI-LOAD SPECIAL
EXTRA HEAVY DUTY

AUTOCRAT
WHITE SIDEWALL

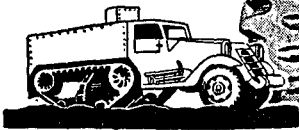
HI-WAY
ALL PURPOSE COMMERCIAL

SAFETY

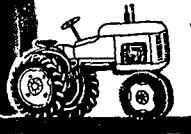
NON DIRECTIONAL
OFF THE ROAD

CROSS COUNTRY

FRONT WHEEL TRACTOR

LOW PLATFORM
TRAILER

חברה

אליאנס

לצבא הגנה לישראל המגן למדינה ומביס האויב

שא ברכת

לצבא הגנה לישראל

השומר על בטחון ישראל

ברכה!

„לודזיה“

חברה לטקסטיל בע"מ

חולון